Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

C 261

Izdevums latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

60. gadagājums

2017. gada 9. augusts

Saturs

I *Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi*

IETEIKUMI

Padome

2017/C 261/01 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Beļģijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Beļģijas 2017. gada stabilitātes programmu 1

2017/C 261/02 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Bulgārijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Bulgārijas 2017. gada konverģences programmu 7

2017/C 261/03 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Čehijas Republikas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Čehijas Republikas 2017. gada konverģences programmu . . 12

2017/C 261/04 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Dānijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Dānijas 2017. gada konverģences programmu 16

2017/C 261/05 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Vācijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Vācijas 2017. gada stabilitātes programmu 18

2017/C 261/06 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Igaunijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Igaunijas 2017. gada stabilitātes programmu 23

2017/C 261/07 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Īrijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Īrijas 2017. gada stabilitātes programmu 26

2017/C 261/08 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Spānijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Spānijas 2017. gada stabilitātes programmu 31

LV

2017/C 261/09 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Francijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Francijas 2017. gada stabilitātes programmu 36

2017/C 261/10 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Horvātijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Horvātijas 2017. gada konverģences programmu 41

2017/C 261/11 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Itālijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Itālijas 2017. gada stabilitātes programmu 46

2017/C 261/12 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Kipras 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Kipras 2017. gada stabilitātes programmu 53

2017/C 261/13 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Latvijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Latvijas 2017. gada stabilitātes programmu 58

2017/C 261/14 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Lietuvas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Lietuvas 2017. gada stabilitātes programmu 62

2017/C 261/15 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Luksemburgas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Luksemburgas 2017. gada stabilitātes programmu 67

2017/C 261/16 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Ungārijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Ungārijas 2017. gada konverģences programmu 71

2017/C 261/17 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Maltas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Maltas 2017. gada stabilitātes programmu 75

2017/C 261/18 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Nīderlandes 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Nīderlandes 2017. gada stabilitātes programmu 79

2017/C 261/19 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Austrijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Austrijas 2017. gada stabilitātes programmu 83

2017/C 261/20 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Polijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Polijas 2017. gada konverģences programmu 88

2017/C 261/21 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Portugāles 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Portugāles 2017. gada stabilitātes programmu 92

2017/C 261/22 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Rumānijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Rumānijas 2017. gada konverģences programmu 98

2017/C 261/23 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Slovēnijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovēnijas 2017. gada stabilitātes programmu 105

2017/C 261/24 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Slovākijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovākijas 2017. gada stabilitātes programmu 110

2017/C 261/25 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Somijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Somijas 2017. gada stabilitātes programmu 114

2017/C 261/26 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Zviedrijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Zviedrijas 2017. gada konverģences programmu 119

2017/C 261/27 Padomes Ieteikums (2017. gada 11. jūlijs) par Apvienotās Karalistes 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Apvienotās Karalistes 2017. gada konverģences programmu 122

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

IETEIKUMI

PADOME

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Beļģijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Beļģijas 2017. gada stabilitātes programmu

(2017/C 261/01)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 ([2]), pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Beļģija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku, ko apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Padome 2017. gada 21. martā pieņēma Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ("ieteikums par eurozonu") ([3]).

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).
([3]) OV C 92, 24.3.2017., 1. lpp.

(2) Ņemot vērā to, ka Beļģija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ekonomiskajā un monetārajā savienībā starp ekonomikām ir cieša savstarpējā saikne, Beļģijai būtu jānodrošina pilnīga un savlaicīga ieteikuma par eurozonu īstenošana, kā tas ir atspoguļots 1. un 2. ieteikumā turpmāk.

(3) 2017. gada ziņojums par Beļģiju tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Beļģijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Beļģijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.

(4) Beļģija 2017. gada 28. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

(5) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([1]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(6) Beļģija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro noteikumu par parādu. Valdība savā 2017. gada stabilitātes programmā plāno pakāpenisku nominālās bilances uzlabojumu no deficīta, kas bija 2,6 % no IKP 2016. gadā, līdz - 0,1 % no IKP 2020. gadā. Plānots, ka vidēja termiņa budžeta mērķis, kas noteikts kā līdzsvarots budžeta stāvoklis strukturālā izteiksmē, tiks sasniegts līdz 2019. gadam. Tomēr pārrēķinātā strukturālā bilance ([2]) joprojām norāda uz 0,3 % lielu deficītu 2019. gadā. Pēc tam, kad vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP sasniedza maksimumu, proti, gandrīz 107 % no IKP 2014. gadā, un samazinājās līdz aptuveni 106 % no IKP 2015. un 2016. gadā, saskaņā ar 2017. gada Stabilitātes programmu gaidāms, ka līdz 2020. gadam tā samazināsies līdz 99 %. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Tomēr pasākumi, kas nepieciešami, lai atbalstītu plānotos deficīta mērķus, sākot no 2018. gada, nav konkretizēti, un saskaņā ar Komisijas 2017. gada prognozi nemainīgas politikas apstākļos tas veicinās prognozēto strukturālās bilances pasliktinājumu 2018. gadā.

(7) Komisija saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu 2017. gada 22. maijā nāca klajā ar ziņojumu, jo Beļģija nebija izdarījusi pietiekami daudz, lai izpildītu parāda samazināšanas kritērijus 2016. gadā. Ziņojumā ir secināts, ka, ņemot vērā visu svarīgo faktoru izvērtējumu, būtu jāuzskata, ka parāda kritērijs pašreiz ir ievērots. Tomēr 2017. gadā būtu jāveic papildu fiskālie pasākumi, lai nodrošinātu vispārēju atbilstību korekcijas virzībai uz vidēja termiņa mērķa sasniegšanu 2016. un 2017. gadā, abos gados kopā.

(8) 2017. gada stabilitātes programmā norādīts, ka 2016. un 2017. gadā piedzīvotā bēgļu ārkārtas pieplūduma un attiecīgi ieviesto drošības pasākumu ietekme uz budžetu ir ievērojama, un sniegti atbilstoši pierādījumi par šo papildu budžeta izmaksu apmēru un būtību. Saskaņā ar Komisijas datiem 2016. gadā attiecināmie papildu izdevumi saistībā ar bēgļu ārkārtas pieplūdumu sasniedza 0,08 % no IKP un saistībā ar drošības pasākumiem – 0,05 % no IKP. Pēc šābrīža aplēsēm drošības pasākumu papildu ietekme 2017. gadā salīdzinājumā ar 2016. gadu ir 0,01 % no IKP. Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā un 6. panta 3. punktā paredzētie noteikumi ļauj segt šos papildu izdevumus, jo bēgļu pieplūdums, kā arī bargie terorisma draudi ir īpaši notikumi, to ietekme uz Beļģijas publiskajām finansēm ir ievērojama un finanšu stabilitāte netiktu apdraudēta, pieļaujot pagaidu novirzi no korekcijas virzības uz vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanu. Tādējādi nepieciešamās korekcijas vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai 2016. gadā tika samazinātas, lai ņemtu vērā papildu izmaksas saistībā ar bēgļiem un drošību. 2018. gada pavasarī tiks veikts galīgais 2017. gada novērtējums, arī par attiecināmajām summām, pamatojoties uz novērotajiem datiem, ko sniegušas Beļģijas iestādes.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

([2]) Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, ko Komisija pārrēķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

(9) Padome 2016. gada 12. jūlijā ieteica Beļģijai 2017. gadā panākt gada fiskālo korekciju vismaz 0,6 % apmērā no IKP virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanu. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, pastāv risks nedaudz novirzīties no minētās prasības 2017. gadā. Tomēr joprojām pastāv risks, ka būs ievērojama novirze no ieteiktās korekcijas gaitas vidēja termiņa mērķa sasniegšanai 2016. un 2017. gadā, abiem gadiem kopā. Šis secinājums nemainītos, ja ietekme uz budžetu, ko rada bēgļu ārkārtas pieplūdums un drošības pasākumi, netiktu ierēķināta prasībā.

(10) 2018. gadā, ņemot vērā Beļģijas fiskālo stāvokli un jo īpaši tās parādu līmeni, paredzams, ka Beļģija turpinās izdarīt korekciju vidējā termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, proti, panākt līdzsvarotu budžeta stāvokli strukturālā izteiksmē. Atbilstoši kopīgi pieņemtajai korekcijas matricai saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu šāda korekcija nozīmē prasību, lai nominālās izaugsmes līmenis valdības neto primārajos izdevumos ([1]) nepārsniegtu 1,6 % 2018. gadā. Tas atbilstu ikgadējai strukturālajai korekcijai vismaz 0,6 % apmērā no IKP. Nemainīgas politikas apstākļos pastāv risks, ka 2018. gadā būs ievērojama novirze no minētās prasības. Prognozes *prima facie* liecina, ka Beļģija 2017. un 2018. gadā neizpildīs parāda noteikumu. Kopumā Padome uzskata, ka 2017. gadā būs vajadzīgi papildu pasākumi, lai ievērotu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Tomēr, kā paredzēts Regulā (EK) Nr. 1466/97, budžeta plānu un rezultātu izvērtējumā būtu jāņem vērā attiecīgās dalībvalsts budžeta līdzsvars, ņemot vērā cikliskos apstākļus. Kā atgādināts Komisijas paziņojumā par 2017. gada Eiropas pusgadu, kas pievienots šiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, 2018. gada budžeta plāna projekta izvērtējumā un sekojošajā 2018. gada budžeta rezultātu izvērtējumā būs pienācīgi jāņem vērā mērķis panākt tādu fiskālo nostāju, kas palīdz gan stiprināt notiekošo atlabšanu, gan nodrošināt Beļģijas publisko finanšu stabilitāti. Šajā kontekstā Padome ņem vērā, ka Komisija plāno veikt vispārēju izvērtējumu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1466/97, jo īpaši ņemot vērā ciklisko situāciju Beļģijā.

(11) Efektīva budžeta koordinācija ir būtiska tādas federālas dalībvalsts gadījumā kā Beļģija, kur atbildība par izdevumiem ļoti lielā mērā ir nodota vietējām pašvaldībām. Cenšoties pilnveidot iekšējo koordināciju un transponēt Līgumu par stabilitāti, koordināciju un pārvaldību ekonomiskajā un monetārajā savienībā ("fiskālais pakts"), 2013. gadā federālā valdība, reģionālās pašvaldības un kopienu pašvaldības noslēdza sadarbības līgumu, kura mērķis ir definēt vispārējo un konkrēto daudzgadu fiskālo virzību, ko uzraudzīs Finanšu padome. Tomēr šai procesā nav panākta nedz formāla vienošanās par fiskālajām trajektorijām, nedz noteiktas pietiekamas garantijas attiecībā uz Finanšu padomes uzraudzības lomu. Šāda nepietiekama kopīgo centienu koordinācija apdraud valsts vispārējās trajektorijas stabilitāti virzībā uz 2017. gada Stabilitātes programmā noteikto vidēja termiņa mērķi.

(12) Lai gan publiskās investīcijas ilgtermiņā var stimulēt izaugsmi, salīdzinot ar Eiropas mērogu Beļģijā tās ir ļoti mazas, jo īpaši salīdzinājumā ar kopējiem publiskajiem izdevumiem. Valsts pamatkapitāla apjoms ir mazs, un publiskās infrastruktūras kvalitāte arī ir kritusies. Visos valdības līmeņos ir ļoti lieli budžeta ierobežojumi, tāpēc pietiekamas investīcijas būs iespējamas tad, ja tiks pārstrukturēti vispārējie publiskie izdevumi, uzlabojot publisko dienestu un attiecīgās politikas efektivitāti un konkrētos posteņos apturot straujo izdevumu pieaugumu.

(13) Beļģija ir panākusi būtisku progresu, reformējot algu noteikšanas sistēmu. 1996. gada likums par algu noteikšanas sarunām tiek pārskatīts, lai saglabātu izmaksu konkurētspējas uzlabojumus, kas nesen panākti, ierobežojot algu pieaugumu. Piesardzīgākas pamataplēses un iestrādātās iepriekšējās korekcijas standartalgas aprēķinā nozīmē, ka reformētais regulējums ir nozīmīgs solis, lai Beļģijas izmaksu konkurētspēju uzlabotu salīdzinājumā ar svarīgākajiem tirdzniecības partneriem eurozonā. Turklāt reforma sniedz lielākas garantijas tam, ka valdības pasākumi ar algu nesaistīto darbaspēka izmaksu samazināšanai patiešām uzlabos izmaksu konkurētspēju, un dos valdībai lielākas iespējas novērst izmaksu konkurētspējas pasliktināšanos pārmērīgas inflācijas dēļ. Darba koplīgumu slēgšanas sistēma paredz, ka Centrālajā ekonomikas padomē pārstāvētās sociālo partneru organizācijas cieši uzrauga algu un ražīguma tendences un citus izmaksu un ar izmaksām nesaistītus konkurētspējas faktorus. Tā kā daudzās nozarēs joprojām plaši pieņemts algu attīstību saistīt ar inflāciju un saistībā ar pieaugošo inflācijas līmeņa starpību starp Beļģiju un tās kaimiņvalstīm, saskaņā ar Eiropas pusgadu arī turpmāk tiks cieši uzraudzītas darbaspēka vienības izmaksu izmaiņas.

([1]) Valdības neto izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

(14) Ir panākts zināms progress attiecībā uz darba tirgus darbību. Lielāks pensionēšanās vecums un papildu ierobežojumi saistībā ar priekšlaicīgu pensionēšanos veicina to, ka vecāka gadagājuma cilvēki paliek vai atgriežas darba tirgū. Pakāpeniski samazinot nodokļu īpatsvaru darbaspēka izmaksās, nodarbinātības līmenis ir cēlies. Darbvietu radīšanā ir panākti stabili rezultāti, un to ir veicinājusi ekonomikas izaugsme un uzlabota izmaksu konkurētspēja. To atspoguļo arī darbaspēka nodokļu samazinājumi un algu pieauguma ierobežošana, kas ir uzlabojuši Beļģijas uzņēmumu darbaspēka izmaksu konkurētspēju. Tomēr joprojām ir novērojama virkne strukturālu nepilnību. Rādītāji, kas raksturo pāreju no bezdarba vai neaktivitātes uz nodarbinātību, ir zemi, un vispārējo nodarbinātības līmeni joprojām bremzē neapmierinošais sniegums konkrētās grupās. To skaitā ir mazkvalificētas personas, jaunieši, vecāka gadagājuma darba ņēmēji, kā arī gan tādas migrantu izcelsmes personas, kas nav dzimušas ES, gan arī otrās paaudzes migranti. Nodarbinātības rādītāji personām ar migrantu izcelsmi, pat izdarot korekcijas saistībā ar citām individuālām iezīmēm, ir vieni no sliktākajiem ES. Jo īpaši nodarbinātības trūkums personām, kas nav dzimušas ES, ir viens no nozīmīgākajiem Savienībā: viņu nodarbinātības līmenis vecuma grupā no 20 līdz 64 gadiem bija 49,1 % 2016. gadā, salīdzinot ar 70,2 % valstī dzimušajiem iedzīvotājiem, un bija pat vēl zemāks sievietēm, kas nav dzimušas ES, proti, 39,1 %. 2015. gadā nabadzības un sociālās atstumtības risks iedzīvotājiem, kas nav dzimuši ES, bija 50,7 % pretstatā 17 % – kāds tas bija personām, kas dzimušas valstī. Šīs lielās atšķirības starp konkrētām iedzīvotāju grupām nodarbinātības ziņā turpina pastāvīgi radīt nepilnīgu darbaspēka izmantošanu. Kaut arī pašreizējā nodarbinātības veicināšanas shēmu reģionālā reforma notiek ar mērķi racionalizēt un pielāgot sistēmu, būtu regulāri jāuzrauga politisko risinājumu izmaksu lietderība. Dažas izstrādes iezīmes uz mērķgrupu vērstajā politiskā varētu radīt lieki sniegtas palīdzības vai pārbīdes ietekmi. Koordinācija un saziņa starp dažādiem politikas līmeņiem ir būtiska arī mērķtiecīgu politisko risinājumu efektivitātei. Nodokļi, arī sociālās iemaksas par zemākām algām, un sociālo pabalstu anulēšana pēc iekļūšanas darba tirgū vai nostrādāto stundu skaita palielināšanas var radīt neaktivitāti un zema atalgojuma slazdus.

(15) Ir gūti zināmi panākumi attiecībā uz izglītības un apmācības reformām, kuru mērķis bija uzlabot taisnīgumu, galvenās prasmes un izglītības kvalitāti. Salīdzinot ar starptautisko situāciju, vidējais sniegums ir labs, tomēr 15 gadus veco audzēkņu vidū izcilnieku daļa ir samazinājusies, bet ir palielinājusies to audzēkņu procentuālā daļa, kam ir vājš sniegums. Turklāt nevienlīdzība izglītības jomā, kas saistīta ar sociāli ekonomisko situāciju, ir virs vidējiem rādītājiem Savienībā un ESAO. Liela ir arī snieguma atšķirība skolēniem ar migrantu izcelsmi, un otrās paaudzes migrantu sniegums – pat ņemot vērā sociālekonomisko izcelsmi – tikai nedaudz pārspēj pirmo paaudzi. Lai novērstu nevienlīdzību izglītības jomā, būs nepieciešams plašs politikas pasākumu klāsts, kas attiecas ne tikai uz izglītības sistēmu. Taisnīguma problēmu vēl vairāk saasinās straujais skolēnu skaita pieaugums – jo īpaši ir pieaudzis migrantu izcelsmes skolēnu skaits (no 15,1 % 2012. gadā līdz 17,7 % 2015. gadā). Turklāt Beļģijā ir vērojams skolotāju trūkums, un skolotāji ne vienmēr tiek labi sagatavoti vai atbalstīti, lai viņi būtu spējīgi adekvāti strādāt ar aizvien nevienmērīgākām skolēnu grupām. Galvenie iemesli ir grūtības profesijai piesaistīt piemērotākos studentus un kandidātus, lielais jauno skolotāju skaits, kas pamet profesiju, un tas, ka daļa skolotāju nav pieejami mācīšanai klasēs. Turklāt Beļģijā sākotnējā skolotāju apmācība ir salīdzinoši īsa – pašlaik tā ir trīs gadi. Izglītības un apmācības reformas ir izšķirīgas, lai uzlabotu mazkvalificēto jauniešu līdzdalību darba tirgū un atbalstītu pāreju uz ekonomiku, kas balstīta uz zināšanām.

(16) Joprojām ir jāuzlabo konkurētspējas aspekts, kas nav saistīts ar izmaksu līmeni. Šai sakarībā ir būtiski panākt lielāku ražīguma pieaugumu un lielākas investīcijas uz zinātību balstītā kapitālā, jo īpaši attiecībā uz digitālo tehnoloģiju izmantošanu. Publiskās pētniecības sistēmai ir augsta kvalitāte, tomēr, lai gūtu labākus rezultātus inovācijas jomā, vairāk zināšanu vajadzētu izplatīt nozarēs ar zemāku ražīgumu. Šo vajadzību atzīst visas federālās vienības, un pēdējos gados tās ir pieņēmušas dažādas stratēģijas un pasākumus inovācijas veicināšanai. Tomēr, lai sekmētu šādu attīstību, saistībā ar inovācijas pamatnosacījumu uzlabošanu varētu darīt vairāk. Turklāt šķiet, ka Beļģijā pastāv iespējas uzlabot tā atbalsta lietderību un efektivitāti, kuru publiskais sektors sniedz pētniecībai un inovācijai, jo īpaši izvērtējot iespējamo izspiešanas efektu un vēl vairāk vienkāršojot vispārējo sistēmu.

(17) Neliels progress ir panākts attiecībā uz darbības un dibināšanas ierobežojumu atcelšanu mazumtirdzniecībā. Pēc sestās valsts reformas, kas mazumtirdzniecības uzņēmumu dibināšanas jomu nodeva reģionu pārziņā, ir ieviesti jauni reģionālie tiesību akti, kuri vienkāršo administratīvo procedūru atļaujas saņemšanai. Tomēr par dažiem noteikumiem pastāv plaša interpretācijas brīvība, un tas var radīt nepamatotus šķēršļus ienākšanai tirgū. Patēriņa cenas joprojām ir augstākas nekā kaimiņu dalībvalstīs, un tās pārsniedz līmeni, ko varētu izskaidrot ar augstākām darbaspēka izmaksām. Šo jautājumu risināšanai būtu nepieciešama visaptveroša stratēģija, lai nodrošinātu to, ka patērētāji var gūt labumu no tirgus, kurā valda konkurence, un zemākām cenām.

(18) Tīklu nozares un atsevišķi profesionālie pakalpojumi ir ļoti reglamentēti, kas Beļģijā ierobežo konkurenci, jo īpaši nekustamā īpašuma aģentiem, arhitektiem un grāmatvežiem. Šķēršļu vidū ir šādi aspekti: ierobežojumi, kas papildus citām prasībām ir ieviesti arhitektiem attiecībā uz akciju paketes turēšanu un uzņēmuma formu; nesavienojamības noteikumi, kas aizliedz vienlaicīgu jebkādas citas ekonomiskās darbības veikšanu visiem grāmatvedības profesiju veidiem; ierobežojumi attiecībā uz nekustamā īpašuma aģentu piekļuvi darbam profesijā un akciju paketes turēšanas un balsošanas tiesību ierobežojumi. Šādu šķēršļu samazināšana varētu radīt spraigāku konkurenci – tādējādi tirgū ienāktu vairāk uzņēmumu un patērētāji iegūtu zemākas cenas. Komisija 2017. gada janvārī nāca klajā ar pasākumu kopumu šķēršļu novēršanai pakalpojumu tirgū. Minētajā kopumā ir ietverti vairāki Beļģijai adresēti reformu ieteikumi, kā risināt minētās problēmas.

(19) Transporta tīkls ir viena no jomām, kurā investīcijas ir nepieciešamas vissteidzamāk. Pastāv arvien pieaugoša problēma ar satiksmes pārslodzi sastrēgumstundās, un tas mazina valsts pievilcību ārvalstu ieguldītāju acīs un rada lielas izmaksas ekonomikai un videi. Turklāt Beļģija turklāt cieš no smagām gaisa piesārņojuma problēmām, un paredzams, ka tā nesasniegs mērķi 2020. gadā samazināt ar ETS nesaistītās emisijas par 15 % salīdzinājumā ar 2005. gadu, kaut arī, izmantojot pašreizējos elastības noteikumus, tā visdrīzāk izpildīs Savienības klimata tiesību aktos paredzētās saistības. Steidzamākie uzdevumi ir dzelzceļa un autotransporta pamatinfrastruktūras uzlabošana un trūkstošās saites izveide starp galvenajiem saimnieciskās darbības centriem. Vienlaikus ir svarīgi risināt satiksmes pārslodzi sastrēgumstundās, uzlabojot sabiedriskā transporta pakalpojumus, optimizējot satiksmes vadību un likvidējot tirgus izkropļojumus un kaitīgus nodokļu atvieglojumus, piemēram, labvēlīgo režīmu attiecībā uz dienesta automašīnām. Vēl viena problēma ir saistīta ar vietējas elektroenerģijas ražošanas atbilstību un energoapgādes drošību kopumā. Neplānotie padeves pārtraukumi vairākās kodoliekārtās radīja bažas par to, kā līdzsvarot elektroenerģijas pieprasījumu un piedāvājumu, savukārt atkārtoti pārskatītais grafiks, lai pakāpeniski atteiktos no kodolenerģijas ražotņu izmantošanas, turpina radīt tādu gaisotni, kas neveicina lēmumu pieņemšanu par ilgtermiņa investīcijām. Kaut gan īstermiņa piegāžu riski ir samazināti, īpaši palielinot stratēģiskās rezerves, un ir sasniegts zināms progress starpsavienojumu palielināšanā, vajadzības pēc ilgtermiņa investīcijām joprojām ir nozīmīgas. Papildus turpmākai starpsavienojumu palielināšanai ir nepieciešami viedtīkli, lai attīstītu enerģijas pieprasījuma pārvaldību. Ņemot vērā projektu ilgo sagatavošanas laiku enerģētikas nozarē un to, ka nākamajos desmit gados būs ļoti liela nepieciešamība aizvietot jaudas, ir jārīkojas ātri, jo īpaši – ir jāizveido piemērots tiesiskais regulējums, kas veicina arī elastīgas jaudas attīstīšanu (t. i., ražošana, glabāšana un enerģijas pieprasījuma pārvaldība).

(20) Beļģija ir panākusi zināmu progresu, īstenojot nodokļu sistēmas reformas, jo īpaši novirzot nodokļus no darbaspēka uz citām nodokļu bāzēm, kas pamazām samazinās nodokļu īpatsvaru darbaspēka izmaksās. Darbaspēka nodokļi, tostarp sociālās iemaksas, no 2016. līdz 2020. gadam tiek pakāpeniski samazināti. Pašreizējā nodokļu reforma sniedz pirmos rezultātus. Tomēr nodokļu sistēma joprojām ir sarežģīta, nodokļu bāzes tiek samazinātas ar īpašiem atbrīvojumiem, atskaitījumiem un samazinātām likmēm. Tādējādi tiek radīts ieņēmumu zudums, ekonomikas izkropļojumi un smags administratīvais slogs. No budžeta viedokļa nodokļu novirzīšana nešķiet neitrāla, jo darbaspēka nodokļu samazinājumi, ceļot citus nodokļus, tostarp patēriņa nodokļus, ir kompensēti tikai daļēji. Joprojām ir vērā ņemamas iespējas uzlabot nodokļu sistēmas struktūru, turpinot paplašināt nodokļu bāzes, kas dotu iespēju tiesību aktos noteikt zemākas likmes un radītu mazāk izkropļojumu. Tā kā cita starpā pastāv labvēlīgs nodokļu režīms attiecībā uz dienesta automašīnām un degvielas kartēm, kas apgrūtina turpmāku virzību sastrēgumu, gaisa piesārņojuma un siltumnīcefekta gāzu emisiju problēmu risināšanā, pastāv liels potenciāls "zaļai" nodokļu novirzīšanai. Valdība plāno veikt izmaiņas dienesta automašīnu sistēmā, tomēr ieguvums videi no šīs reformas, visticamāk, būs ierobežots.

(21) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi visaptverošu Beļģijas ekonomikas politikas analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Beļģijai adresētiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Beļģijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(22) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums [1] ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Beļģijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

[1] Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

1. Ņemot vērā to, ka ir jāstiprina pašreiz notiekošā atlabšana un jādrošina Beļģijas publisko finanšu stabilitāte, 2018. gadā īstenot ievērojamus fiskālos centienus atbilstīgi Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasībām. Izmantot neparedzētos ieņēmumus, tostarp ieņēmumus no aktīvu pārdošanas, lai ātrāk samazinātu vispārējās valdības parāda attiecību. Vienoties, kā realizējami sadalīt fiskālos mērķus starp visiem valdības līmeņiem, un nodrošināt neatkarīgu fiskālo uzraudzību. Novērst kropļojošus nodokļu izdevumus. Uzlabot publisko izdevumu struktūru, lai rastu iespējas investīcijām infrastruktūrā, tostarp transporta infrastruktūrā.

2. Nodrošināt, lai visnelabvēlīgākā situācijā esošām grupām, tostarp personām ar migrantu izcelsmi, būtu vienlīdzīgas iespējas piedalīties kvalitatīvā izglītībā, arodmācībās un darba tirgū.

3. Veicināt investīcijas uz zinātību balstītā kapitālā, īpaši ar pasākumiem, kas palielinātu digitālo tehnoloģiju izmantošanu, un inovācijas izplatīšanu. Palielināt konkurenci profesionālo pakalpojumu tirgos un mazumtirdzniecībā un uzlabot tirgus mehānismus tīklu nozarēs.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Bulgārijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Bulgārijas 2017. gada konverģences programmu

(2017/C 261/02)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ([2]), un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Bulgārija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.

(2) 2017. gada ziņojums par Bulgāriju tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Bulgārijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Bulgārijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu, kura rezultāti arī tika publicēti 2017. gada 22. februārī. Komisijas veiktā analīze ļāva secināt, ka Bulgārijā pastāv pārmērīga makroekonomikas nelīdzsvarotība. Proti, Bulgārijā joprojām pastāv nelīdzsvarotība, kas saistīta ar nestabilu stāvokli finanšu sektorā un lielām uzņēmumu parādsaistībām augsta ilgtermiņa bezdarba situācijā.

(3) Bulgārija savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada konverģences programmu iesniedza 2017. gada 17. maijā – pēc noteiktā termiņa.

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
([2]) OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.

(4) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([1]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(5) Bulgārija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2017. gada konverģences programmā, izejot no līdzsvarota budžeta stāvokļa 2016. gadā, plāno nominālo deficītu 0,6 % apmērā no IKP 2017. gadā. Tiek prognozēts, ka nominālais deficīts 2018. gadā nedaudz samazināsies – līdz 0,5 % no IKP –, un pēc tam veidosies neliels pārpalikums. Vidēja termiņa budžeta mērķi – strukturālais deficīts 1 % apmērā no IKP – tiek plānots sasniegt ar rezervi visā programmas periodā. Saskaņā ar 2017. gada konverģences programmu ir sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP pakāpeniski samazināsies no 29,5 % no IKP 2016. gadā līdz 23,8 % no IKP 2020. gadā. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams.

(6) Padome 2016. gada 12. jūlijā attiecībā uz 2017. gadu ieteica Bulgārijai panākt gada fiskālo korekciju 0,5 % apmērā no IKP virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanu. Dati liecina, ka Bulgārija jau 2016. gadā bija pārsniegusi savu vidēja termiņa budžeta mērķi. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, paredzams, ka nemainīgas politikas apstākļos strukturālā bilance mainīsies pretējā virzienā, proti, no pārpalikuma 0,1 % apmērā no IKP 2016. gadā līdz deficītam 0,4 % apmērā no IKP 2017. gadā un 0,3 % apmērā no IKP 2018. gadā. Neraugoties uz šo pasliktināšanos, sagaidāms, ka abos gados strukturālā bilance saglabāsies virs vidēja termiņa budžeta mērķa. Kopumā Padome uzskata, ka ir sagaidāms, ka Bulgārija 2017. un 2018. gadā ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.

(7) Centieni uzlabot nodokļu iekasēšanu ir pastāvīgi. Neraugoties uz uzlabojumiem, nodokļu saistību izpilde joprojām ir problemātiska. Ēnu ekonomikas un nedeklarēta darba līmenis joprojām ir augsts. Ar nodokļiem saistītais administratīvais slogs ir samazināts, taču tas joprojām ir ievērojams. Šķiet, ka birokrātijas samazināšanas pasākumu rezultāti līdz šim ir bijuši ierobežoti, un nav norāžu par būtiskiem uzlabojumiem labprātīgas nodokļu saistību izpildes jomā. Ņemot vērā šos apstākļus, šķiet, ka noteikumu izpildes panākšana ir svarīga ne tikai, lai īstenotu kontroles, bet arī lai stiprinātu nodokļu saistību neizpildes novēršanu. Šķiet, ka rīcības plāns, kas ir daļa no 2015.–2017. gada vienotās valsts stratēģijas nodokļu iekasēšanas uzlabošanai, ēnu ekonomikas apkarošanai un saistību izpildes nodrošināšanas izmaksu samazināšanai, ir noderīgs instruments, jo īpaši lai uzlabotu vairāku administratīvo iestāžu, kuras darbojas nodokļu jomā, koordināciju un efektivitāti. *Ex post* analīze par konkrētu pasākumu ietekmi varētu veicināt turpmāko nodokļu saistību izpildes pasākumu pienācīgu izvērtēšanu, plānošanu un mērķorientēšanu. Minētie pasākumi tiks iekļauti visaptverošā vienotā valsts stratēģijā, ar ko aizstās pašreizējo stratēģiju, kuras termiņš beidzas 2017. gada beigās.

(8) Bulgārijas iestādes, apspriežoties un sadarbojoties ar attiecīgajām Eiropas struktūrām, veica aktīvu kvalitātes pārskatīšanu un stresa testus banku un apdrošināšanas nozarēs, kā arī privāto pensiju fondu aktīvu pārskatīšanu. Kaut gan rezultāti apstiprināja, ka nozares kopumā ir spēcīgas, tika konstatētas nepilnības, tostarp dažās sistēmiski svarīgās iestādēs. Tā kā turpmākie pasākumi vēl nav pilnībā īstenoti, nepilnību avots joprojām pastāv. Turklāt daži jautājumi, tostarp nelikvīdu finanšu instrumentu un aktīvu un saistīto pušu riska darījumu vērtēšana, trīs pārbaudēs netika pilnībā atrisināti. Uzraudzības iestādes varētu rīkoties piesardzīgāk, lai risinātu šos jautājumus. Apdrošināšanas nozarē neatrisinātie jautājumi ietver arī konkrētiem pārapdrošināšanas līgumiem, dažiem apdrošināšanas debitoru parādiem un grupas līmeņa uzraudzībai piemēroto pieeju.

(9) Lai nākotnē novērstu līdzīgas nelīdzsvarotības iespēju, ir jāpabeidz banku uzraudzības uzlabošanas pasākumi un jāīsteno turpmāki centieni, lai uzlabotu nebanku sektora uzraudzību. Grūti novērtējamu aktīvu un negodīgas darījumdarbības prakses – tostarp saistīto pušu un saistīto aizdevumu – problēmas novēršana joprojām ir galvenais iestāžu uzdevums. Bulgārijas Nacionālā banka ir uzsākusi īstenot plānu, ar ko reformēt un attīstīt banku uzraudzību,

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

pamatojoties arī uz Pasaules Bankas un SVF konstatējumiem. Šis plāns pašlaik tiek īstenots, bet, iespējams, tas būs jāgroza, ņemot vērā Finanšu sektora novērtēšanas programmas konstatējumus. Uzraudzības nepilnības, kuras konstatētas apdrošināšanas un pensiju fondu pārskatos, liecina par to, ka Finanšu uzraudzības komisijai ir jāizstrādā un jāīsteno visaptverošs plāns, lai pastiprinātu uzraudzību, tostarp uzlabojot savu iekšējo pārvaldību un darbību. Lai nodrošinātu pilnīgu uzticamību, šādā plānā būtu jāizmanto starptautiskā paraugprakse attiecīgajā jomā, un tas būtu jāsagatavo un jāīsteno ciešā sadarbībā ar attiecīgajām Eiropas struktūrām, nepieciešamības gadījumā iekļaujot trešo personu pakalpojumu sniedzēju ieguldījumu.

(10) Uzņēmumu parāds joprojām ir liels (krietni pārsniedz citu valstu rādītāju), tādējādi radot slogu uzņēmumu bilancēm un, iespējams, kavējot kredītlīdzekļu pieprasījumu un investīcijas vidējā termiņā. Lai samazinātu joprojām augsto ieņēmumus nenesošu uzņēmumu aizdevumu apjomu, Bulgārijas iestādēm, izmantojot vispusīgu instrumentu kopumu, būtu jāveicina banku pārstrukturēšanas process. Piemēram, ja maksātnespējas regulējuma reforma tiktu paātrināta, tas uzlabotu tiesisko vidi, lai risinātu slikto parādu problēmu un pavērtu iespējas ārpustiesas pārstrukturēšanai. Papildus maksātnespējas regulējumam instrumentu kopums varētu ietvert uzraudzības norādījumus bankām, kurām ir īpaši augsts ienākumus nenesošu aizdevumu līmenis. Tas varētu arī ietvert darbības nolūkā datus par aktīvu kvalitāti padarītu pārredzamākus, lai palīdzētu padziļināt ienākumus nenesošo aizdevumu otrreizējo tirgu.

(11) Nesenās norises darba tirgū ir bijušas pozitīvas, taču joprojām pastāv strukturālas problēmas. Darbaspēks turpina sarukt sabiedrības novecošanas un emigrācijas ietekmē. Tā kā ekonomikā notiek strukturālās pārmaiņas, ir svarīgi pievērsties neizmantotajam darbaspēka potenciālam. Pašlaik darba tirgum ir raksturīgs augsts ilgtermiņa bezdarba īpatsvars kopējā bezdarbā un augsts neaktivitātes līmenis, ierobežota jauniešu iekļaušana darba tirgū, kā arī prasmju trūkums un neatbilstība. Lai gan bezdarba līmenis 2015. gadā samazinājās zem Savienības vidējā rādītāja, ilgtermiņa bezdarba līmenis un to jauniešu īpatsvars, kuri nav nedz nodarbināti, nedz iesaistīti izglītībā vai apmācībā, kā arī zems mazkvalificētu cilvēku nodarbinātības līmenis joprojām ir būtisks izaicinājums. Ņemot vērā šīs problēmas, aktīva darba tirgus politika nav pietiekami vērsta uz nelabvēlīgākā situācijā esošām grupām un to vajadzībām, un tas rada šķēršļus viņu nodarbināmībai. Turklāt tas, ka nodarbinātības un sociālie pakalpojumi nav pietiekami integrēti attiecībā uz sociālā pabalsta saņēmējiem, var ierobežot viņu līdzdalību darba tirgū.

(12) Joprojām pastāv problēmas uzlabot izglītības rezultātus un stiprināt iekļaujošas, kvalitatīvas vispārējās izglītības nodrošināšanu, un tam varētu būt ietekme uz nabadzību. Lai gan nabadzības vai sociālās atstumtības risks bērniem ir nedaudz samazinājies, tas joprojām ir viens no augstākajiem Savienībā un ir cieši saistīts ar vecāku izglītības līmeni. ESAO Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas (*PISA*) 2015. gada dati par pamatprasmju apgūšanu liecina, ka to personu skaits, kas ir nesekmīgas lasīšanā, matemātikā un zinātnē, joprojām ir viens no augstākajiem Savienībā. Vēl ir jāizstrādā plānotā metodoloģija skolu finansēšanas uzlabošanai. Tās mērķis ir atbalstīt taisnīgus rezultātus, sniedzot papildu atbalstu skolām ar zemiem rādītājiem. Bērniem no ģimenēm ar zemāku sociālekonomisko statusu, jo īpaši romu ģimenēm, *de facto* netiek nodrošinātas vienlīdzīgas iespējas iegūt izglītību, tostarp agrā bērnībā. Profesionālā izglītība un apmācība tiek reformēta, taču tās kvalitāte un sadarbība ar uzņēmējiem un sociālajiem partneriem ir nepietiekama. Joprojām turpinās duālās izglītības ieviešana. Augstākās izglītības jomā ar finansējumu, kas balstīts uz rezultātiem, tiek mēģināts uzlabot izglītības kvalitāti un atbilstību darba tirgus vajadzībām.

(13) Ierobežota pieejamība, mazs finansējums, speciālistu emigrācija un vāji ārstniecības rezultāti joprojām ir būtiskas veselības aprūpes sistēmas problēmas. Veselības apdrošināšanas zemais segums, tostarp zemais valsts apdrošināšanas segums ambulatorajiem medicīniskajiem pakalpojumiem un augstās pacientu tiešās iemaksas, dažiem rada grūtības piekļūt veselības aprūpei. Nesenie pasākumi, piemēram, selektīva līgumu slēgšana par slimnīcu pakalpojumiem, pamatojoties uz valsts veselības aprūpes plānu, varētu uzlabot piekļuvi veselības aprūpei un pašu kapitālam, ja minētie pasākumi tiktu īstenoti pilnībā.

(14) Lai gan minimālās algas līmenis Bulgārijā joprojām ir zemākais Savienībā, kopš 2011. gada tas ir būtiski palielinājies. Kaut gan darba devēji un arodbiedrības ir vienojušies par kritērijiem, attiecībā uz objektīva mehānisma izveidi ir gūti nelieli panākumi. Tas, ka nav pārredzama mehānisma, kurā tiktu ņemti vērā ekonomiskie un sociālie kritēriji, darba tirgus apstākļi un to piemērošanas institucionālais aspekts, var apdraudēt pienācīgu līdzsvaru starp nodarbinātības un konkurētspējas atbalsta mērķi un darba ieņēmumu saglabāšanas mērķi. Neraugoties uz to, ka neveiksmīgās sarunās par minimālā sociālā nodrošinājuma robežvērtībām 2017. gadam starp sociālajiem partneriem bija novērojama zināma spriedze, valstī joprojām notiek sociālais dialogs.

(15) Tas, ka lielu daļu cilvēku apdraud nabadzība vai sociālā atstumtība, joprojām ir svarīgs ekonomikas un sociālais izaicinājums. Bulgārija joprojām ir visnabadzīgākā Savienības dalībvalsts, kur nesamērīgi tiek ietekmētas nelabvēlīgā stāvoklī esošas iedzīvotāju grupas, piemēram, romi, bērni, gados vecāki cilvēki un lauku iedzīvotāji. Lai gan vairākus gadus bija novērojami uzlabojumi, gados vecāku cilvēku nabadzības riska rādītājs būtiski pasliktinājās. Vecāka gadagājuma sievietēm ir īpaši augsts nabadzības vai sociālās atstumtības risks, ņemot vērā to, ka parasti viņu pensiju iemaksu periods ir īsāks. Kaut gan bērnu relatīvais nabadzības stāvoklis ir uzlabojies, šajā grupā nabadzības līmenis joprojām ir ļoti augsts. Līdz ar jaunā rīcības plāna pieņemšanu, bērnu deinstitucionalizācija saglabā tās dinamiku. Tomēr šis process joprojām atpaliek attiecībā uz pieaugušajiem un cilvēkiem ar invaliditāti. Ienākumu nevienlīdzība ir ievērojama un arvien pieaugoša problēma. 20 % visbagātāko mājsaimniecību ieņēmumu attiecība pret 20 % visnabadzīgāko mājsaimniecību ieņēmumiem ir palielinājusies no 6,1 (2012. gadā) līdz 7,1 (2015. gadā) un ir viena no augstākajām Savienībā. Atšķirība starp ienākumu nevienlīdzību pirms un pēc nodokļu nomaksas un sociālajiem pārskaitījumiem ir viena no vismazākajām Savienībā. Sociālās aizsardzības sistēma, tostarp vispārējo minimālo ienākumu shēma, nenodrošina adekvātu atbalsta līmeni. Personu, kas saņem sociālos pabalstus, seguma līmenis joprojām ir zems, un to ietekmē ļoti ierobežojošas pabalstu piešķiršanas prasības. Minimālo ienākumu līmenis joprojām ir zems, un tas nav atjaunināts kopš 2009. gada, turklāt tam nav pārredzama korekcijas mehānisma.

(16) Ir ieviesti pasākumi, lai uzlabotu publiskā iepirkuma sistēmu, bet to konkrētā pievienotā vērtība vēl nav zināma. Ir jānodrošina, ka jaunā uz risku balstītā *ex ante* kontroles sistēma tiek atbilstoši un efektīvi īstenota. Pārsūdzību sistēmas pārskatīšanas ietvaros sniegto ieteikumu pieņemšana joprojām ir izaicinājums, jo efektīva tiesiskā aizsardzība ir priekšnoteikums, lai īstenotu svarīgus projektus. Pēc tam, kad tā būs novērtēta, Publiskās iepirkuma aģentūras administratīvā spēja būtu jāpielāgo, lai atspoguļotu aģentūras funkcijas. Turklāt līgumslēdzēju iestāžu administratīvā spēja būtu jāpalielina, tostarp izmantojot centrālajai pārvaldei, pašvaldībām un veselības aprūpes nozarei paredzēto Valsts iepirkuma aģentūras sniegto metodoloģisko atbalstu un Centrālās iepirkumu iestādes veiktos centralizētos un/vai papildu iepirkuma pasākumus. Lai uzlabotu publisko iepirkumu pārredzamību, joprojām ir jāpabeidz darbs pie e-iepirkumu ieviešanas. Publiskā iepirkuma procedūru objektivitātes aizsardzība un iespējamu interešu konfliktu novēršana joprojām ir būtiskas problēmas. Neraugoties uz nesenajām reformām, kuru mērķis ir modernizēt valsts pārvaldi, publiskā sektora iestāžu efektivitāte un lietderība joprojām ir ierobežota. 2016. gadā tika pabeigti vairāki grozījumi tiesību aktos, lai ieviestu piemērotu tiesisko regulējumu, taču to piemērošana un īstenošana efektīvā un sistemātiskā veidā ir grūts uzdevums.

(17) Bulgārija 2016. gadā pieņēma būtiskas reformas, lai risinātu pastāvošās bažas par tās tiesu sistēmas neatkarību un kvalitāti. Tomēr, tā kā šīs reformas ir pieņemtas tikai nesen, vēl ir pāragri novērtēt to ietekmi. Vairākās jomās ir jāveic turpmāki pasākumi. Arī korupcija joprojām ir liela problēma Bulgārijā, un tā turpina negatīvi ietekmēt investīcijas gan valsts, gan vietējā līmenī. Valdība 2015. gadā nāca klajā ar vērienīgu stratēģiju, lai cīnītos pret korupciju, taču tās īstenošana joprojām ir agrīnā stadijā. Bulgārijas pretkorupcijas politiku joprojām apgrūtina iestāžu vājums un sadrumstalotība, vāji rezultāti attiecībā uz saukšanu pie atbildības augsta līmeņa korupcijas gadījumos un nepietiekams parlamenta atbalsts reformu veikšanai. Saskaņā ar sadarbības un pārbaudes mehānismu ([1]) Bulgārija saņem ieteikumus par tiesu iestāžu reformu un cīņu pret korupciju un organizēto noziedzību. Tādējādi šīs jomas netiek iekļautas konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos Bulgārijai.

(18) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Bulgārijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Bulgārijai adresētajiem ieteikumiem.

(19) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome uzskata, ka ir sagaidāms, ka Bulgārija ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.

(20) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo izvērtējumu, Padomes ieteikumi, kas sniegti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu, ir atspoguļoti 2. un 3. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Bulgārijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

([1]) Komisijas Lēmums 2006/929/EK (2006. gada 13. decembris), ar ko izveido mehānismu, lai nodrošinātu sadarbību un pārliecinātos par Bulgārijā sasniegto, novēršot noteiktus trūkumus tādās jomās kā tiesu sistēmas reforma un cīņa pret korupciju un organizēto noziedzību (OV L 354, 14.12.2006., 58. lpp.).

1. Turpināt uzlabot nodokļu iekasēšanu un nodokļu saistību izpildi, tostarp izmantojot visaptverošu pasākumu kopumu arī pēc 2017. gada. Paātrināt pasākumu īstenošanu, lai samazinātu ēnu ekonomikas apmēru, jo īpaši nedeklarēto darbu.

2. Veikt turpmākus pasākumus attiecībā uz finanšu nozares pārskatīšanu, jo īpaši saistībā ar pārapdrošināšanas līgumiem, grupas līmeņa uzraudzību, grūti novērtējamiem aktīviem un saistīto pušu riska darījumiem. Cieši sadarbojoties ar Eiropas struktūrām, uzlabot banku un nebanku sektoru uzraudzību, īstenojot visaptverošus rīcības plānus. Veicināt to, ka ienākumus nenesošo uzņēmumu aizdevumu īpatsvars tiek samazināts, izmantojot visaptverošu instrumentu kopumu, tostarp paātrinot maksātnespējas regulējuma reformu un veicinot ienākumus nenesošu aizdevumu otrreizējā tirgus darbību.

3. Uzlabot aktīvas darba tirgus politikas mērķorientāciju un nodarbinātības politikas un sociālo pakalpojumu integrāciju attiecībā uz nelabvēlīgā situācijā esošām grupām. Palielināt kvalitatīvas vispārējās izglītības nodrošināšanu, jo īpaši romiem. Palielināt veselības apdrošināšanas segumu, samazināt pacientu tiešās iemaksas un risināt veselības aprūpes speciālistu trūkumu. Apspriežoties ar sociālajiem partneriem, izveidot pārredzamu mehānismu minimālās algas noteikšanai. Palielināt minimālo ienākumu tvērumu un adekvātumu.

4. Nodrošināt, ka Valsts publisko iepirkumu stratēģija 2014.–2020. gadam tiek īstenota efektīvi.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Čehijas Republikas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Čehijas Republikas 2017. gada konverģences programmu

(2017/C 261/03)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 ([2]), pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Čehijas Republika nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.

(2) 2017. gada ziņojums par Čehijas Republiku tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Čehijas Republikas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Čehijas Republikas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Komisijas veiktā analīze ļauj secināt, ka Čehijas Republikā nav makroekonomikas nelīdzsvarotības.

(3) Čehijas Republika 2017. gada 25. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada 28. aprīlī – savu 2017. gada konverģences programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

(4) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([3]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

(5) Čehijas Republika šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2017. gada konverģences programmā plāno laikposmā no 2016. gada līdz 2020. gadam sasniegt budžeta pārpalikumu nominālā izteiksmē. Vidēja termiņa budžeta mērķis – strukturālais deficīts 1,0 % apmērā no IKP – joprojām ar rezervi tiek sasniegts visā programmas periodā. Saskaņā ar 2017. gada konverģences programmu ir sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP pakāpeniski samazināsies līdz 32,7 % 2020. gadā. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Lai gan budžeta mērķu sasniegšanu apdraudošie riski kopumā šķiet līdzsvaroti, straujajam publisko investīciju samazinājumam 2016. gadā – tas saistīts ar jaunā Savienības fondu cikla sākumu – varētu sekot publisko investīciju pieaugums, kas 2017. gadā būtu lielāks par prognozēto. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka strukturālā bilance 2017. gadā samazināsies līdz aptuveni 0 % no IKP un 2018. gadā – līdz - 0,2 % no IKP, tādējādi joprojām pārsniedzot vidēja termiņa budžeta mērķi. Kopumā Padome uzskata, ka saskaņā ar prognozēm Čehijas Republika 2017. un 2018. gadā ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.

(6) Ilgtermiņā Čehijas Republikā joprojām pastāv vidējas nozīmības riski fiskālai stabilitātei. Šie riski galvenokārt izriet no prognozētās ietekmes, ko rada ar novecošanu saistītie publiskie izdevumi, jo īpaši veselības aprūpes un pensiju jomā. Prognozētais ilgtermiņa izdevumu pieaugums veselības aprūpē rada bažas gan veselības aprūpes sistēmas pārvaldības, gan izmaksu lietderības ziņā; šī sistēma ir lielā mērā atkarīga no dārgākas stacionārās aprūpes. Daži pasākumi patlaban ir dažādos īstenošanas posmos, taču konkrētu rezultātu pagaidām vēl nav. Nesen pieņemtie vai plānotie pasākumi pensiju sistēmas grozīšanai, ja tie tiktu īstenoti, varētu ilgtermiņā pasliktināt publisko finanšu stāvokli. Pirmkārt, parlaments ir pieņēmis tiesību aktus, ar kuriem valdībai tiek piešķirtas pilnvaras elastīgāk pielāgot pensiju indeksācijas mehānismu. Turklāt parlamentā tiek apspriesti priekšlikumi, kuru nolūks ir paredzēt, ka maksimālais likumā noteiktais pensionēšanās vecums ir 65 gadi, un izveidot mehānismu regulārai pensionēšanās vecuma pārskatīšanai. Pašlaik tiek apspriestas arī citas izmaiņas, piemēram, dāsnāka pensiju indeksācijas formula un diferencētas sociālās apdrošināšanas likmes, kas ir atkarīgas no bērnu skaita.

(7) Parlaments 2017. gada janvārī pieņēma Fiskālās atbildības likumu, kura mērķis ir novērst galvenos trūkumus Čehijas Republikas fiskālajā sistēmā, jo tā nesen tika novērtēta kā viena no visvājākajām Savienībā. Tomēr vēl jāieceļ neatkarīga fiskālā padome, kas uzraudzītu minēto noteikumu īstenošanu. Turklāt, lai fiskālo sistēmu padarītu efektīvāku un stabilāku, izšķiroša nozīme būs nesen ieviesto pasākumu īstenošanai.

(8) Čehijas Republika saskaras ar problēmām korupcijas novēršanā, kā arī tai ir nepilnības publiskā iepirkuma jomā. Kaut arī ir īstenoti vairāki pasākumi, kas iekļauti valdības izstrādātajā korupcijas apkarošanas programmā, un citas reformas tiek gatavotas, tomēr praksē netiek veikta sistemātiska kriminālvajāšana par korupcijas gadījumiem. Čehijas Republikas praksi publiskā iepirkuma jomā kopumā joprojām raksturo nepietiekama konkurence, par ko liecina lielais skaits tādu konkursa procedūru, kurās ir tikai viens piedāvājums, un tieša līgumu slēgšanas tiesību piešķiršana, jo īpaši IT nozarē. Nepilnības apmācībai sniegtajā atbalstā un tas, ka trūkst apkopotu iepirkumu veikšanai paredzētu struktūru un kompetences centru, kavē profesionalizāciju un ir iemesls tam, ka publiskā iepirkuma jomā ir grūtāk iegūt saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu. Šajā sakarā simptomātiski ir arī tas, ka tikai ļoti ierobežotā apmērā tiek ņemta vērā kvalitāte kā līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas kritērijs. Pāreja uz e-iepirkumu joprojām saskaras ar būtiskām problēmām. Dažas no tām ir nepieciešamība uzlabot valstij piederošo e-iepirkuma platformu *National Electronic Tool* un precizēt Čehijas Republikas e-iepirkuma tirgū jau patlaban aktīvo privāto platformu turpmākas lietošanas nosacījumus.

(9) Uzņēmējdarbības vidi Čehijas Republikā pasliktina smags regulatīvais slogs un daudzi administratīvi šķēršļi, jo īpaši atļauju piešķiršanas procedūras un nodokļu regulējums. 2016. gada septembrī valdība iesniedza Būvniecības likuma un saistīto tiesību aktu grozījumu, kura mērķis ir paātrināt un racionalizēt būvniecības atļauju piešķiršanas procedūru, integrējot tajā ietekmes uz vidi novērtējumu. Pašlaik šis grozījums tiek izskatīts parlamentā. Nodokļu saistību izpildes izmaksas, kas rodas uzņēmumiem, joprojām pārsniedz Savienības vidējo rādītāju. Pie trūkumiem pieskaitāmi arī biežie Nodokļu kodeksa grozījumi. Nodokļu saistību neizpildes apkarošana vēl aizvien ir Čehijas Republikas iestāžu prioritāte; tomēr uz vienkāršošanu netiek likts liels uzsvars. Vēl izstrādes posmā esoša likuma par ienākuma nodokli mērķis ir vienkāršot Nodokļu kodeksu, taču likuma projekts vēl nav pieejams.

(10) E-pārvaldes pakalpojumu izmantošanas līmenis Čehijas Republikā ir viens no zemākajiem Savienībā, taču kopš 2015. gada tas ir paaugstinājies. Čehijas Republikas iestādes ir veikušas pasākumus, lai uzlabotu e-pārvaldes pakalpojumu pieejamību, taču daudzi no tiem joprojām tiek izstrādāti, un daži atsevišķi pasākumi vēl nav uzsākti. Atbildība par šādu pakalpojumu ieviešanu ir sadalīta starp vairākām ministrijām, un ieinteresētās personas uzskata, ka starpnozaru sadarbība ir nepietiekama.

(11) Pētniecības un izstrādes intensitāte pēdējos gados ir būtiski palielinājusies, taču šis uzlabojums nav izraisījis attiecīgus pētniecības un izstrādes rezultātu kvalitātes uzlabojumus. Pētniecības un izstrādes sistēmas pārvaldības reformas tiek veiktas, taču vēl nav pilnībā īstenotas. 2017. gada februārī valdība apstiprināja jaunu vērtēšanas metodiku (*Metodika* 17+), kuras nolūks ir uzlabot mehānismus fundamentālajiem un lietišķajiem pētījumiem paredzētā finansējuma piešķiršanai. Tiek veikti vairāki pasākumi, lai veicinātu ciešāku saikni starp akadēmiskajām aprindām un uzņēmumiem, pamatojoties uz valsts inovāciju platformu strukturējošo ietekmi.

(12) Izglītības rezultāti kopumā ir labi, taču pamatprasmes ir pasliktinājušās. Rezultātus spēcīgi ietekmē skolēnu sociālekonomiskie apstākļi. Nelabvēlīgā situācijā esošo grupu, jo īpaši romu kopienas, vājie izglītības rezultāti viennozīmīgi rada bažas. Saskaņā ar aplēsēm ļoti liels romu tautības bērnu īpatsvars priekšlaicīgi pārtrauc mācības. Lai sekmētu iekļaujošu izglītību, ir pieņemts ievērojams skaits leģislatīvu un administratīvu pasākumu, un tagad ir sākta to īstenošana. Sagaidāms, ka šie pasākumi palīdzēs mazināt plaisu starp romu un pārējo bērnu iegūto izglītības līmeni un panākumiem. Parlaments 2016. gada martā pieņēma grozījumus Izglītības likumā, attiecinot obligāto izglītību arī uz pēdējo pirmsskolas līmeņa izglītības gadu un nodrošinot, ka mazākiem bērniem ir tiesības uz vietu bērnudārzā. Tomēr nevienlīdzība izglītības sistēmā ir šķērslis cilvēkkapitāla kvalitātes uzlabošanai, un turpmākajā dzīvē tā turklāt kavē darba tirgus rezultātus. Augstākas skolotājiem izvirzītās prasības un skolotāju novecošana nozīmē to, ka skolotāja profesijas pievilcība joprojām ir problēma. Tas daļēji skaidrojams ar salīdzinoši zemu darba samaksu, lai gan pēdējos gados algas ir palielinājušās. Pēc vairākkārtējas atlikšanas valdībā tika beidzot galīgi apstiprināta jauna skolotāju un pedagoģiskā personāla karjeras sistēma, kas izstrādāta, lai palielinātu profesijas pievilcību. Ar Savienības fondu ievērojamu atbalstu pašlaik tiek izstrādātas nepārtrauktas profesionālās attīstības iespējas skolotājiem, jo īpaši tādi pasākumi profesionālās izaugsmes jomā, kuri saistīti ar jauktu grupu mācīšanu un iekļaujošu izglītību. 2016. gada janvārī parlaments pieņēma augstākās izglītības reformu, un tās rezultāti ir jāuzrauga. Plānota ir arī augstākās izglītības iestāžu finansējuma sistēmas reforma.

(13) Bezdarba līmenis Čehijas Republikā turpina samazināties. Aizvien saspringtāku darba tirgus apstākļu dēļ darba devējiem ir grūtāk pieņemt darbā darbiniekus. Joprojām pastāv zināmas iespējas novērst minētos trūkumus, mobilizējot nepietiekami pārstāvētās grupas, piemēram, sievietes, kurām ir mazi bērni, mazkvalificētus darba ņēmējus un romu kopienas pārstāvjus. Valsts nodarbinātības dienestu spēju palielināšana informēšanas un aktivizācijas jomās, apvienojot to ar atbilstošu un pienācīgi mērķorientētu aktīvu darba tirgus politiku un individualizētiem pakalpojumiem, palīdzētu palielināt nepietiekami pārstāvēto grupu dalību darba tirgū. Sieviešu, kurām ir mazi bērni, līdzdalību darba tirgū kavē tas, ka pastāvīgi trūkst cenas ziņā pieejamu un kvalitatīvu bērniem – jo īpaši vecumā līdz trim gadiem – paredzētu aprūpes pakalpojumu, tiesības uz gariem vecāku atvaļinājumiem, tas, ka abi vecāki maz izmanto elastīgu darbalaika režīmu un tēvi maz izmanto vecāku atvaļinājumu. Pēdējos gados ir pieņemti daži pasākumi, lai risinātu šos jautājumus. Tomēr mazkvalificētu darba ņēmēju izredzes darba tirgū ir ievērojami sliktākas nekā visām pārējām personu grupām. Parlamentā pašlaik tiek apspriests sociālo mājokļu tiesiskais regulējums, ar kuru paredzēts noteikt valsts standartus un mērķgrupas.

(14) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Čehijas Republikas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada konverģences programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Čehijas Republikai adresētiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Čehijas Republikā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(15) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada konverģences programmu un uzskata [1], ka ir sagaidāms, ka Čehijas Republika ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus,

AR ŠO IESAKA Čehijas Republikai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

[1] Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktu.

1. Nodrošināt publisko finanšu stabilitāti ilgtermiņā, ņemot vērā iedzīvotāju novecošanu. Palielināt publisko izdevumu efektivitāti, jo īpaši apkarojot korupciju un neefektīvu praksi publiskā iepirkuma jomā.

2. Novērst šķēršļus izaugsmei, jo īpaši racionalizējot būvniecības atļauju piešķiršanas procedūras un vēl vairāk samazinot administratīvo slogu uzņēmumiem, šādā nolūkā ieviešot svarīgākos e-pārvaldes pakalpojumus, uzlabojot pētniecības un izstrādes kvalitāti un veicinot nepietiekami pārstāvētu grupu nodarbinātību.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Dānijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Dānijas 2017. gada konverģences programmu

(2017/C 261/04)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes Eiropadome apstiprināja 2017. gada 9. un 10. martā. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 ([2]), pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Dānija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.

(2) 2017. gada ziņojums par Dāniju tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Dānijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētiem ieteikumiem, un Dānijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.

(3) Dānija 2017. gada 28. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada konverģences programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

(4) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([3]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

(5) Uz Dāniju pašlaik attiecas Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvā daļa. Valdība savā 2017. gada konverģences programmā plāno panākt nominālo deficītu 1,9 % apmērā no IKP 2017. gadā un arī turpmāk visā programmas periodā līdz 2020. gadam izpildīt vidējā termiņa budžeta mērķi, proti, panākt strukturālo deficītu 0,5 % apmērā no IKP. Kā teikts 2017. gada konverģences programmā, ir paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP pazemināsies līdz 37,0 % 2017. gadā un turpinās samazināties līdz 33,9 % 2020. gadā. Makroekonomikas scenārijs, kas ir minētās budžeta prognozes pamatā, programmas periodā ir ticams. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka 2017. gadā strukturālajā bilancē tiks reģistrēts deficīts 0,4 % apmērā no IKP un 2018. gadā - 0,1 % no IKP, kas kopumā atbilst programmas mērķim un pārsniedz vidējā termiņa budžeta mērķi saskaņā ar 2017. gada konverģences programmu. Kopumā Padome uzskata: ir paredzams, ka Dānija 2017. un 2018. gadā ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.

(6) Darbaspēka piedāvājuma nodrošināšana demogrāfisku problēmu laikā ir priekšnoteikums ilgtspējīgai Dānijas izaugsmei. Vairāku būtisku iepriekšējos gados veikto darba tirgus reformu mērķis ir jo īpaši palielināt nodarbinātības stimulus un uzlabot aktīva darba tirgus politikas efektivitāti. Šīs reformas varētu palīdzēt Dānijai sasniegt stratēģijas "Eiropa 2020" nodarbinātības mērķi, veicināt Dānijas labklājības modeļa ilgtspējību un pievērsties draudošajam konkrētu kvalifikāciju trūkumam. Reformas, kuru mērķis ir palielināt dalības un absolvēšanas līmeni profesionālajā izglītībā, un trīspusēja vienošanās izveidot vairāk mācekļu vietu varētu palielināt kvalificētu darbinieku piedāvājumu. Tomēr stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķis sociālās iekļaušanas jomā – samazināt tādu cilvēku skaitu, kuri dzīvo mājsaimniecībās ar ļoti zemu darba intensitāti, vēl ne tuvu nav sasniegts. Iekļaušana darba tirgū un nelabvēlīgākā situācijā esošu grupu nodarbināmības uzlabošana joprojām ir problēma. Tas jo īpaši attiecas uz cilvēkiem, kuri ir imigrējuši no trešām valstīm (tostarp tiem, kas jau ilgāk ir dzīvojuši Dānijā), daļēji tāpēc, ka viņiem vidēji ir zemāki izglītības rezultāti nekā valstī dzimušajām personām. Atšķirības saglabājas otrajā paaudzē. Integrācijai darbā veltītie pasākumi, par kuriem tika panākta vienošanās 2016. gada trīspusējās sarunās, varētu uzlabot nesen ieradušos bēgļu situāciju, kuru stāvoklis būs cieši jāuzrauga nākotnē. Tomēr vēl būtu jāveic pasākumi, lai citas atstumtās grupas, piemēram, jauniešus ar zemu izglītības līmeni un darba ņēmējus vecumā pēc 60 gadiem, efektīvāk iekļautu darba tirgū.

(7) Būtisks ir liels ražīguma pieaugums, lai atbalstītu ekonomikas izaugsmi, saglabātu salīdzinoši augsto labklājības līmeni Dānijā un nodrošinātu valsts konkurētspēju ilgtermiņā. Lai gan Dānijas ražīguma līmenis salīdzinājumā ar citām dalībvalstīm ir augsts, ražīguma pieaugumam ilgāku laiku ir piemitusi tendence samazināties. Jo īpaši uz iekšzemi orientētiem pakalpojumiem ir raksturīga gausa ražīguma attīstība. Dānija pēdējo gadu laikā ir ieviesusi vairākas reformas, taču ražīguma pieaugums saglabājas zems, jo dažās pakalpojumu nozarēs joprojām ir vāja konkurence. Konkrētām nozarēm raksturīgi ierobežojumi kavē konkurenci, piemēram, vairumtirdzniecības un transporta pakalpojumu jomās.

(8) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi visaptverošu Dānijas ekonomikas politikas analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada konverģences programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Dānijai adresētajiem ieteikumiem. Tā ir ņēmusi vērā ne tikai programmu svarīgumu stabilai fiskālajai un sociālekonomiskajai politikai Dānijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(9) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada konverģences programmu un uzskata, ka ir paredzams, ka Dānija ievēros Stabilitātes un izaugsmes paktu,

AR ŠO IESAKA Dānijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Veicināt konkurenci uz iekšzemi orientētu pakalpojumu nozarē.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Vācijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Vācijas 2017. gada stabilitātes programmu

(2017/C 261/05)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ([2]), un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Vācija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku, ko apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Padome 2017. gada 21. martā pieņēma Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ("ieteikums par eurozonu") ([3]).

(2) Ņemot vērā to, ka Vācija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ekonomiskajā un monetārajā savienībā starp ekonomikām ir cieša savstarpējā saikne, Vācijai būtu jānodrošina pilnīga un savlaicīga ieteikuma par eurozonu īstenošana, kā tas ir atspoguļots 1. un 2. ieteikumā turpmāk.

(3) 2017. gada ziņojums par Vāciju tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Vācijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Vācijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2017. gada 22. februārī. Komisijas veiktā analīze ļāva secināt, ka Vācijā pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Proti, nemainīgi lielajam

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
([2]) OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.
([3]) OV C 92, 24.3.2017., 1. lpp.

tekošā konta pārpalikumam ir pārrobežu nozīme, un tas – papildus Vācijas ļoti konkurētspējīgās rūpniecības nozares spēcīgai integrācijai un rezultātiem starptautiskajā darba dalīšanā – atspoguļo pārmērīgus ietaupījumus un nelielas investīcijas gan privātajā, gan publiskajā sektorā. Tekošā konta pārpalikums 2015. gadā turpināja palielināties, 2016. gadā tas lielākoties saglabājās nemainīgs, un ir sagaidāms, ka tas saglabāsies augstā līmenī. Pārpalikuma problēmas novēršana var ietekmēt līdzsvara atjaunošanas izredzes pārējā eurozonā un Savienībā, jo dinamiskāks iekšzemes pieprasījums Vācijā var atvieglot aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas vajadzības dalībvalstīs, kurās ir augsts parādu līmenis. Neraugoties uz zemām procentu likmēm, kas rada labvēlīgus finansēšanas nosacījumus, uzņēmumu investīcijas kā daļa no IKP vēl aizvien ir pieticīgas. Lai gan turpinājās privātā patēriņa atlabšana, mājsaimniecību ietaupījumi ir sasnieguši rekordaugstu līmeni Savienībā. Īpaši svarīgi ir rīkoties, lai mazinātu risku, ka nelabvēlīgi tiek ietekmēta Vācijas ekonomika un – ņemot vērā valsts lielumu un pārrobežu nozīmi – ekonomiskā un monetārā savienība.

(4) Vācija 2017. gada 13. aprīlī iesniedza savu 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada 28. aprīlī – savu 2017. gada valsts reformu programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

(5) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([1]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(6) Vācija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro noteikumu par parādu. Valdība savā 2017. gada stabilitātes programmā plāno laikposmā no 2017. līdz 2021. gadam sasniegt budžeta pārpalikumu no ¼ līdz ½ % no IKP. Vidēja termiņa budžeta mērķis – strukturālais deficīts 0,5 % apmērā no IKP – joprojām ar rezervi tiek sasniegts visā programmas periodā. Saskaņā ar 2017. gada stabilitātes programmu ir sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP pakāpeniski samazināsies līdz 57 % 2021. gadā. Makroekonomikas scenārijs, uz kuru balstās minētās budžeta prognozes un kuru nav apstiprinājusi neatkarīga struktūra, ir ticams.

(7) Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka 2017. gadā strukturālajā bilancē tiks reģistrēts pārpalikums 0,6 % apmērā no IKP un 2018. gadā - 0,3 % apmērā no IKP, kas pārsniedz vidēja termiņa budžeta mērķi. Tiek prognozēts, ka vispārējās valdības parāds turpinās stabili samazināties zem apjoma, kas paredzēts noteikumā par parādu. Kopumā Padome uzskata, ka saskaņā ar prognozēm Vācija 2017. un 2018. gadā ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Tajā pašā laikā iekšzemes pieprasījumu joprojām ir iespējams atbalstīt, izmantojot fiskālo politiku, lai jo īpaši panāktu ilgstspējīgu augšupejošu tendenci investīciju jomā, un radot apstākļus lielākam reālo algu pieaugumam.

(8) Publiskās investīcijas kā daļa no IKP pamatā joprojām ir nemainīgas un ir zemākas par eurozonas vidējo līmeni. Publiskās investīcijas joprojām netiek veiktas jo īpaši pašvaldību līmenī, kur 2016. gadā neto investīciju līmenis saglabājās negatīvs. Šāds stāvoklis ir izveidojies, neraugoties uz dažu pēdējo gadu laikā veiktajiem pasākumiem un ievērojamiem publisko investīciju palielinājumiem vispārējās valdības līmenī 2015. un 2016. gadā. Papildu pasākumi, kuriem būtu jāpalielina publisko investīciju tvērums – tostarp federālo zemju un pašvaldību līmenī –, tika veikti 2016. gadā. Tie ietver federālo fiskālo attiecību reformu, kas, tiklīdz tā tiks pieņemta, stāsies spēkā 2020. gadā. Turklāt paplašinot konsultāciju pakalpojumus infrastruktūras investīciju plānošanas jomā, lai ietvertu pašvaldības, būtu jāuzlabojas infrastruktūras investīciju plānošanai un īstenošanai pašvaldību līmenī. Tas šķiet īpaši svarīgi, ņemot vērā, ka infrastruktūras investīciju projekti federālajās zemēs un pašvaldībās tiek veikti tikai ierobežotā apjomā un tos ietekmē jaudas un plānošanas ierobežojumi. Labvēlīgs budžeta stāvoklis kopumā norāda uz to, ka ir pieejama fiskālā telpa, lai, piemēram, nodrošinātu papildu līdzekļus publisko investīciju palielināšanai visos valdības līmeņos.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

(9) Pēdējos gados kopējie publiskie un privātā sektora izdevumi izglītības un pētniecības jomā ir bijuši samērā stabili attiecībā pret IKP, taču izglītības jomā tie joprojām ir zemāki par Savienības vidējo rādītāju. Kopējie izdevumi izglītības un pētniecības jomā 2015. gadā bija 9,1 % apmērā un nesasniedza valsts izvirzīto mērķi – 10 % no IKP. Papildu investīcijas izglītības, pētniecības un inovācijas jomās ir ļoti būtiskas Vācijas turpmākajiem ekonomikas panākumiem un jo īpaši nesen ieceļojušo patvēruma meklētāju, bēgļu un migrantu efektīvai integrācijai. Lai panāktu pēdējo no minētajiem mērķiem, Vācija ir pielikusi ievērojamas pūles, jo īpaši profesionālās izglītības un apmācības jomā. Turpmākajos gados visā izglītības jomā veiktie centieni būs jāturpina.

(10) Vācijas nodokļu sistēma joprojām ir sarežģīta, nodokļu administrācijas izmaksas ir augstas, un daži uzņēmumu nodokļu noteikumi var kavēt privātās investīcijas. Neraugoties uz ievērojamiem samazinājumiem, uzņēmumu kapitāla izmaksas Vācijā joprojām ir vienas no augstākajām 28 ES dalībvalstu vidū. Kas attiecas uz vietējo tirdzniecības nodokli (*Gewerbesteuer*) un solidaritātes papildnodokli, likumā noteiktā uzņēmumu ienākuma nodokļa maksimālā pamatlikme 2016. gadā sasniedza 30,2 %. Tas ievērojami pārsniedza nesvērto vidējo likmi Savienībā, proti, 22,8 %. Faktiskā vidējā nodokļu likme ir 28,2 % salīdzinājumā ar nesvērto vidējo likmi Savienībā, kas ir 21,1 %. 2016. gadā uzņēmumu nodokļu jomā pastāvošais stimuls aizņemties bija septītais augstākais Savienībā. Akcionāru līmenī aizņemšanās stimula apmērs ir līdzīgs. Tas ir jo īpaši svarīgi MVU, kuriem parasti ir iekšzemes akcionāri. Tas, ka tiktu pazemināta kapitāla izmaksas pašu kapitālam, varētu palielināt privātās investīcijas un stiprināt pārāk maz attīstīto Vācijas riska kapitāla tirgu. Citas nodokļu sistēmas iezīmes, kas varētu traucēt finansēšanas un investīciju lēmumiem, ir bezpeļņas elementu iekļaušana vietējā tirdzniecības nodokļa bāzē, zaudējumu pārnešanas ierobežojumi un nodokļu radīti traucējumi attiecībā uz juridiskās formas izvēli. Turpmāki noteikumi, kas varētu mazināt nodokļu sistēmas labvēlību investīcijām, ietver vērtības samazināšanas režīmu, pensiju atskaitāmo uzkrājumu aprēķināšanai izmantoto procentu likmi, kapitāla pieauguma aplikšanu ar nodokli un naudas līdzekļu uzskaites izmantošanu pievienotās vērtības nodokļa nolūkos. Ja tā tiks ieviesta efektīvi, federālās nodokļu administrācijas papildus vispārējā un IT specifiskā funkcionālā iestāde, par kuru vienošanās tika panākta federālo fiskālo attiecību reformas ietvaros, attiecībā uz federālo zemju nodokļu administrācijām varētu palīdzēt paātrināt nodokļu administrēšanas modernizāciju.

(11) Riska kapitāla investīcijas Vācijā ir palielinājušās, taču saskaņā ar starptautiskajiem standartiem tirgus joprojām ir maz attīstīts. Riska kapitāla investīcijas 2015. gadā veidoja 0,03 % no IKP, kas nedaudz pārsniedz Savienības vidējo rādītāju, bet tās joprojām ir mazākas nekā tādās dalībvalstīs kā Somija, Apvienotā Karaliste, Zviedrija, Īrija vai Francija un ir ievērojami mazākas nekā trešās valstīs, piemēram, Izraēlā un ASV. Konkrēti – riska kapitāla tirgus Vācijā, šķiet, nespēj nodrošināt lielākas investīcijas vēlākā posmā. Federālā valdība ir veikusi vairākus pasākumus, lai atbalstītu riska kapitāla investīcijas. Piemēram, tā ir atvieglojusi ieguldījumu fondu aplikšanu ar nodokļiem, uzlabojusi zaudējumu pārnešanu uzņēmumu ienākuma nodokļu sistēmas ietvaros un paplašinājusi *INVEST* programmu komerceņģeļiem.

(12) Pārejai uz atjaunojamo energoresursu enerģiju nepieciešamas ievērojamas investīcijas elektroenerģijas pārvades un sadales tīklos. Tomēr plānotās investīcijas iekšzemes elektroenerģijas infrastruktūrā ir būtiski aizkavējušās. Līdz 2016. gada beigām tika īstenoti tikai aptuveni 35 % no 2009. gada Enerģijas tīkla paplašināšanas likumā paredzētajiem augstākā sprieguma elektrotīklu projektiem – galvenokārt sabiedrības pretestības dēļ. No pašlaik kopumā 6 100 km elektropadeves līniju, kas saskaņā ar Federālo prasību plāna likumu, kurš stājās spēkā 2015. gadā, ir paredzēts uzbūvēt laikposmā līdz 2024/2025. gadam, tikai aptuveni 6 % ir apstiprināti un tikai 1 % ir uzbūvēts.

(13) Joprojām pastāv šķēršļi pilnvērtīgai digitalizācijas sniegto priekšrocību izmantošanai. Piemēram, Vācija nav guvusi pietiekamus panākumus attiecībā uz ātrdarbīgu un īpaši ātrdarbīgu platjoslas savienojumu pieejamību, jo īpaši ciematos un lauku apgabalos. Jaunieši Vācijā datoru izmanto samērā maz, un daudzās skolās trūkst platjoslas piekļuves. Arī digitālo publisko pakalpojumu sniegums ir zemāks par Savienības vidējo rādītāju. Jo īpaši MVU ir jāsasniedz augstāks līmenis digitalizācijas jomā. Tikai vienai piektajai daļai no MVU ir digitalizācijas stratēģija. Ir izveidots MVU izcilības centru tīkls, lai stiprinātu un paātrinātu MVU digitalizāciju, un *Industrie 4.0* platforma apvieno visas attiecīgās ieinteresētās personas. Lai gan uzņēmumu investīcijas pētniecībā un izstrādē pieaug un Vācija ir tuvu tam, lai sasniegtu savu "Eiropa 2020" pētniecības un izstrādes intensitātes mērķi, investīcijas arvien vairāk tiek koncentrētas lielos uzņēmumos, savukārt MVU ieguldījums samazinās. Turklāt turpmākajos gados arī sabiedrības novecošana var ietekmēt uzņēmējdarbības aktivitāti.

(14) Darījumdarbības pakalpojumu sektorā un reglamentēto profesiju jomā joprojām ir lieli reglamentējošie šķēršļi. Ierobežojumu līmenis ir lielāks par Savienības vidējo rādītāju, jo īpaši attiecībā uz arhitektu, inženieru, juristu un grāmatvežu/nodokļu konsultantu profesijām. Turklāt klientu mainības koeficients šajās profesijās ir ievērojami mazāks nekā vidēji Savienībā, kas, šķiet, liecina par samērā nelielu dinamismu un konkurenci profesionālo pakalpojumu jomā Vācijā. Minētie šķēršļi ietver akcionāru un uzņēmuma formas ierobežojumus arhitektiem un inženieriem un daudzdisciplīnu ierobežojumus arhitektiem, inženieriem un juristiem. Šo ierobežojumu samazināšana varētu radīt intensīvāku konkurenci, kuras rezultātā tirgū ienāktu vairāk uzņēmumu, un tas nāktu par labu patērētājiem, jo cenas būtu zemākas un izvēle plašāka. Komisija 2017. gada janvārī nāca klajā ar profesionālo pakalpojumu regulējuma reformas ieteikumiem, kuri veido daļu no pasākumu kopuma šķēršļu novēršanai pakalpojumu tirgos.

(15) Nodarbinātība ir turpinājusi palielināties, un bezdarbs ir samazinājies līdz vēsturiski zemam līmenim. Tomēr nodarbinātības pieaugums daļēji ir saistīts ar nepilnas slodzes nodarbinātības palielināšanos, jo īpaši sieviešu vidū, un ir tikai daļēji atspoguļots apkopotajā reālās algas pieaugumā, kura temps 2016. gadā palēninājās. Tas, ka otrajiem pelnītājiem trūkst stimulu strādāt un ka nepilnas slodzes darbs ir plaši izplatīts, rada šķēršus pilnai darba tirgus potenciāla izmantošanai. Kvalitatīvas un cenas ziņā pieejamas bērnu pilna laika aprūpes, pagarinātās dienas skolas un nesen reformētās ilgtermiņa aprūpes labāka nodrošināšana ir būtiski faktori, ar kuru palīdzību palielināt sieviešu dalību darba tirgū. Precētu pāru kopēja aplikšana ar nodokļiem un bezmaksas veselības aprūpes apdrošināšanas segums nestrādājošajiem laulātajiem nerada stimulu otrajiem pelnītājiem, kas bieži ir sievietes, uzsākt darbu vai palielināt nostrādāto stundu skaitu. Turklāt zemāka piesaiste darba tirgum pastāv kombinācijā ar lielu vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirību, kas 2015. gadā bija 22 % salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju 16,3 %.

(16) Lai gan "minidarbu" skaits ir nedaudz samazinājies, tie joprojām ir plaši izplatīti – 2016. gada septembrī aptuveni 4,8 miljoniem cilvēku "minidarbs" bija vienīgais darbs. Pagaidu darba aģentūru darba ņēmēju skaits kopš 2005. gada ir trīskāršojies, un 2016. gada jūnijā tas sasniedza aptuveni 1 miljonu (gandrīz 3 % no kopējā nodarbināto skaita). Sagaidāms, ka uzlabosies aizsardzība pret pagaidu darba aģentūru darba un darba līgumu potenciālu ļaunprātīgu izmantošanu, tomēr norises ir nepieciešams uzraudzīt. Turklāt terminētos darba līgumos salīdzinājumā ar pastāvīgiem darba līgumiem, šķiet, pastāv salīdzinoši lielas nepamatotas darba samaksas atšķirības.

(17) Salīdzinājumā ar citām dalībvalstīm zemu atalgotiem darba ņēmējiem ir liels nodokļu īpatsvars darbaspēka izmaksās, kas samazina darba stimulus, neto algu un patēriņa iespējas. Vācija palielināja iedzīvotāju ienākuma nodokļa neapliekamo minimumu un bērnu pabalstus, kā arī koriģēja ienākuma nodokļa kategorijas. Minētie pasākumi parasti sniedz ieguvumu grupām ar zemiem un vidējiem ienākumiem, taču kopējā ietekme uz nodokļu īpatsvaru darbaspēka izmaksās būs ierobežota. Neraugoties uz to, ka reālais izmantojamais ienākums nesen ir ievērojami pieaudzis, algu un ražīguma attīstības tendences ilgtermiņā ir bijušas atšķirīgas, tādējādi radot ievērojamu akumulēto atšķirību. Lielāks reālās algas pieaugums arī veicinātu to, ka tiek samazināta liela ārējā nelīdzsvarotība.

(18) Vācijas centieni uzņemt patvēruma meklētājus un integrēt bēgļus un citus migrantus ir bijuši ievērojami. Šķiet, ir iespējami turpmāki uzlabojumi, jo 2016. gadā darba meklējumos esošo bēgļu skaits pieauga līdz apmēram 9 % no visu bezdarbnieku skaita. Migrantu izcelsmes personu, jo īpaši sieviešu, integrācija darba tirgū joprojām ir liels izaicinājums, kas, cita starpā ar izglītības sistēmas starpniecību, attiecas arī uz bērniem, kuri dzimuši Vācijā, bet kuru vecāki ir dzimuši ārpus Savienības.

(19) Ne visi sabiedrības locekļi ir guvuši vienādu labumu no dažu pēdējo gadu vispārējām pozitīvajām ekonomikas un darba tirgus norisēm. Ienākumu nevienlīdzība, kas zināmu periodu pieauga, tikai nesen kļuva mērenāka, savukārt bagātību sadales nevienlīdzība joprojām ir viena no augstākajām eurozonā. Turklāt labi darba tirgus rādītāji nav samazinājuši nabadzības risku. Gados vecāku personu nabadzības riska rādītājs pārsniedz Savienības vidējo līmeni, un, visticamāk, turpmākajos gados palielināsies to cilvēku skaits, kam draud nabadzības risks vecumā. Tiek prognozēts, ka valsts pensiju shēmas aizvietojuma rādītājs turpinās samazināties. Tajā pašā laikā iesaistīšanās otrajā vai trešajā pensiju shēmas līmenī nav pietiekami aktīva, lai visiem kompensētu to, ka samazinās pirmā līmeņa aizvietojuma rādītājs. Ja tas netiks kompensēts, sagaidāms, ka līdz ar to pasliktināsies pensiju adekvātums. Laiks rādīs, cik iedarbīgi ar nesenajām reformām, kuru mērķis bija uzlabot vēlākas pensionēšanās stimulus (*Flexi-Rente*), var kompensēt stimulu izmantot 2014. gadā ieviesto priekšlaicīgo pensionēšanos.

(20) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Vācijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Vācijai adresētiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Vācijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(21) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada stabilitātes programmu un uzskata ([1]), ka ir sagaidāms, ka Vācija ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.

(22) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Tās ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 1. un 2. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Vācijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Ievērojot vidēja termiņa mērķi, izmantot fiskālo un strukturālo politiku, lai veicinātu potenciālo izaugsmi un iekšzemes pieprasījumu, kā arī lai panāktu ilgtspējīgu augšupejošu tendenci investīciju jomā. Paātrināt publiskās investīcijas visos valdības līmeņos, jo īpaši izglītības, pētniecības un inovācijas jomās, kā arī risināt infrastruktūras investīciju jaudas un plānošanas ierobežojumu jautājumu. Turpmāk uzlabot nodokļu sistēmas efektivitāti un labvēlību investīcijām. Stimulēt konkurenci darījumdarbības pakalpojumu un reglamentēto profesiju jomā.

2. Samazināt darba stimulu trūkumu otrajiem pelnītājiem un atvieglot pāreju uz standarta nodarbinātību. Samazināt zemu atalgotu darba ņēmēju lielo nodokļu īpatsvaru darbaspēka izmaksās. Radīt apstākļus lielāka reālo algu pieauguma veicināšanai, ievērojot sociālo partneru lomu.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

([1]) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Igaunijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Igaunijas 2017. gada stabilitātes programmu

(2017/C 261/06)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 ([2]), pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Igaunija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku, ko apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Padome 2017. gada 21. martā pieņēma Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ("ieteikums par eurozonu") ([3]).

(2) Ņemot vērā to, ka Igaunija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ekonomiskajā un monetārajā savienībā starp ekonomikām ir cieša savstarpējā saikne, Igaunijai būtu jānodrošina pilnīga un savlaicīga ieteikuma par eurozonu īstenošana, kā tas ir atspoguļots 1. ieteikumā turpmāk.

(3) 2017. gada ziņojums par Igauniju tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Igaunijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Igaunijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.

(4) Igaunija 2017. gada 28. aprīlī iesniedza savu 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada 4. maijā – savu 2017. gada valsts reformu programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).
([3]) OV C 92, 24.3.2017., 1. lpp.

(5) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([1]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerattiecību nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(6) Igaunija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2017. gada stabilitātes programmā vidēja termiņa budžeta mērķi pazemināja no strukturālās bilances līdz deficītam 0,5 % apmērā no IKP. Valdība plāno, ka notiks pāreja no vispārējās valdības budžeta pārpalikuma, kas 2016. gadā bija 0,3 % no IKP, uz deficītu 0,5 % apmērā no IKP 2017. gadā un 0,8 % apmērā no IKP 2018. gadā. 2017. gada stabilitātes programmas aplēses liecina, ka tas atbilst strukturālam pārpalikumam 0,2 % no IKP 2017. gadā un deficītam 0,5 % no IKP 2018. gadā un saskan ar vidēja termiņa budžeta mērķi. Tomēr, pamatojoties uz pārrēķināto ([2]) strukturālo bilanci, prognozēts, ka deficīts sasniegs 0,1 % no IKP 2017. gadā un 0,9 % no IKP 2018. gadā, kas nozīmē, ka netiks sasniegts jaunais vidēja termiņa budžeta mērķis. Saskaņā ar 2017. gada stabilitātes programmu ir sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2017. un 2018. gadā saglabāsies mazāka par 10 % no IKP. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams 2017. un 2018. gadam, bet tas ir labvēlīgs turpmākajiem programmas gadiem. Tomēr ar pieņēmumiem par to, kādus ieņēmumus radīs dažādie jaunie nodokļu pasākumi, kas stāsies spēkā 2018. gadā, ir saistīti riski.

(7) Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka 2017. gadā strukturālajā bilancē tiks reģistrēts deficīts 0,3 % apmērā no IKP, kas saglabāsies virs vidēja termiņa budžeta mērķa. Igaunijai tiek ieteikts 2018. gadā turpināt virzību uz vidēja termiņa budžeta mērķi. Nemainīgas politikas apstākļos Igaunija riskē nedaudz novirzīties no minētās prasības. Kopumā Padome uzskata, ka Igaunijai jābūt gatavai veikt turpmākus pasākumus, lai 2018. gadā nodrošinātu atbilstību prasībām.

(8) Igaunija ir rīkojusies, lai vietējo pašvaldību reformas ietvaros nodrošinātu, ka tiek sniegti un ir pieejami augstas kvalitātes pakalpojumi, ieskaitot vietējā līmeņa sociālos pakalpojumus. Konkrēti, Igaunija ir pieņēmusi Administratīvās reformas likumu, kura mērķis ir panākt, lai būtu vienkāršāk veidot tādas dzīvotspējīgas vietējās pašvaldības, kuras var finansēt savu darbību, lai varētu plānot attīstību un izaugsmi un lai sniegtu kvalitatīvus pakalpojumus. Tā sekmīgi noslēdza vietējo pašvaldību apvienošanas brīvprātīgo posmu un īsteno Sociālās labklājības likumu. Vēl nav sperti daži svarīgi soļi, lai pabeigtu vietējo pašvaldību reformu. Joprojām nav pabeigta pašvaldību finansēšanas sistēmas pārskatīšana. Citi tiesību akti par pienākumu un uzdevumu sadali starp pašvaldībām un centrālo valdību vēl tiek gatavoti. Šo priekšlikumu pieņemšana ir izšķirīgi svarīga tālab, lai nodrošinātu kvalitatīvu publisko pakalpojumu sniegšanu tādās jomās kā izglītība, darbs ar jaunatni, veselības veicināšana un transports.

(9) Igaunijā vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirība samazinājās no 28,3 % 2014. gadā līdz 26,9 % 2015. gadā, tomēr tā joprojām ir augstākā Savienībā. Valdība rīkojas, lai to samazinātu vēl vairāk. Piemēram, ir pieņemts un tiek īstenots 2016.–2023. gada Labklājības plāns, kā mērķis ir pievērsties dzimumu segregācijai darba tirgū un cīnīties ar stereotipiem. Vēl jāpieņem grozījums Dzimumu līdztiesības likumā, ar ko darba inspekcijām tiks uzdots ciešāk pārraudzīt dzimumu līdztiesību privātajā sektorā. Tiek apsvērta iespēja pārskatīt vecāku atvaļinājuma sistēmu, lai tā izmantošanu padarītu elastīgāku. Tiesību aktu grozījumi vēl nav pieņemti.

(10) Igaunijā ir augsta ienākumu nevienlīdzība. Bagātāko 20 % mājsaimniecību un nabadzīgāko 20 % mājsaimniecību ienākumu attiecība – kas 2012. gadā bija 5,4 – ir palielinājusies un 2015. gadā sasniedza 6,2; patlaban tas ir septītais augstākais rādītājs Savienībā. Galvenais iemesls, šķiet, ir darba samaksas lielās atšķirības, jo ir strauji palielinājušies kvalificētāku personu ienākumi. Absolūtā izteiksmē 10 % trūcīgāko mājsaimniecību ienākumi atpaliek no vidējo ienākumu pieauguma, tā izraisot sociālās drošības tīkla adekvātuma problēmas. Problēmu saasina tas, ka pabalsti (jo īpaši pensijas un sociālās palīdzības pabalsti) atpaliek no tirgus ienākumu pieauguma. Tādēļ arī ir pakāpeniski

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

([2]) Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, ko Komisija pārrēķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

palielinājies nabadzības riska rādītājs: no 15,8 % 2010. gadā līdz 21,6 % 2015. gadā. Veikti ievērojami centieni, lai, paaugstinot iedzīvotāju ienākuma nodokļa neapliekamo minimumu, no 2018. gada nodokļu sistēmu padarītu progresīvāku, jo īpaši tiem, kuru ienākumi ir zemi.

(11) Uzņēmumu izdevumi pētniecībai, tehnoloģijām un inovācijai 2015. gadā pieauga līdz 0,69 %, tomēr to līmenis kopumā vēl aizvien ir zemāks par Savienības vidējo rādītāju, kas ir 1,3 %. Augsto tehnoloģiju un uz zināšanām balstīto uzņēmumu skaits joprojām ir neliels, un doktorantūras programmās jauno absolventu skaits ir mazs. Pēdējo gadu laikā darba samaksas pieaugums nemainīgi pārsniedza ražīguma pieaugumu, kas ir ietekmējis peļņu un tādējādi bremzējis investīciju pieaugumu. Pieticīgas investīcijas tehnoloģiju izstrādē var izraisīt to, ka eksporta, sevišķi preču, pievienotā vērtība pieaug mazāk, nekā prognozēts, un apdraud ražošanas apjoma pieaugumu. 2015. gadā palielinājās starp akadēmiskajām aprindām un uzņēmumiem noslēgto līgumpētījumu apjoms. Tomēr sadarbība starp abām šīm nozarēm joprojām bija ierobežota, neraugoties uz valdības veiktajiem pasākumiem. Igaunija ir vēl vairāk uzlabojusi uzņēmējdarbības vidi, tomēr maksātnespējas ilgstošās procedūras un nodrošināto kreditoru līdzekļu atgūšanas rādītājs joprojām ir šķēršļi investīcijām. 2016. gadā tika sākts projekts maksātnespējas regulējuma pilnveidei, kura mērķis ir procedūru paātrināt, padarīt to efektīvāku un uzlabot sekmīgo pieteikumu rādītāju. Tomēr grozījumi tiesiskajā regulējumā vēl nav pieņemti.

(12) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Igaunijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Igaunijai adresētajiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Igaunijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(13) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums [1] ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Igaunijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Īstenot savu fiskālo politiku atbilstīgi Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasībām, kas nozīmē arī turpināt virzību uz vidējā termiņa budžeta mērķi 2018. gadā. Uzlabot sociālās drošības tīkla adekvātumu. Veikt pasākumus, lai mazinātu vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirību, jo īpaši uzlabojot darba samaksas pārredzamību un pārskatot vecāku atvaļinājuma sistēmu.

2. Veicināt privātās investīcijas pētniecībā, tehnoloģijās un inovācijā, arī ar tādu pasākumu palīdzību, kuru mērķis ir veidot ciešāku sadarbību starp akadēmiskajām aprindām un uzņēmumiem.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

[1] Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Īrijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Īrijas 2017. gada stabilitātes programmu

(2017/C 261/07)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ([2]), un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Īrija tika minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku, ko apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Padome 2017. gada 21. martā pieņēma Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ("ieteikums par eurozonu") ([3]).

(2) Ņemot vērā to, ka Īrija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ekonomiskajā un monetārajā savienībā starp ekonomikām ir cieša savstarpējā saikne, Īrijai būtu jānodrošina pilnīga un savlaicīga ieteikuma par eurozonu īstenošana, kā tas tālāk ir atspoguļots 1. un 3. ieteikumā.

(3) 2017. gada ziņojums par Īriju tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Īrijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Īrijas progress virzībā uz savu valsts mērķu sasniegšanu saistībā ar stratēģiju "Eiropa 2020". Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2017. gada 22. februārī.

(4) Komisijas veiktā analīze lika secināt, ka Īrijā ir pārmērīga makroekonomikas nelīdzsvarotība. Konkrētāk, minēto nelīdzsvarotību raksturo liels ārējais, valsts un privātā sektora parāds (gan mājsaimniecību, gan nefinanšu sabiedrību parāds), kas padara Īriju neaizsargātu pret nelabvēlīgiem satricinājumiem. Bankas joprojām saskaras ar lielu apjomu ieņēmumus nenesošu aizdevumu, taču tās ir labi kapitalizētas un to rentabilitāte, kaut arī joprojām zema,

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
([2]) OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.
([3]) OV C 92, 24.3.2017., 1. lpp.

pakāpeniski uzlabojas. Mājokļu cenas pieaug, un joprojām pastāv piedāvājuma ierobežojumi. Nefinanšu sabiedrību parāda uzkrājums 2015. gada laikā bija samazinājies, tomēr tas vēl arvien bija lielāks nekā 2014. gada beigās. Mājsaimniecību parāda uzkrājums 2015. gadā samazinājās, un valsts parādam ir izteikti lejupvērsta tendence. Īrijas negatīvā neto pozīcija starptautiskajās investīcijās pirms 2015. gada strauji samazinājās, taču pēc tam situācija mainījās – daļēji 2015. gadā novērojamo līmeņa izmaiņu dēļ. Tomēr šķiet, ka iekšzemes nozares ārējā ilgtspēja nav apdraudēta. Ieņēmumus nenesošu aizdevumu uzkrājums pēdējā gada laikā ir samazinājies, taču samazināšanās temps uz 2016. gada beigām nedaudz palēninājās. Nekustamā īpašuma cenas 2015. gadā turpināja pieaugt, taču pašreiz nav būtisku pierādījumu par pārāk augstu novērtēšanu. Pēdējo gadu laikā tika veikti politikas pasākumi, lai novērstu visas norādītās nelīdzsvarotības, tostarp banku nozarē (labāks tiesiskais regulējums, pasākumi, lai risinātu jautājumu par ieņēmumus nenesošu kredītu lielo apjomu). Valdība ir veikusi vairākus svarīgus pasākumus, lai risinātu piedāvājuma trūkumu mājokļu tirgū, taču tiem ir vajadzīgs laiks, lai radītu ietekmi.

(5) Īrija 2017. gada 13. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada 2. maijā – savu 2017. gada stabilitātes programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

(6) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([1]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(7) Īrija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro pārejas noteikumu par parādu. Valdība savā 2017. gada stabilitātes programmā prognozē, ka nominālais budžeta deficīts 2017. gadā nedaudz samazināsies, proti, līdz 0,4 % no IKP, un pēc tam turpinās pakāpeniski samazināties, 2021. gadā sasniedzot pārpalikumu 1,0 % apmērā no IKP. Ir paredzēts no 2018. gada sasniegt vidēja termiņa budžeta mērķi – strukturālo deficītu 0,5 % apmērā no IKP. Saskaņā ar stabilitātes programmu ir paredzams, ka valdības parāda attiecība pret IKP 2017. gadā samazināsies līdz 72,9 % un 2020. gadā turpinās samazināties līdz 65,2 %. Makroekonomikas scenārijs, uz kura ir balstītas minētās budžeta prognozes, ir ticams. Tajā pašā laikā netika pietiekamā mērā precizēti pasākumi, kuru mērķis ir veicināt plānoto deficīta mērķu sasniegšanu no 2018. gada.

(8) Padome 2016. gada 12. jūlijā ieteica Īrijai panākt ikgadējo fiskālo korekciju 0,6 % apmērā no IKP, tiecoties sasniegt vidēja termiņa budžeta mērķi 2017. gadā. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, pastāv risks, ka 2016. un 2017. gadā, abos gados kopā, būs būtiska novirze no ieteiktās fiskālās korekcijas.

(9) Ņemot vērā Īrijas fiskālo stāvokli un jo īpaši tās parādu līmeni, paredzams, ka 2018. gadā Īrija veiks turpmākas korekcijas, lai sasniegtu vidēja termiņa budžeta mērķi, proti, strukturālu deficītu 0,5 % apmērā no IKP. Atbilstīgi vispārpieņemtajai korekciju metodikai, ko izmanto Stabilitātes un izaugsmes pakta ietvaros, šāda korekcija nozīmē prasību, lai nominālais izaugsmes līmenis valdības neto primārajos izdevumos ([2]) nepārsniegtu 2,4 % 2018. gadā. Tas atbilstu ikgadējai strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP. Izdevumu kritērijs atspoguļo korekciju attiecībā uz 10 gadu atsauces likmes vidēja termiņa izaugsmes potenciāla traucējumu, kuru radīja ārkārtīgi liels reālā IKP pieaugums 2015. gadā. Ņemot vērā Īrijas iestāžu pieeju 2017. gada budžeta aprēķinos, Komisija izmantoja vidējos 2014. un 2016. gada potenciālās izaugsmes rādītājus. Politikai nemainoties, pastāv risks, ka būs zināma novirze no

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

([2]) Valdības neto izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

prasībām kopējā 2017. un 2018. gada laikā. Tajā pašā laikā tiek prognozēts, ka 2017. un 2018. gadā Īrija izpildīs pārejas noteikumu par parādu. Kopumā Padome uzskata, ka būs vajadzīgi papildu pasākumi jo īpaši 2017. gadā, lai ievērotu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Ņemot vērā Īrijas pašreizējos cikliskos apstākļus un paaugstinātos ārējos riskus, būtu ieteicams izmantot visus neparedzētos ieņēmumus, lai vēl vairāk samazinātu vispārējās valdības parāda attiecību. Tomēr, kā paredzēts Regulā (EK) Nr. 1466/97, budžeta plānu un rezultātu izvērtējumā būtu jāņem vērā attiecīgās dalībvalsts budžeta līdzsvars, ņemot vērā cikliskos apstākļus. Kā atgādināts Komisijas paziņojumā, kas pievienots šiem konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem, 2018. gada budžeta plāna projekta izvērtējumā un pēc tam 2018. gada budžeta rezultātu izvērtējumā būs pienācīgi jāņem vērā mērķis panākt fiskālās politikās nostāju, kas palīdz gan stiprināt pašreizējo atlabšanu, gan nodrošināt Īrijas publisko finanšu stabilitāti. Saistībā ar minēto Padome atzīmē, ka Komisija plāno veikt vispārēju novērtējumu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1466/97, jo īpaši ņemot vērā ciklisko situāciju Īrijā.

(10) Lai gan ekonomikas atlabšana ir stabila un ir paredzams, ka turpmākajos gados ražošanas apjoms stabilā tempā pieaugs, prognozes ir kļuvušas neskaidrākas, radot risku joprojām trauslajām publiskajām finansēm. Tāpēc būtu jāpieliek lielākas pūles, lai ieņēmumus padarītu noturīgākus pret ekonomikas svārstībām un nelabvēlīgiem satricinājumiem. Šajā nolūkā būtu jāveicina priekšlikums ieviest nebaltās dienas fondu un jāsamazina paļaušanās uz ļoti koncentrētiem un svārstīgiem ieņēmumu avotiem. Sabalansēta dažādu nodokļu avotu kombinācija un plašāka nodokļu bāze uzlabo ieņēmumu stabilitāti, ņemot vērā ekonomikas nepastāvību. Tomēr centieni paplašināt nodokļu bāzi pēdējos gados ir bijuši nenozīmīgi, un nesenie nodokļu pasākumi ir bijuši vērsti uz samazinājumiem un atvieglojumiem. Tiek izskatīts izsludinātais sistemātiskais izmaksu un ieguvumu novērtējums par samazinātām PVN likmēm, ko piemēro plaša spektra tirdzniecībai. Periodiska nodokļu uzlikšana īpašumam tiek uzskatīta par vienu no vislabvēlīgākajiem izaugsmes ieņēmumu avotiem. Tomēr Īrijas ieņēmumi no nekustamajiem īpašumiem 2014. gadā sasniedza tikai 1,0 % no IKP, salīdzinot ar Savienības vidējo rādītāju – 1,6 %. Pakāpeniska īpašuma vērtības indeksācija palīdzētu izlīdzināt vietējā nekustamā īpašuma nodokļa profilu, novēršot pēkšņu nodokļa saistību pieaugumu, kad īpašumi 2019. gadā tiks pārvērtēti. Atšķirīgā nodokļu uzlikšana dīzeļdegvielai un benzīnam, ko izmanto satiksmei, no vides aizsardzības viedokļa ir nepamatota.

(11) Agrāk visaptverošās izdevumu pārskatīšanas bija vērstas galvenokārt uz to, lai vispārējo fiskālo mērķu sasniegšanai samazinātu valsts izdevumus. Izdevumu programmu efektivitāte un lietderība ir maz vērtēta, kas tādējādi ir definitīvi vājinājis daudzgadu izdevumu plānu ticamību. Pienācīgi un saskaņā ar kopīgajiem Eurogrupas principiem izstrādāta izdevumu pārskatīšana uzlabotu izdevumu kontroli un varētu ietaupīt resursus, lai tos izmantotu daudz vajadzīgākajām valsts investīcijām izaugsmes stimulēšanā. Izdevumu pārskatīšanā jo īpaši uzmanība būtu jāpievērš izmaksu efektivitātei veselības aprūpes nozarē. Īrijā tika ieviesti daži svarīgi efektivitātes pasākumi, piemēram, vienošanās ar farmācijas nozari par izmaksu ietaupījumiem, finanšu pārvaldības sistēma, e-veselība un finansējuma sadale pa darbības jomām. Tomēr varētu darīt vairāk, piemēram, stiprinot primārās aprūpes kā norišu kontrolētājas nozīmi, lai atslogotu Īrijas pārslogotās slimnīcas. Centieni nodrošināt vispārēju viena līmeņa veselības pakalpojumu sistēmu ir sadrumstaloti, un trūkst visaptveroša redzējuma.

(12) Joprojām ir sarežģīti veicināt ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi, kas nodrošina ieguvumus visām sabiedrības grupām. Bezdarba līmenis bija zemāks par Savienības vidējo rādītāju, proti, 6,4 % 2017. gada aprīlī. Tomēr zemā daudzu mājsaimniecību nodarbinātības intensitāte rada bažas, ka, ekonomikas atlabšanai turpinoties, ir iedzīvotāji, kurus tā neskar. No 2013. līdz 2015. gadam tādu iedzīvotāju procentuālais īpatsvars, kuri dzīvo zemas nodarbinātības intensitātes mājsaimniecībās, samazinājās par 15 %, kopējais bezdarba līmenis tajā pašā laikposmā samazinājās par 28 %. Kopumā sociālās drošības sistēma darbojās labi, lai ierobežotu nabadzību un nevienlīdzību, un Īrija ir veikusi pasākumus, lai stimulētu nodarbinātību, samazinot pabalstu un papildu maksājumu atcelšanu. Tomēr joprojām pastāv šķēršļi iekļaujošai izaugsmei. Atšķirības starp nodarbinātības rādītājiem attiecībā uz zemas, vidējas un augstas kvalifikācijas darba ņēmējiem ir vienas no vislielākajām Savienībā. Dažās jomās ir radusies prasmju neatbilstība un prasmju deficīts, vienlaikus trūkst kvalifikācijas celšanas un pārkvalifikācijas iespēju. Darba tirgus un sociālās problēmas norāda uz to, cik svarīgi ir īstenot integrētu pieeju, lai no darba tirgus visattālinātākajai iedzīvotāju grupai nodrošinātu apmācību un aktivizēšanu darba tirgum. Turklāt joprojām pastāv bažas par bērnu aprūpes pakalpojumu kvalitāti, tostarp pilnslodzes bērnu aprūpes iestāžu pieejamību. Bērnu aprūpes neto izmaksas procentos no algas Īrijā ir vienas no augstākajām Savienībā. Kvalitatīvas pilnslodzes bērnu aprūpes izmaksas un ierobežotā pieejamība rada šķēršļus sieviešu dalībai darba tirgū un kavē centienus samazināt bērnu nabadzību, kas ir nedaudz sarukusi, taču joprojām pārsniedz vidējo līmeni Savienībā.

(13) Lai veicinātu ilgtspējīgu un līdzsvarotu izaugsmi, būtu jāpievēršas infrastruktūras vajadzībām. Ekonomiskās krīzes dēļ vispārējās valdības izdevumu salikumā ir notikusi pārbīde no investīcijām uz kārtējiem izdevumiem. Gadi ar krasi samazinātām valsts investīcijām ir atstājuši negatīvu ietekmi uz infrastruktūras atbilstību un kvalitāti. Valdības izdevumu pārbīde ir ietekmējusi arī publiskā sektora atbalstu pētniecībai un izstrādei, tādējādi, iespējams, ietekmējot MVU konkurētspēju. Attiecībā uz procentuālo IKP rādītāju publiskā sektora investīcijām pētniecībā un izstrādē Īrija ieņem 25. vietu Savienībā. Vislielākie trūkumi infrastruktūras ziņā ir transporta, ūdensapgādes pakalpojumu un mājokļu jomās. Valsts galvenajās pilsētu teritorijās pieprasījums pēc jauniem mājokļiem pašlaik ievērojami pārsniedz piedāvājumu. Tā rezultātā mājokļu cenas un īres maksa turpina strauji pieaugt, kas savukārt pēdējā laikā ir radījis ievērojamu pieaugumu mājokļa zaudēšanas un bezpajumtniecības radītājos. Šobrīd nav pierādījumu par pārāk augstu novērtēšanu, tomēr, ja netiks novērsti kavēkļi, kas ierobežo mājokļu piedāvājumu, var rasties makrofinansiāls risks. Saskaņots un savlaicīgs telpiskais plāns palīdzētu attiecīgajos apgabalos nodrošināt jaunus mājokļus.

(14) Īrijas ekonomikā pastāv nošķirtība starp īriem piederošiem galvenokārt maziem un vidējiem uzņēmumiem un lieliem starptautiskajiem uzņēmumi, kas darbojas Īrijā. Joprojām ir ierobežota saikne starp starptautiskajiem uzņēmumiem un īriem piederošajiem uzņēmumiem. Minēto uzņēmumu eksporta rādītāji un profili būtiski atšķiras, vienlaikus palielinās atšķirība to ražīguma rādītājos. Īriem piederošajiem uzņēmumiem ir vājāks eksportētāja profils nekā starptautiskajiem uzņēmumiem, kas veic uzņēmējdarbību Īrijā. To eksports ir galvenokārt koncentrēts pa nozarēm un galamērķiem, padarot tos neaizsargātākus pret satricinājumiem. Investīcijas inovācijā sekmētu Īrijas uzņēmumu produktivitāti un eksporta potenciālu; eksporta un eksporta galamērķu diversifikācija varētu palīdzēt stabilizēt Īrijas uzņēmumu darbību. Publiskā sektora pētniecības un izstrādes izdevumu līmenis joprojām ir zems. Tas, vai pilnībā tiks īstenoti publiskā sektora pētniecības un izstrādes pasākumi, jo īpaši MVU inovatīvo spēju atbalstam, ir atkarīgs no tā, vai atgriezīsies ilgstošu investīciju tendence. Lai stimulētu MVU veiktu inovāciju, inovācijas politiku varētu atgriezt pie nepastarpinātākiem finansējuma veidiem. Valdības atbalsts pētniecībai un izstrādei uzņēmumos arvien vairāk izpaudās kā nodokļu kredīts pētniecībā un izstrādē. Mērķorientētāku politikas pasākumu salikums ar lielāku tiešo finansējumu būtu piemērotāks risinājums Īrijas jaunizveidotajiem inovatīvajiem uzņēmumiem un palīdzētu izmantot nozīmīgās starptautisko uzņēmumu investēšanas iespējas. Tas atvieglotu piekļuvi globālajām vērtību ķēdēm un paātrinātu zināšanu pārnesi.

(15) Lai nodrošinātu finanšu sektora stabilitāti pastiprinātas ārējās nenoteiktības apstākļos, ir svarīgi panākt turpmāku progresu attiecībā uz ienākumus nenesošu aizdevumu īpatsvara samazināšanu. Lai gan ir panākts zināms progress, lielais ienākumus nenesošo aizdevumu īpatsvars joprojām kavē banku rentabilitāti un ir šķērslis pilnīgā mājsaimniecību un uzņēmumu ekonomikas atlabšanā. Mājsaimniecību un vietējo uzņēmumu parādsaistību rādītājs turpina samazināties, taču joprojām ir viens no augstākajiem Savienībā, proti, 276,8 % no IKP (2016. gada septembrī). Augstais uzņēmumu parāds var traucēt uzņēmumiem aizņemties investēšanai, kas savukārt arī ierobežo banku spēju uzlabot savu ienesīgumu.

(16) Pēc Īrijas Centrālās bankas informācijas: Īrijas banku vidējā ienākumus nenesošo aizdevumu attiecība 2016. gada septembrī bija 14,2 %. Tas ievērojami pārsniedz Savienības vidējo rādītāju – 5,3 %. 2016. gada septembrī pašas Īrijas bankās ienākumus nenesošie aizdevumi gadu no gada bija samazinājušies par EUR 12,7 miljardiem jeb 32,7 %. Nokavēto maksājumu noregulējuma temps ir nedaudz samazinājies, tā kā atlikušos ilgtermiņa parādus ir arī visgrūtāk pārstrukturēt. Nedrīkstētu zaudēt doto impulsu: parādu pārstrukturēšanai vajadzētu būt ilgtermiņā stabilai, un ir jāapsver dažādi parāda samazināšanas veidi. 2016. gada septembra beigās bija iekavēti 14 % hipotekāro aizdevumu, savukārt maksājumi, kas kavēti vairāk nekā divus gadus, veidoja aptuveni 70 % no kopējiem hipotekāro aizdevumu atlikumiem, kas kavējas vairāk par 90 dienām. Joprojām problemātiskas jomas ir iekšzemes banku komerciālie aizdevumi nekustamajam īpašumam un uzņēmumu kredīti, 2016. gada septembrī ieņēmumus nenesošo kredītu īpatsvars šajās jomās bija attiecīgi 32,6 % un 11,8 %. Personas maksātnespēja, bankrots, pārbaužu un ārpustiesas mehānismi mājsaimniecību un uzņēmumu dzīvotspējas atjaunošanai joprojām netiek plaši izmantoti un būtu vairāk jāstimulē. Pēc vairākkārtējas atlikšanas tiek plānots, ka sāksies centrālā kredītu reģistra ieviešanas procesa noslēguma posms. Tā pabeigšana būtu jānosaka par prioritāti, jo minētais reģistrs kalpos par pamatu pienācīgai aizņēmēju kredītriska novērtēšanai un nodrošinās piesardzīgu kreditēšanu nākotnē.

(17) 2015. gada Juridisko pakalpojumu regulējuma akta ("2015. gada tiesību akts") īstenošana sākās 2016. gada beigās. Pilnīgai šā 2015. gada tiesību akta īstenošanai būs izšķiroša nozīme Īrijas centienos palielināt konkurenci šajā nozarē, jo tas paredz advokātiem nepastarpinātu piekļuvi profesionālai darbībai, kā arī uzņēmumu grupu izveidi ar

daudzdisciplīnu paņēmieniem un citās dalībvalstīs izmantotu alternatīvu uzņēmējdarbības modeļu darbību Īrijā. Neatkarīgi juridiskie pakalpojumi dod ieguldījumu visās ekonomikas jomās, un to izmaksas ietekmē Īrijas konkurētspēju. Tāpēc ir ārkārtīgi svarīgi, lai pēc sabiedriskās apspriešanas procesiem ar akta īstenošanu tiktu ieviesti konkurenci veicinoši un izmaksas samazinoši noteikumi vai lai šie noteikumi tiktu iekļauti regulējumos, ar kuriem jānāk klajā regulatīvajai juridisko pakalpojumu iestādei ar nolūku palielināt konkurenci un samazināt izmaksas.

(18) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi visaptverošu Īrijas ekonomikas politikas analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti pēc iepriekšējos gados Īrijai adresētajiem ieteikumiem. Tā ir ņēmusi vērā ne tikai programmu svarīgumu stabilai fiskālajai un sociālekonomiskajai politikai Īrijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(19) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums ([1]) ir atspoguļots turpmāk, jo īpaši 1. ieteikumā.

(20) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Tās ieteikumi, kas ir izstrādāti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu, ir atspoguļoti turpmāk 1. un 3. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Īrijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. 2018. gadā turpināt nozīmīgus fiskālos centienus atbilstoši prasībām, kas ir izvirzītas saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvo daļu. Jebkādus neparedzētus ieņēmumus, kas rodas stabilos ekonomiskajos un finansiālajos apstākļos, tostarp ieņēmumus no aktīvu pārdošanas, izmantot tam, lai vēl paātrinātu vispārējās valdības parāda attiecības samazināšanu. Ierobežot nodokļu izdevumu tvērumu un skaitu un paplašināt nodokļu bāzi.

2. Precīzāk orientēt uz mērķi valsts izdevumus, piešķirot prioritāti publiskā sektora investīcijām transportā, ūdensapgādes pakalpojumos un inovācijā, jo īpaši sniedzot atbalstu MVU. Stiprināt sociālo infrastruktūru, tostarp sociālos mājokļus un kvalitatīvus bērnu aprūpes pakalpojumus; īstenot integrētu nodarbinātības veicināšanas politikas pasākumu kopumu, lai palielinātu mazkvalificētu personu nodarbinātības iespējas un pievērstos jautājumam par mājsaimniecībām ar zemu nodarbinātības intensitāti.

3. Mudināt nepārtraukti un ilgstošāk samazināt ieņēmumus nenesošos aizdevumus, īstenojot noregulējuma stratēģijas, kurās ir ietverta kredītu norakstīšana dzīvotspējīgiem uzņēmumiem un mājsaimniecībām, īpašu uzsvaru liekot uz ilgtermiņa maksājumu kavējumu noregulēšanu.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

([1]) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Spānijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Spānijas 2017. gada stabilitātes programmu

(2017/C 261/08)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ([2]), un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Spānija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku, ko apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Padome 2017. gada 21. martā pieņēma Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ("ieteikums par eurozonu") ([3]).

(2) Ņemot vērā to, ka Spānija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ekonomiskajā un monetārajā savienībā starp ekonomikām ir cieša savstarpējā saikne, Spānijai būtu jānodrošina pilnīga un savlaicīga ieteikuma par eurozonu īstenošana, kā tas ir atspoguļots 1.–3. ieteikumā turpmāk.

(3) 2017. gada ziņojums par Spāniju tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Spānijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Spānijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2017. gada

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
([2]) OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.
([3]) OV C 92, 24.3.2017., 1. lpp.

22. februārī. Komisijas veiktā analīze ļauj secināt, ka Spānijā ir makroekonomikas nelīdzsvarotība, kurai ir pārrobežu nozīme. Konkrētāk – tekošā konta pārpalikums samazina Spānijas neto ārējās saistības, taču tās joprojām ir diezgan lielas un pakļauj valsti izmaiņām tirgus noskaņojumā. Privātā sektora parāds ir ievērojami samazinājies, jo īpaši uzņēmumu gadījumā, taču mājsaimniecību parāds vēl aizvien ir augsts. Ekonomikas izaugsme ir kļuvusi par galveno dzinuli parāda samazināšanai, taču fiskālās stabilitātes riski vidējā termiņā saglabājas augstā līmenī. Īpaši svarīgi ir rīkoties, lai samazinātu risku, ka nelīdzsvarotība nelabvēlīgi ietekmēs Spānijas ekonomiku un – ņemot vērā valsts lielumu un pārrobežu nozīmi – ekonomisko un monetāro savienību. Finanšu sektors ir turpinājis saglabāt augstu stabilitātes līmeni, ko veicina šajā sektorā notiekošā pārstrukturēšana, nelielās finansēšanas izmaksas un ekonomikas atlabšana. Pēdējos gados ir vērojams spēcīgs darbvietu skaita pieaugums, un bezdarba līmenis ir strauji samazinājies, taču vēl aizvien ir ļoti augsts. Darba tirgus reformas un algu pieauguma ierobežošana pēdējos gados ir būtiski sekmējušas jaunu darbvietu noturīgu izveidi un konkurētspējas uzlabošanu.

(4) Spānija 2017. gada 28. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada 29. aprīlī – savu 2017. gada stabilitātes programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

(5) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([1]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(6) Spānija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. 2017. gada stabilitātes programmā Spānija plāno līdz 2018. gadam novērst pārmērīgo deficītu atbilstīgi Padomes 2016. gada 8. augusta Lēmumam, ar ko Spānijai pieprasa veikt pasākumus budžeta deficīta samazināšanai, kuru uzskata par nepieciešamu, lai novērstu pārmērīga budžeta deficīta situāciju ("Padomes 2016. gada 8. augusta Lēmums"). Tiek plānots, ka nominālais deficīts turpinās samazināties, 2020. gadā sasniedzot 0,5 % no IKP. 2017. gada stabilitātes programmā izklāstīto izdevumu prognozēs ir ņemta vērā iespējamo saistību realizēšanās autoceļu jomā un finanšu nozarē; minētās saistības sasniedz gandrīz 0,4 % no IKP 2017. gadā un 0,2 % no IKP 2018. gadā. 2017. gada stabilitātes programmas darbības laikā netiek plānots sasniegt vidēja termiņa budžeta mērķi – līdzsvarotu budžeta stāvokli strukturālā izteiksmē. Prognozēts, ka pārrēķinātā strukturālā bilance ([2]) 2020. gadā sasniegs - 1,9 % no IKP. 2017. gada stabilitātes programmā prognozēts, ka valdības parāda attiecība pret IKP 2017. gadā samazināsies līdz 98,8 %, 2018. gadā – līdz 97,6 %, savukārt 2020. gadā – līdz 92,5 %. 2017. gada stabilitātes programmas makroekonomiskie pieņēmumi ir ticami līdz 2018. gadam, savukārt attiecībā uz laikposmu pēc tam tie kļūst nedaudz optimistiski. Plānotā mērķu sasniegšana kopumā joprojām ir atkarīga no labām ekonomikas attīstības perspektīvām, kas tomēr ir pakļautas riskiem. Citi riski fiskālo mērķu sasniegšanai ir saistīti ar neskaidrību par nesen īstenoto nodokļu pasākumu ietekmi. Turklāt, pieņemot, ka iespējamās saistības (kuras nav iekļautas Komisijas 2017. gada pavasara prognozē) realizējas, programma ir atkarīga no ievērojami lielākas izdevumu ierobežošanas 2017. un 2018. gadā, nekā paredzēts Komisijas prognozē. Visbeidzot, pasākumi, kas vajadzīgi, lai veicinātu plānoto deficīta mērķu sasniegšanu 2018. gadā, vēl nav precizēti.

(7) Padome 2016. gada 8. augustā pieprasīja Spānijai līdz 2018. gadam novērst pārmērīgu budžeta deficīta situāciju un jo īpaši samazināt vispārējās valdības budžeta deficītu 2016. gadā līdz 4,6 % no IKP, 2017. gadā – līdz 3,1 % no IKP un 2018. gadā – līdz 2,2 % no IKP. Pamatojoties uz Komisijas atjaunināto 2016. gada pavasara prognozi, šis vispārējās valdības bilances uzlabojums tika uzskatīts par atbilstošu strukturālās bilances pasliktinājumam par 0,4 % no IKP 2016. gadā un uzlabojumam par 0,5 % no IKP gan 2017., gan 2018. gadā. 2016. gadā Spānijas nominālais deficīts bija 4,5 % no IKP, kas ir nedaudz zem Padomes 2016. gada 8. augusta Lēmumā noteiktā. Saskaņā ar Komisijas 2017. gada pavasara prognozi paredzams, ka nemainīgas politikas gadījumā nominālais deficīts

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

([2]) Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, ko Komisija pārrēķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

2017. gadā samazināsies līdz 3,2 % no IKP un turpinās samazināties 2018. gadā – līdz 2,6 % no IKP, kas attiecīgi par 0,1 % un 0,4 % no IKP pārsniedz 2017. gada stabilitātes programmā izklāstītos un Padomes noteiktos nominālā deficīta mērķus. Atšķirībā no 2017. gada stabilitātes programmas šajā prognozē netiek pieņemts, ka realizēsies iepriekš minētās iespējamās saistības. Paredzams, ka 2016. un 2017. gadā kumulatīvie fiskālie centieni tiks par mata tiesu īstenoti, savukārt nemainīgas politikas gadījumā tiek prognozēts, ka 2018. gadā tie nesasniegs Padomes 2016. gada 8. augusta Lēmumā prasīto apmēru. Turklāt Padome 2016. gada augustā lūdza Spāniju veikt pasākumus savas fiskālās sistēmas uzlabošanai, taču 2017. gada stabilitātes programmā nav informācijas par plāniem, kuru mērķis ir stiprināt Likumā par stabilitāti iekļautā izdevumu noteikuma ieguldījumu publisko finanšu stabilitātē. Kopumā Padome uzskata, ka būs vajadzīgi turpmāki pasākumi, jo īpaši 2018. gadā, lai ievērotu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus un jo īpaši Padomes 2016. gada 8. augusta Lēmuma nosacījumus.

(8) Spānijai joprojām trūkst skaidra un saskaņota publiskā iepirkuma politikas satvara, kas nodrošina atbilstību tiesību aktiem un augstu konkurences un ekonomiskās efektivitātes līmeni, ko panāktu, izmantojot efektīvus *ex ante* un *ex post* kontroles mehānismus un nodrošinot lielāku pārredzamību un koordināciju līgumslēdzējās iestādēs un struktūrās visos valdības līmeņos. 2017. gadā valdība ir nākusi klajā ar dažiem pasākumiem, kuri uzlabotu publiskā iepirkuma uzraudzības sistēmu un pašlaik gaida parlamenta apstiprinājumu.

(9) Spānija ir guvusi panākumus cīņā pret korupciju, jo īpaši attiecībā uz administratīvo lēmumu pieņemšanas procesa pārredzamību, konkrētāk – tā ir ieviesusi tiesību aktus par partiju finansējuma pārredzamību, aktīvu atklāšanu un interešu konfliktiem. Uzsvars tagad tiek likts uz šo pasākumu īstenošanu. Tomēr, neraugoties uz to, ka ir pieaudzis vietēja un reģionāla līmeņa korupcijas lietu izmeklēšanas skaits, šajos valdības līmeņos nav izstrādātas individuāli pielāgotas un preventīvas stratēģijas korupcijas risku mazināšanai, kā arī nav ieviesta kopīga, dažādus valdības līmeņus aptveroša preventīva stratēģija. Vēl nav veikti specifiski turpmāki pasākumi attiecībā uz tādām citām nepilnībām kā, piemēram, trauksmes cēlēju aizsardzībai paredzētu tiesību aktu nepilnības, nesen izveidotā interešu konfliktu novēršanas biroja neatkarības pakāpe un lobēšanas regulējuma trūkums. Vēl viens jautājums attiecas uz ilgstošām tiesas procedūrām korupcijas lietās. 2015. gadā tika grozīts Kriminālprocesa likums, lai ierobežotu izmeklēšanām atvēlēto laiku un samazinātu kriminālprocesu nepamatotu kavēšanos. Tomēr tas varētu palielināt risku, ka procesuālie termiņi nav pietiekami sarežģītu korupcijas lietu apstrādei, ja noteikumi, ar kuriem piešķir atļaujas laikposmus pagarināt, izrādīsies restriktīvi.

(10) Neraugoties uz to, ka PVN standarta likme atbilst Savienības vidējam rādītājam un PVN iekasēšanas atšķirības ir zemā līmenī vai pazeminās, Spānijas ieņēmumi no PVN ir salīdzinoši mazi. Tas galvenokārt skaidrojams ar to, ka Spānija dažādiem izstrādājumiem un pakalpojumiem plaši piemēro atbrīvojumus vai samazinātas likmes. Rezultātā Spānijā 2014. gadā bija Savienībā vislielākās PVN politikas radītās atšķirības (59 % salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju, kas ir aptuveni 44 %). Līdzīgā kārtā arī Spānijas ieņēmumi no vides nodokļiem ir vieni no mazākajiem Savienībā, neraugoties uz dažiem pasākumiem, kas veikti pēdējos gados, galvenokārt enerģētikas nozarē. Piesārņojuma un resursu izmantošanas aplikšana ar nodokļiem var palielināt ieņēmumus un radīt būtiskus ieguvumus sociālajā un vides jomā. Regulējumā pastāv arī atšķirības, kas reģionālajā līmenī rada neviendabīgu pieeju dažiem vides nodokļiem. Attiecībā uz izdevumiem valdība ir uzdevusi Spānijas neatkarīgajai fiskālajai iestādei *AIReF* veikt izdevumu pārskatīšanu, kas aptver visus vispārējās valdības līmeņus. Šī pārskatīšana var palīdzēt apzināt jomas, kurās izdevumu vajadzības var apmierināt, efektīvāk izmantojot resursus.

(11) Pēdējos gados ir vērojams spēcīgs darbvietu skaita pieaugums, ko sekmē darba tirgus reformas un algu pieauguma ierobežošana. Bezdarba līmenis ir strauji samazinājies, taču joprojām ir viens no augstākajiem Savienībā, jo īpaši jauniešu un mazkvalificētu personu vidū, radot risku, kas šie cilvēki attālinās no darba tirgus. Gandrīz puse bezdarbnieku ir bez darba vairāk nekā gadu. Spānija veic pasākumus, lai atbalstītu jauniešus, jo īpaši paplašinot shēmas "Garantija jauniešiem" ([1]) atbilstības kritērijus, un lai palielinātu individuālo atbalstu, ko saņem ilgstoši bezdarbnieki. Šo pasākumu efektivitāte ir arī atkarīga no reģionālo valsts nodarbinātības dienestu darbības rezultātiem. Pastāv iespējas pastiprināt šo dienestu sadarbību ar sociālajiem dienestiem, lai uzlabotu lielāka apmēra pakalpojumu sniegšanu darba meklētājiem, jo īpaši ilgstošiem bezdarbniekiem un personām, kuras piedalās ienākumu garantēšanas shēmās. Vienlaikus varētu uzlabot valsts nodarbinātības dienestu sadarbību ar darba devējiem, jo īpaši palielinot nodarbinātības dienestu piedāvāto vakanču īpatsvaru.

(12) Pagaidu nodarbinātības īpatsvars Spānijā ir viens no augstākajiem Savienībā, un daudziem pagaidu darba līgumiem ir ļoti īss termiņš. Rādītāji, kas raksturo pāreju no pagaidu uz pastāvīgiem līgumiem, ir ļoti zemi salīdzinājumā ar Savienības vidējo līmeni. Plašā pagaidu līgumu izmantošana iet kopsolī ar mazāku ražīguma pieaugumu (tostarp

([1]) Padomes Ieteikums (2013. gada 22. aprīlis) par garantijas jauniešiem izveidi (OV C 120, 26.4.2013., 1. lpp.).

tādēļ, ka ir mazāk iespēju piedāvāt apmācību darbavietā), sliktākiem darba apstākļiem un augstāku nabadzības risku. Šķiet, ka nesenās darba tirgus reformas zināmā mērā ir pozitīvi ietekmējušas to, ka ir samazinājusies segmentācija starp pastāvīgiem un pagaidu līgumiem, un šobrīd notiekošā darba inspekciju pastiprināšana dod pozitīvus rezultātus pagaidu darba līgumu ļaunprātīgas izmantošanas nepieļaušanā. Tomēr dažas Spānijas darba tirgus iezīmes joprojām varētu atturēt no pieņemšanas darbā ar pastāvīgiem līgumiem, tostarp neskaidrība, kas pastāv juridiska strīda gadījumā pēc atlaišanas no darba, kā arī salīdzinoši lieli atlaišanas pabalsti, kuri tiek maksāti darba ņēmējiem ar pastāvīgiem līgumiem. Turklāt darbā pieņemšanas stimulu sistēma vēl aizvien ir sadrumstalota un nav efektīvi vērsta uz to, lai sekmētu beztermiņa nodarbinātību. Kaut arī Spānija nesen – pēc 2014. gadā panāktās vienošanās starp valdību un sociālajiem partneriem – izveidoja darba grupu nodarbinātības kvalitātes jautājumos, Spānija vēl nav izstrādājusi visaptverošu plānu darba tirgus segmentācijas apkarošanai.

(13) Ienākumu garantiju shēmu attiecināmības nosacījumi, kā arī saikne starp aktivizēšanu un aizsardzību joprojām atšķiras dažādu reģionu un shēmu starpā. Ienākumu garantiju noteikumos nav ietvertas atsevišķas neaizsargātās grupas. Shēmu ierobežotā efektivitāte ir daļēji izskaidrojama ar lielām reģionālo minimālo ienākumu shēmu atbilstības un piekļuves nosacījumu atšķirībām, kā arī ar to, ka valsts mēroga pabalstu sistēma ir sadalīta vairākās shēmās, kas pievēršas dažādām darba meklētāju kategorijām un ko pārvalda dažādas pārvaldes struktūras. Sadrumstalotība rada tā atbalsta pārtrauktību, ko piešķir personām, kurām tas vajadzīgs, un kavē integrētu risinājumu īstenošanu. Reaģējot uz daudzajām problēmām, pašlaik tiek veikts pētījums, kura mērķis ir novērtēt valsts un reģionālā mēroga ienākumu atbalsta shēmu efektivitāti. Ģimenes pabalsti nav pienācīgi mērķorientēti. Turklāt, ņemot vērā nodokļu kredītu ietekmi, nodokļu atvieglojumu sistēma kopumā ir nedaudz regresīva. Papildus tam bērnu aprūpes iespēju izmantošana būtiski palielinās tad, ja pieaug ģimenes ienākumi, kas norāda uz to, ka vecāki ar maziem ienākumiem saskaras ar šķēršļiem šo iespēju izmantošanā. Ilgtermiņa aprūpes pakalpojumu sniegšana uzlabojas, taču atšķiras atkarībā no reģiona, un pašreizējās vajadzības vēl aizvien nav apmierinātas.

(14) Vāji izglītības rezultāti negatīvi ietekmē ražīguma pieauguma ilgtermiņa potenciālu Spānijā. Neraugoties uz būtiskiem uzlabojumiem pēdējos gados, priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas rādītājs joprojām ir viens no augstākajiem Savienībā. Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas rādītāji un skolēnu rezultāti dažādos reģionos ievērojami atšķiras, jo īpaši pamatprasmju gadījumā. Skolotāju apmācība un individuāls skolēnu atbalsts ir vieni no aspektiem, kas veicina sekmīgu izglītību skolās, kuras atrodas labus rezultātus uzrādošos reģionos. Spānijā ir otrais augstākais klašu atkārtošanas rādītājs Savienībā, kas palielina risku priekšlaicīgi pārtraukt mācības skolā, samazina izredzes sasniegt iecerēto un palielina izglītības izmaksas. Terciārās izglītības ieguvēju nodarbinātības līmenis joprojām ir salīdzinoši zems. Nelielā studentu un akadēmiskā personāla mobilitāte, ierobežotās stažēšanās iespējas, stimulu trūkums un augstskolu pārvaldības neelastība vēl aizvien ir šķēršļi, kas kavē sadarbību ar uzņēmumiem izglītības vai pētniecības jomā.

(15) Lai sekmētu ražīgumu un konkurētspēju, Spānijai par labu nāktu turpmāka pētniecības un inovācijas veicināšana. Tomēr inovācijas rezultāti pasliktinās un tagad ir zemākā līmenī nekā 2007. gadā, savukārt valsts atpalicība no Savienības vidējā rādītāja laika gaitā ir palielinājusies. Vāji rezultāti inovācijas jomā sakrīt ar privāto pētniecības un izstrādes izdevumu samazināšanos un norāda uz trūkumiem pētniecības un inovācijas pārvaldības satvarā. 2017. gada sākumā darbību ir sākusi Valsts pētniecības aģentūra, kas atbild par centrālās valdības piešķirtā pētniecības un inovācijas finansējuma pārvaldību. Līdz šim nav ieviesta atbalsta programmu budžetu sistemātiska daudzgadu plānošana. Arī atbalsta programmu efektivitāte netiek sistemātiski izvērtēta, lai uzlabotu šo programmu struktūru un īstenošanu. Stimulu trūkuma un augstskolu pārvaldības neelastības dēļ arī publiskā un privātā sektora sadarbība joprojām ir vāja, un pētnieku mobilitāte starp publisko un privāto sektoru ir zema. Koordinācija starp dažādiem valdības līmeņiem nav optimāla, kā rezultātā valsts un reģionālās politikas virzienos nav pilnīgas sinerģijas.

(16) Šķiet, ka Spānijas mazo uzņēmumu ražīgums ir ievērojami zemāks par salīdzināmu uzņēmumu ražīgumu citās lielās dalībvalstīs. Ņemot vērā mazo uzņēmumu izplatību Spānijā, tas būtiski ietekmē ražīgumu ekonomikā kopumā. Tāpēc, mazinot šķēršļus uzņēmumu izveidei, darbībai un izaugsmei, palielinātos investīcijas un ražīgums. Spānijas valdība pēdējos gados pieņēma vairākus pasākumus, kuru mērķis ir atvieglot uzņēmumu dibināšanu un izaugsmi. Šo reformu konsolidēšana un pilnīga īstenošana ir ļoti svarīga, lai pilnībā gūtu labumu no tām. 2013. gadā pieņemtais tirgus vienotības likums ir sekmējis to, ka tiek samazinātas papildu izmaksas, ko uzņēmējiem rada uzņēmējdarbības normu būtiskās atšķirības un pārklāšanās dažādos reģionos. Tas, ka uzņēmumi aizvien biežāk izmanto šajā likumā paredzēto sūdzību izskatīšanas mehānismu, lai tirgus piekļuves šķēršļu gadījumos meklētu tiesisko aizsardzību, norāda uz nepieciešamību, iespējams, vēl vairāk vienkāršot licencēšanas procedūras. Jāpieliek lielākas pūles, lai panāktu koordināciju starp attiecīgajām valsts pārvaldes iestādēm, tostarp nozaru konferenču līmenī. Tas ir būtiski, lai nodrošinātu, ka esošie un gaidāmie tiesību akti visos līmeņos efektīvi novērš nevajadzīgos šķēršļus ienākšanai

tirgū, tostarp attiecībā uz jauniem uzņēmējdarbības modeļiem sadarbīgajā ekonomikā. Divkāršas atļaujas mazumtirdzniecības uzņēmumu dibināšanai joprojām nevajadzīgi ierobežo ienākšanu tirgū mazumtirdzniecības nozarē. Reģionālajos tiesību aktos paredzētie tirgus piekļuves noteikumi tādu pakalpojumu nozarē, kurus sniedz transportlīdzekļi ar vadītājiem, un īstermiņa īres mājokļu pakalpojumu nozarē varētu nevajadzīgi kavēt līdzsvarotu sadarbīgās ekonomikas attīstību. 2017. gada pirmajos mēnešos Spānija ir veikusi pasākumus, lai ieviestu dzīvē tirgus vienotības likumu; kā piemērs ir minamas nesen pieņemtās norādes šā likuma īstenošanai, kā arī publicētais katalogs par labo un slikto praksi likuma piemērošanā.

(17) Profesionālo pakalpojumu regulējums joprojām ir visai ierobežojošs. Protekcionistiskas tiesības ("rezervētās darbības") tiek selektīvi piešķirtas dažiem pakalpojumu sniedzējiem, izslēdzot citus pakalpojumu sniedzējus ar attiecīgu līdzīgu kvalifikāciju. Ir daudzas profesijas, kuru pārstāvjiem obligāti jābūt profesionālas apvienības locekļiem. Būvinženieru, arhitektu un tūristu gidu profesijās ierobežotības līmenis Spānijā ir augstāks par vidējo svērto rādītāju Savienībā. Patentu aģentu un juristu profesijās tas ir zemāks par Savienības vidējo rādītāju, kaut arī pieeja jurista profesijai ir stingrāk ierobežota nekā jebkurai citai profesijai Spānijā. Vēl nav pieņemts likumprojekts par profesionālajiem pakalpojumiem, ar kuru cita starpā paredzēts racionalizēt noteikumus par dalību profesionālajās apvienībās. Ar šo reformu arī paredzēts palielināt profesionālo organizāciju pārredzamību un pārskatatbildību, darīt pieejamas nepamatotas rezervētās darbības un aizsargāt tirgus vienotību attiecībā uz profesionālo pakalpojumu pieejamību un sniegšanu Spānijā.

(18) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Spānijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Spānijai adresētiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Spānijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(19) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums [1] ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk.

(20) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Tās ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti turpmāk 1.–3. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Spānijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt atbilstību Padomes 2016. gada 8. augusta Lēmumam, tostarp arī pasākumiem, kuru mērķis ir stiprināt fiskālo sistēmu un publiskā iepirkuma politikas satvaru. Veikt izdevumu visaptverošu pārskatu, lai apzinātu iespējamās jomas izdevumu efektivitātes uzlabošanai.

2. Pastiprināt koordināciju starp reģionālajiem nodarbinātības dienestiem, sociālajiem dienestiem un darba devējiem, lai labāk ņemtu vērā darba meklētāju un darba devēju vajadzības. Veikt pasākumus, lai sekmētu pieņemšanu darbā ar beztermiņa līgumiem. Samazināt ienākumu garantiju shēmu reģionālās atšķirības un sadrumstalotību un uzlabot ģimenes atbalstu, tostarp kvalitatīvas bērnu aprūpes pieejamību. Palielināt terciārās izglītības atbilstību darba tirgum. Samazināt izglītības rezultātu reģionālās atšķirības, jo īpaši uzlabojot skolotāju apmācību un skolēniem paredzēto individuālo atbalstu.

3. Nodrošināt pienācīgas un ilgtspējīgas investīcijas pētniecībā un inovācijā un uzlabot šo investīciju pārvaldību visos valdības līmeņos. Nodrošināt tirgus vienotības likuma pienācīgu un laicīgu īstenošanu attiecībā uz esošajiem un turpmākajiem tiesību aktiem.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

[1] Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Francijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Francijas 2017. gada stabilitātes programmu

(2017/C 261/09)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ([2]), un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Francija tika minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku, ko apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Padome 2017. gada 21. martā pieņēma Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ("ieteikums par eurozonu") ([3]).

(2) Ņemot vērā to, ka Francija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ekonomiskajā un monetārajā savienībā starp ekonomikām ir cieša savstarpējā saikne, Francijai būtu jānodrošina pilnīga un savlaicīga ieteikuma par eurozonu īstenošana, kā tas ir atspoguļots 1.–4. ieteikumā turpmāk.

(3) 2017. gada ziņojums par Franciju tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Francijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Francijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2017. gada 22. februārī. Balstoties uz Komisijas vērtējumu, varēja secināt, ka Francijā pašlaik pastāv pārmērīga makroekonomikas nelīdzsvarotība. Jo īpaši, Francijai ir raksturīga vāja konkurētspēja un lielais un pieaugošais valsts parāds zema produktivitātes pieauguma kontekstā. Nepieciešamība rīkoties, lai samazinātu risku saistībā ar nelabvēlīgu ietekmi uz Francijas ekonomiku un – ņemot vērā valsts lielumu un pārrobežu nozīmību – arī uz ekonomisko un monetāro savienību, ir īpaši svarīga.

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
([2]) OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.
([3]) OV C 92, 24.3.2017., 1. lpp.

(4) Francija 2017. gada 28. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

(5) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([1]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(6) Francija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta korektīvajā daļā. Kā teikts tās 2017. gada stabilitātes programmā, valdība plāno atbilstoši Padomes 2015. gada 10. marta ieteikumam saskaņā ar pārmērīga budžeta deficīta procedūru līdz 2017. gadam novērst pārmērīgo nominālo deficītu 2,8 % no IKP. Tiek plānots, ka nominālais deficīts turpinās samazināties, 2020. gadā sasniedzot 1,3 % no IKP. Vidēja termiņa budžeta mērķi – strukturālo deficītu 0,4 % apmērā no IKP – plānots sasniegt līdz 2019. gadam. Tomēr tiek prognozēts, ka pārrēķinātā strukturālā bilance ([2]) 2020. gadā sasniegs - 1,2 % no IKP un tādējādi vidēja termiņa mērķis programmas laikposmā netiks sasniegts. Saskaņā ar 2017. gada stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 95,9 % no IKP 2018. gadā līdz 93,1 % no IKP 2020. gadā. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Tajā pašā laikā pasākumi, kuru mērķis ir veicināt plānoto deficīta mērķu sasniegšanu no 2018. gada, netika pietiekamā mērā precizēti.

(7) 2015. gada 10. martā Padome ieteica Francijai līdz 2017. gadam novērst pārmērīgu budžeta deficīta situāciju un panākt vispārējās valdības budžeta deficītu 2,8 % apmērā no IKP, kas atbilst strukturālās bilances uzlabojumam 0,9 % apmērā no IKP 2017. gadā. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka nominālais budžeta deficīts 2017. gadā sasniegs 3,0 % no IKP, kas atbilst Līgumā noteiktajai atsauces vērtībai, bet pārsniedz Padomes ieteikto mērķi. Attiecībā uz 2018. gadu nemainīgas politikas apstākļos prognozēts, ka nominālais deficīts sasniegs 3,2 % no IKP, tādējādi pārsniedzot Līgumā noteikto atsauces vērtību un veicinot riskus, kas apdraud pārmērīga budžeta deficīta ilgtspējīgu korekciju. Turklāt tiek prognozēts, ka ieteiktie fiskālie pasākumi netiks īstenoti laikposmā, uz ko attiecas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra, jo Francijas īstenotā konsolidācijas stratēģija galvenokārt balstās uz ciklisko nosacījumu uzlabošanu un zemo procentu likmju turpināšanos, kas ir ārpus iestāžu kontroles.

(8) Ja tiks nodrošināta savlaicīga un ilgtspējīga pārmērīgā deficīta korekcija, Francijai 2018. gadā būtu piemērojama preventīvā Stabilitātes un izaugsmes pakta daļa un pārejas noteikums par parādu. Ņemot vērā Francijas fiskālo stāvokli un jo īpaši parādu līmeni, tiek sagaidīts, ka Francija veiks turpmākas korekcijas virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķi – strukturālo deficītu 0,4 % apmērā no IKP. Atbilstoši Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumu satvarā kopīgi pieņemtajai korekcijas matricai šāda korekcija nozīmē prasību, lai valdības neto primāro izdevumu ([3]) nominālās izaugsmes līmenis 2018. gadā nepārsniegtu 1,2 %. Tas atbilstu ikgadējai strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP. Nemainīgas politikas apstākļos pastāv risks, ka 2018. gadā būs ievērojama novirze no minētās prasības. Pastāv arī risks, ka Francija 2018. gadā neievēros pārejas noteikumu par parādu, jo paredzams, ka strukturālā bilance pasliktināsies par 0,5 % no IKP pretstatā minimālajai lineārajai strukturālajai korekcijai 0,4 % apmērā no IKP. Kopumā Padome uzskata, ka Francijai nepieciešams būt gatavai veikt papildu pasākumus, lai nodrošinātu atbilstību 2017. gadā, un ka no 2018. gada būs vajadzīgi papildu pasākumi, lai ievērotu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Tomēr, kā tas paredzēts Regulā (EK) Nr. 1466/97, izvērtējumā par budžeta plānojumu un rezultātiem būtu jāņem vērā attiecīgās dalībvalsts budžeta līdzsvarotība, ņemot vērā ciklisko apstākļus. Kā

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

([2]) Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, ko Komisija pārrēķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

([3]) Valdības neto izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

atgādināts Komisijas paziņojumā par 2017. gada Eiropas pusgadu, kas pievienots šiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, 2018. gada budžeta plāna projekta izvērtējumā un 2018. gada budžeta rezultātu izvērtējumā būs pienācīgi jāņem vērā mērķi panākt fiskālo politiku, kas palīdz gan stiprināt notiekošo atveseļošanos, gan nodrošināt ilgtspējību attiecībā uz Francijas publiskajām finansēm. Šajā kontekstā Padome ņem vērā, ka Komisija plāno veikt vispārēju izvērtējumu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1466/97, jo īpaši ņemot vērā ciklisko situāciju Francijā.

(9) Publisko izdevumu attiecība pret IKP Francijā ir viena no augstākajām Savienībā. Tiek prognozēts, ka izdevumu īpatsvars 2017. gadā sasniegs 56,2 % no IKP, kas ir par 9,7 procentpunktiem augstāks nekā Savienībā. Francija ir izmantojusi uz izdevumiem balstītu konsolidācijas stratēģiju, kas ir balstīta galvenokārt uz procentu likmju samazināšanos un publisko investīciju samazināšanu. Tomēr ir maz ticams, ka vidējā termiņā dominēs zemas procentu likmes, un produktīvu publisko investīciju samazināšana nākotnē varētu kaitēt ekonomiskajam potenciālam. Savukārt izdevumu pārskatos ir identificēti vairāki iespējamie efektivitātes ieguvumi, kas nav tikuši īstenoti. No kopējā plānotā izdevumu ietaupījuma EUR 50 miljardu apmērā attiecībā uz laikposmu no 2015. līdz 2017. gadam izdevumu pārskatos ir minēta tikai niecīga daļa – mazāk nekā 2 %. Tomēr 2016. gada budžetā faktiskos pasākumos pārtapa tikai daļa no tiem, savukārt 2017. gada budžetā ietvertie pasākumi balstījās uz izdevumu ietaupījumiem, kas jau apzināti 2015. gada izdevumu pārskatā. Ietaupījumus, kas izriet no izdevumu pārskatiem, varētu ievērojami palielināt, paplašinot pārskatīšanā iekļautās izdevumu jomas un īstenojot daudzgadu stratēģiju, lai konstatētās ietaupījumu iespējas pilnībā pārvērstu konkrētos budžeta pasākumos.

(10) Augstas sociālā nodrošinājuma iemaksas apvienojumā ar augstu nodokļu līmeni, kas rada slogu uzņēmumiem, var atturēt privātās investīcijas un ierobežot uzņēmumu izaugsmi un jaunu darbvietu izveidi. Turpināja īstenot politikas pasākumus darbaspēka iemaksu samazināšanai, 2016. gada aprīlī aizsākot solidaritātes un atbildības pakta ietvaros plānotās darba devēju sociālā nodrošinājuma iemaksu samazināšanas otro posmu. Turklāt attiecībā uz 2017. gadu valdība no 6 % līdz 7 % ir palielinājusi nodokļu kredītu konkurētspējai un nodarbinātībai (*CICE*). Šie pasākumi nodokļu īpatsvara samazināšanai darbaspēka izmaksās kopš 2013. gada ir uzlabojuši Francijas konkurētspēju, taču agrāk uzkrātie zaudējumi vēl nav atgūti. Ņemot par pamatu vidējo algu, Francijā 2015. gadā darba devēju sociālā nodrošinājuma iemaksas (attiecībā pret kopējām darbaspēka izmaksām, ko sedz darba devējs) bija visaugstākās Savienībā, lai gan tām ir tendence samazināties. Šo pasākumu jaunākie novērtējumi uzsvēra to pozitīvo ietekmi uz nodarbinātību un uzņēmumu peļņas normu, bet ir vajadzīgi turpmāki novērtējumi, lai pilnībā novērtētu to ietekmi uz algām, investīcijām, nodarbinātību un uzņēmumu uzcenojumu. Jaunākie novērtējumi arī liecina, ka darbaspēka izmaksu samazināšanas shēmu konsolidācija un to pārtapšana pastāvīgu sociālo iemaksu samazinājumos optimizētu to ietekmi uz nodarbinātību un investīcijām.

(11) 2016. gada 1. jūlijā faktiskā vidējā uzņēmumu ienākuma nodokļa likme – 38,4 % – bija augstākā Savienībā; arī citi ražošanas nodokļi ir īpaši augsti. Tomēr Francija ir veikusi pasākumus nolūkā 2020. gadā samazināt uzņēmumu ienākuma nodokļa likumisko likmi līdz 28 %. Tajā pašā laikā nodokļu slogs attiecībā uz patēriņu samazinās lēnāk nekā citās dalībvalstīs. Pēc ieņēmumiem no patēriņa (procentuāli no iekasētajiem nodokļiem kopā) Francija 2014. gadā ierindojās 27. vietā Savienībā. PVN sistēmai ir raksturīga vidēja pamatlikme un zemas samazinātās likmes, ko piemēro lielai bāzei. Nodokļu sistēmas sarežģītība var radīt šķēršļus sekmīgi funkcionējošai uzņēmējdarbības videi. Francijā ir augsts nodokļu slogs, daudz nodokļu atlaižu, samazinātas likmes un liels skaits nodokļu shēmu, kas palielina atbilstības nodrošināšanas izmaksas un nenoteiktību, jo īpaši uzņēmumiem. Kopējie nodokļu izdevumi Francijā ir ievērojami, proti, pārsniedz 3 % no IKP. Nodokļu iekasēšanas iestāžu administratīvās izmaksas ir augstas, pārsniedzot Savienības vidējo rādītāju.

(12) 2016. gadā bezdarba līmenis samazinājās līdz 10,1 %. Bezdarba līmenis ir augstāks jauniešu, mazkvalificētu darba ņēmēju un ārpus Eiropas Savienības dzimušo vidū. Pārvaldības reformas, kas patlaban norit, ir būtisks priekšnoteikums, lai saskaņotu mācību iespējas ar nodarbinātības perspektīvām un ekonomikas vajadzībām. Vienlaikus darba meklētāji, mazāk kvalificētie darba ņēmēji un MVU darbinieki saskaras ar pastāvīgām grūtībām attiecībā uz apmācības pieejamību. Lai nodrošinātu viņu līdzdalību un apmācības piemērotību, var būt vajadzīga pašreizējo pasākumu stiprināšana un resursu līdzsvarošana. Jaunieši un to starpā vismazāk kvalificētie joprojām sastopas ar grūtībām iesaistīties darba tirgū. Šajā saistībā pasākumi māceklības atbalstam līdz šim ir nodrošinājuši pozitīvus rezultātus. Bet sākotnējā profesionālā izglītība un apmācība, ko piedāvā, jo īpaši skolas ietvaros un

pakalpojumu nozarēs, nav pietiekami savienota ar nodarbinātības iespējām. Turklāt skolēni no nelabvēlīgas vides bieži vien tiek ievirzīti sākotnējā profesionālajā izglītībā, kas izskaidro arī lielo mācību priekšlaicīgas pārtraukšanas īpatsvaru, tādējādi veicinot augstu nevienlīdzību izglītības ziņā. Sociālekonomiskā statusa ietekmes uz studentu sekmēm rādītājs ir visaugstākais ESAO.

(13) 2016. gadā no iedzīvotājiem darbspējīgā vecumā, kas dzimuši ārpus ES, bija nodarbināti tikai 54,5 %. Ārpus ES dzimušu sieviešu nodarbinātības līmenis (45,4 %) bija viens no zemākajiem Savienībā. Nodarbinātības līmeņa atšķirības starp ārpus ES dzimušajām un Francijā dzimušajām personām 2016. gadā pieauga līdz 17,5 procentpunktiem (23,7 procentpunkti attiecībā uz sievietēm). Ārpus ES dzimušo personu sliktie rādītāji samazina vispārējā nodarbinātības līmeņa rādītāju un rada pastāvīgu darbaspēka nepilnīgu izmantošanu. Arī otrās paaudzes imigranti saskaras ar nelabvēlīgiem nodarbinātības rezultātiem, kas nav izskaidrojami ar vecuma, izglītības un prasmju atšķirībām. Turklāt izglītības rezultātu atšķirības ir noturīgas, jo otrās paaudzes imigranti tikai daļēji panāk atsauces rādītāju. Lai risinātu šo problēmu, ir nepieciešama visaptveroša stratēģija, tostarp jo īpaši mērķtiecīgi pasākumi attiecībā uz valodu prasmēm, prasmju uzlabošana un apmācība, konsultēšana darba jautājumos un cita mērķtiecīga aktīva darba tirgus politika. Lai veicinātu līdzdalību darba tirgū, ir svarīga reāla piekļuve pakalpojumiem, kā arī vēršanās pret diskriminējošām darbībām, kas ietekmē ārpus ES dzimušo un otrās paaudzes imigrantu pieņemšanu darbā.

(14) Kopš 2013. gada minimālajai algai Francijā piemēroti indeksācijas noteikumi. Saistībā ar zemu inflāciju un algu pieauguma palēninašanos minimālās algas pieaugums ir bijis mazāks nekā atsauces algas pieaugums. Lai gan minimālā alga salīdzinājumā ar vidējo algu ir augsta, darbaspēka izmaksas minimālās algas līmenī tika samazinātas ar atbrīvojumiem no sociālajām iemaksām. Minimālās algas palielināšana rada atalgojuma pieaugumu vairumam darba ņēmēju kategoriju, un pastāv risks, ka tā var izraisīt augšupēju algu sablīvēšanu. Lai gan minimālās algas indeksācija ir svarīga darba ņēmēju pirktspējas saglabāšanai, pašreizējais indeksācijas mehānisms varētu kavēt vajadzīgo vispārējo algu korekciju. Turklāt pašreizējā augstā bezdarba apstākļos pastāv risks, ka darbaspēka izmaksas minimālās algas līmenī kavē mazkvalificētu cilvēku nodarbinātības iespējas. Neatkarīgu ekspertu grupa katru gadu izvērtē minimālo algu Francijā un sniedz nesaistošus atzinumus par tās attīstību. To viedoklis par *ad hoc* palielinājumiem līdz šim vienmēr ir ticis ievērots, un tam ir nozīmīga loma šādu *ad hoc* palielinājumu ierobežošanā.

(15) Ar 2016. gada augusta likumu par darbu, sociālo dialogu un profesionālās izaugsmes iespējām Francija ieviesa pasākumus nolūkā uzlabot uzņēmumu spēju pielāgoties ekonomiskiem cikliem un samazināt darba tirgus segmentāciju. Jaunajā tiesību aktā ir izskaidroti noteikumi par atlaišanu, kuras pamatā ir ekonomiski iemesli, paplašināta lielākā daļa uzņēmumu līmeņa līgumu un paaugstināta koplīgumu efektivitāte. Pastāvīgi augstais bezdarba līmenis noslogojis bezdarbnieku pabalstu sistēmas ilgtspēju. Šajā sakarā sociālie partneri 2017. gada martā panāca vienošanos par jaunu bezdarbnieka pabalstu regulējumu, kuru apstiprināja valdība un kura mērķis ir samazināt gada deficītu par EUR 1,2 miljardiem.

(16) Lai gan Francija ir uzlabojusi vispārējo normatīvo darbību, tās uzņēmējdarbības videi salīdzinājumā ar galvenajiem konkurentiem joprojām raksturīgi vidusmēra rādītāji. Jo īpaši, neraugoties uz nepārtrauktajiem vienkāršošanas centieniem, uzņēmumi joprojām saskaras ar lielu regulatīvo slogu un tiesību aktu straujām izmaiņām. Tas ir viens no galvenajiem šķēršļiem privātām investīcijām. Ar vienkāršošanas programmu Francija ir veikusi pasākumus, lai mazinātu uzņēmumu administratīvo slogu, taču viena piektdaļa pasākumu, kas pieņemti pirms 2016. gada, līdz 2017. gada maijam vēl nebija īstenoti. Tajā pašā laikā sliekšņa efekti turpina ietekmēt uzņēmumu attīstību, ietekmējot to ekonomisko un tirgus darbību rezultātus. Palielinātās sociālās un nodokļu saistības, ko piemēro uzņēmumiem virs noteikta skaita darba ņēmēju, var atturēt minētos uzņēmumus no darbības izvēršanas, kas ļautu eksportēt un radīt inovācijas. Šie sliekšņa efekti savukārt var ietekmēt uzņēmumu ražīgumu, konkurētspēju un internacionalizāciju. Empīriska pieredze liecina, ka 10 un 50 darbinieku sliekšņi darba devējiem jo īpaši dārgi izmaksā, savukārt Francijas ekonomikai ir raksturīgs nesamērīgi mazs tādu uzņēmumu īpatsvars, kuri pārsniedz minētos sliekšņus, tādējādi, šķiet, ka pastāv saikne starp šīm divām parādībām.

(17) Vairākās nozarēs konkurence pakalpojumu jomā ir uzlabojusies, tomēr dažās ekonomiski nozīmīgas nozarēs, piemēram, grāmatvedībā, arhitektūrā, aprūpes pakalpojumos mājās, viesnīcu un ēdināšanas pakalpojumos, taksometru un transportlīdzekļu nomas pakalpojumos joprojām ir raksturīga zema konkurence un/vai normatīvie šķēršļi. Attiecībā uz minētajiem pakalpojumiem joprojām pastāv šķēršļi, jo īpaši pārmērīgas regulatīvās prasības, un tie kavē darbības sākšanu vai ierobežo iedarbīgu konkurenci. Minēto šķēršļu mazināšana ļautu esošajiem vai jauniem uzņēmumiem, izmantojot jaunās tehnoloģijas un digitālos risinājumus, palielināt savu konkurētspēju un/vai ienāk

tirgos un sniegt labumu patērētājiem, nodrošinot zemākas cenas un augstāku pakalpojumu kvalitāti. Lai to panāktu, Komisija 2017. gada janvārī kā daļu no pasākumu kopuma šķēršļu likvidēšanai pakalpojumu tirgū uzsāka savstarpēju izvērtēšanu, aicinot dalībvalstis izvērtēt tajās pastāvošos attiecīgos šķēršļus, kas ierobežo pieeju konkrētām profesijām.

(18) Inovāciju sekmes Francijā nav samērojamas ar tām, ko gūst Eiropas līderi inovācijas jomā. Joprojām pastāv augsta sarežģītības pakāpe un problēmas sagādā vispārēja koordinācija. Atšķirības starp piešķirto valsts atbalsta apjomu un Francijas viduvējiem inovācijas rezultātiem rada šaubas par to, cik efektīvs ir valsts atbalsta mehānisms. Jo īpaši netiek optimāli īstenota sadarbība starp sabiedriskā sektora pētniecību un uzņēmumiem, un tas bremzē inovāciju sistēmas ekonomikas izlaidi.

(19) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Francijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Francijai adresētiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Francijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(20) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums [1] ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk.

(21) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Tās ieteikumi, kas sniegti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu, ir atspoguļoti 1.–4. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Francijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt atbilstību Padomes 2015. gada 10. marta ieteikumam saskaņā ar pārmērīga budžeta deficīta procedūru. Ņemot vērā to, ka ir jāstiprina pašreiz notiekošā atlabšana un jādrošina Francijas publisko finanšu stabilitāte, 2018. gadā īstenot ievērojamus fiskālos centienus atbilstīgi Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasībām. Visaptveroši pārskatīt izdevumu posteņus nolūkā palielināt efektivitāti un panākt izdevumu ietaupījumus.

2. Konsolidēt pasākumus darbaspēka izmaksu samazināšanai nolūkā pēc iespējas palielināt to efektivitāti, neietekmējot budžetu, un vairot to ietekmi uz nodarbinātību un investīcijām. Paplašināt kopējo nodokļu bāzi un veikt turpmākus pasākumus nolūkā īstenot plānoto uzņēmumu ienākuma nodokļa likumiskās likmes samazināšanu.

3. Uzlabot darba meklētāju, jo īpaši mazāk kvalificēto darba ņēmēju un migrantu izcelsmes personu piekļuvi darba tirgum, tostarp pārskatot profesionālās izglītības un apmācības sistēmu. Nodrošināt minimālās algas attīstības atbilstību jaunu darbvietu izveidei un konkurētspējai.

4. Turpmāk samazināt regulatīvo slogu uzņēmumiem, tostarp īstenojot vienkāršošanas programmu. Turpināt likvidēt šķēršļus konkurencei pakalpojumu nozarē, tostarp uzņēmējdarbības pakalpojumu un reglamentēto profesiju jomā. Vienkāršot valsts inovācijas atbalsta shēmas un uzlabot to efektivitāti.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

[1] Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Horvātijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Horvātijas 2017. gada konverģences programmu

(2017/C 261/10)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ([2]), un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Horvātija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.

(2) 2017. gada ziņojums par Horvātiju tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Horvātijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Horvātijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2017. gada 22. februārī. Komisijas veiktā analīze ļāva secināt, ka Horvātijā pastāv pārmērīga makroekonomikas nelīdzsvarotība. Konkrētāk – vispārējās valdības parāda attiecība 2016. gadā sāka samazināties, taču valsts parāds ir pakļauts valūtas riskam, un fiskālās stabilitātes riski vidējā termiņā saglabājas augstā līmenī. Privātā sektora parāds samazinās, taču tas joprojām ir augsts, jo īpaši uzņēmumu sektorā, un lielā mērā pakļauts valūtas riskam. Paredzams, ka finanšu sektors atbalstīs atveseļošanos, taču tas vēl aizvien ir pakļauts no valūtas izrietošam kredītriskam, un ieņēmumus nenesošu aizdevumu īpatsvars joprojām ir augsts. Bezdarba līmenis strauji samazinās tādēļ, ka mēreni tiek veidotas jaunas darbvietas un mazinās darbaspēka apjoms. Visbeidzot, apgrūtinoša uzņēmējdarbības vide kavē ienesīgu investīciju un ražīguma pieaugumu.

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
([2]) OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.

(3) Horvātija 2017. gada 27. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada konverģences programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

(4) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([1]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(5) Pēc pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras atcelšanas Horvātija tagad ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un uz to attiecas noteikums par parādu. Valdība savā 2017. gada konverģences programmā plāno pakāpenisku vispārējās valdības budžeta bilances uzlabošanos, proti, no - 0,8 % no IKP 2016. gadā līdz 0,5 % no IKP 2020. gadā. Vidēja termiņa budžeta mērķis, kas noteikts - 1,75 % apmērā no IKP strukturālā izteiksmē, 2016. gadā tika sasniegts ar lielu rezervi, un plānots, ka (pārrēķinātā ([2])) strukturālā bilance 2017. un 2018. gadā sasniegs vidēja termiņa budžeta mērķi, taču bez rezerves. Tiek prognozēts, ka pēc tam tā atkal nedaudz uzlabosies. Pēc tam, kad vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2015. gadā bija sasniegusi savu augstāko līmeni 86,7 % apmērā no IKP, konverģences programmā paredzēts, ka līdz 2020. gadam tā turpinās samazināties, sasniedzot 72,1 %. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir labvēlīgs, jo īpaši ņemot vērā negatīvo ietekmi, kuras iemesls ir Horvātijas lielākā privātā uzņēmuma *Agrokor* finansiālās grūtības un kura nav ņemta vērā programmas prognozēs. *Agrokor* krīze arī tieši apdraud budžeta prognozes. Turklāt pasākumi, kas vajadzīgi, lai veicinātu plānoto deficīta mērķu sasniegšanu, sākot ar 2017. gadu, vēl nav pilnībā precizēti.

(6) Padome 2016. gada 12. jūlijā ieteica Horvātijai 2017. gadā panākt gada fiskālo korekciju vismaz 0,6 % apmērā no IKP virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanu. Jaunākie rezultāti, kas liecina par ievērojamu nominālās bilances uzlabošanos 2016. gadā, norāda uz to, ka minētajā gadā Horvātija jau sasniedza vidēja termiņa budžeta mērķi. Saskaņā ar Komisijas 2017. gada pavasara prognozi strukturālā bilance 2017. gadā joprojām pārsniegs vidēja termiņa budžeta mērķi, neraugoties uz to, ka tā pasliktināsies no - 0,3 % no IKP 2016. gadā līdz - 1,7 % no IKP 2017. gadā. Horvātijai tiek ieteikts 2018. gadā turpināt virzību uz vidēja termiņa budžeta mērķi. Saskaņā ar Komisijas 2017. gada pavasara prognozi paredzams, ka strukturālā bilance vēl vairāk pasliktināsies, proti, līdz - 2,1 % no IKP, un tas norāda uz risku, ka var rasties neliela novirze no vidēja termiņa budžeta mērķa. Tiek prognozēts, ka 2017. un 2018. gadā Horvātija izpildīs noteikumu par parādu. Kopumā Padome uzskata, ka Horvātijai jābūt gatavai 2018. gadā veikt turpmākus pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiek ievēroti Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumi.

(7) Horvātijas fiskālās pārvaldības sistēmā ir trūkumi. Vēl nav pieņemts jaunais Fiskālās atbildības likums, kam būtu jāpastiprina budžeta sistēma, kā arī Fiskālās politikas komisijas neatkarība un pilnvaras. Ir aizkavējies budžeta likuma grozījums, kura mērķis ir stiprināt vidēja termiņa budžeta sistēmu un novērst budžeta plānu pārskatīšanu gan centrālajā, gan vietējā līmenī. Budžeta plānu pamatā esošo prognožu uzticamība joprojām ir neliela.

(8) Horvātija gūst salīdzinoši mazus ieņēmumus no regulāriem nekustamā īpašuma nodokļiem. Vietējo iestāžu struktūrvienības iekasē ieņēmumus, piemērojot ar īpašumu saistītas maksas, taču tās ievērojami atšķiras to aprēķināšanas un tvēruma ziņā. Turklāt ieņēmumi ir atkarīgi no ne pārāk efektīvas nodokļu uzlikšanas īpašuma nodošanai. Īstenojot atkārtoti izteiktos konkrētai valstij adresētos ieteikumus, 2016. gada beigās veiktās nodokļu reformas ietvaros dažas vietējā līmenī noteiktās maksas un nodokļi no 2018. gada tiks aizstāti ar regulāru īpašuma nodokli, ko aprēķina, balstoties uz pieciem parametriem, kuri aptuveni atbilst īpašuma vērtībai. Tiek uzskatīts, ka tas ir pirmais solis ceļā uz pilnvērtīgu un regulāru īpašuma nodokli, kura pamatā ir īpašuma vērtība.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

([2]) Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, ko Komisija pārrēķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

(9) Horvātijas valsts finansiālās vajadzības un valsts parāda pakļautība valūtas riskam izceļ to, cik liela nozīme ir uzticamiem finansējuma avotiem un piesardzīgai riska pārvaldībai. Īstenojot vienu no konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, 2017. gada sākumā tika pieņemta parāda pārvaldības stratēģija, kas attiecas uz centrālo valdību un aptver 2017.–2019. gada laikposmu. Tā tika pieņemta trīs gadus pēc iepriekšējās stratēģijas termiņa beigām. Trūkumi pastāv institucionālajā struktūrā, kas izveidota valsts parāda pārvaldībai, tostarp saziņai ar tirgiem, riska pārvaldībai un regulārai stratēģijas atjaunināšanai. Pietiekama uzmanība netiek veltīta arī ārpusbudžeta darījumiem, kuriem ir potenciāla ietekme uz parādu.

(10) Pēdējā laikā darba tirgus turpina atlabt, taču bezdarba līmenis joprojām ir augsts, un arī liels ir tādu darba meklētāju īpatsvars, kuri ilgstoši meklē darbu. Apvienojumā ar zemu un sarūkošu aktivitāti tas nozīmē, ka ir liels neizmantotā darbaspēka potenciāls. Aktivitātes sarukums 2016. gadā bija īpaši izteikts aktīvākajā darbspējas vecumā esošu mazkvalificētu darba ņēmēju vidū, un to pastiprināja darbspējīga vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanās, kuras iemesls ir novecošana un emigrācija – tendences, kas pieaug.

(11) Neaktivitāte ir salīdzinoši augsta to personu grupās, kurām ir tiesības uz priekšlaicīgu pensionēšanos. Īsi iemaksu periodi nozīmē to, ka pašreizējais un nākotnē sagaidāmais pensiju adekvātums ir zems un pastāv risks vecumdienās nonākt nabadzībā. Ir daudz veidu, kā panākt priekšlaicīgu pensionēšanos, kas ir iespējama pilnus piecus gadus pirms likumā noteiktā pensionēšanās vecuma. Finansiālie stimuli strādāt līdz minētajam vecumam ir vāji. Nav īstenoti paziņotie pasākumi, kuru mērķis ir stimulēt ilgāku darba mūžu. Aprūpes pienākumi sekmē to, ka līdzdalības līmenis darba tirgū ir zems, jo īpaši vecāka gadagājuma aktīvākajā darbspējas vecumā esošu sieviešu vidū. Trūkst formālās bērnu aprūpes iespēju, un šajā jomā pastāv lielas reģionālās atšķirības, turklāt darba līgumi nepieļauj lielu elastīgumu darba un aprūpes līdzsvarošanai. Likumā noteiktais pensionēšanās vecums sievietēm pašlaik ir 61 gads un 9 mēneši, savukārt vīriešiem – 65 gadi. Likumā noteiktā pensionēšanās vecuma vienādošana un palielināšana notiek lēni; 2038. gadā gan sieviešu, gan vīriešu pensionēšanās vecumam jāsasniedz 67 gadi. Šā procesa paātrināšana tiek apspriesta, taču lēmums vēl nav pieņemts. Pensiju sistēmā paredzēts, ka tiesības uz labvēlīgākiem nosacījumiem pienākas konkrētām darba ņēmēju kategorijām profesijās, kas klasificētas kā smagas un bīstamas, kā arī konkrētās nozarēs. Horvātijas iestādes ir pabeigušas smago vai bīstamo profesiju pārskatīšanu, taču atbilstošie noteikumi vēl nav optimizēti.

(12) Saskaņā ar jaunākajiem datiem gandrīz 30 % iedzīvotāju 2015. gadā bija pakļauti nabadzības vai sociālās atstumtības riskam. Sociālās aizsardzības sistēmā ir trūkumi efektivitātes un taisnīguma ziņā, kam par iemeslu ir atbilstības kritēriju nekonsekvence, ģeogrāfiskā tvēruma sadrumstalotība, koordinācijas trūkums starp atbildīgajām iestādēm, kā arī zems pārredzamības līmenis. 2016. gadā tikai 0,6 % no IKP tika izlietoti minimālo ienākumu shēmai, kas paredzēta nabadzīgākajām mājsaimniecībām. Ir apstājušies reformu plāni, tostarp attiecībā uz atbildības jomu pārdalīšanu iestāžu starpā un atbilstības kritēriju saskaņošanu.

(13) Darba tirgū vajadzīgo prasmju iegūšana ir svarīgs nodarbināmības nosacījums. Dalība pieaugušo izglītībā ir ļoti zema, un mazs ir aktīvas darba tirgus politikas, pārkvalifikācijas pasākumu un mūžizglītības tvērums un šīm jomām atvēlētie izdevumi. Apmācība ir nepietiekami orientēta uz vecāka gadagājuma un mazkvalificētiem darba ņēmējiem un ilgtermiņa bezdarbniekiem, kuri parasti saskaras ar īpašām problēmām nodarbināmības jomā. Ir aizkavējusies tādu tiesību aktu sagatavošana, kuru mērķis ir uzlabot pieaugušo izglītības iestāžu, programmu un mācīšanas kvalitāti.

(14) Pietiekamas pamatprasmes ir ļoti būtiskas, lai cilvēki atrastu labu, stabilu darbu un noturētos tajā, kā arī lai sekmīgi piedalītos saimnieciskajā un sabiedriskajā dzīvē. Starptautiska pētījuma gaitā iegūtā informācija liecina par nopietniem trūkumiem 15 gadus vecu Horvātijas skolēnu pamatprasmēs, kā arī viņu zināšanās lietišķajās zinātnēs un matemātikā. Izglītības, zinātnes un tehnoloģiju stratēģijas īstenošanas ietvaros 2015. gadā tika uzsākta skolu mācību programmu reforma, lai uzlabotu šo programmu saturu un tālāk nododamo prasmju mācīšanu. Pēc tam, kad no ieinteresētajām personām tika saņemta pretrunīga reakcija, mācību programmu reforma tika pārskatīta, un tās īstenošana ir būtiski aizkavējusies. Process tagad jāturpina atbilstīgi sākotnējiem mērķiem. Horvātija nesen pieņēma profesionālās izglītības un apmācības (PIA) stratēģiju. Paredzams, ka tās rezultātā tiks atjauninātas PIA mācību programmas, palielināta mācīšanās darbavietā loma un uzlabota PIA mācīšanas kvalitāte. Vēl nav ieviesta sistēma neformālās un ikdienējās mācīšanās atzīšanai un validēšanai.

(15) Valsts pārvaldes teritoriālā un funkcionālā sadrumstalotība negatīvi ietekmē pakalpojumu sniegšanu un publisko izdevumu efektivitāti. Dažādo valdības līmeņu pašreizējās atbildības jomas un to fiskālās attiecības neveicina sabiedrisko pakalpojumu efektīvu un godīgu sniegšanu, jo īpaši veselības, izglītības un sociālās palīdzības jomā. Visaptveroša valsts pārvaldes reforma ir aizkavējusies. Vēl nav pieņemti tiesību akti, kuru mērķis ir pārdalīt uzdevumus starp centrālajām un vietējām iestādēm; tāpat vēl izstrādes stadijā ir arī valsts aģentūru sistēmas racionalizēšana. 2017. gada sākumā Horvātijas iestādes paziņoja par darba grupas izveidi, kuras uzdevums ir izstrādāt tiesību aktus par zemāka līmeņa pārvaldes finansējumu.

(16) Algu noteikšanas sadrumstalotība valsts pārvaldē joprojām negatīvi ietekmē darba samaksas pārredzamību un vienlīdzīgu attieksmi, kā arī valdības kontroli pār publiskā sektora algu izdevumiem, tā rezultātā radot risku, ka tiks ietekmēta plašāka mēroga ekonomika. 2017. gada februārī valdība pieņēma vienotas vadlīnijas sarunām par darba koplīgumiem publiskajā sektorā un šo koplīgumu uzraudzībai, taču algu noteikšanas sistēmu racionalizēšana ir atlikta uz 2018. gadu.

(17) Valsts uzņēmumi vidēji nav tik ražīgi kā privāti uzņēmumi, kas liecina par trūkumiem to pārvaldībā. Valsts uzņēmumi negatīvi ietekmē sadales efektivitāti un sekmē to, ka ekonomikā ir zems ražīguma pieaugums. Pagājušajā gadā valsts uzņēmumu atvēršana privātai kontrolei notika lēni. Valsts uzņēmumu pārvaldību palīdzētu uzlabot labāka to darbības rezultātu uzraudzība un valžu pārskatatbildība, tostarp uzņēmumos, kuri pieder pašvaldību struktūrām.

(18) Horvātijas Rekonstrukcijas un attīstības bankai (*HBOR*) ir būtiska loma Savienības finanšu instrumentu un jo īpaši Investīciju plāna Eiropai īstenošanā. Lai pilnībā īstenotu šo lomu, tai jāievēro augsti pārredzamības un pārskatatbildības standarti. Horvātijas iestādes plāno, ka neatkarīgi revidenti veiks bankas kredītportfelī ietilpstošo aktīvu kvalitātes neatkarīgu pārbaudi, kas jāpabeidz līdz 2017. gada beigām. Pamatojoties uz minētās pārbaudes konstatējumiem, tiks pārskatīts bankas tiesiskais regulējums un pārvaldības struktūras.

(19) Augstas regulatīvās izmaksas rada slogu uzņēmumiem. Uzņēmējdarbības vidi apgrūtina liels skaits parafiskālo maksājumu, no kuriem daudzi statistikā tiek uzskatīti par nodokļiem. Īstenojot vienu no konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, 2016. gada vasarā valdība nolēma atcelt 13 parafiskālos maksājumus un samazināt vēl 11 citus šādus maksājumus, taču šā lēmuma īstenošana notiek lēni. Uzņēmumus joprojām negatīvi ietekmē augsts administratīvais slogs. Tika pieņemts administratīvā sloga samazināšanas rīcības plāns, kas aptver astoņas regulatīvās jomas, taču tā īstenošana vēl nav pabeigta.

(20) Pēc strauja krituma krīzes laikā investīciju apjoms 2016. gadā atjaunojās. Tomēr, neraugoties uz labvēlīgiem makroekonomiskiem un finansēšanas nosacījumiem, būtiski trūkumi kavē noturīgāku atlabšanu investīciju jomā. Nepilnības valsts pārvaldē, apgrūtinoša uzņēmējdarbības vide, lēna pretkorupcijas stratēģijas īstenošana, ierobežojošs regulējums svarīgos infrastruktūras sektoros un spēcīgā valsts klātbūtne ekonomikā negatīvi ietekmē uzņēmējdarbības vidi.

(21) Profesiju regulējuma modernizācija var veicināt darbaspēka mobilitāti un palīdzēt panākt zemākas profesionālo pakalpojumu cenas, tādējādi palielinot izaugsmes potenciālu. Pakalpojumu sniedzēju un reglamentēto profesiju regulējums Horvātijā ir ierobežojošs, jo īpaši attiecībā uz juristiem. 2016. gada vasarā valdība pieņēma rīcības plānu nepiemērotā regulējuma aizstāšanai un modernizēšanai, taču tā tvērums un detalizācija bija ierobežoti.

(22) Tiesu sistēmas kvalitāte un efektivitāte ir ļoti būtisks faktors, kas ietekmē uzņēmējdarbības vidi. Neraugoties uz neizskatīto lietu skaita samazinājumu, tiesvedība pirmās instances tiesās prasa ilgu laiku komerclietās, civillietās un krimināllietās. Tiesas dokumentu elektroniska iesniegšana un piegāde varētu būtiski uzlabot tiesu sistēmu, taču šāda procedūra vēl nav ieviesta. Komerclietas izskatošie tiesneši nevar piekļūt reģistriem tiešsaistē – tas negatīvi ietekmē maksātnespējas procedūru efektivitāti. Tiesu spriedumi tikai retos gadījumos ir pieejami tiešsaistē, un varētu uzlabot darbības procesus pirmās instances komerctiesās.

(23) Banku sektors joprojām ir labi kapitalizēts, un 2016. gadā tā rentabilitāte atjaunojās – pēc tam, kad Šveices frankos ņemtie aizdevumi 2015. gadā tika konvertēti euro valūtā. Ieņēmumus nenesošu aizdevumu īpatsvars attiecībā pret bruto aizdevumiem pēdējā laikā ir samazinājies, taču tas joprojām ir liels, jo īpaši nefinanšu sabiedrību vidū. Šķiet, ka minēto samazinājumu veicina pārdošanas apjomi, kā arī 2013. gadā ieviestās prasības par uzkrājumu pakāpenisku

un automātisku veidošanu. Īstenojot vienu no konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, valdība nesenās nodokļu reformas ietvaros arī ieviesa jaunu nodokļu režīmu, ko piemēro ieņēmumus nenesošu aizdevumu norakstīšanai. Tā rezultāti rūpīgi jāuzrauga. Rūpīgi jāuzrauga arī tas, cik efektīvs ieņēmumus nenesošu aizdevumu noregulējuma atvieglināšanā ir nesen reformētais maksātnespējas regulējums.

(24) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Horvātijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada konverģences programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Horvātijai adresētiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Horvātijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(25) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada konverģences programmu, un tās atzinums ([1]) ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk.

(26) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada konverģences programmu. Tās ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 1.–5. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Horvātijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Īstenot savu fiskālo politiku atbilstīgi Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasībām, kas nozīmē, ka Horvātijai jāturpina virzība uz vidējā termiņa budžeta mērķi 2018. gadā. Līdz 2017. gada septembrim pastiprināt budžeta plānošanu un daudzgadu budžeta struktūru, tostarp stiprinot Fiskālās politikas komisijas neatkarību un pilnvaras. Veikt vajadzīgos pasākumus, lai ieviestu īpašuma nodokli, kura pamatā ir īpašuma vērtība. Pastiprināt valsts parāda pārvaldības regulējumu, tostarp nodrošinot ikgadēju parāda pārvaldības stratēģijas atjaunināšanu.

2. Veikt pasākumus, ar kuriem paredzēts atturēt no priekšlaicīgas pensionēšanās, paātrināt pāreju uz lielāku likumā noteikto pensionēšanās vecumu un normas par konkrētu personu kategoriju pensijām pielāgot vispārējās pensiju shēmas noteikumiem. Uzlabot sociālo pabalstu piešķiršanas koordināciju un pārredzamību.

3. Uzlabot pieaugušo, jo īpaši vecāka gadagājuma darba ņēmēju, mazkvalificētu personu un ilgtermiņa bezdarbnieku, izglītību. Paātrināt izglītības sistēmas reformu.

4. Samazināt valsts pārvaldes sadrumstalotību un uzlabot kompetenču funkcionālo sadalījumu valsts pārvaldē, vienlaikus palielinot tās efektivitāti un mazinot teritoriālās atšķirības sabiedrisko pakalpojumu sniegšanā. Apspriežoties ar sociālajiem partneriem, saskaņot algu noteikšanas regulējumu visā valsts pārvaldē un sabiedrisko pakalpojumu jomā.

5. Paātrināt valsts uzņēmumu un citu valstij piederošu aktīvu atsavināšanu un uzlabot korporatīvo pārvaldību valsts uzņēmumu sektorā. Ievērojami samazināt uzņēmumu slogu, kuru rada regulējuma izmaksas un administratīvais slogs. Atcelt regulatīvus ierobežojumus, kas apgrūtina pieeju reglamentētajām profesijām un profesionāliem un darījumdarbības pakalpojumiem, kā arī apgrūtina šo profesiju un pakalpojumu veikšanu. Uzlabot tiesu sistēmas kvalitāti un efektivitāti, jo īpaši saīsinot civillietu un komerclietu izskatīšanas ilgumu.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

([1]) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Itālijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Itālijas 2017. gada stabilitātes programmu

(2017/C 261/11)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ([2]), un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Itālija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku, ko apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Padome 2017. gada 21. martā pieņēma Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ("ieteikums par eurozonu") ([3]).

(2) Ņemot vērā to, ka Itālija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ekonomiskajā un monetārajā savienībā starp ekonomikām ir cieša savstarpējā saikne, Itālijai būtu jānodrošina pilnīga un savlaicīga ieteikuma par eurozonu īstenošana, kā tas ir atspoguļots 1.–4. ieteikumā turpmāk.

(3) 2017. gada ziņojums par Itāliju tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Itālijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Itālijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2017. gada 22. februārī.

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
([2]) OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.
([3]) OV C 92, 24.3.2017., 1. lpp.

Komisijas veiktā analīze ļāva secināt, ka Itālijā pastāv pārmērīga makroekonomikas nelīdzsvarotība. Ņemot vērā ienākumus nenesošo aizdevumu lielo īpatsvaru un bezdarbu, liels valsts sektora parāds un ieilgusi vājas produktivitātes dinamika nozīmē riskus, kuriem ir pārrobežu ietekme. Īpaši svarīgi ir rīkoties, lai mazinātu risku, ka nelabvēlīgi tiek ietekmēta Itālijas ekonomika un – ņemot vērā valsts lielumu un pārrobežu nozīmi – ekonomiskā un monetārā savienība.

(4) Itālija 2017. gada 27. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus. Itālijas 2017. gada valsts reformu programmā ir ietvertas gan īstermiņa, gan vidēja termiņa saistības. Īstermiņā plānots galīgajā redakcijā pieņemt vēl nepieņemtos tiesību aktus, kuri attiecas uz konkurenci un kriminālprocesa un noilguma termiņa reformu, un īstenot nabadzības apkarošanas likumu, kā arī pasākumus saistībā ar sarunām par darba koplīgumu slēgšanu uzņēmumu līmenī, nodokļu novirzīšanu un privatizāciju. Vidējā termiņā pasākumi attiecas uz publiskajām finansēm, nodokļiem, darba tirgu, banku un kredītu sistēmu, konkurenci, valsts pārvaldi, tiesu iestādēm un investīcijām. 2017. gada valsts reformu programmā ir ietverti arī problēmjautājumi, kas apzināti 2017. gada ziņojumā par valsti un eurozonai adresētajā ieteikumā, tostarp vajadzība atjaunot investīcijas un nodrošināt publisko finanšu stabilitāti. Ja šie pasākumi tiks pilnībā īstenoti norādītajos termiņos, tie palīdzētu novērst Itālijas makroekonomikas nelīdzsvarotību un īstenot konkrētai valstij adresētos ieteikumus. Pamatojoties uz Itālijas politisko saistību izvērtējumu, Komisija apstiprina savu iepriekšējo vērtējumu, ka Regulā (ES) Nr. 1176/2011 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1174/2011 ([1]) paredzētās makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras ietvaros šajā posmā nav vajadzīgi nekādi turpmāki pasākumi. Politikas reformu programmas īstenošana tiks cieši pārraudzīta, piemērojot īpašu uzraudzību.

(5) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([2]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(6) Itālija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro noteikumu par parādu. Valdība savā 2017. gada stabilitātes programmā plāno samazināt nominālo deficītu no 2,4 % no IKP 2016. gadā līdz 2,1 % 2017. gadā un līdz 1,2 % 2018. gadā un līdz 2019. gadam sasniegt kopumā līdzsvarotu budžeta stāvokli. Plānots, ka vidēja termiņa budžeta mērķis, kas noteikts kā līdzsvarots budžeta stāvoklis strukturālā izteiksmē, tiks sasniegts līdz 2019. gadam un uzturēts šādā līmenī 2020. gadā, savukārt pārrēķinātā ([3]) strukturālā bilance abos gados norāda uz nelielu strukturālo deficītu (0,3 % no IKP). Pēc tam, kad vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2016. gadā vēl vairāk palielinājās (līdz 132,6 % no IKP salīdzinājumā ar 132,1 % 2015. gadā), 2017. gada stabilitātes programmā tiek prognozēts, ka 2017. gadā tā kopumā stabilizēsies un no 2018. gada samazināsies, 2020. gadā sasniedzot 125,7 %. Neskaidrība par 2017. gada stabilitātes programmā iekļautās vidēja termiņa budžeta stratēģijas saturu un īstenošanu rada lejupvērstus riskus gan izaugsmes perspektīvām, gan budžeta mērķu sasniegšanai. Konkrēti – saskaņā ar Komisijas 2017. gada pavasara prognozi 2018. gadā ir paredzams gandrīz tāds pats reālā IKP pieaugums kā 2017. gada stabilitātes programmā prognozētais, neraugoties uz būtiski lielāku deficītu. Tas ir tādēļ, ka Komisijas prognozē nav ietverts PVN kāpums (0,9 % no IKP), kas tiesību aktos paredzēts kā "drošības klauzula", lai 2018. gadā sasniegtu budžeta mērķus, kā arī tādēļ, ka 2017. gada stabilitātes programmā ir apstiprināts nodoms neizmantot šo klauzulu, pirms nav sniegta sīkāka informācija par alternatīviem kompensējošiem pasākumiem. Turklāt 2017. gada stabilitātes programmā norādīts uz nodomu rast papildu iespējas nodokļu sloga samazināšanai.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1174/2011 (2011. gada 16. novembris) par izpildes pasākumiem pārmērīgas makroekonomiskās nelīdzsvarotības koriģēšanai eurozonā (OV L 306, 23.11.2011., 8. lpp.).

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

([3]) Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, ko Komisija pārrēķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

(7) 2017. gada stabilitātes programmā norādīts, ka bēgļu ārkārtas pieplūduma un 2016. un 2017. gadā veikto drošības pasākumu vispārējā ietekme uz budžetu ir ievērojama, un sniegti atbilstoši pierādījumi par šo papildu budžeta izmaksu apmēru un veidu. Saskaņā ar Komisijas datiem 2016. gadā attiecināmie papildu izdevumi saistībā ar bēgļu ārkārtas pieplūdumu sasniedza 0,06 % no IKP un saistībā ar drošības pasākumiem – 0,06 % no IKP. Saskaņā ar sākotnējām aplēsēm attiecināmie izdevumi, kas saistīti ar bēgļu ārkārtas pieplūdumu, 2017. gadā būs 0,16 % no IKP ([1]). Turklāt ārkārtas seismiskās aktivitātes dēļ Itālijas iestādes 2017. gadā atsaucās uz ārkārtējo apstākļu klauzulu. Saskaņā ar sākotnējām aplēsēm attiecināmie izdevumi, kas saistīti ar ārkārtas seismisko aktivitāti, 2017. gadā būs 0,18 % no IKP ([2]). Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā un 6. panta 3. punktā izklāstītie noteikumi atļauj šos papildu izdevumus, jo bēgļu pieplūdums, spēcīgie terorisma draudi un ārkārtas seismiskā aktivitāte ir neparasti notikumi, to ietekme uz Itālijas publiskajām finansēm ir ievērojama un ilgtspēja, pieļaujot īslaicīgu novirzi no vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai nepieciešamajām korekcijām, netiktu apdraudēta. Tāpēc nepieciešamā korekcija vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai 2016. gadā ir samazināta par 0,12 % no IKP, lai ņemtu vērā papildu izmaksas, kas saistītas ar bēgļiem un drošību. Attiecībā uz 2017. gadu galīgais izvērtējums, tostarp par attiecināmajām summām, tiks veikts 2018. gada pavasarī, pamatojoties uz Itālijas iestāžu sniegtajiem novērotajiem datiem.

(8) Attiecībā uz 2016. gadu Itālijai tika atļauta pagaidu novirze – proti, par 0,5 % no IKP – no nepieciešamās korekcijas vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai, lai ņemtu vērā apjomīgas strukturālās reformas, kas labvēlīgi ietekmēs publisko finanšu stabilitāti ilgtermiņā, kā arī pagaidu novirze vēl par 0,25 % no IKP, lai ņemtu vērā valsts investīciju izdevumus Savienības līdzfinansētos projektos. Investīciju klauzulas gadījumā viens no atbilstības kritērijiem ir publisko investīciju palielinājums. Jaunākie dati par 2016. gadu liecināja, ka salīdzinājumā ar 2015. gadu publiskās investīcijas 2016. gadā ir samazinājušās (par 1,6 miljardiem euro). Tomēr Padome atzīst, ka ir specifiski faktori, kas pagājušajā gadā ierobežoja publiskās investīcijas. Viens faktors bija neskaidrība saistībā ar pāreju uz jauno publiskā iepirkuma un koncesiju kodeksu, kas tika pārskatīts saskaņā ar 2016. gadā pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem. Turklāt un vēl jo svarīgāk – jaunā plānošanas perioda sākuma dēļ 2016. gadā strauji saruka ar Savienības fondu palīdzību finansētās investīcijas, savukārt no valsts līdzekļiem finansētās investīcijas nedaudz pieauga (par 1,1 miljardu euro). Tāpēc, ņemot vērā to, ka no valsts līdzekļiem finansētie ieguldījumi 2016. gadā palielinājās un izdevumi, kas saistīti ar ieguldījumu klauzulu, neaizstāja šos ieguldījumus, Itālijai var atļaut pagaidu novirzi (0,21 % no IKP) saistībā ar ieguldījumu klauzulu; šī novirze atbilst valsts izdevumiem, kuri var pretendēt uz līdzfinansējumu un par kuriem ziņots 2017. gada stabilitātes programmā. Pēc tam, kad ņemta vērā kopējā papildu elastība, kas saskaņā ar ārkārtēju apstākļu klauzulu ir 0,83 % no IKP, kā arī strukturālā reforma un investīciju klauzulas, Komisijas 2017. gada pavasara prognoze norāda uz nelielu novirzi no ieteiktās korekcijas virzībā uz vidēja termiņa mērķi 2016. gadā.

(9) Padome 2016. gada 12. jūlijā ieteica Itālijai 2017. gadā panākt gada fiskālo korekciju 0,6 % vai lielākā apmērā no IKP virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanu. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, pastāv risks būtiskai novirzei no ieteiktās korekcijas virzībā uz vidēja termiņa mērķi 2017. gadā, kā arī 2016. un 2017. gadā, kopā ņemot. Tomēr minētais secinājums mainītos un norādītu uz nelielas novirzes risku, ja no 2017. gadam izvirzītās prasības atskaita pagaidu piešķīrumu, kas paredzēts ārkārtēju apstākļu klauzulai saistībā ar bēgļu ārkārtas pieplūdumu un preventīvo investīciju plānu valsts teritorijas aizsardzībai pret seismiskiem riskiem (saskaņā ar sākotnējām aplēsēm minētais piešķīrums kopumā sasniedz 0,34 % no IKP).

(10) Paredzams, ka 2018. gadā Itālija, ņemot vērā tās fiskālo situāciju un jo īpaši tās parāda līmeni, veiks papildu korekcijas virzībā uz savu vidēja termiņa budžeta mērķi – līdzsvarotu budžeta stāvokli strukturālā izteiksmē. Atbilstīgi vispārpieņemtajai metodikai, ko izmanto Stabilitātes un izaugsmes pakta ietvaros, minētā korekcija atbilst prasībai, saskaņā ar kuru valdības neto primārie izdevumi 2018. gadā nominālā izteiksmē jāsamazina vismaz par

([1]) Šīs summas pamatā ir 0,25 % no IKP no kopējām 2017. gada stabilitātes programmā aplēstajām budžeta izmaksām, no kuriem atskaitītas pagaidu atkāpes 0,03 % apmērā no IKP un 0,06 % apmērā no IKP, kas jau piešķirtas attiecīgi 2015. un 2016. gadā. Savā atzinumā par Itālijas 2017. gada budžeta plāna projektu Komisija paziņoja, ka tā būtu gatava apsvērt papildu novirzi sakarā ar bēgļu pastāvīgo ārkārtas pieplūdumu Itālijā, arī ņemot vērā 2016. gada oktobra Eiropadomi, kura atzina "priekšposteņa dalībvalstu beidzamajos gados sniegto nozīmīgo ieguldījumu, tostarp finansiāla rakstura".

([2]) Savā atzinumā par Itālijas 2017. gada budžeta plāna projektu Komisija uzskatīja, ka izdevumus, kas paredzēti ārkārtas situāciju pārvaldībai, un preventīvo investīciju plānu valsts teritorijas aizsardzībai pret seismiskiem riskiem varētu uzskatīt par pasākumiem ar integrētu būtību. Nākamajos gados tikai pozitīvas pakāpeniskas izmaiņas šim mērķim iezīmētajos līdzekļos tiktu uzskatītas par tādām, kas attaisno iespējamas turpmākās īslaicīgās novirzes.

0,2 %. Tas atbilstu ikgadējai strukturālajai korekcijai vismaz 0,6 % apmērā no IKP. Nemainīgas politikas apstākļos pastāv risks, ka 2018. gadā būs ievērojama novirze no minētās prasības. Saskaņā ar prognozēm Itālija 2017. un 2018. gadā *prima facie* neizpildīs noteikumu par parādu. Kopumā Padome uzskata, ka Itālijai jābūt gatavai veikt turpmākus pasākumus, lai 2017. gadā nodrošinātu atbilstību šim noteikumam, un ka 2018. gadā būs vajadzīgi turpmāki pasākumi, lai izpildītu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Tomēr, kā paredzēts Regulā (EK) Nr. 1466/97, budžeta plānu un rezultātu izvērtējumā būtu jāņem vērā dalībvalsts budžeta bilance, ievērojot cikliskos apstākļus. Kā atgādināts Komisijas paziņojumā par 2017. gada Eiropas pusgadu, kas pievienots šiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, 2018. gada budžeta plāna projekta izvērtējumā un sekojošajā 2018. gada budžeta rezultātu izvērtējumā būs pienācīgi jāņem vērā mērķis panākt tādu fiskālo nostāju, kas palīdz gan stiprināt notiekošo atveseļošanos, gan nodrošināt Itālijas publisko finanšu stabilitāti. Šajā kontekstā Padome atzīmē, ka Komisija plāno veikt vispārēju izvērtējumu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1466/97, jo īpaši ņemot vērā ciklisko situāciju Itālijā.

(11) Sakarā ar to, ka Itālija 2015. gadā *prima facie* neizpildīja noteikumu par parādu, Komisija 2017. gada 22. februārī saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu publiskoja ziņojumu, kurā tika secināts, ka "pašreizējā analīze liecina, ka būtu jāuzskata, ka Līgumā un Regulā (EK) Nr. 1467/97 definētais parāda kritērijs pašlaik nav izpildīts, ja vien līdz 2017. gada aprīlim netiks ticami īstenoti tie papildu strukturālie pasākumi vismaz 0,2 % apmērā no IKP, kurus valdība apņēmās pieņemt ne vēlāk kā līdz minētajam laikam, lai samazinātu novirzi no atbilstības preventīvajai daļai 2017. gadā (un tādējādi arī 2016. gadā). Taču lēmums par to, vai ieteikt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras uzsākšanu, tiks pieņemts, pamatojoties vienīgi uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi un ņemot vērā jaunākos datus par 2016. gadu un to fiskālo saistību izpildi, ko Itālijas iestādes uzņēmās 2017. gada februārī." 2017. gada aprīlī valdība pieņēma prasītos papildu konsolidācijas pasākumus. Tādēļ uzskatāms, ka šajā posmā nav vajadzīgi turpmāki pasākumi, lai 2015. gadā izpildītu parāda kritēriju. Komisija 2017. gada rudenī atkārtoti izvērtēs Itālijas atbilstību parāda kritērijam, pamatojoties uz paziņotajiem datiem par 2016. gadu un Komisijas 2017. gada rudens prognozi, kurā būs iekļauta jauna informācija par budžeta izpildi 2017. gadā un faktiskajiem budžeta plāniem 2018. gadam.

(12) Plānots, ka augstais Itālijas valsts parāda īpatsvars stabilizēsies, taču nesamazināsies, kam par iemeslu ir strukturālās primārās bilances pasliktināšanās un pašreizējie makroekonomikas nosacījumi. Tā kā valsts parāda īpatsvars sasniedz vairāk nekā 130 % no IKP, tas nozīmē, ka parāda apkalpošanas izmaksu segšanai tiek rezervēti ievērojami resursi, kas nāk par sliktu izaugsmi veicinošākām jomām, tostarp izglītībai, inovācijai un infrastruktūrai.

(13) Vairāku iemeslu dēļ Itālijas nodokļu sistēma nesekmē ekonomikas izaugsmi un efektivitāti. Neraugoties uz neseno nelielo samazinājumu, nodokļu slogs uz ražošanas faktoriem joprojām ir viens no lielākajiem Savienībā. Ir iespējams budžetu neietekmējošā veidā vēl vairāk virzīties uz nodokļiem, kuriem ir mazāk negatīva ietekme uz izaugsmi. 2015. gadā tika atcelts galvenajai dzīvesvietai piemērojamais nodoklis, kas bija solis atpakaļ efektīvākas nodokļu struktūras sasniegšanas procesā. Ilgi gaidītā nodokļu izdevumu pārskatīšana, jo īpaši attiecībā uz samazinātajām PVN likmēm, tika vēlreiz atlikta – neraugoties uz to, ka saskaņā ar valsts tiesību aktiem šāda pārskatīšana jāveic ik gadu. Joprojām nav pieņemta novecojušo kadastrālo vērtību reforma atbilstīgi pašreizējai tirgus vērtībai. Vāja nodokļu saistību izpilde un sarežģīts nodokļu kodekss palielina slogu uz uzņēmumiem un mājsaimniecībām, kas pilda nodokļu saistības. Solis pareizajā virzienā ir tādi nesenie pasākumi kā obligāta elektronisko rēķinu sagatavošana un "dalītais maksājums" par valsts struktūru veiktajiem pirkumiem. Tomēr privātā sektora darījumos elektronisko rēķinu sagatavošana nav obligāta, un nesen ir paaugstinātas maksimālās robežas skaidras naudas izmantošanai, kā rezultātā elektronisko maksājumu izmantošana joprojām ir krietni zemākā līmenī salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju, kas kaitē nodokļu saistību izpildei.

(14) Attiecībā uz budžeta procesu jāatzīmē, ka 2016. gadā tika pieņemta visaptveroša reforma. Komisija turpinās uzraudzīt, kā tiek īstenota šī reforma, ar kuru izdevumu pārskatīšana lielākā mērā tiktu integrēta budžeta procedūrā.

(15) Itālijas pamatnosacījumus, valsts pārvaldi un uzņēmējdarbības vidi joprojām ietekmē vairākas strukturālas nepilnības. Šīs nepilnības turpina bremzēt reformu īstenošanu, kavē investīcijas, rada neskaidrību un paver iespējas izdevīguma meklēšanai. Pēdējos gados pieņemtās civiltiesību sistēmas reformas, kuru mērķis ir palielināt tiesu sistēmas efektivitāti, uzlabot lietu pārvaldību un nodrošināt procesuālo disciplīnu, tikai lēni sāk uzrādīt rezultātus. Liela problēma vēl aizvien ir civillietu tiesvedības ilgums. Kaut arī gan nolēmumu pieņemšanas laiks, gan neizskatīto

civillietu un komerclietu uzkrātais apjoms zemākajās instancēs ir nedaudz mazinājies, tas visās instancēs joprojām ir viens no augstākajiem Savienībā. Saskaņā ar vēl nepieņemto civiltiesvedības reformu ir paredzēts noteikt vēl stingrākus kritērijus apelācijām, racionalizēt civilprocesu visās instancēs un noteikt šķēršļus maldinošai tiesvedībai.

(16) Vairāki rādītāji apstiprina, ka korupcija Itālijā vēl aizvien ir liela problēma, neraugoties uz līdz šim pieņemtajām reformām. Kopš 2014. gada vēl nav pieņemta jau sen nepieciešamā noilguma termiņa reforma, kuras mērķis ir pastiprināt cīņu pret korupciju. Savā pašreizējā formā noilguma termiņš rada situāciju, kad pēc notiesāšanas pirmajā instancē daudzas lietas vairs netiek izskatītas noilguma dēļ. Turklāt valsts korupcijas apkarošanas iestādei ir ierobežoti finanšu resursi un cilvēkresursi, lai pildītu savus uzdevumus, un preventīvais regulējums joprojām ir sadrumstalots.

(17) 2015. gadā tika pieņemts visaptverošs pilnvarojošs likums valsts pārvaldes reformēšanai. Tas varētu uzlabot valsts pārvaldes lietderību un efektivitāti. Tomēr pēc Konstitucionālās tiesas 2016. gada novembra nolēmuma, ar kuru tika pasludināts, ka dažu īstenošanas dekrētlikumu pieņemšanai nepieciešamā procedūra ir antikonstitucionāla, svarīgu reformas daļu īstenošana joprojām nav pabeigta. Nolēmums jo īpaši attiecas uz trim svarīgām reformas jomām – vietējiem sabiedriskajiem pakalpojumiem, nodarbinātību publiskajā sektorā un valsts uzņēmumiem. Ir vajadzīgas jaunas likumdošanas iniciatīvas, lai vadības līmenī reformētu vietējos sabiedriskos pakalpojumus un nodarbinātību publiskajā sektorā, jo termiņš šīs jomas skarošo dekrētu pieņemšanai beidzās 2016. gada novembrī. Attiecībā uz valsts uzņēmumiem ir jāgroza pirms nolēmuma pieņemtais dekrēts. Reformas mērķis ir samazināt valsts uzņēmumu skaitu, uzlabot to efektivitāti un nodrošināt, ka tie darbojas saskaņā ar tādiem pašiem noteikumiem, kādus piemēro privātuzņēmumiem. Plānoto privatizāciju īstenošana sekmētu arī valsts uzņēmumu racionalizāciju.

(18) Arī konkurences pamatnosacījumi vēl aizvien ir nelabvēlīgi. Konkrēti – joprojām nav pieņemts ikgadējais konkurences likums (2015). Būtiski šķēršļi konkurencei joprojām pastāv konkrētos sektoros, piemēram, tādos kā reglamentētās profesijas, koncesijas, publiskais iepirkums un atļauju sistēma, kā arī vietējie sabiedriskie pakalpojumi, tostarp transports. Konkrēti – vēl aizvien ir panākts ļoti neliels progress, lai veicinātu efektīvu, pārredzamu un uz konkurenci vērstu sabiedriskā transporta tirgus darbību, jo īpaši attiecībā uz dzelzceļu, kas darbojas ar valdības koncesijām. Saskaņā ar jaunu rādītāju, ko izstrādājusi Komisija, ierobežojumu līmenis vairumam analizēto profesiju Itālijā ir augstāks nekā vidējais svērtais rādītājs Savienībā. 2017. gada janvārī pieņemtajā Komisijas paziņojumā par profesionālo pakalpojumu regulējuma reformu ieteikumiem, kurš veido daļu no pasākumu kopuma šķēršļu novēršanai pakalpojumu tirgos, attiecībā uz katru profesiju tika sniegti konkrēti norādījumi, lai risinātu šo problēmu.

(19) Lielais ienākumus nenesošu aizdevumu uzkrājums banku nozarē joprojām kaitē banku peļņai un to spējai iekšēji piesaistīt kapitālu. Tas negatīvi ietekmē – jo īpaši maziem uzņēmumiem paredzētu – kredītu piedāvājumu. Līdz šim īstenotās politikas iniciatīvas vēl nav būtiski samazinājušas ienākumus nenesošu aizdevumu apjomu. Uzraudzības norādījumi par ienākumus nenesošu aizdevumu pārvaldību valsts līmenī joprojām ir nepietiekami izstrādāti, un mazas un vidēja lieluma bankas vēl aizvien ir neaizsargātākas nekā lielas kredītiestādes. Tāpēc Komisija uzraudzīs to, kā tiek īstenota lielāko kooperatīvo banku (*banche popolari*) un mazo krājaizdevu sabiedrību korporatīvās pārvaldības reforma, kurai ir būtiska nozīme banku sistēmas konsolidācijā. Nesen ir veikti reformu pasākumi, taču maksātnespējas un nodrošinājuma īstenošanas regulējums joprojām neļauj pietiekami ātri pārstrukturēt ienākumus nenesošus aizdevumus, jo īpaši attiecībā uz mazajiem uzņēmumiem un mikrouzņēmumiem. Parlamentā pašlaik tiek apspriests pilnvarojošā likuma projekts, kura mērķis ir pārstrādāt un racionalizēt maksātnespējas procedūru un izpildes instrumentus un kurš varētu palīdzēt novērst esošās nepilnības un sekmēt apgrūtinošo parādsaistību sekundārā tirgus izveidi Itālijā.

(20) Neraugoties uz to, ka reformas ir veicinājušas pakāpenisku situācijas uzlabošanos darba tirgū, ilgtermiņa un jauniešu bezdarba līmenis joprojām ir augsts (2016. gadā attiecīgi 6,7 % un 38 %), un vairāk nekā 1,2 miljoni jauniešu nemācās, nestrādā un neapgūst arodu. Kaut arī shēmas "Garantija jauniešiem" ([1]) īstenošanā ir gūti ievērojami panākumi, dažas problēmas joprojām jārisina, lai nodrošinātu vēl efektīvāku un pilnīgu īstenošanu. To personu procentuālais skaits, kuras gūst labumu no shēmas "Garantija jauniešiem" un kuras sešus mēnešus pēc izstāšanās no shēmas joprojām strādā, mācās, atrodas māceklībā vai stažējas, ir virs Savienības vidējā rādītāja. Tomēr

([1]) Padomes Ieteikums (2013. gada 22. aprīlis) par garantijas jauniešiem izveidi (OV C 120, 26.4.2013., 1. lpp.).

mērķauditorijas sasniegšanas līmenis joprojām ir zems un saistībā ar shēmas īstenošanu joprojām pastāv ievērojamas reģionālās atšķirības. Aktīvas darba tirgus politikas reforma, tostarp tās pārvaldības sistēma, joprojām ir agrīnā īstenošanas posmā, un nodarbinātības dienesti vēl aizvien ir vāji, turklāt vērojamas lielas reģionālās atšķirības. Pieaugušo izglītība ir nepietiekami attīstīta, kas var negatīvi ietekmēt mazkvalificētu personu rezultātus darba tirgū.

(21) Sieviešu dalība darba tirgū un viņu darbaspēka potenciāls joprojām netiek pilnībā izmantoti. Sieviešu nodarbinātības rādītājs ir viens no zemākajiem Savienībā. Daži nodokļu un pabalstu sistēmas elementi vēl aizvien mazina otro pelnītāju motivāciju iesaistīties darba tirgū, savukārt cenu ziņā pieejami (bērnu un vecu cilvēku) aprūpes pakalpojumi joprojām ir pieejami tikai ierobežotā apmērā, turklāt vērojamas lielas reģionālās atšķirības. Paternitātes atvaļinājumu īpatsvars ir viens no zemākajiem Savienībā.

(22) Otrā līmeņa sarunas par darba koplīgumiem netiek plaši izmantotas. Tas kavē resursu efektīvu sadali un darba samaksas salāgošanu ar vietējiem ekonomikas apstākļiem. Tam par iemeslu ir arī spēkā esošie darba koplīguma slēgšanas sarunu pamatnoteikumi un prakse, kas ierobežo iespējas risināt šādas sarunas vietējā līmenī. Sociālo partneru kopš 2014. gada janvāra parakstītās vienošanās, kurās izklāstītas procedūras un kritēriji arodbiedrību pārstāvības noteikšanai un pateicoties kurām mazinātos nenoteiktība darba devēju un darba ņēmēju attiecībās, vēl nav īstenotas. Nodokļu atvieglojumi, kurus piemēro ar ražīgumu saistītiem darba samaksas paaugstinājumiem, nav izrādījušies efektīvi, lai lielākā apmērā risinātu otrā līmeņa sarunas par darba koplīgumiem.

(23) Nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku īpatsvars krietni pārsniedz Savienības vidējo rādītāju, jo īpaši bērnu un migrantu izcelsmes personu vidū. Pastāv arī ievērojamas reģionālās atšķirības. Zināmi panākumi ir gūti attiecībā uz valsts stratēģiju nabadzības apkarošanai. Nesen pieņemtais likums par garantēto ienākumu minimumu ir pozitīvi vērtējams solis virzībā uz to, lai izveidotu vienotu un visaptverošu nabadzības apkarošanas sistēmu. Minētā likuma efektivitāte būs atkarīga no tā pareizas īstenošanas, piesaistot pienācīgus resursus (tostarp apvienojot dažādus sociālos pabalstus), izmantojot šos resursus mērķtiecīgi (veicot materiālā stāvokļa pārbaudi un prioritārā kārtā piešķirot tos ģimenēm ar bērniem) un nodrošinot uz vietas efektīvas procedūras – gan ienākumu atbalsta izmaksāšanai, gan labi integrētu pakalpojumu sniegšanai. Šajā posmā nav skaidrs, vai finanšu resursi būs pietiekami, lai Itālijā atrisinātu nabadzības problēmu. Svarīgākie uzdevumi joprojām ir nodrošināt papildu resursus, vienlaikus ievērojot budžeta mērķus, mazināt sadrumstalotību sociālās palīdzības sistēmā, racionalizēt sociālos izdevumus un mazināt šo izdevumu noslieci uz pensiju finansēšanu.

(24) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Itālijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Itālijai adresētiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Itālijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(25) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums [1] ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk.

(26) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Tās ieteikumi, kas sniegti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu, ir atspoguļoti 1.–4. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Itālijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Ņemot vērā to, ka ir jāstiprina pašreiz notiekošā atlabšana un jādrošina Itālijas publisko finanšu stabilitāte, 2018. gadā īstenot ievērojamus fiskālos centienus atbilstīgi Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasībām. Nodrošināt savlaicīgu privatizācijas programmas īstenošanu un izmantot neparedzētos ieņēmumus, lai ātrāk samazinātu vispārējās

[1] Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

valdības parāda attiecību pret IKP. Budžetu neietekmējošā veidā novirzīt nodokļu slogu no ražošanas faktoriem uz nodokļiem, kas mazāk kaitē izaugsmei, izlēmīgi rīkojoties, lai samazinātu nodokļu izdevumu skaitu un tvērumu, reformējot novecojušo kadastrālo sistēmu un atkal ieviešot mājsaimniecībām ar augstiem ienākumiem piemērojamo nodokli par galveno dzīvesvietu. Paplašināt elektronisko rēķinu un maksājumu obligāto izmantošanu.

2. Saīsināt tiesvedības ilgumu civillietās, panākot lietu efektīvu pārvaldību un ieviešot noteikumus, ar kuriem nodrošina procesuālo disciplīnu. Pastiprināt cīņu pret korupciju, jo īpaši pārskatot noteikumus par noilguma termiņu. Pabeigt reformas valsts nodarbinātības jomā un uzlabot valsts uzņēmumu efektivitāti. Nekavējoties pieņemt un īstenot vēl nepieņemto konkurences likumu un novērst atlikušos konkurences ierobežojumus.

3. Ātrāk samazināt ienākumus nenesošu aizdevumu apmēru un pastiprināt iniciatīvas, kuru mērķis ir bilanču attīrīšana un pārstrukturēšana, jo īpaši valsts uzraudzībā esošajās bankās. Visaptveroši pārskatīt maksātnespējas un nodrošinājuma īstenošanas tiesisko regulējumu.

4. Iesaistot sociālos partnerus, pastiprināt darba koplīguma slēgšanas sarunu sistēmu, lai darba koplīgumos varētu labāk ņemt vērā vietējos nosacījumus. Nodrošināt efektīvu aktīva darba tirgus politiku. Atvieglot darba sākšanu ģimenes otrajam pelnītājam. Racionalizēt sociālos izdevumus un uzlabot to struktūru.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Kipras 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Kipras 2017. gada stabilitātes programmu

(2017/C 261/12)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ([2]), un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Kipra bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku, ko apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Padome 2017. gada 21. martā pieņēma Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ("ieteikums par eurozonu") ([3]).

(2) Ņemot vērā to, ka Kipra ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ekonomiskajā un monetārajā savienībā starp ekonomikām ir cieša savstarpējā saikne, Kiprai būtu jānodrošina pilnīga un savlaicīga ieteikuma par eurozonu īstenošana, kā tas ir atspoguļots 1. un 5. ieteikumā turpmāk.

(3) 2017. gada ziņojums par Kipru tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Kipras panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Kipras progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2017. gada 22. februārī. Komisijas veiktā analīze ļāva secināt, ka Kiprā pastāv pārmērīga makroekonomikas nelīdzsvarotība. Jo īpaši svarīgi ir atrisināt ievērojamo nelīdzsvarotību, proti, pārmērīgi lielo privātā sektora, valsts un ārējo parādu un ienākumus nenesošo kredītu augsto līmeni.

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
([2]) OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.
([3]) OV C 92, 24.3.2017., 1. lpp.

(4) Kipra 2017. gada 27. aprīlī iesniedza savu 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada 28. aprīlī – savu 2017. gada valsts reformu programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus. Kipras valsts reformu programmā ir ietvertas gan īstermiņa, gan vidēja termiņa saistības. Konkrēti – tajā ir iekļauti pasākumi, kuru mērķis ir samazināt privātā sektora parādsaistības, uzlabot darījumdarbības vidi, atvieglot piekļuvi finansējumam un modernizēt veselības aprūpes nozari, un ietverta apņemšanās veikt publiskā sektora un tiesu sistēmas reformas. Valsts reformu programmā ir ietverti arī problēmjautājumi, kas apzināti 2017. gada valsts ziņojumā un eurozonai adresētajā ieteikumā, tostarp vajadzība atjaunot investīcijas un nodrošināt publisko finanšu stabilitāti. Ja šie pasākumi tiks pilnībā īstenoti norādītajos termiņos, tie palīdzētu novērst Kipras makroekonomikas nelīdzsvarotību un īstenot konkrētai valstij adresētos ieteikumus. Pamatojoties uz Kipras politisko saistību izvērtējumu, Komisija apstiprina savu iepriekšējo izvērtējumu, ka Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1176/2011 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1174/2011 ([1]) paredzētās makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras ietvaros šajā posmā nav vajadzīgi nekādi turpmāki pasākumi. Politikas reformu programmas īstenošana tiks cieši pārraudzīta, piemērojot īpašu uzraudzību.

(5) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([2]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(6) Kipra šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro noteikumu par parādu. Valdība savā 2017. gada stabilitātes programmā plāno 2016.–2020. gadā sasniegt budžeta pārpalikumu nominālā izteiksmē (tas atbilst nominālai bilancei aptuveni 0,4 % apmērā no IKP visā plānošanas periodā). Plānots, ka vidēja termiņa budžeta mērķis, kas noteikts kā līdzsvarots budžeta stāvoklis strukturālā izteiksmē, tiks sasniegts 2017. gadā. Tiek prognozēts, ka pārrēķinātā ([3]) strukturālā bilance turpmākajos gados pastāvīgi attālināsies no vidēja termiņa mērķa, kas nozīmē, ka netiks ievērotas Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasības. Sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2016. gadā ir sasniegusi 107,8 %, savukārt 2018. gadā tā samazināsies līdz 99,7 % un līdz 2020. gadam samazināsies vēl vairāk – līdz 88,8 %. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Riski, kas saistīti ar stabilitātes programmā izklāstītajiem makroekonomikas pieņēmumiem, ir lejupvērsti un galvenokārt saistīti ar ienākumus nenesošu aizdevumu lielo apjomu un iespējamu ārējās vides pasliktināšanos.

(7) Pēc tam, kad bija novērsts pārmērīgais deficīts, Padome 2016. gada 12. jūlijā Kiprai ieteica 2016. un 2017. gadā ievērot vidēja termiņa budžeta mērķi. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, saskaņā ar vispārēju izvērtējumu Kipra 2017. gadā ievēro minēto prasību. Attiecībā uz 2018. gadu Kiprai tiek ieteikts turpināt virzību uz vidēja termiņa budžeta mērķi. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, tas atbilst valdības neto primāro izdevumu maksimālajam nominālajam pieauguma tempam ([4]) 0,3 % apmērā, kas atbilst strukturālajai korekcijai 0,2 % apmērā no IKP. Saskaņā ar vispārēju izvērtējumu nemainīgas politikas apstākļos Kipra riskētu 2018. gadā nedaudz novirzīties no minētās prasības. Tiek prognozēts, ka 2017. un 2018. gadā Kipra izpildīs noteikumu par parādu. Kopumā Padome uzskata, ka Kiprai jābūt gatavai veikt turpmākus pasākumus, lai 2018. gadā nodrošinātu atbilstību prasībām.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1174/2011 (2011. gada 16. novembris) par izpildes pasākumiem pārmērīgas makroekonomiskās nelīdzsvarotības koriģēšanai eurozonā (OV L 306, 23.11.2011., 8. lpp.).

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

([3]) Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, ko Komisija pārrēķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

([4]) Valdības neto izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

(8) Valsts parāds samazinās, taču tā ilgtspēja joprojām ir pakļauta riskiem. Sagaidāms, ka vairāki nesen pieņemti fiskālie pasākumi un kavēšanās svarīgu strukturālo reformu īstenošanā pasliktinās strukturālo bilanci un varētu mazināt iespējas veikt izaugsmi veicinošas publiskās investīcijas.

(9) Kipras publiskajā sektorā ir vieni no eurozonā lielākajiem algu izdevumiem (procentos no IKP), un tajā joprojām ir vērojama neefektivitāte. Lai novērstu šo problēmu, makroekonomikas korekciju programmas ietvaros tika izstrādātas vairākas reformas, par kurām tika panākta vienošanās ar sociālajiem partneriem. Tās ietvēra saistoša, pastāvīga mehānisma ieviešanu, ar ko ierobežo publiskā sektora darba ņēmēju algu pieaugumu, kā arī visaptverošu valsts pārvaldes reformu. Tomēr šo likumdošanas reformu pieņemšana, izņemot nesen pieņemto reformas likumu par publiskā sektora darbinieku mobilitāti, saskaras ar šķēršļiem, jo īpaši pēc Pārstāvju palātas negatīvā balsojuma 2016. gada decembrī. Kamēr mehānisms algu pieauguma ierobežošanai publiskajā sektorā nav pieņemts saistošā formā, šo mehānismu īsteno saskaņā ar darba koplīgumiem un piemēros līdz 2018. gadam.

(10) Ir veiktas dažas reformas, lai cīnītos pret korupciju. Jaunākie pasākumi ietver reformas, kuru mērķis ir vietējā līmenī padarīt publisko iepirkumu profesionālāku, un politisko partiju finansēšanas likums, kas stājās spēkā 2015. gada decembrī. 2016. gadā tika pieņemts konstitūcijas grozījums, uz kura pamata var publiskot amatpersonu mantiskā stāvokļa pārskatus. Tomēr korupcijas apkarošanas koordinējošā struktūra nav pienācīgi nodrošināta ar personālu, un joprojām nav novērsti trūkumi ierēdņu disciplinārās atbildības kārtībā.

(11) Kipra veic pasākumus, lai stiprinātu savu tiesu sistēmu, bet joprojām saskaras ar nopietnām problēmām attiecībā uz tiesu sistēmas efektivitāti. Neefektīvas tiesu procedūras un ierobežota spēja apstrādāt lietas noved pie ievērojamas kavēšanās tiesas lietu izskatīšanā. Tas savukārt kaitē uzņēmējdarbības videi un jo īpaši – jauno piespiedu atsavināšanas un maksātnespējas regulējumu darbībai. Šie regulējumi ir ieviesti, lai palīdzētu samazināt dzīvotnespējīgu parādu apmēru privātajā sektorā, radot stimulus bankām un parādniekiem vienoties par pārstrukturēšanas risinājumiem. Tomēr šo instrumentu efektivitāti negatīvi ietekmē vairāki faktori, tostarp iepriekš minētie trūkumi tiesu sistēmā, vājas administratīvās spējas un vāja parādnieku informētība par procedūrām. Turklāt neizskatīto īpašumtiesības apliecinošo dokumentu un ar īpašumtiesību nodošanu saistīto dokumentu skaits joprojām ir ievērojams, un šo aktu izsniegšana būtiski kavējas. Tas kaitē parādu samazināšanas centieniem un negatīvi ietekmē mājokļu tirgus atveseļošanos.

(12) Ienākumus nenesošo aizdevumu līmenis samazinās, taču joprojām ir ļoti augsts, un tas kavē banku nozares pienācīgu darbību un negatīvi ietekmē reālajai ekonomikai nepieciešamo kredītu piedāvājumu. Bankas nesasniedz aizdevumu pārstrukturēšanas mērķus, par kuriem panākta vienošanās ar Kipras Centrālo banku; tas liecina par nepieciešamību paplašināt mērķu noteikšanas sistēmu un padarīt to efektīvāku un saistošu, konkrēti – nosakot tādus vērienīgus mērķus ienākumus nenesošo aizdevumu samazināšanai, kuri atbilst banku stratēģijām šo aizdevumu samazināšanai. Atkārtotas saistību neizpildes rādītāji joprojām ir augsti, kas norāda uz iespējamiem aizdevumu pārstrukturēšanas risinājumu trūkumiem. Ar risku saistīto uzkrājumu līmenis ir pieaudzis, taču vēl aizvien ir zemāks par vidējo rādītāju eurozonā, kas norāda uz nepieciešamību rūpēties par to, ka nodrošinājuma vērtējumi ir ticami un sekmē pienācīgus riska uzkrājumus. Aizdevumu sekundārā tirgus un aizdevumu vērtspapīrošanas regulējuma trūkums ierobežo iespējas ātrāk samazināt aizņemto līdzekļu īpatsvaru un atbrīvot banku bilances no ienākumus nenesošiem aizdevumiem, kas nozīmē to, ka ir vajadzīgi papildu regulatīvi un leģislatīvi pasākumi, lai pabeigtu izstrādāt nepieciešamos instrumentus banku bilanču pārvaldības atvieglošanai. Turklāt apdrošināšanas sabiedrību un pensiju fondu uzraudzības struktūru pārvaldība un administratīvās spējas joprojām ir vājas, kas rada riskus finanšu stabilitātei.

(13) Kipras ekonomikas atlabšana turpinās. Tomēr izaugsmes potenciāls vēl aizvien ir vājš, kam par iemeslu ir strukturālo reformu īstenošana ierobežotā apmērā, šķēršļi, kas kavē investīcijas, un nepilnības uzņēmējdarbības vidē. Izaugsmi veicinošās iniciatīvas, kas izklāstītas rīcības plānā izaugsmei, tiek īstenotas, lai gan samērā lēni. Projekta stadijā joprojām ir tiesību akta priekšlikums, kura mērķis ir stratēģisko investīciju piesaiste un sekmēšana. Valdība strādā pie tā, lai uzlabotu mazo un vidējo uzņēmumu piekļuvi finansējumam. Lai atrisinātu šo steidzamo jautājumu, ir uzsāktas dažas jaunas, mērķtiecīgas iniciatīvas, kā ziņots valsts reformu programmā. Tomēr lielākā daļa šo jauno iniciatīvu par piekļuvi finansējumam joprojām ir sākuma stadijā. Privatizācijas centieni, kuru mērķis ir piesaistīt ražīgumu veicinošas ārvalstu investīcijas, saskaras ar politisku opozīciju, un to progress ir lēns. Arī enerģētikas nozares reforma var būt būtisks konkurētspējas virzītājspēks, taču tās īstenošana ir aizkavējusies. Tas jo īpaši attiecas uz Kipras Elektroenerģijas iestādes īpašumtiesību nodalīšanu un jauna elektroenerģijas tirgus izveidi, kas joprojām ir atkarīga no faktiskas neatkarības nodrošināšanas pārvades sistēmas operatoram.

(14) Bezdarba līmenis sarūk, taču joprojām ir augsts, jo īpaši jauniešu un ilgstošo bezdarbnieku vidū. Vēl nav īstenoti plāni palielināt valsts nodarbinātības dienestos strādājošo konsultantu skaitu un uzlabot viņu specializāciju. Turklāt viņi, visticamāk, tiks pieņemti darbā ar pagaidu līgumiem, un tādējādi netiks panākts strukturāls problēmas risinājums. Rezultātā joprojām trūkst kapacitātes, lai apmierinātu darba meklētāju vajadzības, jo īpaši tādu personu gadījumā, kurām ir grūtāk integrēties darba tirgū, un lai veiktu informēšanas pasākumus viņu aktivizācijai. Aktīvu darba tirgus programmu un ienākumu atbalsta shēmu ietekmi joprojām negatīvi ietekmē tas, ka kvalitātes izvērtējumi un turpmāki pasākumi ir nepietiekami.

(15) Izglītībai atvēlēto izdevumu līmenis Kiprā joprojām pārsniedz vidējo Savienības rādītāju. Tomēr izglītības rezultāti ir vāji un ir pat pasliktinājušies salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem. Saskaņā ar Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas 2015. gada rezultātiem Kipra ieņem vienu no pēdējām vietām Savienībā attiecībā uz pamatprasmju līmeni matemātikā, dabaszinībās un lasīšanā. Kaut arī nesen ieviestie korektīvie pasākumi, piemēram, sistēmas uzlabošana skolotāju pieņemšanai darbā un skolu mācību programmu modernizācija, ir pirmie soļi pareizajā virzienā, situāciju būtiski uzlabot varētu turpmāka rīcība ar nolūku pabeigt plānotās reformas, tostarp attiecībā uz skolotāju novērtēšanu.

(16) Darba tirgū piedāvāto un pieprasīto prasmju neatbilstība vēl aizvien ir lielā mērā neatrisināts jautājums, kas ietekmē izredzes uz ilgtspējīgu izaugsmi ilgtermiņā. Līdzdalības līmenis vidējā profesionālajā izglītībā un apmācībā ir zems, savukārt augstākajai izglītībai ir maza nozīme darba tirgū, kā rezultātā liels augstskolu absolventu īpatsvars strādā profesijās, kurās augstākā izglītība nav obligāti vajadzīga.

(17) Kipras veselības aprūpes nozarei joprojām ir raksturīgs vispārējās apdrošināšanas trūkums un dažādu līmeņu neefektivitāte. Tas ierobežo pienācīgas un efektīvas aprūpes pieejamību. Lai uzlabotu veselības aprūpes nozares spējas un palielinātu izmaksu lietderību šajā nozarē, izšķiroša nozīme ir tiesību aktiem, kuru mērķis ir izveidot valsts mēroga veselības aprūpes sistēmu un piešķirt valsts slimnīcām lielāku autonomiju, taču šie tiesību akti parlamentā vēl nav pieņemti.

(18) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Kipras ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada stabilitātes programmu, 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Kiprai adresētiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Kiprā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(19) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums [1] ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk.

(20) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Tās ieteikumi, kas sniegti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu, ir atspoguļoti 1.–4. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Kiprai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Īstenot savu fiskālo politiku atbilstīgi Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasībām, kas nozīmē turpināt virzību uz vidējā termiņa budžeta mērķi 2018. gadā. Izmantot neparedzētos ieņēmumus, lai ātrāk samazinātu vispārējās valdības parāda attiecību. Līdz 2017. gada beigām pieņemt nozīmīgas likumdošanas reformas, kuru mērķis ir uzlabot efektivitāti publiskajā sektorā, jo īpaši attiecībā uz valsts pārvaldes darbību, valsts struktūrvienību pārvaldību un pašvaldībām.

[1] Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

2. Palielināt tiesu sistēmas efektivitāti, modernizējot civilprocesu, ieviešot atbilstošas informācijas sistēmas un paaugstinot tiesu specializāciju. Veikt papildu pasākumus, lai novērstu šķēršļus, kas kavē maksātnespējas un piespiedu atsavināšanas regulējumu pilnīgu īstenošanu, un nodrošinātu uzticamas un ātras sistēmas īpašumtiesības apliecinošu aktu izdošanai un īpašumtiesību uz nekustamo īpašumu nodošanai.

3. Paātrināt ienākumus nenesošo aizdevumu samazināšanu, nosakot bankām attiecīgus kvantitatīvus un ar konkrētiem termiņiem saistītus mērķus un gādājot par to, lai uzkrājumu veikšanas nolūkā nodrošinājuma vērtējumi būtu precīzi. Radīt apstākļus ienākumus nenesošo aizdevumu sekundārā tirgus darbībai. Integrēt un pastiprināt apdrošināšanas uzņēmumu un pensiju fondu uzraudzību.

4. Paātrināti īstenot rīcības plānu izaugsmei, īpašu uzmanību veltot straujai stratēģisko investīciju piesaistei un uzlabotai piekļuvei finansējumam, un līdz 2017. gada beigām atsākt privatizācijas plāna īstenošanu. Veikt izšķirošus pasākumus virzībā uz Kipras Elektroenerģijas iestādes īpašumtiesību nodalīšanu un jo īpaši līdz 2017. gada beigām sākt funkcionālo un grāmatvedības nodalīšanu.

5. Paātrināt reformas, kuru mērķis ir palielināt valsts nodarbinātības dienestu spējas un uzlabot aktīvas darba tirgus politikas rezultātu kvalitāti. Pabeigt izglītības sistēmas reformu, tostarp attiecībā uz skolotāju novērtēšanu, lai uzlabotu šīs sistēmas atbilstību darba tirgus vajadzībām un tās rezultātus. Līdz 2017. gada beigām pieņemt tiesību aktus par slimnīcu reformu un vispārējo veselības apdrošināšanu.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Latvijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Latvijas 2017. gada stabilitātes programmu

(2017/C 261/13)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 ([2]), pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Latvija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku, ko apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Padome 2017. gada 21. martā pieņēma Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ("ieteikums par eurozonu") ([3]).

(2) Ņemot vērā to, ka Latvija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ekonomiskajā un monetārajā savienībā starp ekonomikām ir cieša savstarpējā saikne, Latvijai būtu jānodrošina pilnīga un savlaicīga ieteikuma par eurozonu īstenošana, kā tas ir atspoguļots 1. un 2. ieteikumā turpmāk.

(3) 2017. gada ziņojums par Latviju tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Latvijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Latvijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).
([3]) OV C 92, 24.3.2017., 1. lpp.

(4) Latvija 2017. gada 20. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

(5) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([1]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerattiecību nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(6) Latvija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2017. gada stabilitātes programmā plāno nominālās bilances pasliktināšanos no līdzsvarotas pozīcijas 2016. gadā līdz deficītam 0,8 % apmērā no IKP un 1,6 % no IKP attiecīgi 2017. gadā un 2018. gadā būtiskas nodokļu reformas rezultātā, kam sekos uzlabojums līdz deficītam 0,5 % apmērā no IKP 2020. gadā. 2017. gada Stabilitātes programmā lēsts, ka strukturālā bilance pasliktināsies no 0,2 % no IKP 2016. gadā līdz - 1,7 % no IKP 2018. gadā un sasniegs - 0,8 % no IKP 2020. gadā. Šī virzība saskan ar vidējā termiņa budžeta mērķi – strukturālo deficītu 1 % apmērā no IKP – un atļautajām novirzēm, kuru pamatā ir pensiju reforma un strukturālo reformu klauzula veselības aprūpes nozarei. Tiek lēsts, ka pārrēķinātā ([2]) strukturālā bilance palielināsies no - 1,9 % no IKP 2017. gadā līdz - 2,3 % no IKP 2018. gadā, pirms tā samazināsies līdz - 0,2 % no IKP 2020. gadā. Saskaņā ar 2017. gada stabilitātes programmu, ir sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2017. gadā saglabāsies aptuveni 40 % apmērā no IKP. Programmas IKP izaugsmes prognozes visumā saskan ar Komisijas prognozi 2017. gadam, bet šķiet ievērojami labvēlīgākas attiecībā uz 2018. gadu.

(7) Padome 2016. gada 12. jūlijā Latvijai ieteica nodrošināt, lai novirze no vidēja termiņa budžeta mērķa 2017. gadā attiektos vienīgi uz pielaidēm saistībā ar sistēmisko pensiju reformu un būtisko strukturālo reformu veselības aprūpes jomā. Ņemot vērā šīs pielaides, 2017. gadā būtu pieļaujama strukturālās bilances pasliktināšanās ne vairāk kā par 1,0 % no IKP. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka Latvija 2017. gadā ievēros minēto prasību. Latvijai 2018. gadā vajadzētu sasniegt savu vidēja termiņa budžeta mērķi, ņemot vērā pielaides saistībā ar sistēmiskās pensiju reformas īstenošanu, kuras piešķirtas 2016. gadam, un saistībā ar strukturālo reformu, kuras piešķirtas 2017. gadam, jo pagaidu novirzes tiek attiecinātas uz turpmākajiem trim gadiem. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, tas atbilst valdības neto primāro izdevumu maksimālajam nominālajam pieauguma tempam ([3]) 6,0 % apmērā 2018. gadā, kas atbilst strukturālās bilances pasliktinājumam 0,3 % apmērā no IKP. Nemainīgas politikas apstākļos Latvija riskētu ievērojami novirzīties no minētās prasības. Kopumā Padome uzskata, ka 2018. gadā būs vajadzīgi papildu pasākumi, lai ievērotu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.

(8) Latvijā ir augsta ienākumu nevienlīdzība. Bagātāko 20 % mājsaimniecību un nabadzīgāko 20 % mājsaimniecību ienākumu attiecība 2015. gadā bija 6,5, kas ir viens no augstākajiem rādītājiem Savienībā, kaut arī skaitlis 2016. gadā nedaudz samazinājās. Atšķirība starp ienākumu nevienlīdzību pirms un pēc nodokļu nomaksas un sociālajiem pārskaitījumiem ir viena no vismazākajām Savienībā. Nodokļu sistēma Latvijā nav tik progresīva kā citās dalībvalstīs, un tas sekmē augsto nevienlīdzību un strādājošo nabadzību. Nodokļu īpatsvars darbaspēka izmaksās zema atalgojuma saņēmējiem joprojām ir viens no augstākajiem Savienībā, bet ieņēmumu potenciāls tiem nodokļiem, kas ir mazāk kaitējoši izaugsmei, nav pietiekami izmantots. Nodokļu ieņēmumu zemais īpatsvars IKP

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

([2]) Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, ko Komisija pārrēķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

([3]) Valdības neto izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

ierobežo resursus ilgtspējīgai sabiedrisko pakalpojumu sniegšanai. Par spīti nelielam progresam cīņā pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas nodokļu saistību izpilde joprojām ir nopietna problēma. 2017. gada stabilitātes programmā tika paziņots par nodokļu reformas ieviešanu. Galvenie pasākumi ietver iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmes samazinājumu no 23 % līdz 20 % ienākumiem līdz 45 000 euro gadā, diferencētā neapliekamā minimuma palielinājumu, uzņēmumu ienākuma nodokļa 0 % likmes ieviešanu attiecībā uz reinvestētu peļņu un kapitāla nodokļu likmju saskaņošanu līdz likmei 20 %. Reforma ņem vērā konkrētai valstij adresēto ieteikumu tiktāl, ciktāl nodokļu īpatsvars darbaspēka izmaksās zema atalgojuma saņēmējiem tiek samazināts. Taču nodokļu reforma ir ierobežota attiecībā uz nodokļu novirzīšanu uz avotiem, kas ir mazāk kaitējoši izaugsmei, un paziņotā politikas mērķa – nodokļu ieņēmumu īpatsvara palielināšanu IKP – sasniegšanu.

(9) Nepilnības pamata sociālās drošības tīklos sekmē augstu nabadzības līmeni un nevienlīdzību, tostarp cilvēkiem ar invaliditāti un vecāka gadagājuma cilvēkiem. Nabadzības līmenis cilvēkiem ar invaliditāti ir viens no augstākajiem Eiropā. Sociālās palīdzības pabalstu neadekvāti zemais līmenis, kas nav uzlabojies kopš 2009. gada, un neadekvāti zemais pensiju līmenis nenodrošina efektīvu aizsardzību pret nabadzību un sociālo atstumtību. Tas, ka nav veikta minimālo ienākumu līmeņa reforma, par kuru tika paziņots 2014. gadā, bet kura nekad netika īstenota, negatīvi ietekmē vistrūcīgākās mājsaimniecības, kaut gan tiek gatavoti vidēja termiņa plāni par minimālo ienākumu atbalstu.

(10) Ņemot vērā sarūkošu darbaspēku, nodarbinātības izaugsme ir bijusi vāja, bet bezdarbs ir samazinājies ļoti lēnām. Nodarbinātības izredzes ir labākas ekonomiskās aktivitātes centros un augsti kvalificētiem darba ņēmējiem, bet bezdarbs vairāk dominē mazkvalificētu darba ņēmēju un lauku rajonos dzīvojošo vidū. Šajā kontekstā darbaspēka prasmju uzlabošana palīdzēs risināt šos jautājumus. Tomēr, kaut arī profesionālās izglītības pievilcība ir uzlabojusies, ierobežotā apmērā ir progresējusi mācību programmas reforma, kuras rezultātā izglītība tiktu saskaņota ar mūsdienu prasībām attiecībā uz prasmēm. Tiesiskais regulējums attiecībā uz mācīšanos darbavietā ir ieviests, un sociālo partneru un uzņēmumu aktīva līdzdalība tā īstenošanā ir nodrošināta. Turklāt bezdarbnieku iesaiste aktīvos darba tirgus pasākumos ir zemāka nekā vairākumā citu dalībvalstu, bet ir veikti pasākumi, lai šo situāciju uzlabotu, un tos ir vērts turpināt. Līdzdalība mūžizglītībā joprojām ir zema.

(11) Kaut gan Latvijas iestādes ir veiksmīgi uzsākušas veselības aprūpes sistēmas attiecīgās reformas, lieli tiešie maksājumi, ilgas gaidīšanas rindas, zems publisko izdevumu līmenis un neefektīvs pakalpojumu sadalījums ierobežo piekļuvi veselības aprūpei. Publiskie izdevumi tiek kontrolēti ar kvotām, kā rezultātā tiek kavēta ārstēšana, un pacientiem ir vai nu ilgi jāgaida, vai arī par pakalpojumu jāmaksā no savas kabatas, un tādēļ veselības aprūpes vajadzības daļai iedzīvotāju paliek neapmierinātas. Ir veikti pirmie pasākumi, lai reformētu kvalitātes nodrošināšanas sistēmu, un progress būtu jāturpina, lai uzlabotu pacientu un iedzīvotāju izredzes. Neliels progress ir panākts veselības aprūpes sistēmas efektivitātes palielināšanā, bet ir jāturpina racionalizēt slimnīcu nozari, jāuzlabo piekļuve ambulatorajai un primārajai aprūpei un jāpadara efektīvāka saikne starp budžeta piešķīrumiem un pakalpojumu kvalitāti un izmaksām.

(12) Latvijas iestādes mēdz regulāri izmantot publiskā iepirkuma procedūras iegādēm veselības aprūpes nozarē, bet papildu efektivitātes pieaugumu varētu sasniegt, regulāri izmantojot e-iepirkumu un centralizētu iepirkumu, padarot publiskos izdevumus pārredzamākus un lietderīgākus.

(13) Regulējuma kvalitātes nepilnības un zema valsts pārvaldes lietderība un efektivitāte negatīvi ietekmē darījumdarbības vidi. Valdība 2016. gadā iesniedza vērienīgu reformu plānu, kurš paredzēts, lai izveidotu efektīvāku un profesionālāku publisko sektoru, un kura mērķis ir uzlabot efektivitāti, samazinot personālu un centralizējot atbalsta funkcijas, nostiprinot uz rezultātiem balstītu apmaksu un palielinot pārredzamību. Šis plāns attiecas tikai uz centrālo pārvaldi, lai gan arī pašvaldību līmenī varētu panākt ievērojamu efektivitātes pieaugumu.

(14) Korupcija turpina kaitēt Latvijas darījumdarbības videi, un interešu konfliktu novēršanas sistēma joprojām ir neelastīga un formāla, bez pietiekamas pārbaudes. Kaut gan maksātnespējas sistēmas reforma lielākoties ir pabeigta, tās efektīva īstenošana ir rūpīgi jāuzrauga, lai novērstu to, ka pārstrukturēšanas gadījumu skaits ir neliels un līdzekļu atgūšanas rādītāji – zemi.

(15) Pēdējos trīs gados tika ieviestas liela mēroga reformas augstākās izglītības un publiskās pētniecības jomā, lai konsolidētu pētniecības iestādes un palielinātu to veikto pētījumu kvalitāti un nozīmību. Tomēr Latvijas publiskās pētniecības finansējuma pārvaldība un organizatoriskā struktūra joprojām ir neefektīva, jo finansēšanas funkcijas ir izkliedētas starp daudzām iestādēm. Publiskās pētniecības neefektīva finansēšana ir viens no iemesliem, kas izraisa ļoti zemu zinātniskās darbības līmeni, kvalificētu cilvēkresursu trūkumu gan publiskajā, gan privātajā sektorā un zemu publiskā un privātā sektora sadarbības līmeni. Latvijas uzņēmumu pētniecības un izstrādes intensitāte joprojām ir viena no zemākajām Savienībā.

(16) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Latvijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Latvijai adresētiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Latvijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(17) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums [1] ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Latvijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Īstenot savu fiskālo politiku atbilstīgi Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasībām, kas nozīmē 2018. gadā sasniegt savu vidējā termiņa budžeta mērķi, ņemot vērā pielaides saistībā ar sistēmiskās pensiju reformas un strukturālo reformu īstenošanu, attiecībā uz kurām ir piešķirta pagaidu novirze. Samazināt nodokļus zema atalgojuma saņēmējiem, novirzot nodokļus uz citiem avotiem, kas ir mazāk kaitējoši izaugsmei, un uzlabojot nodokļu saistību izpildi.

2. Uzlabot sociālās drošības tīkla adekvātumu un paaugstināt darbaspēka prasmes, paātrinot profesionālās izglītības mācību programmas reformu. Palielināt veselības aprūpes izmaksu efektivitāti un piekļuvi tai, tostarp samazinot tiešos maksājumus un ilgo gaidīšanas laiku.

3. Palielināt publiskā sektora efektivitāti un pārskatatbildību, jo īpaši, vienkāršojot administratīvās procedūras un nostiprinot interešu konfliktu novēršanas sistēmu, tostarp maksātnespējas administratoriem.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

[1] Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Lietuvas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Lietuvas 2017. gada stabilitātes programmu

(2017/C 261/14)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 ([2]), pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Lietuva nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku, ko apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Padome 2017. gada 21. martā pieņēma Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ("ieteikums par eurozonu") ([3]).

(2) Ņemot vērā to, ka Lietuva ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ekonomiskajā un monetārajā savienībā starp ekonomikām ir cieša savstarpējā saikne, Lietuvai būtu jānodrošina pilnīga un savlaicīga ieteikuma par eurozonu īstenošana, kā tas ir atspoguļots 2. ieteikumā turpmāk.

(3) 2017. gada ziņojums par Lietuvu tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Lietuvas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Lietuvas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).
([3]) OV C 92, 24.3.2017., 1. lpp.

(4) Lietuva 2017. gada 27. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada 28. aprīlī – savu 2017. gada stabilitātes programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

(5) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([1]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(6) Lietuva šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2017. gada stabilitātes programmā plāno nominālās bilances uzlabošanos no deficīta 0,4 % apmērā no IKP 2017. gadā līdz pārpalikumam 1,3 % apmērā no IKP 2020. gadā. Plānots, ka visā plānošanas periodā tiktu ar rezervi sasniegts vidēja termiņa budžeta mērķis – deficīts 1 % apmērā no IKP strukturālā izteiksmē. Atļautajā korekcijas gaitā, sākot ar 2016. gadu, ir ietverta arī sistēmiska pensiju reforma. 2017. gadā tā atspoguļo vērienīgas papildu strukturālas darba tirgus un pensiju reformas. Saskaņā ar 2017. gada stabilitātes programmu ir sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies no 40,2 % no IKP 2016. gadā līdz 33,8 % no IKP 2020. gadā. Makroekonomikas scenārijs, uz kura ir balstītas minētās budžeta prognozes, ir ticams. Tajā pašā laikā nav pietiekami detalizēti norādīti pasākumi, kas nepieciešami, lai atbalstītu plānoto mērķi no 2018. gada panākt budžeta pārpalikumu.

(7) Savā 2017. gada stabilitātes programmā Lietuva lūdza tai piemērot īslaicīgu novirzi par 0,5 % no IKP saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvo daļu atbilstīgi "Kopīgi saskaņotajai nostājai par Stabilitātes un izaugsmes paktā paredzēto elastīgumu", ko *Ecofin* padome apstiprināja 2016. gada februārī, ņemot vērā, ka ir plānots īstenot būtiskas strukturālās reformas ar pozitīvu ietekmi uz publisko finanšu ilgtermiņa stabilitāti. Jo īpaši tas attiecas uz pensiju sistēmas ilgtspējas palielināšanu, izmantojot pastiprinātu indeksāciju un pakāpenisku pensionēšanās darba stāža paaugstināšanu. Tomēr reformu ietvaros netika noteikta automātiska saikne starp pensionēšanās vecumu un paredzamo mūža ilgumu. Reformu mērķis turklāt ir modernizēt darba attiecības, ieviešot jaunus darba līgumu veidus, paredzot īsākus darba uzteikuma termiņus, mazāka apmēra atlaišanas pabalstus un elastīgāku darbalaiku. Reformas arī uzlabos bezdarba un sociālās apdrošināšanas pabalstu segumu un adekvātumu, paplašinās aktīvas darba tirgus politikas darbības jomu un mazinās nelikumīgas un neapdrošinātas nodarbinātības līmeni. Iestādes lēš, ka reformām ir pozitīva ietekme uz publisko finanšu ilgtspēju, pateicoties tam, ka ilgtermiņā tiks radīti vidējo gada pensiju izdevumu ietaupījumi līdz pat 3,8 % no IKP, un vienlaikus uz darba tirgu attiecināmā reformu daļa var palielināt vidējo nodarbināto skaitu gadā par līdz pat 10 %, kas šķiet visumā ticams pieņēmums. Tādējādi, ja šīs reformas tiks pilnībā un savlaicīgi īstenotas, tām būs pozitīva ietekme uz publisko finanšu stabilitāti. Pamatojoties uz šo, pašlaik vērtējams, ka Lietuva 2017. gadā kvalificējas pieprasītajai īslaicīgajai novirzei, ja vien tā pienācīgi īstenos saskaņotās reformas, kas tiks uzraudzīts Eiropas pusgada ietvaros. Tomēr, tā kā ir jānodrošina, ka arī turpmāk tiek ievērota minimālā robežvērtība (t. i., strukturālais deficīts 1,5 % apmērā no IKP), un ņemot vērā iepriekš piešķirto pielaidi saskaņā ar sistēmiskas pensiju reformas klauzulu (0,1 % no IKP), pašlaik var uzskatīt, ka Lietuva kvalificējas 2017. gadā piemērojamai papildu īslaicīgai novirzei 0,4 % apmērā no IKP, kas ir nedaudz zem pieprasītajiem 0,5 % no IKP.

(8) Padome 2016. gada 12. jūlijā Lietuvai ieteica nodrošināt, lai novirze no vidēja termiņa budžeta mērķa 2017. gadā attiektos vienīgi uz pielaidi saistībā ar sistēmisko pensiju reformu ([2]). Ņemot vērā pielaides, kas 2016. gadam piešķirtas saistībā ar pensiju reformu, un 2017. gadam piešķirto īslaicīgo novirzi saistībā ar strukturālo reformu īstenošanu, varētu ļaut strukturālajai bilancei 2017. gadā pasliktināties par 1,3 % no IKP. Pamatojoties uz Komisijas

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

([2]) Lietuvai 2017. un 2018. gadā ir atļauta novirze no vidēja termiņa budžeta mērķa, ņemot vērā atbilstīgi sistēmiskas pensiju reformas klauzulai piešķirto pielaidi 2016. gadam, jo pagaidu novirzes tiek pārnestas uz priekšu par trim gadiem.

2017. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka Lietuva 2017. gadā ievēros šo prasību. Lietuvai 2018. gadā vajadzētu sasniegt savu vidēja termiņa budžeta mērķi, ņemot vērā pielaides saistībā ar sistēmiskās pensiju reformas īstenošanu, kuras piešķirtas 2016. gadam, un saistībā ar strukturālo reformu, kuras piešķirtas 2017. gadam, jo pagaidu novirzes tiek attiecinātas uz turpmākajiem trim gadiem. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, tas atbilst valdības neto primāro izdevumu maksimālajam nominālajam pieauguma tempam ([1]) 6,4 % apmērā 2018. gadā, kas atbilst strukturālās bilances pasliktinājumam - 0,6 % apmērā no IKP. Paredzams, ka, negrozot rīcībpolitiku, Lietuva šo prasību izpildīs 2018. gadā. Kopumā Padome uzskata, ka attiecībā uz Lietuvu prognozējams, ka tā Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus izpildīs 2017. un 2018. gadā.

(9) Pēc nesenā ar nodokļiem neapliekamās minimālās algas palielinājuma pēdējos gados ir ievērojami mazināts nodokļu slogs personām ar zemiem ienākumiem, un tagad tas ir tuvu Savienības vidējam rādītājam. Tajā pašā laikā kompensējoši nodokļu palielinājumi ir bijuši ierobežoti, un līdz ar to nodokļu ieņēmumi kā daļa no IKP joprojām ir starp zemākajiem Savienībā, kas ierobežo Lietuvas spēju risināt sociālās problēmas. Zemo nodokļu ieņēmumu iemesls ir salīdzinoši ievērojamais ēnu ekonomikas apjoms un salīdzinoši zemie ieņēmumi no vides un kapitāla nodokļiem.

(10) Lai gan Lietuva pēdējos gados ir guvusi panākumus PVN iekasēšanas uzlabošanā, tās PVN iztrūkums ir viens no augstākajiem Savienībā. Algu nepilnīga deklarēšana saasina nodokļu iekasēšanas zemo rādītāju problēmu. Uzlabojot nodokļu saistību izpildi, tiktu celti budžeta ieņēmumi, uzlabots nodokļu sistēmas taisnīgums un ekonomikas efektivitāte.

(11) Vecumatkarības koeficienta pieaugums kļūs straujāks, un paredzams, ka saskaņā ar spēkā esošo pensiju regulējumu izdevumi pensijām kā daļa no IKP līdz 2030. gadu beigām pieaugs aptuveni par 50 %. Pensiju pabalstu sasaiste ar paredzamo mūža ilgumu ir būtiska, lai ierobežotu slogu, ko izdevumi pensijām radīs uz publiskajām finansēm.

(12) Lietuva ir atlikusi jaunā Darba kodeksa un citu tiesību aktu par jauno sociālo modeli spēkā stāšanos. Tas dod tai iespēju nodrošināt pareizu līdzsvaru starp elastīgumu un drošību darba attiecībās. Lietuvai būtiski izaicinājumi joprojām ir lielais to cilvēku īpatsvars, kuros apdraud nabadzība vai sociālā atstumtība, kā arī arvien pieaugošā ienākumu nevienlīdzība. Bagātāko 20 % mājsaimniecību un nabadzīgāko 20 % mājsaimniecību ienākumu attiecība ir palielinājusies no 5,3 (2012. gadā) līdz 7,5 (2015. gadā), un tas ir otrais augstākais rādītājs ES. Tas negatīvi ietekmē ekonomikas izaugsmi, makroekonomikas stabilitāti un iekļaujošas sabiedrības attīstību. Patlaban sociālās drošības tīkls efektīvi nerisina šo problēmu, jo izdevumi sociālajai aizsardzībai ir zemi. Turklāt atšķirība ienākumu nevienlīdzībā pirms un pēc nodokļu nomaksas un sociālajiem pārskaitījumiem ir viena no vismazākajām Savienībā. Tomēr valdība cīņu pret nabadzību un sociālo atstumtību ir izvirzījusi kā vienu no savas darba kārtības prioritātēm. Tiesību aktos par jauno sociālo modeli paredzēts uzlabot bezdarbnieka pabalstu adekvātumu un segumu, un norit diskusijas par to, kā uzlabot sociālās palīdzības adekvātumu. Šie svarīgie lēmumi vēl ir jāpieņem un jāīsteno. Lai novērstu vecāka gadagājuma cilvēku nabadzību, Lietuva 2016. gadā pensiju regulējumu papildināja ar indeksācijas mehānismu, ko var izmantot pensiju adekvātuma uzlabošanai.

(13) Ir svarīgi Lietuvā risināt ar prasmēm saistītās problēmas un novērst negatīvās sekas, ko rada darbspējīgā vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanās. Augsts joprojām ir arī to skolēnu īpatsvars, kuriem ir nepietiekamas pamatprasmes. Neraugoties uz augstiem terciārās izglītības iegūšanas rādītājiem, augstākajā izglītībā diemžēl pastāv slikti kvalitātes standarti un finansiāli stimuli, kas veicina pārmērīgu apjomu un neefektivitāti, nevis rezultātu sasniegšanu. Būtu jāveic centieni nodrošināt augstas kvalitātes mācību darbu visos izglītības līmeņos (tostarp veicot reformas attiecībā uz karjeras gājumu un darba apstākļiem). Tas ir izšķiroši svarīgi, lai atrisinātu nesekmības problēmu un izglītības trūkumus un nodrošinātu augstākās izglītības kvalitāti (tostarp ieviešot uz rezultātiem balstītu

([1]) Valdības neto izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

finansēšanu un konsolidējot augstākās izglītības iestādes). Lietuvas nemainīgi zemie līdzdalības rādītāji pieaugušo izglītības jomā mazina darba tirgus reformu efektivitāti un apgrūtina kvalificētāka darbaspēka veidošanos. Lietuva savos centienos koncentrējusies uz valsts nodrošināto izglītības iespēju piedāvājuma paplašināšanu un atbilstību, tomēr līdz šim tas nav devis taustāmus rezultātus. Lai panāktu augstākus un ilgtspējīgus līdzdalības rādītājus pieaugušo izglītības jomā, Lietuvai ir arī jāmudina cilvēki iesaistīties mācībās un jāstimulē lielāks skaits darba devēju nodrošināt darbiniekiem mācību iespējas.

(14) Mazkvalificētu un vidēji kvalificētu personu bezdarba līmenis joprojām ir virs Savienības vidējā rādītāja. Personām ar invaliditāti ir augsts nabadzības līmenis, daļēji tāpēc, ka viņi tiek vāji integrēti darba tirgū. Aktīvas darba tirgus politikas pasākumiem pašlaik ir ierobežota nozīme, palīdzot cilvēkiem no jauna iekļauties Lietuvas darba tirgū. Lietuvai ir plašas iespējas padarīt savu darba tirgu iekļaujošāku, tostarp sniedzot vairāk atbalsta pasākumu personām ar invaliditāti. Tas nozīmētu, piemēram, izvērst atbalstītas nodarbinātības un profesionālās rehabilitācijas programmas un uzlabot rehabilitācijas budžeta finansējuma pieejamību. Nesen pieņemtais Likums par nodarbinātību varētu uzlabot aktīvas darba tirgus politikas pasākumu nodrošināšanu.

(15) Lietuva pēdējos gados ir guvusi panākumus sociālā dialoga uzlabošanā. Sociālie partneri ir aktīvi iesaistīti sarunās par jauno Darba kodeksu un jauno sociālo modeli, un valdība ir izstrādājusi rīcības plānu sociālā dialoga stiprināšanai. Tā mērķis ir veidot sociālo partneru spējas, veicināt darba koplīguma slēgšanas sarunas un visos līmeņos uzlabot sociālo dialogu.

(16) Lietuvas rezultāti veselības jomā joprojām būtiski negatīvi ietekmē potenciāli pieejamo darbaspēku un tā ražīgumu. Tiek pieliktas pūles, lai pacientus novirzītu uz izmaksu ziņā efektīvākiem veselības aprūpes veidiem, tomēr veselības aprūpes sistēmas sniegumu joprojām apgrūtina lielā atkarība no stacionārās aprūpes un zemie izdevumi profilaksei un sabiedrības veselībai. Tiešās pacientu iemaksas ir ļoti augstas, jo īpaši par zālēm.

(17) No nelabvēlīgas demogrāfiskās attīstības izriet, ka izaugsme arvien vairāk būs atkarīga no darba ražīguma. Laikposmā no 2000. gada līdz 2015. gadam Lietuvā bija viens no augstākajiem darba ražīguma pieauguma rādītājiem dalībvalstīs, bet pēdējā laikā izaugsmes temps ir palēninājies. Lietuvas publiskās investīcijas cieš no sliktas plānošanas un sliktas sasaistes ar valsts stratēģiskajiem mērķiem. Publiskās pētniecības un izstrādes intensitāte 2015. gadā palielinājās nedaudz virs ES vidējā rādītāja, tomēr uzņēmumu pētniecības un izstrādes intensitāte joprojām atpaliek. Lai risinātu joprojām pastāvošās problēmas pētniecības un inovācijas jomā, 2016. gadā tika pieņemtas "Lietuvas zinātnes un inovācijas politikas reformu pamatnostādnes". Šo mērķi paredzēts īstenot, aicinot veikt pētniecības un izstrādes institucionālā finansējuma reformu, konsolidējot pētniecības un augstākās izglītības iestādes, "zinātnes ielejas" un tehnoloģiju parkus un uzlabojot politikas koordināciju, uzraudzību un novērtēšanu. Lietuva ir guvusi ierobežotus panākumus, atbalstot alternatīvus finansējuma veidus. Tas ir palīdzējis izveidot vairākus riska kapitāla un sākumkapitāla fondus. Parlaments turklāt nesen pieņēma likumu par kolektīvo finansēšanu.

(18) Pēdējos gados ir strauji pieaudzis tiesvedību skaits par kukuļošanas gadījumiem, un tas liecina, ka Lietuva ir pastiprinājusi centienus apkarot korupciju. Tomēr dažās svarīgās jomās, piemēram, veselības aprūpē un publiskā iepirkuma jomā, noteikumus, kas vērsti pret neliela apmēra un augsta līmeņa korupciju, ne vienmēr piemēro praksē. Veselības aprūpes nozare cieš no izplatītās prakses veikt neoficiālus maksājumus mediķiem. Pārredzamība saistībā ar publisko iepirkumu nav pietiekama, jo īpaši pašvaldību līmenī. Turklāt vājais regulējums par trauksmes cēlējiem attur no informācijas sniegšanas par iespējamiem pārkāpumiem publiskajā un privātajā sektorā. Valdība cīņu pret korupciju veselības aprūpes nozarē ir izvirzījusi kā korupcijas apkarošanas programmas prioritāti. Turklāt, lai mazinātu korupcijas riskus un interešu konfliktus mazas vērtības publiskā iepirkuma jomā, valdība ir paredzējusi pienākumu līgumslēdzējām iestādēm tiešsaistē publicēt informāciju par sāktajām iepirkuma procedūrām, sekmīgajiem pretendentiem un noslēgtajiem līgumiem. Tomēr nepieciešama nepārtraukta uzraudzība, lai nodrošinātu šo rīcībpolitikas pasākumu īstenošanu.

(19) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Lietuvas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Lietuvai adresētiem

ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Lietuvā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(20) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums ([1]) ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Lietuvai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Īstenot savu fiskālo politiku atbilstīgi Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasībām, kas nozīmē, ka Lietuvai jāturpina virzība uz vidēja termiņa budžeta mērķi 2018. gadā, ņemot vērā pielaides saistībā ar sistēmiskās pensiju reformas un strukturālo reformu īstenošanu, attiecībā uz kurām ir piešķirta pagaidu novirze. Uzlabot nodokļu saistību izpildi un paplašināt nodokļu bāzi, aptverot avotus, kam ir mazāk negatīva ietekme uz izaugsmi. Veikt pasākumus, lai risinātu vidēja termiņa fiskālās ilgtspējas problēmu saistībā ar pensijām.

2. Risināt prasmju trūkumu, īstenojot efektīvus aktīvas darba tirgus politikas pasākumus un pieaugušo izglītību, un uzlabot izglītības rezultātus, stimulējot kvalitāti mācību darbā un augstākās izglītības jomā. Uzlabot veselības aprūpes sistēmas sniegumu, stiprinot ambulatoro aprūpi, slimību profilaksi un pieejamību izmaksu ziņā. Uzlabot sociālās drošības tīkla adekvātumu.

3. Veikt pasākumus darba ražīguma celšanai, uzlabojot publisko investīciju lietderīgumu un stiprinot to saistību ar valsts stratēģiskajiem mērķiem.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

([1]) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Luksemburgas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Luksemburgas 2017. gada stabilitātes programmu

(2017/C 261/15)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 ([2]), pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Luksemburga nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku, ko apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Padome 2017. gada 21. martā pieņēma Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ("ieteikums par eurozonu") ([3]).

(2) Ņemot vērā to, ka Luksemburga ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ekonomiskajā un monetārajā savienībā starp ekonomikām ir cieša savstarpējā saikne, Luksemburgai būtu jānodrošina pilnīga un savlaicīga ieteikuma par eurozonu īstenošana, kā tas ir atspoguļots 2. ieteikumā turpmāk.

(3) 2017. gada ziņojums par Luksemburgu tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Luksemburgas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Luksemburgas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).
([3]) OV C 92, 24.3.2017., 1. lpp.

(4) Luksemburga 2017. gada 28. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

(5) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([1]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(6) Luksemburga šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2017. gada stabilitātes programmā plāno samazināt nominālo pārpalikumu no 1,6 % no IKP 2016. gadā līdz 0,2 % no IKP 2017. gadā, kam pēc tam sekos pakāpenisks pieaugums, sasniedzot pārpalikumu 1,2 % apmērā no IKP 2021. gadā. Vidēja termiņa budžeta mērķis – strukturālais deficīts 0,5 % apmērā no IKP – joprojām ar rezervi tiek sasniegts visā programmas periodā. Saskaņā ar 2017. gada stabilitātes programmu ir sagaidāms, ka valdības parāda attiecība pret IKP saglabāsies ievērojami mazāka par Līgumā noteikto atsauces vērtību– 60 % no IKP. Makroekonomikas scenārijs, kas ir minēto budžeta prognožu pamatā, ir ticams, izņemot 2018. gadu, kad tas ir izteikti labvēlīgs, un 2021. gadu, kad tas ir izteikti piesardzīgs. Balstoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka 2017. gadā strukturālajā bilancē tiks reģistrēts pārpalikums 0,4 % apmērā no IKP un 2018. gadā - 0,1 % apmērā no IKP, kas kopumā atbilst 2017. gada stabilitātes programmai un pārsniedz vidēja termiņa budžeta mērķi. Kopumā Padome uzskata, ka saskaņā ar prognozēm Luksemburga 2017. un 2018. gadā ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.

(7) Ņemot vērā ar novecošanu saistīto izmaksu prognozēto palielināšanos, joprojām saglabājas bažas par ilgtermiņa fiskālo stabilitāti. Saskaņā ar 2012. gada pensiju reformu reizi piecos gados pēc reformas pieņemšanas būtu jāveic pensiju sistēmas ilgtspējas novērošana un izvērtēšana. Valdība pirmo novērtējumu paredzēja veikt 2016. gadā. Lai arī pārbaudē secināja, ka pensiju sistēmā joprojām tiek reģistrēts regulārs pārpalikums, kas ļāva uzkrāt apjomīgas pensiju rezerves, sagaidāms, ka no 2023. gada pensiju sistēmā pabalstu izdevumu attiecībā pret iemaksām tiks reģistrēta negatīva darbības bilance. Saskaņā ar nesen pārskatītajām *Eurostat* iedzīvotāju skaita prognozēm prognozētais iedzīvotāju skaita pieaugums būs mazāks, nekā iepriekš gaidīts. Tas ietekmēs apgādājamo īpatsvara koeficientu, kas palielināsies ātrāk, nekā iepriekš paredzēts, un tā rezultātā pensijām atvēlēto publisko izdevumu prognozētais pieaugums būs lielāks. Nav gūti nekādi panākumi likumā noteiktā pensionēšanās vecuma sasaistē ar paredzamo mūža ilgumu, kā to iepriekš ieteica Padome 2016. gadā. Luksemburga ir vienīgā dalībvalsts, kurā laikposmam no 2013. līdz 2060. gadam nav paredzēta likumā noteiktā pensionēšanās vecuma paaugstināšana. Luksemburgā tiek prognozēts lielākais apgādājamo personu īpatsvara pieaugums Savienībā līdz 2060. gadam. Luksemburga ir guvusi nelielus panākumus attiecībā uz priekšlaicīgu pensionēšanos. Parlamentam 2015. gada jūlijā tika iesniegts likumprojekts, ar ko paredzēts veikt grozījumus priekšlaicīgas pensionēšanās shēmās, un tas joprojām nav pieņemts. Kopumā priekšlaicīga pensionēšanās vēl aizvien ir plaši izplatīta, un stimuli strādāt ilgāk joprojām ir ierobežoti. Pēc demogrāfisko perspektīvu pārskatīšanas Luksemburga saskaras ar papildu riskiem, kas saistīti ar ilgtermiņa aprūpes izdevumiem. Tie jau patlaban kā daļa no IKP ir vieni no lielākajiem dalībvalstīs, un tiek prognozēts, ka līdz 2060. gadam tie pieaugs no 1,5 % līdz 3,2 % no IKP (vairāk nekā divkārši salīdzinājumā ar pašreizējo līmeni). Parlamentā tiek apspriests ilgtermiņa aprūpes apdrošināšanas reformas projekts.

(8) Luksemburgas iestādes ir pieņēmušas visaptverošu nodokļu reformu, kas stājās spēkā 2017. gada janvārī. Reforma ieviesa izmaiņas galvenokārt tiešo nodokļu jomā attiecībā gan uz privātpersonām, gan uzņēmumiem, un tās mērķis ir pakāpeniski samazināt uzņēmumu ienākuma nodokļa likmi (ar mērķi palielināt konkurētspēju) un palielināt iedzīvotāju ienākuma nodokļa progresivitāti (ar mērķi palielināt taisnīgumu). Vienlaikus atsevišķu nodokļu izdevumu palielinājums rada risku, ka tiks sašaurināta nodokļu bāze. Lai uzlabotu nodokļu ieņēmumu paredzamību, ir iespējas vēl vairāk paplašināt nodokļu bāzi. To varētu panākt, jo īpaši pārskatot pašlaik zemos nodokļus mājokļiem un plašāk izmantojot alternatīvus avotus. Tas varētu ietvert arī lielākas saskaņotības nodrošināšanu starp vides nodokļiem un ekonomikas dažādošanas mērķiem.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

(9) Luksemburgas iestādes, atzīdamas riskus, kas saistīti ar lielo atkarību no finanšu sektora, vairākus gadu desmitus ir aktīvi mēģinājušas dažādot ekonomiku. Samazināt ekonomikas atkarību no finanšu sektora joprojām ir viens no galvenajiem ilgtermiņa uzdevumiem. Lai to atrisinātu, dažādošanas analīze ir jāpārvērš konkrētos pasākumos, kuriem ir skaidri noteikts grafiks. Ņemot vērā valsts augstās darbaspēka izmaksas, darbības ar augstāku pievienoto vērtību piedāvā iespējas attīstīt alternatīvus izaugsmes avotus. Tādēļ sekmīga Luksemburgas ekonomikas dažādošana lielā mērā ir atkarīga no sektoriem, kurus mazāk ietekmē darbaspēka izmaksu līmenis. Tie lielā mērā balstās uz pētniecību un inovāciju, kas parasti ir tehnoloģijietilpīgas un zinātnesietilpīgas. Mazinot vai likvidējot šķēršļus, kas traucē investīcijām un inovācijai un tādējādi ierobežo ekonomikas attīstību, tiktu atraisīts inovācijas potenciāls un veicināta ekonomikas dažādošana. Publiskās investīcijas pārsniedz eurozonas vidējo rādītāju, savukārt privāto investīciju apjoms atpaliek. Lai saglabātu izaugsmes perspektīvas, ir būtiski noturēt augstu investīciju līmeni.

(10) Jau patlaban sekmīgā nefinanšu pakalpojumu sektora turpmāka paplašināšana arī varētu palīdzēt dažādot ekonomiku. Joprojām pastāv lieli reglamentējoši šķēršļi uzņēmējdarbības pakalpojumu nozarē, jo īpaši attiecībā uz grāmatvežiem, arhitektiem, inženieriem un juristiem. Visām šīm profesijām uzņēmējdarbības apgrozījuma līmenis ir zemāks par Savienības vidējo rādītāju un vidējo līmeni ekonomikā kopumā. Līdz ar to ierobežojumi, kas attiecas uz šīm profesijām, iespējams, kaitē uzņēmumu konkurētspējai Luksemburgā. Šie šķēršļi ietver šādus aspektus: plašā darbības joma, kas ir paredzēta vienīgi arhitektiem; tas, ka vienkāršu uzdevumu veikšana, piemēram, algu aprēķināšana vai nodokļu deklarāciju sagatavošana, ir jāuztic vienīgi augsti kvalificētiem speciālistiem; tas, ka juridiskas konsultācijas var sniegt tikai juristi; un prasības attiecībā uz juridisko formu un akciju paketi, nesavienojamības noteikumi un daudznozaru ierobežojumi juristiem, kas var būt nesamērīgi salīdzinājumā ar pamatprincipiem, piemēram, profesijas neatkarību, un attiecīgiem uzraudzības mehānismiem.

(11) Lai izvairītos no negatīvas ietekmes, ir vajadzīga mērķorientēta aktīva darba tirgus politika un mūžizglītības programmas, jo īpaši gados vecākiem darba ņēmējiem, kuru nodarbinātības līmenis joprojām ir viens no zemākajiem Savienībā. Ir pieņemti pasākumi, lai uzlabotu viņu nodarbināmību un saikni ar darba tirgu. Kopš 2016. gada 1. janvāra tiek īstenots likums par darba ņēmēju, kuriem ir pastāvīga darbnespēja, pārklasificēšanu, palielinot iespējas šādiem darba ņēmējiem ilgāk palikt darba tirgū. Tomēr visaptverošas stratēģijas iesniegšana – pēc apspriešanās ar sociālajiem partneriem – vēl tikai ir gaidāma. "Vecuma pakts" – likumprojekts, kas parlamentam iesniegts 2014. gada aprīlī un kura mērķis ir mudināt uzņēmumus ar vairāk nekā 150 darbiniekiem saglabāt gados vecākus darba ņēmējus, – joprojām nav pieņemts. Lai šādi politikas pasākumi būtu veiksmīgi, gados vecāku darba ņēmēju atbalstam arī turpmāk svarīgas būs prasmju pilnveides iespējas, izmantojot mērķorientētu aktīvu darba tirgus politiku un mūžizglītības programmas. Lai pilnībā izmantotu digitalizācijas priekšrocības un saglabātu konkurētspēju, būtiski ir ieguldījumi prasmēs.

(12) Lai novērstu nekustamā īpašuma nepietiekamo piedāvājumu, ir pieņemts ievērojams pasākumu kopums, bet tā reālā ietekme vēl nav jūtama. Nespēja iegūt būvniecībai pieejamu zemi, kas lielākoties pieder privātpersonām, šķiet, ir viens no galvenajiem šķēršļiem, kas traucē palielināt mājokļu piedāvājumu. Ierobežots mājokļu piedāvājums apvienojumā ar lielu pieprasījumu ir izraisījis mājokļu cenu pastāvīgu pieaugumu. Tas palīdz izskaidrot mājsaimniecību parādsaistību palielināšanās tendenci, kas pārsvarā ir saistītas ar hipotēkām. Turklāt, neraugoties uz ievērojamām investīcijām transporta infrastruktūrā, ceļu satiksmes sastrēgumu novēršana joprojām ir problemātiska. To vēl jo vairāk pastiprina tas, ka fiskālā politika kaimiņvalstīs pārrobežu darba ņēmēju gadījumā neveicina modernas darba prakses, piemēram, teledarbu. Gan mājokļu, gan mobilitātes problēmas, iespējams, rada papildu spiedienu uz centieniem dažādot ekonomiku un palielināt konkurētspēju. Tie varētu arī traucēt augsti kvalificētu darba ņēmēju piesaistīšanai darba tirgū.

(13) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Luksemburgas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Luksemburgai adresētiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Luksemburgā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(14) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada stabilitātes programmu un uzskata ([1]), ka ir sagaidāms, ka Luksemburga ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus,

AR ŠO IESAKA Luksemburgai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Stiprināt ekonomikas dažādošanu, tostarp novēršot šķēršļus investīcijām un inovācijai. Likvidēt regulatīvos ierobežojumus uzņēmējdarbības pakalpojumu nozarē.

2. Nodrošināt pensiju sistēmas ilgtermiņa stabilitāti, ierobežot priekšlaicīgu pensionēšanos un palielināt gados vecāku cilvēku nodarbinātības līmeni.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

([1]) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Ungārijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Ungārijas 2017. gada konverģences programmu

(2017/C 261/16)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 ([2]), pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Ungārija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.

(2) 2017. gada ziņojums par Ungāriju tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Ungārijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Ungārijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.

(3) Ungārija 2017. gada 2. maijā iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada konverģences programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

(4) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([3]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

(5) Ungārija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro noteikumu par parādu. Valdība savā 2017. gada konverģences programmā plāno nominālā deficīta pasliktināšanos no 1,8 % no IKP 2016. gadā līdz 2,4 % no IKP 2017. un 2018. gadā, kam sekotu pakāpeniska uzlabošanās, 2021. gadā sasniedzot 1,2 %. Ir plānots, ka vidēja termiņa budžeta mērķis – strukturālais deficīts 1,7 % apmērā no IKP līdz 2016. gadam, kas tika pārskatīts un no 2017. gada būs 1,5 % no IKP, – tiks sasniegts līdz 2020. gadam. Tomēr, balstoties uz pārrēķināto ([1]) strukturālo bilanci, vidēja termiņa budžeta mērķis netiktu sasniegts visā programmas laikā. Kā teikts konverģences programmā, ir sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP līdz 2021. gada beigām pakāpeniski samazināsies līdz aptuveni 61 %. Makroekonomiskais scenārijs, kas ir budžeta prognozes pamatā, ir labvēlīgs, un tas apdraud budžeta deficīta mērķu īstenošanu.

(6) 2017. gada konverģences programmā ir norādīts, ka 2016. un 2017. gadā bēgļu ārkārtējā pieplūduma un ar drošību saistīto pasākumu ietekme uz budžetu ir ievērojama, un sniegti atbilstoši pierādījumi par minēto budžeta papildu izmaksu tvērumu un veidu. Saskaņā ar Komisijas datiem attiecināmie papildu izdevumi 2015. gadā sasniedza 0,04 % no IKP saistībā ar bēgļu ārkārtējo pieplūdumu, un 2016. gadā nav attiecināmu papildu izdevumu saistībā ar bēgļu pieplūdumu. Attiecināmie papildu izdevumi ar drošību saistītiem pasākumiem 2016. gadā sasniedza 0,04 % no IKP. 2017. gadā nav sagaidāms, ka vēl vairāk palielināsies izdevumi bēgļu ārkārtējā pieplūduma dēļ, turpretī ar drošību saistīto pasākumu papildu ietekme uz budžetu pašlaik tiek lēsta 0,14 % apmērā no IKP. Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā un 6. panta 3. punktā paredzētie noteikumi ļauj segt šos papildu izdevumus, jo bēgļu pieplūdums, kā arī bargie terorisma draudi ir īpaši notikumi, to ietekme uz Ungārijas publiskajām finansēm ir ievērojama, un finanšu stabilitāte netiktu apdraudēta, pieļaujot pagaidu novirzi no korekcijas gaitas vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai. Tāpēc nepieciešamā korekcija vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai 2016. gadā ir samazināta, lai ņemtu vērā ar drošību saistītās papildu izmaksas. Attiecībā uz 2017. gadu galīgais izvērtējums, tostarp par attiecināmajām summām, tiks veikts 2018. gada pavasarī, pamatojoties uz Ungārijas iestāžu sniegtajiem novērotajiem datiem.

(7) Padome 2016. gada 12. jūlijā ieteica Ungārijai 2017. gadā panākt gada fiskālo korekciju 0,6 % apmērā no IKP virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanu. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, pastāv risks būtiski novirzīties no minētās prasības 2017. gadā.

(8) Ņemot vērā Ungārijas fiskālo stāvokli un jo īpaši tās parādu līmeni, paredzams, ka 2018. gadā Ungārija veiks turpmākas korekcijas, lai sasniegtu vidēja termiņa budžeta mērķi, proti, strukturālu deficītu 1,5 % apmērā no IKP. Atbilstoši kopīgi pieņemtajai korekcijas matricai saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu šāda korekcija nozīmē prasību, lai nominālās izaugsmes līmenis valdības neto primārajos izdevumos ([2]) nepārsniegtu 2,8 % 2018. gadā. Tas atbilstu strukturālajai korekcijai 1,0 % apmērā no IKP. Nemainīgas politikas apstākļos pastāv risks, ka 2018. gadā būs ievērojama novirze no minētās prasības. Tajā pašā laikā tiek prognozēts, ka Ungārija 2017. un 2018. gadā izpildīs noteikumu par parādu. Kopumā Padome uzskata, ka no 2017. gada būs vajadzīgi papildu pasākumi, lai ievērotu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Tomēr, kā paredzēts Regulā (EK) Nr. 1466/97, budžeta plānu un rezultātu izvērtējumā būtu jāņem vērā attiecīgās dalībvalsts budžeta līdzsvars, ņemot vērā cikliskos apstākļus. Kā atgādināts Komisijas paziņojumā, kas pievienots šiem konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem, 2018. gada budžeta rezultātu izvērtējumā būs pienācīgi jāņem vērā mērķis panākt tādu fiskālo nostāju, kas sekmē gan pašreizējās atlabšanas stiprināšanu, gan Ungārijas publisko finanšu stabilitātes nodrošināšanu. Saistībā ar minēto Padome atzīmē, ka Komisija plāno veikt vispārēju izvērtējumu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1466/97, jo īpaši ņemot vērā ciklisko situāciju Ungārijā.

(9) Ungārijas konkurētspēju un iespējamo izaugsmi kavē nelielās privātās investīcijas un zemais ražīgums. Faktori, kas negatīvi ietekmē uzņēmējdarbības vidi un uzņēmumu investīcijas, ir saistīti jo īpaši ar trūkumiem institucionālajā darbībā un pārvaldībā. Līdz ar nepietiekamu ieinteresēto personu iesaisti un uz pierādījumiem nepietiekami balstītu politikas veidošanu regulatīvās un nodokļu vides biežās izmaiņas ir viens no lielākajiem šķēršļiem darījumdarbībai

([1]) Strukturālā bilance, ko Komisija pārrēķinājusi, pamatojoties uz konverģences programmā sniegto informāciju, atbilstīgi kopīgi saskaņotai metodikai.

([2]) Valdības neto izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

Ungārijā. Regulatīvajiem šķēršļiem pakalpojumu nozarē arī ir tendence ierobežot tirgus dinamiku un kavēt investīcijas. Ierobežojošie noteikumi, tostarp mazumtirdzniecībā, ierobežo konkurenci pakalpojumu nozarē un rada slogu uzņēmējdarbības videi.

(10) Ungārijas kopējā nodokļu attiecība pret IKP joprojām ir krietni lielāka nekā citās reģiona valstīs, un problēmas nodokļu sistēmā vēl nav atrisinātas. Valdība 2017. gadā par pieciem procentpunktiem ir samazinājusi darba devēju sociālā nodrošinājuma iemaksas, un 2018. gadā ir plānots samazinājums par vēl diviem procentpunktiem. Šis pasākums ir ievērojami samazinājis nodokļu īpatsvaru darbaspēka izmaksās zemu atalgotiem darba ņēmējiem, taču tas joprojām ir liels. Tas jo īpaši attiecas uz zemu atalgotiem darba ņēmējiem, kuriem nav bērnu, un šis rādītājs joprojām ir viens no augstākajiem Savienībā. Nodokļu sistēma joprojām ir sarežģīta. Neraugoties uz to, ka sektoram specifiskiem nodokļiem – un dažiem no tiem joprojām ir ļoti kropļojoša ietekme – kopš 2013. gada ir tendence samazināties, tie joprojām sarežģī nodokļu sistēmu un mazina investoru uzticēšanos. Nodokļu sistēmas sarežģītība un nenoteiktība, kas tādējādi saistīta ar lielām saistību izpildes izmaksām un administratīvajiem slogiem, turpina negatīvi ietekmēt investoru uzticēšanos Ungārijā.

(11) Trūkumi institucionālajā darbībā rada slogu uzņēmējdarbības videi un samazina ekonomikas izaugsmes potenciālu. Konkrēti – neraugoties uz nesenajiem uzlabojumiem un Publiskā iepirkuma likuma grozījumiem, panākumi pārredzamības un konkurences stiprināšanā attiecībā uz publiskajiem iepirkumiem joprojām nav lieli. Pašreizējā e-iepirkuma stratēģija ir stabils pamats pārredzamības uzlabošanai, taču tās īstenošana un ietekme uz efektivitāti un pārredzamību ir jāuzrauga. Korupcijas riski joprojām ir lieli, un tas negatīvi ietekmē uzņēmējdarbības vidi, un tāpat arī pasākumos, kas veikti šīs problēmas risināšanai, ir ievērojami trūkumi. Ungārijā arī kavējas tās e-iepirkuma stratēģijas īstenošana. Tas palēnina e-iepirkumu savlaicīgu ieviešanu Ungārijā, kas ir izšķiroši svarīgi pārredzamības uzlabošanai un konkurences palielināšanai.

(12) Ungārijā situācija pakalpojumu nozarē, tostarp mazumtirdzniecībā, joprojām ir īpaši problemātiska. Iepriekšējā gada laikā valdība turpināja iejaukties tirgos, kas iepriekš bija atvērti konkurencei, un pieņēma stingrākas prasības attiecībā uz pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem, kurus sniedz neatkarīgi dispečeru centri. Valdība neveica būtiskus pasākumus, lai atvieglotu regulatīvo vidi pakalpojumu nozarē, jo īpaši attiecībā uz mazumtirdzniecību, publiskajiem atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumiem, mācību grāmatu publicēšanu un izplatīšanu un mobilo maksājumu sistēmām. Mazumtirdzniecības nozarē trūkst skaidru norāžu par atļauju piešķiršanu tādu jaunu veikalu atvēršanai, kas ir lielāki par 400 kvadrātmetriem. Tas nozarē arvien vairāk palielina pārredzamības un prognozējamības trūkumu. Tas, ka vēl aizvien pastāv regulatīvi šķēršļi pakalpojumu nozarē, tostarp mazumtirdzniecībā, ierobežo tirgus dinamiku un kavē investīcijas, vienlaikus arī radot nenoteiktību investoriem, jo īpaši ārvalstu investoriem.

(13) Lai atbalstītu Ungārijas konkurētspēju un iespējamo izaugsmi vidējā termiņā, izšķiroša nozīme būs strukturālām reformām nolūkā veicināt investīcijas cilvēkkapitālā, jo īpaši izglītībā un veselības aprūpē, un nolūkā turpināt darba tirgus darbības uzlabošanu. Būs svarīgi arī uzlabot sociālo taisnīgumu, lai nodrošinātu iekļaujošāku izaugsmi.

(14) Sniegums attiecībā uz pamatprasmju nodrošināšanu starptautiskā skatījumā joprojām ir vājš. ESAO Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas (*PISA*) 2015. gada pētījumā par izglītības sistēmām secināts, ka rezultāti ievērojami pasliktinās un skolēnu sociālekonomiskās izcelsmes ietekme uz izglītības rezultātiem ir viena no lielākajām Savienībā. Skolas veida ietekme uz izglītības rezultātiem ir ļoti ievērojama. Eksakto priekšmetu mācībstundu skaita samazinājums arodģimnāzijās kopš 2016. gada, visticamāk, pastiprinās to, ka Ungārija atpaliek eksakto zinību jomā. Mācības priekšlaicīgi pārtraukušo skolēnu īpatsvars pēdējo piecu gadu laikā saglabājas nemainīgs un ir jo īpaši liels romu vidū. Nelabvēlīgā situācijā esošo skolēnu sadalījums pa skolām nav vienmērīgs, un romu izcelsmes bērni arvien biežāk apmeklē romu vairākuma skolas un klases. Ir ieviesti pasākumi, lai atbalstītu skolotāju apmācību, pirmsskolas izglītību un mācību panākumus un vērstos pret mācību priekšlaicīgu pārtraukšanu romu vidū. Lai gan ir veikti pasākumi segregācijas novēršanai, tie nav pietiekami visaptveroši un sistēmiski, lai risinātu šo problēmu. To cilvēku skaits, kas piesakās terciārajai izglītībai, nav pietiekami liels un absolvēšanas rādītāji nav pietiekami labi, lai apmierinātu pieaugošo pieprasījumu pēc augsti kvalificēta darbaspēka. 2017. gadā pieņemtie Augstākās izglītības likuma grozījumi var vēl vairāk pasliktināt situāciju.

(15) Darba tirgus dinamika pēdējos gados ir bijusi pozitīva, un bezdarbs ir atgriezies pirmskrīzes līmenī. Nodarbinātība ir sasniegusi vēsturiski augstu līmeni, un tas ir izrietējis no darbvietu radīšanas privātajā sektorā un sabiedrisko darbu shēmas, kura joprojām ir vērienīgākā aktīva darba tirgus politika Ungārijā un kurā iesaistīti vairāk nekā 200 000 dalībnieku. Pēdējos gados ir pieņemts pasākumu kopums nolūkā veicināt pāreju no minētās shēmas uz primāro

darba tirgu. Taču shēma joprojām nav pietiekami mērķorientēta, un tās efektivitāte attiecībā uz dalībnieku reintegrāciju atvērtajā darba tirgū joprojām ir ierobežota. Tajā pašā laikā dažās nozarēs palielinās darbaspēka trūkums. Tiek pastiprināti arī citi aktīvās darba tirgus politikas pasākumi, daļēji ar Savienības fondu atbalstu, bet ir nepieciešami turpmāki centieni, lai efektīvi veicinātu pāreju uz primāro darba tirgu. Bezdarbnieku profilēšanas sistēma darbojas, bet vēl nav pilnībā efektīva. Pēdējos gados ir palielinājusies sieviešu un vīriešu nodarbinātības atšķirība, un vecāku statusa ietekme uz sieviešu nodarbinātību ir viena no lielākajām Savienībā. Ekonomiski aktīva darbaspēka līmeni ietekmē salīdzinoši vājie veselības rādītāji un nevienlīdzīgā piekļuve veselības aprūpei. Sociālo partneru līdzdalība politikas veidošanā ir neliela.

(16) Daži nabadzības rādītāji ir atgriezušies pirmskrīzes līmenī, taču joprojām ir augstāki nekā vidēji Savienībā. Bērnu un romu nabadzība joprojām ir īpaši augsta, lai arī tā samazinās. Ievērojams nodarbināto romu īpatsvars strādā sabiedrisko darbu shēmas ietvaros. Viņu efektīva integrācija atvērtajā darba tirgū līdz šim joprojām ir ierobežota.

(17) Sociālās palīdzības un bezdarbnieka pabalstu adekvātums un segums ir ierobežots. Bezdarbnieka pabalstu saņemšanas ilgums joprojām ir visīsākais Savienībā, proti, trīs mēneši, un šis laiks ir īsāks nekā darba meklētājiem vidēji ir nepieciešams darba atrašanai. Ar 2015. gada sociālās palīdzības reformu tika racionalizēta pabalstu sistēma, taču, šķiet, ka tas nav garantējis vienotu un pienācīgu minimālo dzīves līmeni grūtībās nonākušajiem. Saistībā ar pabalstiem, kurus pārvalda pašvaldības, ir liela rīcības brīvība attiecībā uz atbilstības kritērijiem un tiesību līmeni, kas pabalstu saņēmējiem rada nenoteiktību. Minimālā ienākuma pabalsts joprojām ir iesaldēts ļoti zemā līmenī, taču Ungārijas iestādes plāno nākamajos gados pakāpeniski celt mērķorientētu naudas pabalstu līmeni. Jau 2017. gadā trīs no šādiem pabalstiem tika nedaudz palielināti. Papildu mērķorientēti pasākumi palīdzētu mazināt visnelabvēlīgākajā situācijā esošo grupu, jo īpaši bērnu un romu, materiālo nenodrošinātību.

(18) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Ungārijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada konverģences programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Ungārijai adresētiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Ungārijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(19) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada konverģences programmu, un tās atzinums [1] ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Ungārijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Ņemot vērā to, ka ir jāstiprina pašreiz notiekošā atlabšana un jānodrošina Ungārijas publisko finanšu stabilitāte, 2018. gadā īstenot ievērojamus fiskālos centienus atbilstīgi Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasībām.

2. Pabeigt nodokļu īpatsvara darbaspēka izmaksās samazināšanu zemu atalgotiem darba ņēmējiem un vienkāršot nodokļu struktūru, jo īpaši samazinot tos sektoram specifiskos nodokļus, kam ir viskropļojošākā ietekme. Stiprināt pārredzamību un konkurenci publiskā iepirkuma jomā, īstenojot visaptverošu un efektīvu e-iepirkuma sistēmu, un stiprināt korupcijas novēršanas regulējumu. Stiprināt regulējuma prognozējamību, pārredzamību un konkurenci, jo īpaši pakalpojumu nozarē, tostarp mazumtirdzniecībā.

3. Labāk pielāgot sabiedrisko darbu shēmu tiem, kas ir vistālāk no darba tirgus, un sniegt efektīvu atbalstu darba meklētājiem, lai veicinātu pāreju uz darba tirgu, tostarp pastiprinot aktīvu darba tirgus politiku. Veikt pasākumus, lai uzlabotu izglītības rezultātus un palielinātu nelabvēlīgā situācijā esošu grupu, jo īpaši romu, dalību iekļaujošā vispārējā izglītībā. Uzlabot sociālās palīdzības adekvātumu un segumu un pagarināt bezdarbnieka pabalstu saņemšanas ilgumu.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

[1] Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktu.

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Maltas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Maltas 2017. gada stabilitātes programmu

(2017/C 261/17)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 ([2]), pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Malta nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku, ko apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Padome 2017. gada 21. martā pieņēma Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ("ieteikums par eurozonu") ([3]).

(2) Ņemot vērā to, ka Malta ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ekonomiskajā un monetārajā savienībā starp ekonomikām ir cieša savstarpējā saikne, Maltai būtu jānodrošina pilnīga un savlaicīga ieteikuma par eurozonu īstenošana, kā tas ir atspoguļots 2. ieteikumā turpmāk.

(3) 2017. gada ziņojums par Maltu tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Maltas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Maltas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).
([3]) OV C 92, 24.3.2017., 1. lpp.

(4) Malta 2017. gada 18. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada 2. maijā – savu 2017. gada stabilitātes programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

(5) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([1]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(6) Malta šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2017. gada stabilitātes programmā plāno saglabāt budžeta pārpalikumu nominālā izteiksmē laikposmā no 2017. līdz 2020. gadam. Vidēja termiņa budžeta mērķis – IKP izteiksmē līdzsvarots budžeta stāvoklis – joprojām tiek ar pozitīvu rezervi ievērots visā programmas periodā. Saskaņā ar stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP saglabāsies mazāka par Līgumā noteikto atsauces vērtību, kura ir 60 % no IKP, un pakāpeniski samazināsies no 58,3 % no IKP 2016. gadā līdz 47,6 % no IKP 2020. gadā. Makroekonomikas scenārijs, kas ir minēto budžeta prognožu pamatā, ir ticams attiecībā uz 2017. gadu un piesardzīgs attiecībā uz 2018.–2020. gadu. Tajā pašā laikā ir iespējami ar budžeta izpildi saistīti īstenošanas riski.

(7) Padome 2016. gada 12. jūlijā ieteica Maltai 2017. gadā panākt ikgadēju fiskālo korekciju 0,6 % apmērā no IKP virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanu. Dati liecina, ka Malta jau 2016. gadā sasniedza savu vidēja termiņa budžeta mērķi. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka strukturālā bilance pieaugs no pārpalikuma 0,4 % apmērā no IKP 2017. gadā līdz 0,7 % no IKP 2018. gadā, joprojām pārsniedzot vidēja termiņa budžeta mērķi. Kopumā Padome uzskata, ka saskaņā ar prognozēm Malta 2017. un 2018. gadā ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.

(8) Neraugoties uz to, ka vidēja termiņa mērķis ir sasniegts trīs gadus pirms termiņa, izdevumi ir pieauguši ātrāk nekā potenciālais ražošanas apjoms. Ja šī tendence turpināsies, tiks apdraudēta publisko finanšu stabilitāte, jo īpaši gadījumā, ja ieņēmumus skars negaidīti satricinājumi. Maltas iestādes pārskatīja izdevumus atsevišķās publisko izdevumu jomās, kas ir jo īpaši nozīmīgas stabilitātei, proti, veselības aprūpes, izglītības un apmācības un sociālā nodrošinājuma jomās. Tas, cik efektīvi tiks sasniegts to mērķis, būs atkarīgs no tā, cik savlaicīgi un efektīvi tiks īstenoti sniegtie ieteikumi. Turklāt ilgtermiņā Maltas publiskās finanses vēl aizvien apdraud stabilitātes riski, kuru iemesls ir prognozētās izmaksas, kas saistītas ar iedzīvotāju novecošanu, piemēram, izdevumi veselības aprūpei, ilgtermiņa aprūpei un pensijām. Ar novecošanu saistīto prognozēto izdevumu straujais pieaugums galvenokārt ir saistīts ar pensiju izdevumiem; saskaņā ar 2015. gada ziņojumu par novecošanu tiek lēsts, ka līdz 2060. gadam šo izdevumu apjoms pieaugs par 3,2 procentpunktiem no IKP. Ļoti ticams, ka ar dažiem no nesen ieviestajiem pasākumiem izdosies panākt ietaupījumus. Tomēr šie ietaupījumi diez vai būs pietiekami, lai atsvērtu augošo izdevumu slogu un izšķirīgi uzlabotu ilgtermiņa stabilitāti. Tāpēc varētu būt nepieciešami turpmāki pasākumi.

(9) Malta ir ierosinājusi vairākus pasākumus, lai risinātu ar pensiju sistēmu saistīto dubulto uzdevumu: nodrošināt stabilitāti un adekvātus pensijas ienākumus. Paredzams, ka pasākumi, kurus ieviesa 2017. gada budžetā, mēreni pazeminās vecāka gadagājuma cilvēku nabadzības risku un nedaudz uzlabos garantētās minimālās pensijas neto ienākumu aizvietojuma rādītāju. Kopumā joprojām pastāv ievērojamas iespējas uzlabot pensiju adekvātuma rādītājus, tostarp mazinot izteikto atšķirību starp dzimumiem pensijas saņēmēju vidū.

(10) Ceļu satiksmes sastrēgumi ir kļuvuši par šķērsli uzņēmējdarbībai; to ārējās (ekonomiskās un vides) izmaksas tiek lēstas 274 miljonu euro apmērā gadā, un sagaidāms, ka tās palielināsies. Turklāt turpina pieaugt satiksmes izraisītās siltumnīcefekta gāzu emisijas, un, domājams, Malta nesasniegs savus 2020. gada emisiju samazināšanas mērķus. Malta ir pieņēmusi vērienīgu valsts transporta stratēģiju laikposmam līdz 2050. gadam un transporta darbības ģenerālplānu laikposmam līdz 2025. gadam. Šajos dokumentos ir ietverti dažādi pasākumi, kuru mērķis ir

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

racionalizēt privāto automašīnu izmantošanu, veicināt alternatīvus mobilitātes risinājumus un efektīvāk izmantot multimodālo un kolektīvo pārvadājumu sistēmas. Lai gan iecerēts, ka minētie pasākumi nesīs ievērojamus uzlabojumus, joprojām tiek prognozēts, ka sastrēgumi paplašināsies un transporta radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas līdz 2030. gadam samazināsies tikai nedaudz.

(11) Finanšu sistēmai ir raksturīgs ievērojams skaits ārvalstu iestāžu, kuras cita starpā piesaista labvēlīgā nodokļu vide. Malta ir vienīgā dalībvalsts, kas izmanto pilnīgu uzņēmuma nodokļa bāzes attiecināšanas sistēmu un piedāvā atmaksājamu nodokļu kredītu shēmu. Maltai ir liels skaits līgumu par nodokļu dubultas uzlikšanas novēršanu, un privātpersonām valsts ir pievilcīga kā rezidences vieta nodokļu vajadzībām. Tomēr starptautiski orientētās darījumdarbības uzraudzība ir sarežģīts uzdevums. Finanšu nozare lielāko daļu darbības veic ārpus Maltas. Šajā sakarā Malta ir uzaicinājusi SVF un Pasaules Banku līdz 2018. gada beigām īstenot finanšu sektora novērtēšanas programmu. Piedevām Malta ir puse EAAPI 2017. gada janvāra Līgumā par apdrošināšanas uzraudzības iestāžu sadarbību. ECB, pamatojoties uz savu izvērtējumu un uz Maltas Finanšu pakalpojumu iestādes lēmuma projektu, nesen ir nolēmusi atsaukt bankas licenci nelielam internetbankas pakalpojumu sniedzējam, kas saņem noguldījumus arī ārpus Maltas.

(12) Lai gan ir gūti panākumi tiesu sistēmas efektivitātes celšanā, joprojām nepieciešami turpmāki uzlabojumi. Lai gan valdība ir ierosinājusi jaunus pasākumus saistībā ar otro iespēju un maksātnespēju, laikietilpīgas maksātnespējas un parādu dzēšanas procedūras nelabvēlīgi ietekmē Maltas uzņēmējdarbības vides kvalitāti. Turklāt parādu dzēšanas regulējumā nav paredzēts termiņš, tādējādi tam trūkst juridiskās noteiktības. Lai novērstu trūkumus, ar Uzņēmumu likuma grozījumu tika ieviestas būtiskas izmaiņas tiesiskajā regulējumā par maksātnespēju, piemēram, tika paredzēta iespēju izmantot mediāciju. Šo izmaiņu ietekme vēl nav analizēta.

(13) Dažādās prasmju jomās sāk izpausties darbaspēka trūkums, un prasmju piedāvājums aizvien nav pilnībā pielāgots darba tirgus vajadzībām. Būtiskai Maltas darbaspēka daļai joprojām ir zema kvalifikācija. Lai gan izglītības līmenis pieaug, priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas rādītāji joprojām ir augsti. Pamatprasmju apguves līmenis jauniešu vidū joprojām ir zems. Mūžizglītības pieejamība un līdzdalība tajā – šādā nolūkā iesaistot darba devējus – uzlabojas, tostarp arī attiecībā uz mazkvalificētiem darba ņēmējiem, tomēr, ņemot vērā problēmas apmēru, centieni ir jāturpina. Paredzams, ka ievērojamās investīcijas izglītības un apmācības sistēmā nesīs rezultātus, īpaši tad, ja pasākumi nākotnē tiks saglabāti un pilnveidoti. Nodarbinātības rādītāji pastāvīgi uzlabojas, un bezdarba līmenis ir nokrities zem 5 %. Tomēr rādītāji, kas raksturo dalību darba tirgū, vēl aizvien ir vieni no zemākajiem Savienībā, jo īpaši attiecībā uz gados vecākām un mazkvalificētām sievietēm, un tas norāda arī uz joprojām pastāvošo sociālās atstumtības risku tām personām, kam nav pietiekamu zināšanu un prasmju, lai pielāgotos strauji mainīgajai ekonomikai. Tādēļ ir jāturpina pašreizējie ieguldījumi politikā, jo īpaši izmantojot nesen izveidoto Valsts prasmju padomi, un cieši jāuzrauga turpmākā attīstība.

(14) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Maltas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Maltai adresētiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Maltā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(15) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums [1] ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Maltai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Paplašināt pašlaik notiekošās izdevumu pārskatīšanas tvērumu, pārskatīšanā iekļaujot arī plašāko publisko sektoru, un ieviest uz sniegumu balstītu pieeju publiskajiem izdevumiem.

[1] Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

2. Nodrošināt, lai valsts efektīvi uzraudzītu starptautiski orientētu darījumdarbību, ko veic finanšu iestādes, kuras licenci saņēmušas Maltā, šādā nolūkā pastiprinot sadarbību ar uzņēmējvalstu uzraudzības iestādēm tajās valstīs, kurās tās darbojas.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Nīderlandes 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Nīderlandes 2017. gada stabilitātes programmu

(2017/C 261/18)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ([2]), un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Nīderlande bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku, ko apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Padome 2017. gada 21. martā pieņēma Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ("ieteikums par eurozonu") ([3]).

(2) Ņemot vērā to, ka Nīderlande ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ekonomiskajā un monetārajā savienībā starp ekonomikām ir cieša savstarpējā saikne, Nīderlandei būtu jānodrošina pilnīga un savlaicīga ieteikumu par eurozonu īstenošana, kā tas ir atspoguļots 1. un 2. ieteikumā turpmāk.

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
([2]) OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.
([3]) OV C 92, 24.3.2017., 1. lpp.

(3) 2017. gada ziņojums par Nīderlandi tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Nīderlandes panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Nīderlandes progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2017. gada 22. februārī. Komisijas veiktā analīze lika secināt, ka Nīderlandei ir makroekonomikas nelīdzsvarotība. No eurozonas dalībvalstīm Nīderlandē ir vislielākais tekošā konta pārpalikuma trīs gadu vidējais rādītājs IKP izteiksmē. Šis pārpalikums norāda uz to, ka resursu piešķiršana nav optimāla un ir iespējams panākt lielāku izaugsmi un labklājību. Mājsaimniecību neto ienākumiem slogu uzliek augstais obligāto maksājumu īpatsvars. Privātā sektora parādu līmenis – jo īpaši mājsaimniecību hipotekāro kredītu parādu līmenis – ir augsts. Mājsaimniecību garās bilances palielina to neaizsargātību pret finanšu satricinājumiem. Nepieciešamība rīkoties, lai samazinātu risku saistībā ar nelabvēlīgu ietekmi uz Nīderlandes ekonomiku un – ņemot vērā valsts lielumu un pārrobežu nozīmību – arī uz ekonomisko un monetāro savienību, ir īpaši svarīga.

(4) Nīderlande 2017. gada 26. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

(5) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([1]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(6) Nīderlande šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro noteikumu par parādu. Valdība savā 2017. gada stabilitātes programmā plāno palielināt vispārējās valdības budžeta pārpalikumu, proti, no 0,5 % no IKP 2017. gadā līdz 1,3 % no IKP 2020. gadā. Vidēja termiņa budžeta mērķis – strukturālais deficīts 0,5 % apmērā no IKP – joprojām ar rezervi tiek sasniegts visā programmas periodā. Saskaņā ar 2017. gada stabilitātes programmu tiek prognozēts, ka valdības parāda attiecība pret IKP 2017. gadā samazināsies līdz 58,5 %, proti, tā būs mazāka par Līgumā noteikto atsauces vērtību – 60 % no IKP. Valdība plāno arī turpmāku valdības parāda attiecības pret IKP samazinājumu līdz 49,3 % 2020. gadā. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka strukturālā bilance pieaugs no pārpalikuma 0,2 % apmērā no IKP 2017. gadā līdz 0,4 % no IKP 2018. gadā, pārsniedzot vidēja termiņa budžeta mērķi. Tiek prognozēts, ka vispārējās valdības parāds turpinās stabili samazināties, kļūstot mazāks par apjomu, ko paredz noteikums par parādu. Kopumā Padome uzskata: ir paredzams, ka Nīderlande 2017. un 2018. gadā ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Taču tajā pašā laikā, ievērojot vidēja termiņa budžeta mērķi, ir iespējams atbalstīt potenciālo izaugsmi un iekšzemes pieprasījumu, izmantojot fiskālo un strukturālo politiku, tostarp investīcijas pētniecībā un izstrādē, un – arī saistībā ar pastāvīgo ārējo nelīdzsvarotību – radot apstākļus lielākam reālo algu pieaugumam.

(7) Neseno nodarbinātības pieaugumu var lielā mērā attiecināt uz pašnodarbināto personu un to personu pieaugošo skaitu, kuri strādā, pamatojoties uz pagaidu līgumiem. Tas, ka ir liela un arvien pieaugoša pagaidu līgumu procentuālā attiecība un strauji pieaug to pašnodarbināto personu skaits, kurām nav darbinieku, ir izskaidrojams ar lielām atšķirībām starp piemērojamajiem darba tiesību noteikumiem, darba aizsardzību, kā arī atšķirībām nodokļu un sociālā nodrošinājuma likumos. Lai gan ir veikti daži pasākumi, daži no šiem faktoriem joprojām rada finansiālu stimulu darba ņēmējiem sākt strādāt pašnodarbinātā statusā vai veicina viņu pieņemšanu darbā ar pagaidu līgumu. Tam var būt īpaši kropļojoša ietekme uz darba tirgus perifēriju, un, iespējams, tas ir veicinājis pašlaik vērojamo reālo algu kopējā pieauguma palēnināšanos. Pašnodarbinātās personas biežāk ir nepietiekami apdrošinātas pret invaliditāti, bezdarbu un novecošanu. Ilgtermiņā tas varētu ietekmēt sociālā nodrošinājuma sistēmas stabilitāti.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

Pasākumu īstenošana fiktīvas pašnodarbinātības apkarošanai ir atlikta līdz 2018. gadam. Migrantu izcelsmes personu nodarbinātības stāvoklis joprojām ir nozīmīga problēma. Ārpus ES dzimušu migrantu nodarbinātības līmenis ir par 20 procentpunktiem zemāks nekā Nīderlandē dzimušu personu nodarbinātības līmenis, un tikai neliela daļa no šīs starpības ir skaidrojama ar vecuma un izglītības līmeņa atšķirībām.

(8) Mājsaimniecību uzkrājumu līmenis pēdējos gados ir palielinājies – daļēji tas ir skaidrojams ar to, ka ir pieauguši uzkrājumi otrā līmeņa pensiju sistēmā (obligātas privātās papildu shēmas), ko ir veicinājusi regulatīvā vide. Piemērots izmaksu un risku sadalījums paaudžu ietvaros un starp paaudzēm papildus pieņemtajiem noteikumiem par indeksāciju un finanšu rezervēm (finanšu novērtējuma sistēma) palīdzētu mājsaimniecībām to finanšu līdzekļus iedalīt vairāk uz izaugsmi vērstos veidos. Valdība paziņoja par savu nodomu būtiski reformēt otrā līmeņa pensiju sistēmu, lai uzlabotu tvērumu un izveidotu pārredzamāku, elastīgāku un aktuāri taisnīgāku sistēmu.

(9) Elastības trūkums un kropļojoši stimuli, kas ir izveidojušies gadu desmitos, ietekmē mājokļu finansēšanas un sektorālo ietaupījumu modeļus. Mājsaimniecību tendenci hipotekāro kredītu bruto parādu nodrošināt ar mājokļu līdzekļiem lielā mērā izskaidro ilgu laiku pastāvošie fiskālie stimuli, jo īpaši nodokļu atskaitījumi par hipotekāro kredītu procentu maksājumiem pilnā apmērā. Neraugoties uz ekonomikas atlabšanas pastiprināšanos, kopš 2012. gada šajā sakarā nav veikti nekādi turpmāki pasākumi.

(10) Krīzes laikā investīcijas ievērojami samazinājās, un kopš tā laika tās ir atjaunojušās tikai daļēji. Nepilnības visas ekonomikas mēroga investīcijās, šķiet, ir ļoti cikliskas, un tās veicināja lejupslīde mājokļu tirgū, kā arī fiskālās konsolidācijas pasākumi. Lai gan šķēršļi investīcijām šķiet nelieli, procedūras būvatļauju saņemšanai ir samērā ilgas. Zems investīciju līmenis atjaunojamo energoresursu jomā, šķiet, ir saistīts ar iepriekšējo tirgus dinamiku, tirgus nenoteiktību un regulatīvajiem faktoriem. Publiskie un privātie pētniecības un izstrādes izdevumi salīdzinājumā ar dalībvalstīm, kas sasniegušas vislabākos rezultātus, ir nelieli, ņemot vērā izglītības līmeni, akadēmiskos sasniegumus un ekonomikas attīstības līmeni. Valdības izdevumi šajā jomā kopš 2014. gada stagnē, savukārt privātie pētniecības un izstrādes izdevumi joprojām ir nelieli. Saistībā ar attiecīgo Padomes 2016. gada ieteikumu nav panākts progress.

(11) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Nīderlandes ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Nīderlandei adresētajiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Nīderlandē, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(12) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada stabilitātes programmu un uzskata ([1]), ka ir sagaidāms, ka Nīderlande ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus,

(13) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Tās ieteikumi, kas ir izstrādāti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu, ir atspoguļoti turpmāk 1. un 2. ieteikumā Nīderlandei,

AR ŠO IESAKA Nīderlandei 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Ievērojot vidēja termiņa mērķi, izmantot fiskālo un strukturālo politiku, lai veicinātu potenciālo izaugsmi un iekšzemes pieprasījumu, tostarp investīcijas pētniecībā un izstrādē. Veikt pasākumus, lai samazinātu atlikušos izkropļojumus mājokļu tirgū un mājsaimniecību stimulus aizņemties, jo īpaši samazinot nodokļu atskaitījumus par hipotekāro kredītu procentu maksājumiem.

([1]) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

2. Novērst atlikušos šķēršļus darbinieku pieņemšanai darbā ar pastāvīgiem līgumiem. Novērst pašnodarbināto personu, kurām nav darbinieku, lielo pieaugumu, tostarp samazinot nodokļa izkropļojumus, kas veicina pašnodarbinātību, neapdraudot uzņēmējdarbību, un sekmējot pašnodarbināto personu piekļuvi cenas ziņā pieejamai sociālajai aizsardzībai. Pamatojoties uz jau sākto plašo sagatavošanas procesu, palielināt otrā līmeņa pensiju sistēmas pārredzamību, starppaaudžu taisnīgumu un noturību pret satricinājumiem. Radīt apstākļus lielāka reālo algu pieauguma veicināšanai, ievērojot sociālo partneru lomu.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Austrijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Austrijas 2017. gada stabilitātes programmu

(2017/C 261/19)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 ([2]), pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Austrija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku, ko apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Padome 2017. gada 21. martā pieņēma Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ("ieteikums par eurozonu") ([3]).

(2) Ņemot vērā to, ka Austrija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ekonomiskajā un monetārajā savienībā starp ekonomikām ir cieša savstarpējā saikne, Austrijai būtu jānodrošina pilnīga un savlaicīga ieteikuma par eurozonu īstenošana, kā tas ir atspoguļots 1. ieteikumā turpmāk.

(3) 2017. gada ziņojums par Austriju tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Austrijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Austrijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).
([3]) OV C 92, 24.3.2017., 1. lpp.

(4) Austrija 2017. gada 21. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada 2. maijā – savu 2017. gada stabilitātes programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

(5) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([1]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(6) Austrija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2017. gada stabilitātes programmā paredz, ka nominālais deficīts 2017. gadā uzlabosies līdz 1,0 % no IKP un pēc tam 2021. gadā sasniegs 0,3 % no IKP. Paredzēts, ka vidēja termiņa budžeta mērķis – strukturālais deficīts 0,45 % apmērā no IKP līdz 2016. gadam un 0,5 % apmērā no IKP turpmāk – tiks sasniegts 2019. gadā. Saskaņā ar stabilitātes programmu ir sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP no 84,6 % 2016. gadā pakāpeniski samazināsies līdz 71,0 % 2021. gadā. Makroekonomikas scenārijs, kas ir minēto budžeta prognožu pamatā, ir labvēlīgs, un tajā paredzēts, ka 2017. un 2018. gadā strauji pieaugs investīcijas un eksports.

(7) Stabilitātes programmā norādīts, ka bēgļu ārkārtējā pieplūduma un ar drošību saistīto pasākumu ietekme uz budžetu ir ievērojama, un sniegti atbilstoši pierādījumi par šo budžeta papildu izmaksu tvērumu un veidu. Saskaņā ar Komisijas datiem 2016. gadā attiecināmie papildu izdevumi, kas saistīti ar bēgļu ārkārtējo pieplūdumu, bija 0,25 % no IKP un papildu izdevumi, kas saistīti ar drošības pasākumiem, bija 0,04 % no IKP. Pašlaik tiek lēsts, ka salīdzinājumā ar 2016. gadu ar drošību saistīto pasākumu papildu ietekme 2017. gadā būs 0,01 % no IKP. Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā un 6. panta 3. punktā paredzētie noteikumi ļauj segt šos papildu izdevumus, jo bēgļu pieplūdums, kā arī bargie terorisma draudi ir ārkārtēji apstākļi, to ietekme uz Austrijas publiskajām finansēm ir ievērojama, un finanšu stabilitāte netiktu apdraudēta, pieļaujot pagaidu novirzi no korekcijas gaitas vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai. Tādējādi nepieciešamās korekcijas vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai 2016. gadā tika samazinātas, lai ņemtu vērā papildu izmaksas saistībā ar bēgļiem un drošību. Attiecībā uz 2017. gadu galīgais novērtējums, tostarp par attiecināmajām summām, tiks veikts 2018. gada pavasarī, pamatojoties uz Austrijas iestāžu sniegtajiem novērotajiem datiem.

(8) Padome 2016. gada 12. jūlijā ieteica Austrijai nodrošināt, lai novirze no vidēja termiņa budžeta mērķa attiektos vienīgi uz pielaidi, kas piešķirta saistībā ar bēgļu ārkārtējā pieplūduma ietekmi uz budžetu ([2]), un šajā sakarībā 2017. gadā panākt gada fiskālo korekciju 0,3 % apmērā no IKP, ja vien atbilstība vidēja termiņa budžeta mērķim netiek panākta ar mazākiem pūliņiem. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, strukturālajai bilancei 2017. gadā ir jāpaliek stabilai, ņemot vērā piešķirtās pielaides. Komisijas prognozē ir norādīts uz risku, ka 2017. gadā Austrija varētu nedaudz novirzīties no minētās prasības. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, 2018. gadā Austrijai būtu jānodrošina, ka valdības neto primāro izdevumu nominālais pieauguma temps ([3]) nepārsniedz 2,2 %, kas atbilst strukturālās bilances uzlabojumam 0,3 % apmērā

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

([2]) Austrijai ir atļauts līdz 2017. un 2018. gadam novirzīties no vidēja termiņa budžeta mērķa par summu, kas atbilst tai papildu ietekmei uz budžetu saistībā ar bēgļu ārkārtējo pieplūdumu un ar drošību saistītiem pasākumiem, kura radās attiecīgi 2015. un 2016. gadā, jo pagaidu novirzes katrā gadījumā tiek attiecinātas uz turpmākajiem trim gadiem.

([3]) Valdības neto izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

no IKP ([1]). Nemainīgas politikas apstākļos Austrija riskētu 2018. gadā nedaudz novirzīties no minētās prasības. Tomēr vienlaikus tiek prognozēts, ka Austrija 2017. un 2018. gadā ievēros noteikumu par parādu. Kopumā Padome uzskata, ka Austrijai jābūt gatavai veikt turpmākus pasākumus, lai 2017. un 2018. gadā nodrošinātu atbilstību prasībām.

(9) Sabiedrības straujas novecošanas dēļ pensiju izdevumi un veselības aprūpes izdevumi rada vidēju risku fiskālajai stabilitātei vidējā termiņā un ilgtermiņā. Austrijas publiskie izdevumi pensijām salīdzinājumā ar citām dalībvalstīm ir samērā lieli, un ir sagaidāms, ka līdz 2060. gadam tie palielināsies par 0,5 procentpunktiem no IKP. Salīdzinājumam: sagaidāms, ka Savienības vidējais rādītājs tajā pašā laikposmā samazināsies par 0,2 procentpunktiem no IKP. Viens no galvenajiem faktoriem, kas sekmē pensiju izdevumu palielināšanos, ir tas, ka faktiskais pensionēšanās vecums, neraugoties uz nesenajām reformām, joprojām ir zems. Faktiskais pensionēšanās vecums ir vidējais vecums, kādā persona pamet darba tirgu, un Austrijā tas pašlaik tas ir 62 gadi un 6 mēneši vīriešiem un 61 gads sievietēm; šie rādītāji ir zemāki nekā Savienības vidējais rādītājs: 63 gadi un 7 mēneši vīriešiem un 62 gadi un 7 mēneši sievietēm (2014. gada dati). Turklāt pašreizējais likumā noteiktais pensionēšanās vecums sievietēm – 60 gadi – ir viens no zemākajiem Savienībā, un tikai 2024. gadā to sāks saskaņot ar vīriešu pensionēšanās vecumu. Likumā noteiktā pensionēšanās vecuma sasaistīšana ar paredzamā mūža ilguma izmaiņām palīdzētu nodrošināt pensiju ilgtspēju sabiedrības novecošanas kontekstā un sekmētu arī faktiskā pensionēšanās vecuma paaugstināšanu.

(10) Veselības aprūpes jomā ir sagaidāms, ka publiskie izdevumi, kuru līmenis jau patlaban ir augsts, vidējā termiņā un ilgtermiņā ievērojami pieaugs, proti, par 1,3 procentpunktiem no IKP līdz 2060. gadam; salīdzinājumam: Savienības vidējais rādītājs ir 0,9 procentpunkti. Lielo veselības aprūpes izdevumu galvenais iemesls ir apjomīgā slimnīcu nozare, savukārt lētākā ambulatorā aprūpe netiek pietiekami izmantota. Slimnīcu izdevumu īpatsvars kopējos veselības aprūpes izdevumos ir viens no lielākajiem Savienībā. Neseno iniciatīvu mērķis bija stiprināt primārās veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu, tādēļ tās ir rūpīgi jāīsteno, tostarp atbalstot jaunus finanšu līgumus starp veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem un sociālās nodrošināšanas fondiem. Turklāt Austrijas slimnīcu nozarē netiek pietiekami izmantoti efektīvi publiskie iepirkumi, piemēram, Savienības mēroga konkursi (0,23 % no IKP salīdzinājumā ar 0,62 % vidēji Savienībā), iepirkumu apvienošana un tādu kritēriju izmantošana līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanai, kas nav cena.

(11) 2017. gada Finanšu izlīdzināšanas likums ir palīdzējis vienkāršot dažādo Austrijas valdības līmeņu finanšu attiecības. Tomēr fiskālā sistēma Austrijā joprojām ir pārlieku sarežģīta kompetenču un finanšu mehānismu ziņā, un tai joprojām kaitē neatbilstības starp vietējo valdību un federālo zemju valdību ierobežotajām tiesībām gūt ienākumus un plašāku atbildību par tēriņiem.

(12) Kaut gan 2016. gada nodokļu reformas rezultātā nodokļu īpatsvars darbaspēka izmaksās no 49,5 % ir samazinājies līdz 46,7 %, tas joprojām ir samērā liels salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju 40,6 % (šie dati attiecas uz vienu vidusmēra pelnītāju, kam nav bērnu). Tā kā ienākumu kategorijas netiek indeksētas atbilstoši inflācijai, nodokļu īpatsvars darbaspēka izmaksās ikgadējo fiskālo bremžu ietekmē atkal pakāpeniski palielināsies. Turpretī izaugsmei labvēlīgāki ieņēmumu avoti, piemēram, regulāri īpašuma nodokļi, netiek pietiekami izmantoti galvenokārt tādēļ, ka nodokļa bāze ir novecojusi. Ieņēmumi no regulāriem īpašuma nodokļiem Austrijā ir ļoti mazi un veido 0,2 % no IKP salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju – 1,6 % no IKP 2014. gadā. Tāpat netiešā nodokļa likme, ko Austrijā piemēro energoresursiem, ir samērā zema, un tas liecina par neizmantotu potenciālu vides nodokļu jomā, kas ietver arī pozitīvus stimulus attiecībā uz rīcību.

(13) Lai gan darba tirgus Austrijā darbojas labāk nekā lielākajā daļā dalībvalstu, problēmas tajā pastāv. Jo īpaši sieviešu darba tirgus potenciāls netiek pietiekami izmantots, par ko liecina liela vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirība, kas cita starpā rodas tādēļ, ka darba tirgū ir liels nepilnas slodzes nodarbinātības īpatsvars. 2015. gadā vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirība Austrijā bija 21,7 % salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju – 16,3 %. Nepilnas slodzes darbu strādājošo sieviešu lielais īpatsvars, kas ir lielāks par vidējo rādītāju, lielā mērā ir saistīts ar bērnu un vecu cilvēku aprūpes pienākumu veikšanu. 2015. gadā bērnu agrīnās aprūpes vietas bija pieejamas 25,5 % bērnu vecumā līdz trīs gadu vecumam, un šis rādītājs joprojām ir ievērojami zemāks par Barselonas mērķi, proti, 33 %.

(14) Austrija jau patlaban ir pārsniegusi savus stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķus izglītības jomā. Tomēr ESAO Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas (*PISA*) 2015. gada rezultāti apstiprināja, ka izglītības rezultāti ir ļoti atkarīgi no sociālekonomiskās izcelsmes. Turklāt migrantu izcelsmes skolēnu izglītības rezultāti ir ievērojami

([1]) Korekcijas prasībā Austrijai 2018. gadā ir ņemta vērā pielaide, kas saistīta ar ārkārtējiem apstākļiem un piešķirta 2016. gadam, jo pagaidu novirzes tiek attiecinātas uz turpmākajiem trim gadiem.

sliktāki par pārējo skolēnu izglītības rezultātiem. 2016. gadā varbūtība, ka ārvalstīs dzimuši skolēni pārtrauks mācības pirms vidusskolas izglītības iegūšanas, bija 2,7 reizes lielāka nekā Austrijā dzimušu skolēnu vidū. Integrācijas problēmas skar arī Austrijā dzimušus imigrantu bērnus. Turklāt Austrijai ir problemātiski izglītības sistēmā integrēt lielu skaitu patvēruma meklētāju un bēgļu.

(15) Situācijas attīstība banku nozarē liecina par uzlabojumiem, kas ir stabili, tomēr lēni. Austrijas banku kapitalizācijas līmenis joprojām ir zemāks nekā līdzīgās bankās Savienībā, un to spēja gūt peļņu vietējā tirgū ir bijusi pakļauta spiedienam. Kas attiecas uz starptautiskām operācijām, aktīvu kvalitāte un rentabilitāte vairākos tirgos Centrāleiropā, Austrumeiropā un Dienvidaustrumeiropā ir turpinājusi uzlaboties, taču vēl pastāv vājie punkti. Savukārt nekustamā īpašuma cenu pieaugums un hipotekārās kreditēšanas atkopšanās apliecina makroprudenciālo pasākumu nozīmi.

(16) 2016. gadā Austrijā atsākās investīciju pieaugums, bet MVU investīcijās un investīcijās pakalpojumu nozarē joprojām bija vērojamas nepilnības. Austrija ir atzinusi uzņēmumu dibināšanas un to izaugsmes nozīmi attiecībā uz jaunām investīcijām (proti, tām, kas nav atjaunošanai paredzētas investīcijas) un ar tām saistīto darbvietu radīšanu. Tādēļ Austrija ir nospraudusi vērienīgus mērķus: veicināt digitālo pārveidi, kā arī risināt jautājumu par diviem rādītājiem, kas Austrijā ierasti ir zemi: uzņēmumu dibināšanas rādītāju (7,4 % salīdzinājumā ar 10,8 % vidēji Savienībā) un uzņēmumu izaugsmes rādītāju (straujas izaugsmes uzņēmumu īpatsvars Austrijā ir 7,3 % salīdzinājumā ar 9,2 % vidēji Savienībā). Jau ir paziņots par dažiem konkrētiem pasākumiem, kuros šķēršļu investīcijām samazināšana ir apvienota ar uzlabotiem pamatnosacījumiem pašu kapitāla finansēšanai, uzņēmējdarbības veicināšanu un nodokļu stimuliem.

(17) Joprojām pastāv lieli regulatīvie šķēršļi darījumdarbības pakalpojumu un reglamentēto profesiju nozarēs, kur ierobežojumu līmenis ir augstāks nekā vidēji Savienībā, jo īpaši attiecībā uz arhitektiem un inženieriem. Turklāt šajās profesijās tāpat kā juristu, grāmatvežu/nodokļu konsultantu, patentu aģentu, nekustamā īpašuma aģentu un tūristu gidu profesijā klientu mainības koeficients ir ievērojami mazāks nekā vidēji Savienībā, kas, šķiet, liecina par samērā nelielu dinamismu un konkurenci profesionālo pakalpojumu jomā Austrijā. Šie šķēršļi cita starpā ir 1) ierobežojumi arhitektiem, inženieriem un patentu advokātiem attiecībā uz akcionāru sastāvu un uzņēmuma formu, 2) daudzdisciplīnu ierobežojumi arhitektiem un inženieriem un 3) arhitektiem, inženieriem un tūristu gidiem rezervēto darbību īpaši plašās jomas. Šādu šķēršļu samazināšana varētu radīt sīvāku konkurenci, kuras rezultātā tirgū ienāktu vairāk uzņēmumu, un tas nāktu par labu patērētājiem, jo cenas būtu zemākas. Ieteikumi šā jautājuma risināšanai tika sniegti 2017. gada janvārī Komisijas paziņojumā, kas ir daļa no pasākumu kopuma šķēršļu novēršanai pakalpojumu tirgos.

(18) Austrija ir pielikusi ievērojamas pūles, lai uzņemtu patvēruma meklētājus un integrētu bēgļus, kā arī citus imigrantus. Tomēr migrantu izcelsmes personu, jo īpaši ārpus Savienības dzimušu sieviešu un darbu meklējošu bēgļu, integrācija darba tirgū joprojām ir problemātiska.

(19) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Austrijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Austrijai adresētiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Austrijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(20) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums [1] ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Austrijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

[1] Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

1. Īstenot savu fiskālo politiku atbilstīgi Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasībām, kas nozīmē 2018. gadā sasniegt savu vidēja termiņa budžeta mērķi, ņemot vērā pielaidi, kas saistīta ar ārkārtējiem apstākļiem. Nodrošināt veselības aprūpes sistēmas un pensiju sistēmas ilgtspēju. Racionalizēt un optimizēt dažādo valdības līmeņu kompetences un saskaņot to atbildību par finansējumu un tēriņiem.

2. Uzlabot sieviešu stāvokli darba tirgū, šādā nolūkā cita starpā nodrošinot pilna laika aprūpes pakalpojumus. Uzlabot nelabvēlīgākā situācijā esošu jauniešu, jo īpaši migrantu izcelsmes jauniešu, sasniegumus izglītības jomā. Veicināt ieguldījumus pakalpojumu nozarē, samazinot administratīvos un regulatīvos šķēršļus, atvieglojot ienākšanu tirgū un veicinot uzņēmumu izaugsmi.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Polijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Polijas 2017. gada konverģences programmu

(2017/C 261/20)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 ([2]), pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Polija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.

(2) 2017. gada ziņojums par Poliju tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Polijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Polijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.

(3) Polija 2017. gada 28. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada konverģences programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

(4) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([3]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(5) Polija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2017. gada konverģences programmā plāno pakāpenisku nominālās bilances uzlabojumu no deficīta, kas bija 2,4 % no IKP 2016. gadā, līdz 1,2 % no IKP 2020. gadā. Nav sagaidāms, ka programmas darbības laikā, proti, līdz 2020. gadam, tiks sasniegts vidējā termiņa budžeta mērķis, proti, strukturālais deficīts 1 % apmērā no IKP. Saskaņā ar 2017. gada konverģences programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP palielināsies no 54,4 % no IKP 2016. gadā līdz 55,3 % no IKP 2017. gadā un līdz 2020. gadam samazināsies līdz 52,1 % no IKP. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir labvēlīgs.

(6) Padome 2016. gada 12. jūlijā attiecībā uz 2017. gadu ieteica Polijai panākt gada fiskālo korekciju 0,5 % apmērā no IKP virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanu. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, pastāv risks 2017. gadā nedaudz novirzīties no ieteiktās korekcijas.

(7) Ņemot vērā Polijas fiskālo stāvokli, ir sagaidāms, ka 2018. gadā tā turpinās veikt korekcijas virzībā uz vidējā termiņa budžeta mērķa sasniegšanu, proti, strukturālo deficītu 1 % apmērā no IKP. Atbilstoši vispārpieņemtajai korekciju matricai saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu šāda korekcija nozīmē prasību, lai nominālās izaugsmes līmenis valdības neto primārajos izdevumos ([1]) nepārsniegtu 3,7 % 2018. gadā. Tas atbilstu strukturālajai korekcijai 0,5 % apmērā no IKP. Nemainīgas politikas apstākļos pastāv risks, ka 2018. gadā būs ievērojama novirze no minētās prasības. Kopumā Padome uzskata, ka Polijai ir jābūt gatavai veikt turpmākus pasākumus 2017. gadā un ka 2018. gadā būs nepieciešami papildu pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem. Tomēr, kā paredzēts Regulā (EK) Nr. 1466/97, budžeta plānu un rezultātu izvērtējumā būtu jāņem vērā attiecīgās dalībvalsts budžeta līdzsvars, ņemot vērā cikliskos apstākļus. Kā atgādināts Komisijas paziņojumā par 2017. gada Eiropas pusgadu, kas pievienots šiem konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem, 2018. gada budžeta rezultātu izvērtējumā būs pienācīgi jāņem vērā mērķis panākt tādu fiskālo nostāju, kas sekmē gan pašreizējās atlabšanas stiprināšanu, gan Polijas publisko finanšu stabilitātes nodrošināšanu. Saistībā ar minēto Padome atzīmē, ka Komisija plāno veikt vispārēju izvērtējumu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1466/97, jo īpaši ņemot vērā ciklisko situāciju Polijā.

(8) 2017. gada ziņojumā par valsti konstatēts, ka tika panākts zināms progress attiecībā uz nodokļu iekasēšanas uzlabošanu, jo Polija veica vairākas reformas, kuru mērķis bija stiprināt nodokļu sistēmu. Būtu cieši jāuzrauga to kopējā ietekme uz nodokļu iekasēšanu un nodokļu saistību izpildes izmaksām. Turpretī Polijā nav panākts progress attiecībā uz to, lai ierobežotu plašo samazinātu PVN likmju izmantošanu, kurām ir negatīva ietekme uz PVN ieņēmumiem un kuras nav efektīvs sociālās politikas instruments.

(9) Polija saskaras ar izdevumu pieaugumu dažādās jomās, jo īpaši tajās, kas saistītas ar sabiedrības novecošanu. Tāpēc ir jāievieš mehānismi publisko izdevumu lietderības un efektivitātes novērtēšanai, lai resursus varētu pārdalīt. Ņemot to vērā, valdība ir paziņojusi par plāniem stiprināt budžeta procesu, jo īpaši attiecībā uz vidējā termiņa budžeta sistēmu un izdevumu pārskatīšanas iestrādāšanu budžeta procesā. Polija ir vienīgā dalībvalsts, kurai nav ne pilnvērtīgas un neatkarīgas fiskālās padomes, ne arī zināmu plānu tādu izveidot, kaut gan valstī ir neatkarīgas fiskālās iestādes, kas pilda dažas no šādas padomes funkcijām.

(10) Sagaidāms, ka darbspējīgā vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanās Polijā turpmākajās desmitgadēs ierobežos izaugsmes potenciālu. Polijas darba tirgus pēdējos gados ir darbojies labi. Nodarbinātības līmenis turpināja palielināties, bet vairāki nesenie politikas pasākumi var samazināt ekonomiski aktīva darbaspēka līmeni, jo īpaši sieviešu, mazkvalificētu personu un gados vecāku cilvēku vidū. Sagaidāms, ka likumā noteiktā pensionēšanās vecuma samazināšana 2017. gada beigās mudinās daļu no gados vecākiem darba ņēmējiem pamest darba tirgu. Polijas sociālās aizsardzības sistēma sniedz tikai nelielus stimulus sākt strādāt. Sagaidāms, ka jaunais bērnu pabalsts mazinās nabadzību un nevienlīdzību, taču tas var arī negatīvi ietekmēt ekonomiski aktīva darbaspēka līmeni vecāku,

([1]) Valdības neto izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

galvenokārt sieviešu, vidū. Bērnu pabalsta apmērs un ierobežotās pārbaudes materiālā stāvokļa noteikšanai mazina stimulus strādāt, kas ir iestrādāti citos sociālajos pabalstos. Sākot no 2016. gada septembra, ir atcelts pienākums apmeklēt pirmsskolas izglītības iestādi piecus gadus veciem bērniem, un formālajā bērnu aprūpē uzņemto tādu bērnu īpatsvars, kas ir jaunāki par trim gadiem, ir viens no mazākajiem Savienībā. Neraugoties uz veiktajiem pasākumiem, darba tirgus segmentācija joprojām ir liela, un tas negatīvi ietekmē ražīgumu un cilvēkkapitāla uzkrāšanos. Joprojām ir šķēršļi plašākai pastāvīgo darba līgumu slēgšanai. Kodifikācijas komiteja gatavo jaunu individuālo un kolektīvo darba tiesību kodeksu projektu. Tā ir iespēja novērst šos šķēršļus.

(11) Pēdējos gados vidējais faktiskais pensionēšanās vecums ir palielinājies, taču tas joprojām ir pārāk mazs. Lielāks faktiskais pensionēšanās vecums ir ļoti svarīgs ekonomikas izaugsmei, nākotnes pensiju adekvātumam un pensiju sistēmas fiskālajai stabilitātei. Taču nesenais lēmums samazināt likumā noteikto pensionēšanās vecumu līdz 60 gadiem sievietēm un līdz 65 gadiem vīriešiem rada pretēju ietekmi un var negatīvi ietekmēt faktisko pensionēšanās vecumu. Dārgā īpašā sociālās apdrošināšanas sistēma lauksaimniekiem (*KRUS*) ir vēl viens cēlonis nelielajai darbaspēka mobilitātei un slēptajam bezdarbam lauksaimniecības nozarē.

(12) Izglītības sistēma pēdējo divu desmitgažu laikā ir ievērojami uzlabojusies – 15 gadus vecu jauniešu pamatprasmes ir krietni virs Savienības vidējā līmeņa, un mācību priekšlaicīgas pārtraukšanas rādītājs ir viens no zemākajiem Savienībā. Taču joprojām var uzlabot veidu, kādā skolēniem tiek nodrošinātas strauji mainīgajam darba tirgum atbilstošas prasmes. Gaidāmās izmaiņas sākumskolas un vidusskolas izglītībā rada lielas organizatoriskas problēmas un saīsina vispārējās izglītības ilgumu, kas var negatīvi ietekmēt izglītības kvalitāti. Ir paziņots arī par papildu izmaiņām nolūkā pielāgot profesionālo izglītību un apmācību darba tirgus vajadzībām, taču vēl nav skaidrs, kāds ir to potenciāls novērst esošos trūkumus. Valdība ir sākusi apspriešanu par augstākās izglītības reformu nolūkā uzlabot nozares darbību un atbilstību darba tirgum. Polijai ir raksturīga nepietiekama līdzdalība pieaugušo izglītībā, un pieaugušo pamatprasmju vidējais līmenis ir zems, kas savukārt kavē to nodarbināmību.

(13) Nepilnības telpiskajā plānošanā palielina administratīvo slogu, kas saistīts ar nepieciešamību iegūt būvatļaujas. Zemes izmantošanas plāni ir izstrādāti tikai attiecībā uz nelielu Polijas teritorijas daļu, un to kvalitāte bieži vien ir zema. Apgabalos, attiecībā uz kuriem šādu plānu nav, būvatļaujas tiek piešķirtas, pamatojoties uz vienreizējiem lēmumiem par zemes apbūvi, kas investoriem rada risku un nenoteiktību. Būvniecības kodeksa projekta mērķis ir konsolidēt telpiskās plānošanas procesus un atvieglot investoriem radīto administratīvo slogu. Reforma sniedz iespēju uzlabot situāciju, bet tas atkarīgs no tiesību akta galīgās versijas un tā īstenošanas.

(14) Darījumdarbības vide kopumā ir labvēlīga. Tomēr 2016. gadā ievērojami samazinājās investīciju aktivitāte, jo pārejas posma starp plānošanas periodiem dēļ mazāk tika izmantoti Savienības struktūrfondi un citstarp palielinājās nenoteiktība privāto investoru vidū. Piedevām uzņēmēju uzticēšanos ietekmēja regulatīvo izmaiņu skaita pieaugums un ierobežotās sabiedriskās apspriešanas par daudziem svarīgiem tiesību aktiem. Juridiskā noteiktība un uzticēšanās regulatīvās, nodokļu un citu jomu politikas un iestāžu darba kvalitātei un prognozējamībai ir svarīgi faktori, kas varētu ļaut pieaugt investīciju līmenim. Šajā sakarā ir būtisks arī tiesiskums un neatkarīga tiesu vara. Juridiskā noteiktība uzlabosies, ja tiks kliedētas bažas saistībā ar tiesiskumu. Ņemot vērā, ka valdība cenšas palielināt savu lomu ekonomikā, būs svarīgi nodrošināt lēmumu par investīcijām ekonomisko dzīvotspēju. Vairākās jomās vēl joprojām ir ievērojams regulatīvais slogs.

(15) Savienības finansējuma izmantošanas rezultātā ir strauji attīstījies ceļu tīkls, taču ceļu satiksmes negadījumos bojāgājušo skaits joprojām ir viens no lielākajiem Savienībā, un tas rada lielas sociālās izmaksas. Neraugoties uz to, ka ir pieejami ievērojami Savienības fondu līdzekļi, dzelzceļa nozarē joprojām ir vērojamas nepilnības projektu īstenošanā. Joprojām nav atrisināta arī problēma saistībā ar to, kā nodrošināt ilgu ekspluatācijas laiku dzelzceļa aktīviem, jo trūkst daudzgadu programmas dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanai.

(16) Aptuveni 60 % no Polijas fosilā kurināmā uzstādītās jaudas tiek ražota vairāk nekā 30 gadus vecās iekārtās. Tādēļ turpmākajos gados tai ir nepieciešamas ievērojamas investīcijas. 2016. gadā elektroenerģijas starpsavienojumu īpatsvars bija viens no zemākajiem ES. Līdz ar to, ka ir jāpārtrauc ekspluatēt ievērojamu daļu no jaudas ražojošām iekārtām un ka pieaug pieprasījums pēc elektroenerģijas, izredzes nodrošināt elektroenerģijas ražošanas

pietiekamību ir vājas. Pastāv risks, ka saistošais nacionālais mērķis 2020. gadam attiecībā uz atjaunojamo energoresursu enerģiju netiks sasniegts. Pēc tam, kad sāka darboties sašķidrinātās dabasgāzes terminālis, Polija ievērojami uzlaboja savu gāzes piegādes drošību. Tā ir arī attīstījusi savu nacionālo gāzes pārvades un sadales tīklu. Taču darbs pie reģionāli nozīmīgiem gāzes starpsavienojumiem nav virzījies uz priekšu atbilstoši grafikam.

(17) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Polijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada konverģences programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Polijai adresētajiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ir ņēmusi vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Polijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(18) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada konverģences programmu, un tās atzinums ([1]) ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Polijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Ņemot vērā to, ka ir jāstiprina pašreizējā atlabšana un jānodrošina Polijas publisko finanšu stabilitāte, 2018. gadā īstenot ievērojamus fiskālos centienus, ievērojot Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasības. Veikt pasākumus, lai uzlabotu publisko izdevumu efektivitāti un ierobežotu samazinātu PVN likmju izmantošanu.

2. Veikt pasākumus, lai palielinātu ekonomiski aktīva darbaspēka līmeni, jo īpaši sieviešu, mazkvalificētu personu un gados vecāku cilvēku vidū, tostarp sekmējot atbilstīgu prasmju apguvi un novēršot šķēršļus pastāvīgākiem nodarbinātības veidiem. Nodrošināt pensiju sistēmas stabilitāti un adekvātumu, veicot pasākumus faktiskā pensionēšanās vecuma palielināšanai un uzsākot preferenciālās pensiju sistēmas reformu.

3. Veikt pasākumus, lai novērstu šķēršļus investīcijām, jo īpaši transporta nozarē.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

([1]) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktu.

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Portugāles 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Portugāles 2017. gada stabilitātes programmu

(2017/C 261/21)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ([2]), un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Portugāle bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku, ko apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Padome 2017. gada 21. martā pieņēma Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ("ieteikums par eurozonu") ([3]).

(2) Ņemot vērā to, ka Portugāle ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ekonomiskajā un monetārajā savienībā starp ekonomikām ir cieša savstarpējā saikne, Portugālei būtu jānodrošina pilnīga un savlaicīga ieteikuma par eurozonu īstenošana, kā tas ir atspoguļots 1.–4. ieteikumā turpmāk.

(3) 2017. gada ziņojums par Portugāli tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Portugāles panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Portugāles progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu, kura rezultāti arī tika publicēti 2017. gada 22. februārī. Komisijas veiktā analīze ļāva secināt, ka Portugālē pastāv pārmērīga makroekonomikas nelīdzsvarotība. Jo īpaši lielās

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
([2]) OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.
([3]) OV C 92, 24.3.2017., 1. lpp.

ārējās neto saistības, privātā sektora un valsts parāds un lielais ieņēmumus nenesošu aizdevumu īpatsvars joprojām augsta, bet arvien zemāka bezdarba līmeņa un lēna ražīguma pieauguma apstākļos rada neaizsargātību. Potenciālā izaugsme atpaliek no pirmskrīzes līmeņa, to ir skārušas pastāvīgas nepilnības un elastības trūkums preču un darba tirgū, kā arī ārējā nelīdzsvarotība. Tekošā konta bilancē vērojami nelieli uzlabojumi, taču ir nepieciešami papildu centieni, lai būtiskāk koriģētu ārējās neto saistības. Pēc būtiskas korekcijas iepriekšējos gados darbaspēka izmaksas uz vienu vienību sāka palielināties gausā ražīguma pieauguma, kā arī algu pieauguma dēļ. Privātā sektora parāda līmenis samazinās, un valdības parāds ir stabilizējies, kaut arī joprojām pastāv vajadzība samazināt aizņemto līdzekļu īpatsvaru. Ienākumus nenesošu aizdevumu līmenis joprojām ir augsts, un kopā ar zemu rentabilitāti un salīdzinoši nelielajām kapitāla rezervēm tie rada risku banku bilancēs. Apstākļi darba tirgū ir uzlabojušies, tomēr jauniešu un ilgtermiņa bezdarba līmenis, kā arī pagaidu darbinieku īpatsvars joprojām ir augsts.

(4) Portugāle 2017. gada 28. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus. Portugāles 2017. gada valsts reformu programmā ir ietvertas gan īstermiņa, gan vidēja termiņa saistības. Tajā jo īpaši ir ietverti pasākumi publisko finanšu pārvaldības un darījumdarbības vides uzlabošanai, kā arī uzņēmumu parādu novēršanai. Tajā ir pausta apņemšanās ar vērienīgām reformām modernizēt valsts pārvaldi, palielināt sociālo aizsardzību, celt darbaspēka prasmju līmeni un uzlabot pārvaldību valsts uzņēmumos. Tā arī aptver problēmas, kas ir apzinātas 2017. gada ziņojumā par Portugāli un ieteikumos par eurozonu, tostarp vajadzību atsākt investīcijas un nodrošināt publisko finanšu stabilitāti. Ja tā norādītajos termiņos tiks īstenota pilnā apmērā, šie pasākumi palīdzētu rast risinājumu Portugāles makroekonomikas nelīdzsvarotībai un īstenot Portugālei adresētos ieteikumus. Balstoties uz Portugāles politisko saistību izvērtējumu, Komisija apstiprina tās iepriekšējo izvērtējumu, ka šajā posmā nav nepieciešami papildu pasākumi saistībā ar makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru. Politikas reformu programmas īstenošana tiks cieši pārraudzīta, piemērojot īpašu uzraudzību.

(5) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([1]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(6) Pēc pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras atcelšanas Portugāle pašreiz ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro pārejas noteikumu par parādu. Savā 2017. gada stabilitātes programmā Portugāle plāno 2017. un 2018. gadā sasniegt nominālo deficītu attiecīgi 1,5 % apmērā no IKP un 1,0 % apmērā no IKP un panākt turpmākus uzlabojumus līdz pārpalikumam 0,4 % apmērā no IKP 2020. gadā. Minētajos plānos nav ņemts vērā, ka banku atbalsta pasākumu rezultātā, iespējams, palielināsies deficīts. Tiek plānots, ka vidēja termiņa budžeta mērķis, proti, strukturālais pārpalikums 0,25 % apmērā no IKP, tiks sasniegts līdz 2021. gadam. 2017. gada stabilitātes programmā ir prognozēts, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2017. gadā sasniegs 127,9 % un 2018. gadā – 124,2 %, un tad 2020. gadā tā būtu 117,6 %. Makroekonomikas scenārijs, kas ir minēto budžeta prognožu pamatā, ir ticams attiecībā uz 2017. gadu, bet labvēlīgs attiecībā uz turpmākajiem gadiem. Vienlaikus tie pasākumi, kas ir vajadzīgi, lai no 2017. gada sekmētu plānoto deficīta mērķu sasniegšanu, nav pietiekami precizēti.

(7) Padome 2016. gada 12. jūlijā ieteica Portugālei 2017. gadā panākt gada fiskālo korekciju vismaz 0,6 % apmērā no IKP virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanu. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, pastāv risks 2017. gadā būtiski novirzīties no ieteiktās korekcijas.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

(8) Ņemot vērā Portugāles fiskālo stāvokli un jo īpaši tās parādu līmeni, ir paredzams, ka 2018. gadā Portugāle turpinās veikt korekciju virzībā uz savu vidēja termiņa budžeta mērķi, proti, strukturālo pārpalikumu 0,25 % apmērā no IKP. Atbilstoši vispārpieņemtajai korekciju metodikai, ko izmanto Stabilitātes un izaugsmes paktā, šāda korekcija nozīmē prasību, lai nominālās izaugsmes līmenis valdības neto primārajos izdevumos ([1]) nepārsniegtu 0,1 % 2018. gadā. Tas atbilstu strukturālajai korekcijai vismaz 0,6 % apmērā no IKP. Nemainīgas politikas apstākļos pastāv risks, ka 2018. gadā būs ievērojama novirze no minētās prasības. Tiek prognozēts, ka 2017. un 2018. gadā Portugāle *prima facie* neizpildīs pārejas noteikumu par parādu. Kopumā Padome uzskata, ka 2017. gadā būs vajadzīgi papildu pasākumi, lai ievērotu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Tomēr, kā paredzēts Regulā (EK) Nr. 1466/97, budžeta plānu un rezultātu izvērtējumā būtu jāņem vērā dalībvalsts budžeta bilance, ņemot vērā cikliskos apstākļus. Kā atgādināts Komisijas paziņojumā par 2017. gada Eiropas pusgadu, kas pievienots šiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, 2018. gada budžeta plāna projekta izvērtējumā un sekojošajā 2018. gada budžeta rezultātu izvērtējumā būs pienācīgi jāņem vērā mērķis panākt tādu fiskālo nostāju, kas palīdz gan stiprināt notiekošo atlabšanu, gan nodrošināt Portugāles publisko finanšu stabilitāti. Saistībā ar minēto Padome atzīmē, ka Komisija plāno veikt vispārēju izvērtējumu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1466/97, jo īpaši ņemot vērā ciklisko situāciju Portugālē.

(9) Stabila budžeta konsolidācija balstās uz savlaicīgu un stingru jaunā budžeta pamatlikuma īstenošanu, publisko izdevumu pārskatīšanu un racionalizēšanu un ieņēmumu iekasēšanas turpmāku uzlabošanu. Portugāle ir sākusi izdevumu pārskatīšanu, galvenokārt balstoties uz efektivitātes pasākumiem, kuros ir iesaistīta Veselības ministrija un Izglītības ministrija, valsts uzņēmumi, (centralizēts) publiskais iepirkums un nekustamā īpašuma apsaimniekošana. Tomēr šī izdevumu pārskatīšana vēl nav pietiekami plaša, jo tā attiecas vienīgi uz centrālo valdību un tajā galvenā uzmanība ir pievērsta efektivitātes radītiem ietaupījumiem, no pakalpojumu racionalizēšanas. Veselības nozarē valdība ir pieņēmusi pasākumus, kuru mērķis ir sekmēt slimību profilaksi un sabiedrības veselības politiku. Turklāt ir veikti vairāki pasākumi, lai veselības aprūpes nozari padarītu efektīvāku un ilgtspējīgāku, piemēram, centralizētu iepirkumu vai plašākas ģenērisko zāļu izmantošanas rezultātā. Tomēr, lai gan slimnīcu reforma turpinās, budžeta plānošana un īstenošana slimnīcās joprojām ir ievērojama problēma. Novēloti (kavēti) maksājumi turpina pieaugt, un tas norāda uz trūkumiem grāmatvedības kontroles mehānismos un pārvaldības paņēmienos. Precīza un līdzsvarota budžeta plānošana, uzlabota kontrole un efektīva saistību kontroles likuma īstenošana varētu palīdzēt samazināt kavētos maksājumus un uzlabot efektivitāti un kvalitāti šajā nozarē. Augstās un aizvien pieaugošās ar sabiedrības novecošanu saistītās izmaksas apdraud fiskālo stabilitāti. Vidējā termiņā ir paredzams, ka lielāks fiskālais risks būs lielā mērā saistīts ar pensiju finansēšanas izmaksām. Ilgtermiņa fiskālais risks valstī tiek vērtēts kā neliels, lielākoties pensiju reformu dēļ un tādēļ, ka tiek pieņemts nemainīgas politikas scenārijs, kā arī tādēļ, ka aizvien mazāka kļūst pensiju sistēmas atkarība no budžeta pārvietojumiem. Vēl joprojām nav pilnībā atrisināts jautājums par valsts uzņēmumu pārstrukturēšanu, lai padarītu tos fiskāli ilgtspējīgus. Finanšu ministrijas Pārraudzības nodaļas (*UTAM*) uzraudzībā esošo valsts uzņēmumu kopējais parāds 2016. gada otrajā ceturksnī bija EUR 32 miljardi. Sistēma, kurā ir izvirzīti mērķi, lai garantētu valsts uzņēmumu finansiālo stabilitāti, varētu palīdzēt samazināt to atkarību no valsts budžeta pārvietojumiem un novērst lielos parādu uzkrājumus.

(10) Portugāles darba tirgus 2016. gadā turpināja atlabt: pastāvīgi uzlabojās darba tirgus rādītāji, un jo īpaši samazinājās bezdarba līmenis. Nozīmīga jaunizveidoto darbvietu daļa ir radīta, noslēdzot līgumus uz nenoteiktu laiku. Tomēr uz noteiktu laiku noslēgtu līgumu kopskaits joprojām stabili saglabājas austā līmenī. Nozīmīgā darba tirgus segmentācija negatīvi ietekmē darba ņēmēju karjeras izredzes un ienākumus, un tas jo īpaši attiecas uz jauniešiem. 2017. gada janvārī Portugāle pārstrādāja savu nodarbinātības atbalsta programmu, lai veicinātu darba līgumu slēgšanu uz nenoteiktu laiku. Taču šķiet, ka tās paredzamā ietekme uz segmentācijas samazināšanu ir neliela, jo prognozējams, ka šī programma attieksies uz salīdzinoši nelielu skaitu cilvēku. Lai gan nesen veiktās darba tirgus reformas uzlaboja stimulus darbvietu radīšanai, daži tiesiskā regulējuma aspekti joprojām var atturēt uzņēmumus pieņemt darbā darba ņēmējus ar līgumu uz nenoteiktu laiku. Jo īpaši darba devējiem rodas neprognozējamas atlaišanas izmaksas gadījumos, kad kāda atsevišķa pastāvīgā darba ņēmēja atlaišana tiek uzskatīta par netaisnīgu. Daļēji tas ir tādēļ, ka darba ņēmējs, iespējams, būs jāatjauno amatā, ja atlaišana tiks uzskatīta par netaisnīgu, un tiesvedības nepilnību dēļ.

([1]) Valdības neto izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

(11) Līdz ar bezdarba samazināšanos kopš 2014. gada samazinās arī absolūtais ilgstošo bezdarbnieku skaits. Taču vairāk nekā puse bezdarbnieku ir bijuši bez darba gadu vai ilgāk, un šis īpatsvars atlabšanas laikā nesamazinās. Augstais ilgstošā bezdarba un jauniešu bezdarba līmenis palielina risku, ka bezdarbnieki neiesaistīsies darba tirgū, pakāpeniski zaudējot prasmes un piemērotību darba tirgum, un tas negatīvi ietekmēs iespējamo izaugsmi. Jauniešu bezdarba līmenis joprojām ir nozīmīgs, taču tas samazinās dažādu iepriekšējos gados veiktu pasākumu rezultātā, tostarp tādu informēšanas pasākumu rezultātā, kuri tika īstenoti saistībā ar Garantiju jauniešiem ([1]). Tā ir daļēji izskaidrojams, kādēļ to jauniešu īpatsvars, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (*NEET*), ir mazāks nekā vidēji Savienībā. Portugāle arī rīkojas, lai racionalizētu aktīvu darba tirgus politiku un risinātu jauniešu bezdarba problēmu. Tas aptver nodarbinātības stimulu ieviešanu (nosakot atlaides sociālā nodrošinājuma iemaksām) 2017. gada aprīlī, kuru mērķis ir panākt jauniešu un ilgstošo bezdarbnieku pieņemšanu darbā ar līgumu uz nenoteiktu laiku. Tomēr, lai nodrošinātu, ka iedarbīgi tiek stimulēta ilgstošo bezdarbnieku ekonomiskā aktivitāte, ir izšķiroši, lai valsts nodarbinātības dienesti efektīvi sadarbotos ar sociālajiem dienestiem nolūkā labāk apzināt un apmierināt šīs grupas vajadzības. Svarīgs solis šajā virzienā būtu paziņoto vienas pieturas aģentūru izveide nodarbinātības jomā.

(12) Ievērojot paziņoto grafiku, 2017. gadā jau trešo gadu pēc kārtas valdība ir palielinājusi minimālo darba algu. Paredzams, ka pēdējais palielinājums, kas pārsniedz sagaidāmo inflācijas līmeni un vidējo ražīguma pieaugumu, padarīs minimālo darba algu arvien saistošāku, jo to darba ņēmēju īpatsvars, uz kuriem tā attiecas, 2016. gadā sasniedza piekto daļu no kopējā darba ņēmēju skaita. Minimālās darba algas paaugstinājums palīdz samazināt augsto nodarbināto peronu nabadzības līmeni un var pozitīvi ietekmēt kopējo pieprasījumu. Tomēr tas var apdraudēt nodarbinātību, jo īpaši attiecībā uz mazprasmīgām personām. Šis risks neīstenojās pašreizējās atlabšanas apstākļos, taču tā joprojām ir problēma. Valdība uzrauga minimālās darba algas attīstības ietekmi, katru ceturksni sagatavojot ziņojumu, kas tiek publicēts un apspriests ar sociālajiem partneriem.

(13) Jaunākie ESAO Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas (*PISA*) rezultāti liecina, ka Portugāle ir panākusi nozīmīgus uzlabojumus skolas izglītības rezultātos. Tomēr šī valsts joprojām ir to ESAO valstu vidū, kurās ir visaugstākais klašu atkārtošanas rādītājs, un ir pierādīts, ka tas palielina priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas risku, kā arī nozīmīgi palielina izglītības izmaksas. Vispārējais darbaspēka prasmju līmenis joprojām ir viens no zemākajiem Eiropā un kaitē valsts inovācijas potenciālam un konkurētspējai. Turklāt digitālās prasmes joprojām ir šķērslis darbaspēka prasmju uzlabošanai. Aptuveni 22 % Portugāles darbaspēka nav digitālo prasmju (galvenokārt tādēļ, ka viņi nelieto internetu regulāri), un šis rādītājs ir aptuveni divreiz lielāks nekā vidēji Savienībā. Valdība ir rīkojusies, lai sekmētu pieaugušo izglītību un digitālās prasmes, proti, izveidojot programmu *Qualifica* un valsts iniciatīvu digitālo prasmju nodrošināšanai (iniciatīva *INCoDe2030*). To efektivitātes nodrošināšanai būs izšķiroši, lai tās darba ņēmējiem sniegtu kvalitatīvas iespējas uzlabot prasmes un pārkvalificēties atbilstoši darba tirgus vajadzībām. Valdība ir veikusi arī vairākus pasākumus, lai atbalstītu sadarbību starp augstāko izglītību un darījumdarbības nozari, proti, attiecībā uz to pētniecības rezultātiem un darbībām. Tomēr universitāšu struktūrām būs jāpielāgojas, lai sekmētu šo sadarbību.

(14) Lai arī situācija uzlabojas, lielais ienākumus nenesošu uzņēmumu aizdevumu uzkrājums apvienojumā ar zemo rentabilitāti, pakļautību valsts parāda riskam un nelielajām kapitāla rezervēm joprojām rada problēmas banku nozarei. Aktīvu kvalitātes pasliktināšanās, jo īpaši uzņēmumu sektorā, negatīvi ietekmē banku nozares rentabilitāti. Līdz ar nelielajām kapitāla rezervēm tas ir viens no faktoriem, kas kavē produktīvu kredītu piešķiršanu un investīcijas. Lai arī ienākumus nenesošo aizdevumu līmenis pazeminās, ienākumus nenesošo aizdevumu īpatsvars joprojām ir liels (19,5 % salīdzinājumā ar 19,6 % 2015. gada beigās) un turpina palielināties dažās ekonomikas nozarēs, jo īpaši uzņēmumos, kas ekonomikā darbojas būvniecības un nekustamā īpašuma nozarē. Nesen tika veikti daži pasākumi, lai risinātu situāciju saistībā ar lielo ienākumus nenesošo aizdevumu uzkrājumu. Tomēr joprojām ir vajadzīga visaptveroša stratēģija, kas nodrošinātu, lai nozīmīgi samazinātos samazinātas vērtības parādu uzkrājumi, tostarp veicinot sekundāro tirgu attīstību, ar mērķi ļaut bankām pārdot daļu no to problemātiskajiem portfeļiem.

(15) Kreditēšanas noteikumi ir pakāpeniski uzlabojušies gan no pieprasījuma, gan no piedāvājuma viedokļa, taču vēl ir jāuzlabo MVU piekļuve finansējumam. Tādu Portugāles MVU procentuālais īpatsvars, kas nespēja iegūt pilnu aizdevumu tādā apmērā, kādā tie bija pieprasījuši, ir palielinājies no 34 % uz 42 % salīdzinājumā ar Savienības vidējo

([1]) Padomes Ieteikums (2013. gada 22. aprīlis) par garantijas jauniešiem izveidi (OV C 120, 26.4.2013., 1. lpp.).

rādītāju 2016. gadā – 30 %, kurš arvien samazinās. Inovatīviem un konkurētspējīgiem uzņēmumiem ar lielu izaugsmes potenciālu labāka piekļuve kapitālam nāktu par labu. Tā samazinātu šādu uzņēmumu atkarību no parāda finansēšanas un uzlabotu to piekļuvi finansējumam, un līdz ar to palīdzētu uzņēmumiem augt un sākt darboties starptautiskā līmenī. Kapitāla izmaksu starpība starp investīcijām, ko finansē ar parādu, un investīcijām, ko finansē ar pašu kapitālu, 2016. gadā bija piektā lielākā Savienībā un krietni pārsniedza Savienības vidējo rādītāju. Lai gan nodokļu režīma izmaiņas ir samazinājušas parāda finansēšanas stimulus, vēl ir pāragri konstatēt jebkādu ietekmi uz samērā lielo stimulu aizņemties, kāds pastāv uzņēmumu nodokļu regulējumā. 2016. gada jūlijā iestādes uzsāka programmu *Capitalizar*, kas izstrādāta galvenokārt tādēļ, lai sekmētu privātās investīcijas. Ar programmu ir ieviestas jaunas MVU paredzētas kredītlīnijas, izveidoti īpaši fondi, kas piedalīsies privāto investīciju veikšanā, un ieviestas izmaiņas nodokļu režīmā, lai veicinātu investīcijas. Līdztekus tam valdība ir ieviesusi vēl vienu programmu (*Programa Semente*), lai jaunuzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem nodrošinātu finansējumu to darbības sākumposmā (sagatavošanas kapitāls). Ar šo programmu tiem palīdzēs iegūt pašu kapitāla finansējumu, šajā nolūkā individuāliem investoriem, kas iegādājas jaunas daļas šādos uzņēmumos, piedāvājot nodokļu atvieglojumus uz maksimāli trim gadiem. Paredzams, ka abas programmas uzlabos Portugāles uzņēmumu finansēšanu, ja vien tās tiks īstenotas ātri un pilnībā.

(16) 2017. gada janvārī Komisija kā daļu no pasākumu kopuma šķēršļu novēršanai pakalpojumu tirgos sniedza norādījumus visām dalībvalstīm par reformām, kas valstīs ir vajadzīgas tādu profesionālo pakalpojumu reglamentēšanai, kuros ir liels izaugsmes un darbvietu radīšanas potenciāls. Reformu ieteikumos ir ietverts plašs prasību diapazons, kuras ir balstītas uz salīdzinošo analīzi un kurās tiek ņemta vērā dalībvalstu savstarpējās novērtēšanas procesa būtība un ieguldītais darbs pēdējo trīs gadu laikā. Portugāle ir aktīvi iesaistījusies šajā novērtēšanas procesā. Portugāle savā valsts rīcības plānā skaidro, ka turpmākajos gados tā neparedz būtiskas izmaiņas, jo kopš 2011. gada tiek īstenotas būtiskas reformas un pārskatītas reglamentētās profesijas. Komisijas sniegtie norādījumi papildina 2017. gada saistībā ar Eiropas pusgadu veiktos izvērtējumus, īpaši pievēršoties prasībām, kas attiecas uz šīm profesijām. Daudzās nozarēs pastāv ievērojami regulatīvi un administratīvi šķēršļi pakalpojumu sniegšanai. Par dažām reformām, kas vērstas uz būvniecību un visierobežojošākajiem darījumdarbības pakalpojumiem, tostarp reglamentētajām profesijām, tika panākta vienošanās finansiālās palīdzības programmas laikā, un tās netika ne apturētas, ne atceltas. Papildu normatīvie akti, ar kuriem tiek reglamentētas konkrētas profesijas, nav tik vērienīgi kā tiesību pamatakts attiecībā uz to, lai minētās profesijas darītu pieejamas konkurencei. Tie arī vieš bažas par to, ka tie tieši vai netieši ar ierobežojumiem ietekmēs konkurenci profesionālo pakalpojumu tirgū.

(17) Portugāles valsts pārvaldē ir zems efektivitātes un pārredzamības līmenis. Konkurence publiskajos iepirkumos joprojām ir neliela. Neraugoties uz gūtajiem panākumiem, vēl joprojām ir nepilnības attiecībā uz publisko iepirkumu datu un procedūru pārredzamību un uzticamību. Koncesijas līgumu un publiskās un privātās partnerības projektu jomā pārredzamība joprojām netiek pienācīgi nodrošināta, jo līgumslēdzējām iestādēm trūkst īpašo zināšanu, kas vajadzīgas sarežģītu līgumu pārvaldībai. Publiskajos iepirkumos joprojām bieži tiek izmantota tiešā piešķiršana. Nesen ir sākta Publiskā iepirkuma kodeksa pārskatīšana, un Komisija cieši uzraudzīs tā īstenošanu. Administratīvais slogs un tas, ka valstī nav vienveidīgas īstenošanas prakses, kavē procedūru reformu. Neraugoties uz nelieliem panākumiem, ir aizkavējusies vietējo un centrālo administratīvo procedūru vienkāršošana un koordinācija starp dažādiem valsts pārvaldes līmeņiem ir minimāla. Portugāles iestādes ir apstiprinājušas jaunu vienkāršošanas programmu, ko dēvē par *SIMPLEX+*. Tajā ir ietverta visnotaļ vērienīga pilsoņiem un uzņēmumiem paredzētu pasākumu pakete. Šie pasākumi ir daudzsološi, un ir jānodrošina drīza *SIMPLEX+* paketes īstenošana, lai programma varētu sākt nest augļus. Pašlaik sāk īstenot vairākumu paketē ietverto pasākumu, kas ir svarīgi uzņēmumiem. Portugāles tieslietu sistēmas darbības rādītāji joprojām ir zemāki nekā vidēji Savienībā. Portugālē efektivitātes rādītāji attiecībā uz tiesvedību civillietās, komerclietās un nodokļu tiesību normu pārkāpumu lietās joprojām ir zemi. Tas negatīvi ietekmē darījumdarbības dinamiku un ārvalstu tiešo investīciju piesaistīšanu. Administratīvo un nodokļu tiesu efektivitāte joprojām sagādā problēmas, ja runa ir par atrisināto lietu īpatsvaru, un tiesvedība joprojām ir pārāk ilga. Joprojām vajag līdz pat 40 mēnešiem, lai pabeigtu maksātnespējas tiesvedību, un tas liek apšaubīt *SIREVE* regulējumu efektivitāti.

(18) Portugāle gūst panākumus attiecībā uz pārredzamības uzlabošanu un korupcijas apkarošanu valsts pārvaldē, taču trūkst visaptverošas stratēģijas. Šķiet, ka valsts prokuratūras dienestos korupcijas apkarošana ir kļuvusi par patiesu prioritāti, un ir ieviestas efektīvākas lietu un resursu pārvaldības procedūras. Taču vēl nav skaidrs, vai tās dos rezultātus arī attiecībā uz galīgās notiesāšanas rādītāju uzlabojumiem augsta līmeņa korupcijas lietās un tādu sodu piemērošanu, kam ir spēcīga preventīva ietekme. Attiecībā uz korupcijas novēršanu – katrā publiskajā iestādē izstrādātie korupcijas novēršanas plāni līdz šim ir bijuši lielā mērā formāli. Tie nav pilnībā pielāgoti katrai organizācijai, un tos arī nepapildina pienācīga uzraudzība.

(19) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi visaptverošu Portugāles ekonomikas politikas analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti pēc iepriekšējos gados Portugālei adresētajiem ieteikumiem. Tā ir ņēmusi vērā ne tikai programmu svarīgumu ilgtspējīgai fiskālajai un sociālekonomiskajai politikai Portugālē, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(20) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums ([1]) ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk.

(21) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Tās ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti 1.–4. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Portugālei 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt pārmērīga deficīta novēršanas noturību. Ņemot vērā to, ka ir jāstiprina pašreiz notiekošā atlabšana un jānodrošina Portugāles publisko finanšu stabilitāte, 2018. gadā īstenot ievērojamus fiskālos centienus, ievērojot Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasības. Izmantot neparedzētos ieņēmumus, lai ātrāk samazinātu vispārējās valdības parāda attiecību pret IKP. Pastiprināt centienus izdevumu pārskatīšanas paplašināšanā, lai aptvertu nozīmīgu vispārējās valdības izdevumu daļu pa visām politikas jomām. Padarīt stingrāku izmaksu kontroli, izmaksu lietderību un atbilstošu budžeta plānošanu, jo īpaši veselības nozarē, īpašu uzmanību pievēršot kavēto maksājumu skaita samazināšanai slimnīcās, un nodrošināt pensiju sistēmas ilgtspēju. Lai palielinātu valsts uzņēmumu finansiālo stabilitāti, 2018. gada budžetam laikus katrai nozarei noteikt tādus efektivitātes mērķus, kas uzlabo kopējo neto ienākumu valsts uzņēmumos un samazina valsts budžeta noslogojumu.

2. Veicināt darba līgumu slēgšanu uz nenoteiktu laiku, tostarp pārskatot tiesisko regulējumu. Nodrošināt, lai iedarbīgi tiktu stimulēta ilgstošo bezdarbnieku ekonomiskā aktivitāte. Kopā ar sociālajiem partneriem nodrošināt, lai minimālās darba algas attīstība nekaitētu mazprasmīgu personu nodarbinātībai.

3. Pastiprināt centienus, lai sakārtotu kredītiestāžu bilances, īstenojot visaptverošu stratēģiju, ar ko tiek risināts ienākumus nenesošo aizdevumu jautājums, tostarp veicinot sekundārā tirgus attīstību to aktīvu tirgošanai, kuru vērtība ir samazinājusies. Uzlabot piekļuvi kapitālam, jo īpaši attiecībā uz jaunuzņēmumiem un mazajiem un vidējiem uzņēmumiem.

4. Īstenot ceļvedi, lai līdz 2017. gada beigām vēl vairāk samazinātu administratīvo slogu un novērstu regulatīvos šķēršļus būvniecības un darījumdarbības pakalpojumu nozarē. Palielināt tiesvedības efektivitāti maksātnespējas un nodokļu tiesību normu pārkāpumu lietās.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

([1]) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Rumānijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Rumānijas 2017. gada konverģences programmu

(2017/C 261/22)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 ([2]), pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Rumānija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.

(2) 2017. gada ziņojums par Rumāniju tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Rumānijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Rumānijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.

(3) Rumānija 2017. gada 5. maijā iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada konverģences programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

(4) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([3]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

(5) Laikposmā no 2009. līdz 2015. gadam Rumānija ir guvusi labumu no trim maksājumu palīdzības programmām, kuras kopīgi vada Komisija un Starptautiskais Valūtas fonds un kuras atbalsta Pasaules Banka. Izmaksas tika veiktas tikai pirmās programmas ietvaros laikposmā no 2009. līdz 2011. gadam, savukārt pārējās programmas laikposmā no 2011. līdz 2013. gadam un no 2013. līdz 2015. gadam tika īstenotas saskaņā ar piesardzības principu. Komisijas vārdā veiktā pēcprogrammas uzraudzība, lai pārraudzītu Rumānijas spēju atmaksāt aizdevumus, kas piešķirti pirmās programmas ietvaros, tika sākta 2015. gada oktobrī un turpināsies līdz brīdim, kad būs atmaksāti vismaz 70 % no aizdevuma, kurš jāatmaksā 2018. gada pavasarī.

(6) Rumānija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2017. gada konverģences programmā plāno panākt nominālo deficītu 2,9 % apmērā no IKP gan 2017., gan arī 2018. gadā un pēc tam līdz 2020. gadam tā pakāpenisku samazinājumu līdz 2,0 % no IKP. Nav paredzams, ka programmas darbības laikā, proti, līdz 2020. gadam, tiks sasniegts vidējā termiņa budžeta mērķis, proti, strukturālais deficīts 1 % apmērā no IKP. Paredzams, ka pārrēķinātā ([1]) strukturālā bilance līdz 2020. gadam sasniegs - 2,6 %. Saskaņā ar konverģences programmu ir paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP palielināsies no 37,6 % no IKP 2016. gadā līdz 38,3 % no IKP 2018. gadā un pēc tam samazināsies līdz 37,6 % no IKP 2020. gadā. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir labvēlīgs. Galvenais lejupslīdes risks attiecībā uz makroekonomisko perspektīvu izriet no mazākas fiskālo un strukturālo pasākumu ietekmes uz tuvākā laika un vidējā termiņa izaugsmes perspektīvām. Tajā pašā laikā pasākumi, kas vajadzīgi plānoto deficīta mērķu atbalstam, nav pietiekami konkretizēti. Turklāt vienotais atalgojuma likuma projekts rada būtisku risku, ka fiskālās prognozes pasliktināsies.

(7) Padome 2016. gada 12. jūlijā ieteica Rumānijai ierobežot novirzi no vidējā termiņa budžeta mērķa 2016. gadā un panākt ikgadējo fiskālo korekciju 0,5 % apmērā no IKP 2017. gadā, ja vien vidējā termiņa budžeta mērķis netiek sasniegts ar mazāku piepūli. Pamatojoties uz 2016. gada datiem, tika konstatēts, ka Rumānija ir ievērojami novirzījusies no vidējā termiņa budžeta mērķa. Saskaņā ar LESD 121. panta 4. punktu un Regulas (EK) Nr. 1466/97 10. panta 2. punktu Komisija 2017. gada 22. maijā brīdināja Rumāniju, ka 2016. gadā tika novērota ievērojama novirze no vidējā termiņa budžeta mērķa. Padome 2017. gada 16. jūnijā pieņēma sekojošu ieteikumu ([2]), kurā ir apstiprināts, ka Rumānijai ir jāveic vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu, ka valdības primāro neto izdevumu nominālā pieauguma temps ([3]) 2017. gadā nepārsniedz 3,3 %, kas atbilst ikgadējai strukturālajai korekcijai 0,5 % apmērā no IKP. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, pastāv risks, ka 2017. gadā notiks būtiska novirze no ieteiktās korekcijas.

(8) Ņemot vērā Rumānijas fiskālo stāvokli, ir paredzams, ka tā 2018. gadā turpinās veikt korekcijas virzībā uz vidējā termiņa budžeta mērķa sasniegšanu, proti, strukturālo deficītu 1 % apmērā no IKP. Atbilstoši vispārpieņemtajai korekciju metodikai, ko izmanto Stabilitātes un izaugsmes paktā, minētā korekcija nozīmē, ka ir vajadzīgs valdības neto primāro izdevumu nominālās izaugsmes temps, kas nepārsniedz 4,3 %. Tas atbilstu strukturālajai korekcijai 0,5 % apmērā no IKP. Nemainīgas politikas apstākļos pastāv risks, ka 2018. gadā būs ievērojama novirze no minētās prasības. Turklāt, pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka valsts budžeta deficīts 2017. un 2018. gadā sasniegs attiecīgi 3,5 % un 3,7 % no IKP, pārsniedzot Līgumā noteikto atsauces vērtību – 3 % no IKP. Kopumā Padome uzskata, ka no 2017. gada būs nepieciešami turpmāki būtiski pasākumi, lai panāktu atbilstību Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem, ņemot vērā to, ka fiskālās perspektīvas aizvien pasliktinās, saskaņā ar Rumānijai 2017. gada 16. jūnijā adresēto ieteikumu ar mērķi koriģēt būtisko novirzi no korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai.

(9) Rumānijas fiskālā sistēma ir stabila, taču netiek pilnībā izpildīta. 2016. gada budžets ievērojami atšķīrās no vidējā termiņa mērķa, proti, strukturālā deficīta 1 % apmērā no IKP, tādējādi pārkāpjot valsts fiskālās sistēmas budžeta deficīta noteikumu. 2017. gada budžets arvien vairāk novirzījās no valsts fiskālajiem noteikumiem. 2016. gadā, tāpat kā iepriekšējos gados, Rumānijas iestādes parlamentam neiesniedza atjauninātu fiskālo stratēģiju līdz obligātajam termiņam augustā. Tā rezultātā vidējā termiņa fiskālā stratēģija nav vadījusi gada budžeta procesu.

([1]) Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, ko Komisija pārrēķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

([2]) Padomes Ieteikums (2017. gada 16. jūnijs) ar mērķi koriģēt būtisku novēroto novirzi no korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai Rumānijā (OV C 216, 6.7.2017., 1. lpp.).

([3]) Valdības neto izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

(10) Pateicoties pietiekamām kapitāla rezervēm un rentabilitātes pieaugumam, banku sektors 2016. gadā turpināja uzlaboties. Rumānijas iestādes apņēmās banku nozarē 2018. gadā veikt visaptverošu aktīvu kvalitātes pārskatīšanu un spriedzes testu. Tiesību akts par parāda dzēšanu stājās spēkā 2016. gada maijā, bet riskus banku nozarē lielā mērā kompensē konstitucionālās tiesas nolēmums par to, ka tiesām būs jāizvērtē, vai aizņēmēji atbilst tiesību aktu noteikumiem par smagiem apstākļiem. Šveices frankos denominēto aizdevumu konvertācijas likums, ko parlaments pieņēma 2016. gada oktobrī, nesen tika atzīts par nekonstitucionālu. Tomēr atkārtotas likumdošanas iniciatīvas turpina apdraudēt tiesisko paredzamību, iespējami negatīvi ietekmējot ieguldītāju noskaņojumu.

(11) Rumānijā izvairīšanās no nodokļu maksāšanas ir ļoti izplatīta, samazinot nodokļu ieņēmumus un nodokļu sistēmas taisnīgumu un kropļojot ekonomiku. Rumānija ir guvusi nelielus panākumus attiecībā uz konkrētai dalībvalstij adresētu ieteikumu stiprināt nodokļu saistību izpildi un nodokļu iekasēšanu. 2016. gadā tika grozītas PVN reģistrācijas un atmaksas procedūras, un pašlaik valsts mērogā tiek ieviesti elektroniskie kases aparāti, kuri ir sasaistīti ar nodokļu iestādi. Kopš 2017. gada tādās nozarēs, kā piemēram, viesnīcu pakalpojumi, ēdināšanas pakalpojumi un citās saistītajās nozarēs, kur nodokļus nosaka neatkarīgi no ieņēmumu kategorijas, piemēro īpašu sistēmu. Turklāt arī attiecībā uz pašnodarbinātajiem un ģimenes uzņēmumiem tika ieviesti ierobežojumi, lai novērstu izvairīšanos no nodokļu maksāšanas. 2016. gadā attiecībā uz nodokļu deklarācijām un maksājumiem tika novērots nodokļu saistību izpildes uzlabojums, taču kopīgais nodoklis un darba inspekcijas un revīzijas nesasniedza labākus rezultātus. Turklāt apgrozījuma robežvērtība nodokļu režīmam, ko piemēro mikrouzņēmumiem, tika ievērojami palielināta, savukārt likme tika samazināta, tādējādi panākot nodokļu saistību izpildi, kas negatīvi ietekmē budžeta ieņēmumus. Nozaru pieejas un kategoriskās pieejas attiecībā uz uzņēmējdarbības nodokļiem rada risku, ka gan uzņēmumiem, gan nodokļu iestādei tiks uzlikts administratīvais slogs, un neuzlabo nodokļu iekasēšanu.

(12) Rumānijā mājsaimniecību izmantojamā ienākuma sadale (kas izriet no mājsaimniecības izmēra) ir īpaši nevienlīdzīga, tādējādi mazinot tās potenciālu panākt ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi. Visbagātākajiem 20 % iedzīvotāju ienākumi ir vairāk nekā astoņas reizes lielāki par visnabadzīgāko 20 % iedzīvotāju ienākumiem. Šī proporcija ir ievērojami lielāka nekā vidējais Savienības rādītājs. Nevienlīdzību lielā mērā veicina nevienlīdzīga piekļuve veselības aprūpei, izglītībai, pakalpojumiem un darba tirgum. Atšķirība starp ienākumu nevienlīdzību pirms un pēc nodokļu nomaksas un sociālajiem pārskaitījumiem ir viena no vismazākajām Savienībā. Galveno sociālo pabalstu pamatā esošais sociālais atsauces indekss nav atjaunināts kopš tā ieviešanas 2008. gadā. Nedeklarēts darbs, tostarp aplokšņu algas, joprojām ir izplatīts un turpina negatīvi ietekmēt nodokļu ieņēmumus, kropļot ekonomiku un apdraudēt nodokļu un pabalstu sistēmas taisnīgumu un efektivitāti. Nodokļu pārvaldes un darba inspekcijas kopīgi veiktās valsts inspekcijas tika uzsāktas izmēģinājuma projekta ietvaros, taču tām līdz šim nav bijis sistēmiskas ietekmes. Resursi nav vērsti uz nozarēm, kurās ir visaugstākais risks saskarties ar izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, ierobežots uzsvars tiek likts uz aplokšņu algām, un piespiedu pasākumi prevalē pār preventīviem pasākumiem.

(13) Darba tirgus rezultāti uzlabojās 2016. gadā, kad bezdarba līmenis sasniedza zemāko pirmskrīzes līmeni. Darbaspēks turpina sarukt, jo iedzīvotāji noveco un emigrācijas līmenis joprojām ir augsts. Zems bezdarba līmenis sakrīt ar vienu no augstākajiem neaktivitātes līmeņiem Savienībā. Nodarbinātības un aktivitātes rādītāji jauniešu, sieviešu, mazkvalificētu cilvēku, personu ar invaliditāti un jo īpaši romu vidū ir krietni zem Savienības vidējā rādītāja. To jauniešu skaits, kuri nav nedz nodarbināti, nedz iesaistīti izglītībā vai apmācībā, vēl joprojām ir ļoti augsts.

(14) Lai gan nabadzības un sociālās atstumtības risks samazinās, tas ir ļoti augsts, jo īpaši ģimenēm ar bērniem, personām ar invaliditāti, romiem un lauku iedzīvotājiem. Mainot politiku 2016. gadā, tika pieņemta visaptveroša nabadzības apkarošanas pakete, lai uzlabotu konkrētām iedzīvotāju grupām pielāgotu pakalpojumu sniegšanu. Tajā ir paredzēts izmēģinājuma projekts, lai izveidotu integrētus pakalpojumus nelabvēlīgos apstākļos esošām kopienām. Projekta ieviešana valsts mērogā ievērojami uzlabotu integrētu pakalpojumu sniegšanu, kas pašreiz ir zema. Lai reaģētu uz sekojošiem konkrētām dalībvalstīm adresētiem ieteikumiem, tika pieņemts likums par minimālajiem iekļaušanas ienākumiem, kas stāsies spēkā 2018. gadā. Minimālie iekļaušanas ienākumi palielina sociālās palīdzības adekvātumu un segumu. Tādējādi pasīvais atbalsts tiek apvienots ar aktīviem darba tirgus pasākumiem un inspekcijām. Tomēr aktivizēšanas potenciāls ir neliels, jo mērķis ir līdz 2021. gadam ar aktīviem darba tirgus politikas pasākumiem ietekmēt 25 % no atbalsta saņēmējiem.

(15) Saistībā ar valsts nodarbinātības aģentūras reformēšanu ir stiprināta aktivizācijas politika. Reformās ir ietverts individualizētāks atbalsts un integrēti pakalpojumi darba meklētājiem un darba devējiem. Ir uzlabojusies izpratnes veicināšana un pakalpojumi, ko piedāvā jauniešiem, kuri nav nedz nodarbināti, nedz iesaistīti izglītībā vai apmācībā. Tomēr aktivizācijas politika, ko piedāvā grupām, kuras atrodas vistālāk no darba tirgus, joprojām ir ierobežota, un

nesen ierosinātie aktivizācijas pasākumi vairs nepievēršas šīm konkrētajām grupām. To mērogs un saikne ar sociālajiem pakalpojumiem nav pietiekami, lai būtiski uzlabotu darbaspēka līdzdalību, jo īpaši attiecībā uz šīm grupām.

(16) Pensiju adekvātumam un nabadzībai vecāka gadagājuma cilvēku vidū piemīt būtiskas dzimumu dimensijas, jo – pat ja visi citi apstākļi ir līdzvērtīgi – mazāka pensionēšanās vecuma dēļ sievietēm ir zemāks pensijas apmērs. Rumānija ir to dažu dalībvalstu vidū, kuras neparedz sieviešu pensionēšanās vecuma konverģenci uz vīriešu pensionēšanās vecumu. Likums par pensionēšanās vecuma izlīdzināšanu vīriešiem un sievietēm parlamentā tika iesniegts izskatīšanai 2013. gadā. Līdz šim to ir pieņēmis tikai senāts.

(17) Ņemot vērā norises ražīguma jomā, ienākumu konverģenci un Rumānijas konkurētspējas pozīciju, īpašas uzmanības vērts ir publiskā un privātā sektora algu pieaugums. Publiskā sektora algu pieaugums var radīt ietekmi arī uz privāto sektoru, tādējādi ietekmējot Rumānijas konkurētspēju. Rumānijā minimālās algas līmenis, kas joprojām ir viens no zemākajiem Savienībā, pēdējos gados ir ievērojami palielinājies. *Ad hoc* minimālās algas pieaugumi ir ievērojami palielinājuši to darba ņēmēju daļu, kuri saņem minimālo algu, un nesen ir radījuši ciešu sablīvējumu algu sadalījuma skalas apakšā. Reaģējot uz konkrētai dalībvalstij adresētu ieteikumu, 2016. gada sākumā tika izveidota trīspusēja darba grupa, lai ieviestu minimālās algas noteikšanas mehānismu, kura pamatā būtu objektīvi ekonomikas, darba tirgus un sociālie kritēriji, tomēr darbs ir ievērojami aizkavējies un ir pienācīgi jāuzsāk. Sociālajam dialogam joprojām ir raksturīgas neaktīvas darba koplīguma slēgšanas sarunas nozaru līmenī un iestāžu nepilnības, kas ierobežo reformu efektivitāti.

(18) Pietiekamas pamatprasmes ir izšķiroši svarīgas, lai atrastu un noturētu labas un stabilas darbvietas, kā arī sekmīgi līdzdarbotos saimnieciskajā un sociālajā dzīvē. Starptautiskie apsekojumi liecina par nopietniem pamatprasmju trūkumiem Rumānijas pusaudžu vidū. Augsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas rādītājs, zems augstākās izglītības iegūšanas līmenis un augsts emigrācijas līmenis rada kvalificēta darbaspēka trūkumu. Lauku apvidos, jo īpaši romu izcelsmes bērniem, ir ierobežota piekļuve kvalitatīvai vispārējai izglītībai. Grūtības lauku apvidos un romu vairākuma skolās piesaistīt kvalificētus pasniedzējus, kā arī segregācija un bieži vien diskriminējoša attieksme pazemina romu bērnu izglītības sasniegumus. Rumānija, reaģējot uz atkārtotiem konkrētām dalībvalstīm adresētiem ieteikumiem, ir pieņēmusi un sākusi īstenot stratēģiju attiecībā uz priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu. Nesen veiktie pasākumi ietver integrētus intervences pasākumus, silta ēdiena izmēģinājuma programmu, uzlabotu pārvietošanās izmaksu atlīdzināšanu un sociālos kuponus, lai veicinātu nabadzīgo bērnu pirmsskolas izglītību. 2017. gada rudenī tiek plānots īstenot Savienības finansētus, ar projektiem saistītus pasākumus, lai uzlabotu izglītības kvalitāti nelabvēlīgākā situācijā esošās skolās, un – kaut arī nepilnīga – ir sākusies mācību programmu modernizācija. Tika uzlaboti tiesību akti pret segregāciju, tostarp pastiprinātas skolu inspekcijas pilnvaras šajā jomā. Tomēr joprojām trūkst uzraudzības metodoloģijas. Ir vajadzīgi turpmāki pasākumi, lai panāktu noturīgu progresu cīņā pret sociālo un ekonomisko nevienlīdzību izglītības jomā. Līdz šim Garantija jauniešiem ir tikai daļēji sasniegusi tos, kuri priekšlaicīgi pārtraukuši mācības, un otrās iespējas programmas nav viegli pieejamas. Profesionālās izglītības un apmācības sistēma nav pietiekami salāgota ar darba tirgus vajadzībām, un dalība pieaugušo izglītībā ir ļoti zema.

(19) Rumānijas iedzīvotājiem ir slikti veselības rādītāji. Pieejamu kvalitatīvu veselības aprūpi nelabvēlīgi ietekmē veselības aprūpes profesionāļu trūkums, pārāk mazs finansējums un pārāk liela paļaušanās uz slimnīcām, kā arī korupcija, kas jo īpaši ietekmē cilvēkus ar zemiem ienākumiem un lauku apgabalu iedzīvotājus. Papildus neoficiāliem maksājumiem medicīnas speciālistiem korupcija ir novērojama publisko iepirkumu jomā slimnīcās, apdrošināšanas krāpšanā un kukuļošanā, lai saņemtu sertifikātus, kas piešķir tiesības uz pabalstiem. Rumānija, reaģējot uz konkrētai dalībvalstij adresētu ieteikumu un saistībā ar *ex-ante* nosacījumiem Savienības 2020.–2014. gada finansēšanas periodam, veica dažus politikas pasākumus, lai pārietu no stacionārās pacientu aprūpes uz ambulatoro aprūpi. Tika izstrādāti reģionālās veselības aprūpes plāni, lai noteiktu infrastruktūras un pakalpojumu vajadzības, un tiek uzraudzīta valsts veselības aizsardzības stratēģijas īstenošana. Saskaņā ar valsts pretkorupcijas stratēģiju 2016.–2020. gadam tika pieņemti tiesību akti, lai pārveidotu atgriezeniskās saites sistēmu attiecībā uz neoficiālajiem maksājumiem, un veselības aprūpes speciālistu algas tika uzlabotas. Pretkorupcijas stratēģiju veido visaptveroši pasākumi veselības aprūpes jomā, tostarp sekmējot slimnīcu vadītāju pārskatatbildību un pārredzamu darbā pieņemšanu. Tomēr sociālās aprūpes, ambulatorās aprūpes un nosūtīšanas sistēmas nostiprināšana vēl ir tikai sākotnējā stadijā, neoficiālie maksājumi joprojām ir izplatīti, vēl ir jānodrošina slimnīcu pārvaldības pārredzamība, un vēl nav pieņemta valsts veselības aprūpes darbaspēka stratēģija.

(20) Rumānijas administratīvo un politikas izstrādes spēju ir negatīvi ietekmējuši nepārredzami procesi un lēmumu pieņemšana, apgrūtinošas administratīvās procedūras, nepietiekama kvalitātes pierādījumu izmantošana, vāja starpnozaru politikas koordinācija un plaši izplatīta korupcija. Valsts pārvaldes reformu progress ir neliels. Organizatoriskās struktūras joprojām ir nestabilas, un tas ietekmē valsts pārvaldes neatkarību un efektivitāti. 2016. gadā tika uzsāktas civildienesta stratēģijas, bet tiesiskajā regulējumā vēl nav iestrādāti daži no to galvenajiem mērķiem, jo īpaši attiecībā uz objektīviem kritērijiem pieņemšanai darbā, izvērtēšanai un ar veikumu saistītam atalgojumam. Ir ierosināts zināmā mērā līdzsvarot darba samaksas līmeņus, bet nav skaidras saiknes starp veikumu un atlīdzību nedz centrālā, nedz vietējā līmenī. Valsts civildienesta aģentūras spēja un pilnvaras joprojām ir jāstiprina. Dažus no politikas veidošanas pārredzamības pasākumiem, kas tika uzsākti 2016. gadā, ir paredzēts padarīt atgriezeniskus. Administratīvajā praksē nav skaidri ieviesta stratēģiskā plānošana un regulējuma ietekmes novērtējums.

(21) Viens no galvenajiem šķēršļiem ekonomikas attīstībai Rumānijā ir kvalitatīvas un apjomīgas transporta infrastruktūras nepietiekamība. Lai risinātu ar to saistītās nepilnības, Rumānija, reaģējot uz konkrētai dalībvalstij adresēto ieteikumu, 2016. gada rudenī pieņēma transporta ģenerālplānu. Lai paātrinātu investīcijas autoceļu infrastruktūrā, infrastruktūras investīciju pārvaldība tika atdalīta no iestādes, kas ir atbildīga par infrastruktūras administrāciju. 2016. gadā tika izveidota struktūra, lai reformētu dzelzceļa sistēmu, un tā sāks darboties līdz 2017. gada vidum.

(22) Rumānijā pēdējā laikā investīciju īpatsvars ir bijis viens no augstākajiem Savienībā. Tomēr 2016. gadā publiskās investīcijas samazinājās, kas notika arī tādēļ, ka mazā apmērā tika izmantoti Savienības fondi. Plaša Savienības finansējuma apguve un efektīva izmantošana ir būtiska, lai Rumānija varētu izmantot tās attīstības potenciālu, jo īpaši tādās svarīgās nozarēs kā transports vai atkritumi. Publisko investīciju kvalitātes pasliktināšanās iemesli cita starpā ir ar pārvaldību saistīti trūkumi un mainīgas prioritātes. Reaģējot uz konkrētai dalībvalstij adresēto ieteikumu, tika panākts neliels progress attiecībā uz prioritātes piešķiršanu projektiem un to sagatavošanu publisko investīciju jomā. Kopš 2016. gada augusta ministrijām ir noteikta prasība izdevumu plānos ņemt vērā investīciju prioritātes, taču nav veikti nekādi citi pasākumi, lai nostiprinātu finanšu ministrijas lomu attiecībā uz prioritātes piešķiršanu investīcijām un lai labāk koordinētu publisko investīciju projektu sagatavošanu visās ministrijās. Valsts atkritumu apsaimniekošanas plāna un atkritumu novēršanas programmas pieņemšana bija paredzēta līdz 2016. gada beigām, taču joprojām nav pabeigta. Ir nepieciešami arī plāni pārvaldības un noteikumu ievērošanas uzlabošanai, lai valsts un Savienības līdzekļus novirzītu Savienības mēroga vides standartu sasniegšanai.

(23) Efektīvs publiskais iepirkums ir ļoti svarīgs elements, lai Rumānijā sasniegtu stratēģiskos mērķus un risinātu galvenās politikas problēmas, tostarp publisko izdevumu efektivitāti, valsts pārvaldes modernizāciju, cīņu pret korupciju, kā arī inovācijas un ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes sekmēšanu. Tas ir svarīgi arī, lai panāktu iedzīvotāju uzticēšanos valsts iestādēm un demokrātijai. Rumānija nesen veica pasākumus, lai īstenotu publiskā iepirkuma stratēģiju un rīcības plānu. Kā turpmāki pasākumi saistībā ar publiskā iepirkuma likumu, kas ir spēkā kopš 2016. gada maija, 2016. gada jūnijā tika pieņemti īstenošanas tiesību akti publiskā iepirkuma un komunālo pakalpojumu iepirkuma jomā, līdz 2016. gada beigām tika pieņemti sekundārie tiesību akti koncesijas līgumu jomā, un valsts programmā attiecībā uz publisko iepirkumu ir paredzēta korupcijas novēršana un kontrole. Tomēr vairāki svarīgi stratēģijas pasākumi joprojām nav ieviesti, piemēram, pastiprinātas kontroles un citi pretkorupcijas pasākumi, pilnīga e-iepirkumu sistēmas ieviešana un publiskā iepirkuma amatpersonu apmācība.

(24) Vairāk nekā 45 % Rumānijas iedzīvotāju dzīvo lauku apvidos, kas joprojām ievērojami atpaliek no pilsētu teritorijām tādās jomās kā nodarbinātība un izglītība, piekļuve pakalpojumiem un infrastruktūrai un materiālā labklājība. Rumānija, reaģējot uz konkrētai dalībvalstij adresētu ieteikumu uzlabot piekļuvi integrētiem sabiedriskajiem pakalpojumiem, paplašināt pamata infrastruktūru un stiprināt ekonomikas dažādošanu jo īpaši lauku apgabalos, 2016. gadā pieņēma visaptverošu pasākumu kopumu attiecībā uz lauku attīstību, mazo lauku saimniecību modernizāciju, atbalstu ar lauksaimniecību nesaistītiem MVU, investīcijām infrastruktūrā, tostarp sociālajos pakalpojumos un izglītībā, un oficiālu nodarbinātību. To ilgtermiņa panākumi būs atkarīgi no spējas izmēģinājuma pasākumus ieviest plašākā mērogā un efektīvi noteikt un apgūt pieejamo Savienības finansējumu.

(25) Valsts uzņēmumiem (VU) ir liela nozīme ekonomikā, jo īpaši galvenajās infrastruktūras nozarēs. Nepilnības VU pārvaldībā rada zemāku rentabilitāti salīdzinājumā ar privātajiem partneriem, un tas negatīvi ietekmē publiskās finanses. Rumānija, reaģējot uz konkrētai dalībvalstij adresētu ieteikumu, ir panākusi ievērojamu progresu saistībā ar VU korporatīvo pārvaldību. 2016. gada rudenī tika ātri pieņemti normatīvie akti, kas atbalsta galvenos tiesību aktus

par VU korporatīvo pārvaldību. Tiesiskais regulējums atbilst labai starptautiskai praksei par VU valdes locekļu iecelšanas un pārvaldības pārredzamību, un tajā finanšu ministrijai ir piešķirtas īpašas uzraudzības un izpildes pilnvaras. Tika veikti arī pasākumi, lai vietējo iestāžu vidū vairotu izpratni par jaunajiem noteikumiem, turklāt tika publiskota informācija par VU budžetiem. Tomēr kavēšanās iecelt profesionālus vadītājus rada bažas par turpmāku īstenošanu.

(26) Rumānijas konkurētspēju ir negatīvi ietekmējuši ārpuscenu konkurētspējas trūkumi un strukturālie šķēršļi – cita starpā sarežģītas administratīvās procedūras – pārejai uz ekonomiku ar augstāku pievienoto vērtību. Rumānija, reaģējot uz 2016. gada konkrētai dalībvalstij adresētu ieteikumu, pieņēma vairākus tiesību aktus, lai vienkāršotu administratīvās procedūras un atvieglotu attiecības starp iedzīvotājiem un valsts pārvaldi, kaut gan minētie tiesību akti attiecas tikai uz nelielu skaitu procedūru.

(27) Korupcija joprojām pastāv visos līmeņos, un tā turpina būt šķērslis darījumdarbībai. Rumānija ir guvusi ievērojamus panākumus, īstenojot lielu daļu tiesu sistēmas reformu un cīnoties pret augsta līmeņa korupciju. Tomēr vēl ir jāveic būtiski pasākumi, lai novērstu šajā jomā pastāvošās bažas un panāktu, ka reformas ir ilgtspējīgas un neatgriezeniskas. Nelieli panākumi tika gūti, izstrādājot turpmākus pasākumus, ar ko novērst un apkarot korupciju, jo īpaši vietējās pašvaldībās, bet joprojām pastāv būtiskas problēmas attiecībā uz efektīvu 2016. gadā pieņemtās valsts pretkorupcijas stratēģijas īstenošanu. Ir jāpieliek pūles, lai Rumānijā sabiedriskajā dzīvē tiktu ievērota tiesu neatkarība, tiktu pabeigtas kriminālkodeksa un civilkodeksa reformas un nodrošināta tiesas nolēmumu īstenošanas efektivitāte. Rumānija sadarbības un pārbaudes mehānisma ietvaros saņem ieteikumus attiecībā uz tiesu sistēmas reformu un cīņu pret korupciju. Tādējādi šīs jomas netiek iekļautas konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos Rumānijai.

(28) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi visaptverošu Rumānijas ekonomikas politikas analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Rumānijai adresētiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Rumānijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(29) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada konverģences programmu, un tās atzinums ([1]) ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Rumānijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. 2017. gadā nodrošināt atbilstību Padomes 2017. gada 16. jūnija ieteikumam ar mērķi koriģēt būtisko novirzi no korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai. 2018. gadā īstenot nozīmīgus fiskālos centienus atbilstīgi Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasībām. Nodrošināt pilnīgu fiskālās sistēmas piemērošanu. Stiprināt nodokļu saistību izpildi un nodokļu iekasēšanu. Cīnīties pret nedeklarētu darbu, tostarp nodrošinot, lai sistemātiski tiktu izmantotas integrētas kontroles.

2. Stiprināt mērķtiecīgu aktivizācijas politiku un integrētus sabiedriskos pakalpojumus, īpašu uzmanību pievēršot personām, kas atrodas vistālāk no darba tirgus. Pieņemt tiesību aktus par vīriešu un sieviešu pensijas vecuma vienādošanu. Apspriežoties ar sociālajiem partneriem, izveidot pārredzamu mehānismu minimālās algas noteikšanai. Uzlabot piekļuvi kvalitatīvai vispārējai izglītībai, jo īpaši romiem un bērniem lauku apgabalos. Veselības aprūpes jomā pāriet uz ambulatoro aprūpi un ierobežot neoficiālos maksājumus.

([1]) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktu.

3. Piemērojot objektīvus kritērijus, pieņemt tiesību aktus, lai nodrošinātu profesionālu un neatkarīgu civildienestu. Publisko investīciju jomā stiprināt prioritātes piešķiršanu projektiem un to sagatavošanu. Nodrošināt savlaicīgu, pilnīgu un ilgtspējīgu valsts publiskā iepirkuma stratēģijas īstenošanu.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Slovēnijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovēnijas 2017. gada stabilitātes programmu

(2017/C 261/23)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ([2]), un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Slovēnija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku, ko apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Padome 2017. gada 21. martā pieņēma Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ("ieteikums par eurozonu") ([3]).

(2) Ņemot vērā to, ka Slovēnija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ekonomiskajā un monetārajā savienībā starp ekonomikām ir cieša savstarpējā saikne, Slovēnijai būtu jānodrošina pilnīga un savlaicīga ieteikuma par eurozonu īstenošana, kā tas ir atspoguļots 1.–3. ieteikumā turpmāk.

(3) 2017. gada ziņojums par Slovēniju tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Slovēnijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Slovēnijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2017. gada 22. februārī. Komisijas veiktā analīze ļāva secināt, ka Slovēnijā pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Neaizsargātību jo īpaši rada nepilnības banku nozarē, uzņēmumu parāds un fiskālie riski. Ņemot vērā atsākto izaugsmi, uzkrājumu nelīdzsvarotība pakāpeniski samazinās. Uzņēmumu sektors ir piedzīvojis ievērojamu parāda

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
([2]) OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.
([3]) OV C 92, 24.3.2017., 1. lpp.

samazināšanos, un ir atsākušās privātās investīcijas, tostarp ārvalstu tiešās investīcijas, tomēr salīdzinājumā ar citām reģiona valstīm ienākošo ārvalstu tiešo investīciju līmenis joprojām ir zems. Valsts parāds 2015. gadā sasniedza maksimālo līmeni, un turpmākajos gados ir sagaidāma lejupvērsta korekcija. Banku nozares restrukturizācijā panāktais progress sakrita ar ienākumus nenesošu aizdevumu īpatsvara strauju samazināšanos, un paredzams, ka tas turpinās samazināties. Valdība ir veikusi attiecīgus pasākumus banku sektora konsolidēšanai un pārstrukturēšanai, kā arī valsts uzņēmumu pārvaldības uzlabošanai. Tomēr ir jāveic turpmāki politikas pasākumi, lai novērstu uzņēmumu parādu un atlikušās nepilnības finanšu nozarē, lai nodrošinātu publisko finanšu ilgtermiņa stabilitāti un uzlabotu darījumdarbības vidi.

(4) Slovēnija 2017. gada 28. aprīlī iesniedza savu 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada 3. maijā – savu 2017. gada valsts reformu programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

(5) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([1]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(6) Slovēnija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro pārejas noteikumu par parādu. Valdība savā 2017. gada stabilitātes programmā paredz, ka nominālais deficīts 2017. gadā uzlabosies līdz 0,8 % no IKP un tad 2020. gadā sasniegs pārpalikumu 0,4 % apmērā no IKP. Vidēja termiņa budžeta mērķi – strukturālā ziņā līdzsvarotu budžetu, kurā nav ievērotas Stabilitātes un izaugsmes pakta prasības, – plānots sasniegt līdz 2020. gadam. Tomēr, pamatojoties uz pārrēķināto ([2]) strukturālo bilanci, vidēja termiņa budžeta mērķis netiks sasniegts programmas laikposmā. Saskaņā ar 2017. gada stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies līdz 77,0 % no IKP 2017. gadā un turpinās samazināties līdz 67,5 % no IKP 2020. gadā. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Tajā pašā laikā nav pietiekami precizēti pasākumi, kas vajadzīgi, lai veicinātu plānoto mērķu sasniegšanu, sākot ar 2017. gadu.

(7) 2017. gada stabilitātes programmā ir norādīts, ka bēgļu ārkārtas pieplūduma ietekme uz budžetu 2016. un 2017. gadā ir ievērojama, un sniegti atbilstoši pierādījumi par minēto papildu budžeta izmaksu apmēru un veidu. Saskaņā ar Komisijas datiem attiecināmie papildu izdevumi saistībā ar bēgļu ārkārtas pieplūdumu 2016. gadā sasniedza 0,07 % no IKP. Šī summa ir nemainīga salīdzinājumā ar 2017. gada budžeta plāna projektu, kas apstiprināja 2016. gada stabilitātes programmas prognozes. 2017. gadam stabilitātes programmā ir ietverts pieprasījums par 0,07 % no IKP, no kuriem Komisija apsvērs papildu ietekmi 0,01 % apmērā no IKP. Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā un 6. panta 3. punktā paredzētie noteikumi atļauj šos papildu izdevumus, jo bēgļu pieplūdums un ar drošību saistītie pasākumi ir ārkārtēji apstākļi, to ietekme uz Slovēnijas publiskajām finansēm ir ievērojama, un stabilitāte netiktu apdraudēta, pieļaujot pagaidu novirzi no korekcijām vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai. Tāpēc nepieciešamā korekcija vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai 2016. gadā ir samazināta, lai ņemtu vērā minētās papildu budžeta izmaksas. 2018. gada pavasarī, pamatojoties uz novērotajiem datiem, ko sniegušas Slovēnijas iestādes, tiks veikts galīgais izvērtējums par 2017. gadu, tostarp par attiecināmajām summām.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

([2]) Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, ko Komisija pārrēķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

(8) Padome 2016. gada 12. jūlijā ieteica Slovēnijai panākt gada fiskālo korekciju vismaz 0,6 % apmērā no IKP, lai 2017. gadā sasniegtu vidēja termiņa budžeta mērķi. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, pastāv risks, ka 2017. gadā būs neliela novirze no minētās prasības.

(9) Ņemot vērā Slovēnijas fiskālo situāciju un jo īpaši tās parādu līmeni, paredzams, ka 2018. gadā Slovēnija veiks turpmākas korekcijas, lai sasniegtu atbilstošu vidēja termiņa budžeta mērķi. Atbilstoši kopīgi pieņemtajai korekcijas matricai saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu minētā korekcija atbilst prasībai par valdības neto primāro izdevumu nominālo izaugsmes tempu ([1]), kas nedrīkst pārsniegt 0,6 %. Tas atbilstu strukturālai korekcijai 1 % apmērā no IKP. Nemainīgas politikas apstākļos pastāv risks, ka 2018. gadā būs ievērojama novirze no minētās prasības. Tiek prognozēts, ka Slovēnija 2017. un 2018. gadā atbildīs noteikumam par parādu. Kopumā Padome uzskata, ka Slovēnijai ir jābūt gatavai veikt turpmākus pasākumus 2017. gadā un ka 2018. gadā būs nepieciešami papildu pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem. Tomēr, kā paredzēts Regulā (EK) Nr. 1466/97, budžeta plānu un rezultātu izvērtējumā būtu jāņem vērā dalībvalsts budžeta bilance, ievērojot cikliskos apstākļus. Kā atgādināts Komisijas paziņojumā par 2017. gada Eiropas pusgadu, kas pievienots šiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, 2018. gada budžeta plāna projekta izvērtējumā un turpmākajā 2018. gada budžeta rezultātu izvērtējumā būs pienācīgi jāņem vērā mērķis panākt tādu fiskālo nostāju, kas palīdz gan stiprināt pašreizējo atlabšanu, gan nodrošināt Slovēnijas publisko finanšu stabilitāti. Šajā kontekstā Padome atzīmē, ka Komisija plāno veikt vispārēju izvērtējumu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1466/97, jo īpaši ņemot vērā ciklisko situāciju Slovēnijā. Turklāt pastāv liela nenoteiktība attiecībā uz ciklisko pozīciju Slovēnijas konkrētajā gadījumā sakarā ar īpaši lielu ekonomiskās aktivitātes samazināšanos 2008.–2013. gadā un lielām strukturālām un finanšu sektora reformām, kas tiek īstenotas.

(10) Ar Fiskālo noteikumu likumu, ko pieņēma 2015. gada jūlijā, ieviesa vidējā termiņa budžeta struktūru vispārējās valdības sektoram. Lai tā darbotos, ir jāizdara daži grozījumi Publisko finanšu likumā. Sākotnēji valdība apņēmās pārskatīto Publisko finanšu likumu pieņemt sešu mēnešu laikā pēc Fiskālo noteikumu likuma pieņemšanas. Tomēr šis termiņš tika vairākkārt atlikts, un pārskatītais tiesību akts vēl nav iesniegts parlamentam apspriešanai. Pārskatītais Publisko finanšu likums ir viens no juridiskajiem instrumentiem, ar kuriem valsts tiesību aktos transponē Padomes Direktīvu 2011/85/ES ([2]), kas dalībvalstīm bija jāpabeidz līdz 2013. gada beigām. 2017. gada 21. martā tika iecelti Fiskālās padomes dalībnieki.

(11) Lielais valsts parāds 2016. gadā 79,7 % apmērā no IKP ir vājais punkts publiskajām finansēm Slovēnijā. Valsts sabiedrība noveco ātrāk nekā vairākumā dalībvalstu. Slovēnija saskaras ar lielu risku attiecībā uz publisko finanšu stabilitāti ilgtermiņā, un tai no visām dalībvalstīm ir lielākais ilgtermiņa stabilitātes nepietiekamības rādītājs, kas izriet no prognozētā pieauguma saistībā ar valsts pensiju tēriņiem, kā arī veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes izdevumiem.

(12) Valdība ir iesniegusi priekšlikumus, lai reformētu veselības aprūpes sistēmu. Veselības aprūpes un veselības apdrošināšanas likuma projekts, kas ir reformas galvenais tiesību akts, 2017. gada februārī tika nodots sabiedriskai apspriešanai, un līdz 2017. gada vasarai ir paredzēts to nodot Nacionālajai asamblejai. Ir svarīgi ievērot paredzēto grafiku, un tam būtu jādod iespēja tiesību aktam stāties spēkā vēl 2017. gadā. 2016. gada decembrī tika iesniegti priekšlikumi grozīt Veselības pakalpojumu likumu un Pacientu tiesību likumu un tika pieņemts jaunais Aptieku likums. Atlikušās problēmas attiecas uz slimnīcu pārvaldību un sniegumu, primāro aprūpi kā alternatīvu stacionārai aprūpei, slimnīcu maksājumu sistēmām, veselības aprūpes tehnoloģiju novērtējumiem un informācijas sistēmām. Turklāt ieguvumi no medikamentu un medicīnas pakalpojumu centralizēta publiskā iepirkuma joprojām lielā mērā netiek izmantoti, bet tiek gatavots jauns zāļu centralizēts publiskais iepirkums, kas varētu palīdzēt panākt iepirkuma lielāku pārredzamību un izmaksu efektivitāti. Nozīmīgs uzdevums ir arī sekmēt ilgtermiņa aprūpes reformu. Līdz šim Slovēnijā nav integrētas ilgtermiņa aprūpes sistēmas. Tiek gatavots izmēģinājuma projekts, lai noteiktu ilgtermiņa aprūpes vajadzības.

([1]) Valdības neto izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

([2]) Padomes Direktīva 2011/85/ES (2011. gada 8. novembris) par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām (OV L 306, 23.11.2011., 41. lpp.).

(13) 2016. gada aprīlī valdība pieņēma Balto grāmatu par pensijām un tika uzsākta sabiedriskā apspriešana par pensiju sistēmas nākotni. Tomēr joprojām nav konkrētu tiesību aktu priekšlikumu. Turpmākie uzdevumi ir nodrošināt pensiju sistēmas ilgtermiņa stabilitāti un adekvātumu, pielāgojot likumā noteikto pensionēšanās vecumu paredzamā mūža ilguma palielinājumam un veicinot vēlāku pensionēšanos, lai palielinātu papildu pensiju shēmu segumu, pienācīgi pievērstos dažādām karjeras iespējām un samazinātu nabadzības riskus vecumdienās.

(14) Turpināja uzlaboties darba tirgus un sociālās tendences. Ir palielinājusies darbvietu veidošana, un samazinās bezdarbs. To cilvēku īpatsvars, kuriem draud nabadzība un sociālā atstumtība, ir samazinājies, tomēr tas joprojām ir augstāks par Savienības vidējo rādītāju attiecībā uz vecāka gadagājuma cilvēkiem. Darba tirgus uzlabošanās sniedz iespēju nodrošināt darbvietas gados vecākiem darba ņēmējiem, bet viņu līdzdalības līmenis joprojām ir zems. Pēdējos gados par arvien ierastāku ir kļuvusi pensionēšanās, izmantojot bezdarba apdrošināšanas sistēmu. Ilgstoša bezdarba līmenis joprojām ir augstāks nekā pirms krīzes un veido vairāk nekā pusi no visu bezdarbnieku skaita. Vairāk nekā 40 % no visiem ilgstošajiem bezdarbniekiem ir vecāki par 50 gadiem, un gandrīz puse no viņiem ir bez darba divus gadus vai vairāk. Ir sagatavota un apspriesta ar sociālajiem partneriem analīze un rīcības plāns, kas vērsts uz to, lai palielinātu gados vecāku darba ņēmēju nodarbinātības līmeni. Rīcības plāna laicīga īstenošana var palīdzēt uzlabot gados vecāku darba ņēmēju iesaistīšanu darba tirgū. Mazkvalificētu darba ņēmēju nodarbinātības līmenis joprojām ir zems un ir ievērojami zemāks nekā pirms krīzes un Savienības vidējais līmenis. Aktīvas darba tirgus politikas īstenošanas plāns, ko pieņēma 2016. gada janvārī, turpina pašreizējo pieeju, savukārt izdevumi šajā jomā joprojām ir nelieli. Gados vecāki un mazkvalificēti darba ņēmēji joprojām ir nepietiekami pārstāvēti aktīvas darba tirgus politikas pasākumos. Darba tirgus segmentācija joprojām ir problēma, neraugoties uz reformu 2013. gadā.

(15) Ienākumus nenesošo aizdevumu līmenis, lai arī joprojām ir augsts, stabili samazinās. Slovēnijas Banka ir īstenojusi vairākus pasākumus, kas bankām dod stimulus ilgtspējīgā veidā samazināt ienākumus nenesošos aizdevumus. Parāda samazināšanas spiediens ir sācis mazināties, bet kredītu plūsmas uzņēmumiem turpina samazināties. Atsevišķu uzņēmumu vidū parāda samazināšanas panākumi nav bijuši vienmērīgi. Banku nozares konsolidācija un pārstrukturēšana virzās uz priekšu, apvienojot trīs bankas 2016. gadā. Slovēnija apņēmās līdz 2017. gada 31. decembrim pārdot vismaz 50 % no savām lielākajā valsts bankā turētajām akcijām un līdz 2018. gada 31. decembrim – vēl 25 %, atskaitot vienu akciju. Tiesiskā regulējuma pārskatīšana vēl vairāk pastiprināja banku aktīvu pārvaldības uzņēmuma korporatīvās pārstrukturēšanas jaudu. MVU vidū joprojām ir augsts ienākumus nenesošu aizdevumu īpatsvars. Lai risinātu šo problēmu, sadarbībā ar Pasaules Banku ir sagatavota sistemātiska pieeja MVU darbam ar ienākumus nenesošiem aizdevumiem. Turklāt valdība pieņēma likumprojektu, ar kuru izveidot centralizētu aizdevumu reģistru, lai nodrošinātu efektīvāku riska pārvaldību un samazinātu parādsaistību risku.

(16) Kredītspējīga uzņēmuma piekļuve alternatīviem finansējuma avotiem ir ļoti ierobežota. Slovēnijas Uzņēmumu fonds un *Slovenska izvozna in razvojna banka* (*SID* banka) galvenokārt ir ieviesuši jaunus parāda instrumentus MVU, tostarp tādus pasākumus kā mikrokredīti. Slovēnijas Uzņēmumu fonds 2016. gadā īstenoja vienu sagatavošanas kapitāla shēmu ar mazāk nekā 50 MVU atbalsta saņēmējiem. Nozīmīgs papildu finansējuma avots varētu būt citi alternatīvi finanšu instrumenti, tostarp riska kapitāls un pašu kapitāls, izmantojot ESI fondus, tomēr tie joprojām lielā mērā paliek neizmantoti.

(17) Tiek īstenota valsts pārvaldes attīstības stratēģija 2015.–2020. gadam, un ir gūti zināmi panākumi. Tomēr daži konkrēti pasākumi, piemēram, Civildienesta likuma pieņemšana, joprojām ir aizkavējušies. Tiek lēsts, ka valdības programma administratīvā sloga samazināšanai ir radījusi kopējos ietaupījumus EUR 365 miljonu apmērā laikposmā no 2009. līdz 2015. gadam, un ir īstenoti gandrīz 60 % no 318 pasākumiem, lai samazinātu administratīvo slogu. Tomēr privātajām investīcijām joprojām traucē sarežģītas un laikietilpīgas administratīvās procedūras, jo īpaši būvniecības un telpiskās plānošanas jomā. Lai gan tiesu sistēmas efektivitāte un kvalitāte ir vēl vairāk uzlabojusies, komerclietās joprojām paiet ilgs laiks, lai ieplānotu pirmo iztiesāšanu, un prasības nevar iesniegt elektroniski. Lai gan ir pieņemtas dažas svarīgākās korupcijas apkarošanas reformas, piemēram, programma pilnīgai neiecietībai pret korupciju, izpratne par korupciju joprojām ir problēma un, šķiet, ietekmē uzņēmumu lēmumus. Pēc sākotnējā progresa, modernizējot profesiju regulējumu, reformas ir palēninājušās. Ierobežojošo šķēršļu atcelšana attiecībā uz profesiju regulējumu varētu sekmēt konkurenci minēto profesiju tirgos.

(18) Valsts iesaiste tautsaimniecībā joprojām ir liela, neraugoties uz 2013. gadā sākto privatizācijas programmu. Valsts ir lielākais darba devējs, aktīvu pārvaldnieks un uzņēmumu parāda turētājs Slovēnijā. Apvienojumā ar vāju korporatīvo pārvaldību augstam valsts īpašumtiesību īpatsvaram ir bijusi ievērojama fiskālā un ekonomiskā ietekme. Tā tiek lēsta EUR 13 miljardu apmērā jeb aptuveni viena trešdaļa no IKP 2007.–2014. gadā, kas galvenokārt ir saistāms ar finanšu nozares stabilizācijas pasākumiem un valsts uzņēmumu negūto peļņu salīdzinājumā ar to privātajiem konkurentiem. Valsts uzņēmumu darbība ir sākusi uzlaboties, kā pamatā ir jauna korporatīvās pārvaldības sistēma,

tomēr riski saglabājas. Līdz 2015. gada beigām rezultāti liecināja par *Slovenian Sovereign Holding* pārvaldībā esošo uzņēmumu rentabilitātes uzlabošanos, lai arī nesasniedzot pārvaldības stratēģijā noteikto starpposma mērķi. 2017. gada janvārī valdība apstiprināja aktīvu pārvaldības plānu 2017. gadam, nosakot izpildes rādītājus katram atsevišķam valsts uzņēmumam un atjauninot atsavināmo aktīvu sarakstu. Tajā pašā laikā joprojām nav pārskatīta aktīvu pārvaldības stratēģija, kuru parlaments pirmo reizi apstiprināja 2015. gadā, jo valdība atlikusi savu lēmumu līdz 2017. gada otrai pusei. Lai gan jaunais valdes priekšsēdētājs tika iecelts 2017. gada februāra beigās, visa uzraudzības padome vēl nav iecelta.

(19) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Slovēnijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Slovēnijai adresētiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Slovēnijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(20) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums ([1]) ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk,

(21) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Tās ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir atspoguļoti turpmāk 1. un 3. ieteikumā,

AR ŠO IESAKA Slovēnijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Ņemot vērā to, ka ir jāstiprina pašreizējā atlabšana un jānodrošina Slovēnijas publisko finanšu stabilitāte, 2018. gadā īstenot ievērojamus fiskālos centienus, ievērojot Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasības. Pieņemt un īstenot ierosināto veselības aprūpes sistēmas reformu un pieņemt plānoto ilgtermiņa aprūpes reformu, palielinot izmaksu efektivitāti, pieejamību un kvalitatīvu aprūpi. Pilnībā izmantot potenciālu, ko piedāvā centralizēts iepirkums veselības aprūpes nozarē. Pieņemt pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu pensiju sistēmas ilgtermiņa stabilitāti un adekvātumu.

2. Pastiprināt centienus palielināt mazkvalificētu un gados vecāku darba ņēmēju nodarbinātību, jo īpaši izmantojot mērķorientētus mūžizglītības un iesaistīšanas darba tirgū pasākumus.

3. Uzlabot finansēšanas nosacījumus, tostarp veicinot ieņēmumus nenesošu aizdevumu pastāvīgu noregulējumu un piekļuvi alternatīviem finansējuma avotiem. Nodrošināt banku aktīvu pārvaldības uzņēmuma stratēģijas pilnīgu īstenošanu. Samazināt uzņēmumu administratīvo slogu, kas izriet no noteikumiem par telpisko plānošanu un būvatļaujām, un nodrošināt valsts uzņēmumu labu pārvaldību.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

([1]) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Slovākijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovākijas 2017. gada stabilitātes programmu

(2017/C 261/24)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 ([2]), pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Slovākija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku, ko apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Padome 2017. gada 21. martā pieņēma Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ("ieteikums par eurozonu"). ([3])

(2) Ņemot vērā to, ka Slovākija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ekonomiskajā un monetārajā savienībā starp ekonomikām ir cieša savstarpējā saikne, Slovākijai būtu jānodrošina pilnīga un savlaicīga ieteikuma par eurozonu īstenošana, kā tas ir atspoguļots 1. un 2. ieteikumā turpmāk.

(3) 2017. gada ziņojums par Slovākiju tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Slovākijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Slovākijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.

(4) Slovākija 2017. gada 26. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).
([3]) OV C 92, 24.3.2017., 1. lpp.

(5) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([1]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(6) Slovākija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Savā 2017. gada stabilitātes programmā valdība plāno samazināt nominālo deficītu – 2017. gadā līdz 1,3 % no IKP un 2019. un 2020. gadā pakāpeniski turpināt samazinājumu līdz 0 % no IKP. Ir paredzēts, ka vidēja termiņa budžeta mērķis – strukturālais deficīts 0,5 % apmērā no IKP – tiks sasniegts 2018. gadā. Saskaņā ar 2017. gada stabilitātes programmu ir gaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP pakāpeniski samazināsies līdz 46 % 2020. gadā. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams.

(7) Padome 2016. gada 12. jūlijā ieteica Slovākijai 2017. gadā panākt gada fiskālo korekciju 0,5 % apmērā no IKP virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanu. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, pastāv risks, ka 2017. gadā būs zināma novirze no minētā ieteikuma.

(8) Ņemot vērā Slovākijas fiskālo stāvokli, ir gaidāms, ka tā 2018. gadā turpinās veikt korekcijas virzībā uz savu vidēja termiņa budžeta mērķi, proti, strukturālo deficītu 0,5 % apmērā no IKP. Atbilstoši kopīgi pieņemtajai korekcijas matricai saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu minētā korekcija atbilst prasībai, lai valdības neto primāro izdevumu nominālais pieauguma temps ([2]) nepārsniegtu 2,9 %. Tas atbilstu strukturālai korekcijai 0,5 % apmērā no IKP. Pastāv risks, ka nemainīgas politikas apstākļos kopējā 2017. un 2018. gada laikā būs ievērojama novirze no minētās prasības. Kopumā Padome uzskata, ka Slovākijai jābūt gatavai veikt turpmākus pasākumus, lai 2017. gadā nodrošinātu atbilstību šim noteikumam, un ka 2018. gadā būs vajadzīgi turpmāki pasākumi, lai izpildītu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Tomēr, kā paredzēts Regulā (EK) Nr. 1466/97, budžeta plānu un rezultātu izvērtējumā būtu jāņem vērā dalībvalsts budžeta bilance, ievērojot cikliskos apstākļus. Kā atgādināts Komisijas paziņojumā par 2017. gada Eiropas pusgadu, kas pievienots šiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, 2018. gada budžeta plāna projekta izvērtējumā un turpmākajā 2018. gada budžeta rezultātu izvērtējumā būs pienācīgi jāņem vērā mērķis panākt tādu fiskālo nostāju, kas palīdz gan stiprināt pašreizējo atlabšanu, gan nodrošināt Slovākijas publisko finanšu stabilitāti. Šajā kontekstā Padome atzīmē, ka Komisija plāno veikt vispārēju izvērtējumu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1466/97, jo īpaši ņemot vērā ciklisko situāciju Slovākijā.

(9) Slovākijas publiskās finanses joprojām saskaras ar riskiem ilgtermiņā. Veselības aprūpes izdevumi joprojām rada risku publisko finanšu stabilitātei ilgtermiņā, jo veselības aprūpes izmaksu lietderības palielināšana Slovākijā joprojām ir problemātisks jautājums. Ir veikti daži pasākumi, lai racionalizētu stacionāro aprūpi un samazinātu izmaksas, bet konkrēti rezultāti vēl nav redzami. 2016. gada izdevumu pārskatīšanā ir apzināti iespējami ietaupījumi. Tomēr konkrēti panākumi veselības aprūpes un veselības aprūpes izdevumu visaptverošas reformas īstenošanā līdz šim kavējas, tostarp ir ieviesta diagnostikas grupu sistēma maksājumiem un sākta e-veselības sistēma, kurām ir tikai lēns progress. Tajā pašā laikā tiek prognozēts, ka valsts pensiju sistēmas deficīts ilgtermiņā divkāršosies, un pensionēšanās vecums Slovākijā ir viens no zemākajiem Savienībā. Nesenās korekcijas pensiju sistēmā lielā mērā ir *ad hoc* un īstermiņa.

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

([2]) Valdības neto izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts 4 gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

(10) Nodokļu nemaksāšana un izvairīšanās no nodokļu maksāšanas ir samazinājusies, un tiek pieliktas pūles, lai uzlabotu saistību labprātīgu izpildi. Nodokļu iekasēšanas uzlabojumi ir ievērojami samazinājuši iepriekš augsto PVN iztrūkumu. Šķiet, ka krāpšanas PVN jomā ierobežošanai arī ir bijusi pozitīva ietekme uz uzņēmumu ienākuma nodokļa iekasēšanu. Finanšu administrācija galveno uzmanību pievērš tam, lai uzlabotu PVN saistību izpildi, jo īpaši veicot revīzijas. Tajā pašā laikā tiek izskatīti ar revīziju nesaistīti pasākumi, lai stiprinātu nodokļu saistību labprātīgu izpildi.

(11) Neraugoties uz uzlabojumiem darba tirgū ekonomikas stabilās atlabšanas un daudzu darbvietu radīšanas rezultātā, problēma joprojām ir ilgstošs bezdarbs. Ilgstoša bezdarba līmenis joprojām ir viens no augstākajiem Savienībā. Tas jo īpaši ietekmē atstumtos romu pārstāvjus, mazkvalificētos un jaunos cilvēkus. Turklāt saglabājas reģionālās atšķirības – bezdarba līmenis Slovākijas austrumos joprojām ir divreiz lielāks nekā Bratislavā. Pieaugušo līdzdalība mūžizglītībā un otrās iespējas izglītībā joprojām ir neliela. Neskatoties uz pasākumiem, kas veicina zemu atalgotu darba ņēmēju nodarbinātību, un notiekošo valsts nodarbinātības dienestu reformu, joprojām pastāv grūtības ieviest individualizētu atbalstu ilgstošiem bezdarbniekiem un neaizsargātām iedzīvotāju grupām citstarp sakarā ar lielu skaitu lietu. Slovākijas rīcības plāns – kuru lielā mērā finansē no Eiropas Sociālā fonda – par ilgstošo bezdarbnieku integrāciju darba tirgū, ir vērsts uz to, lai šo trūkumu novērstu, izmantojot visaptverošu pieeju individualizētiem pakalpojumiem. Tas tiks panākts, sniedzot specializētas konsultācijas, nodrošinot jaunu profilēšanas sistēmu, īstenojot sadarbību ar privātām nodarbinātības aģentūrām un organizējot mērķorientētas mācību programmas, kuras izstrādājuši darba devēji, pamatojoties uz reģionālo darba tirgu vajadzībām. Romu iesaistes līmenis Slovākijas darba tirgū joprojām ir ļoti zems, un progress viņu nodarbinātības līmeņa palielināšanā ir lēns. Faktori, kas veicina viņu vājos rezultātus darba tirgū, ir zems izglītības un prasmju līmenis un diskriminācija. Reproduktīvā vecuma sieviešu zemais nodarbinātības līmenis ir saistīts ar ilgo bērna kopšanas atvaļinājumu (līdz pat trim gadiem), kuru vīrieši ņem reti, bērnu aprūpes iestāžu trūkumu – jo īpaši bērniem, kas nav sasnieguši trīs gadu vecumu, un elastīga darbalaika režīmu nelielo izmantošanu.

(12) Izglītības sistēma nav pietiekami orientēta uz Slovākijas ekonomiskā potenciāla palielināšanu. Izglītības rezultāti un pamatprasmju līmenis joprojām ir neapmierinošs pēc starptautiskajiem standartiem un 2012.–2015. gadā ir pasliktinājies vēl vairāk. Turklāt joprojām pastāv lielas reģionālās atšķirības. Sliktie rezultāti galvenokārt ir saistīti ar skolēnu sociālekonomiskās un etniskās izcelsmes spēcīgu ietekmi, jautājumiem par taisnīgumu, piekļuvi un iekļautību, kā arī skolotāja profesijas samērā mazo pievilcību. Neraugoties uz skolotāju algu palielinājumu divos etapos 2016. gadā (par 4 % janvārī un par 6 % septembrī) un 2017.–2020. gadā plānotajiem papildu palielinājumiem, nekonkurētspējīgi algu nosacījumi un ierobežota skolotāju tālākizglītība ir vieni no faktoriem, kas profesiju joprojām padara lielā mērā nepievilcīgu, jo īpaši potenciālajiem jaunajiem skolotājiem un tiem, kas dzīvo attīstītākajos valsts reģionos. Nesen pieņemtais pret segregāciju vērstais tiesību akts par atstumto romu kopienu vēl ir pilnībā jāīsteno, lai ieviestu pozitīvas izmaiņas un palielinātu viņu līdzdalību iekļaujošā vispārējā izglītībā, īpašu uzmanību veltot agrīnai pirmsskolas izglītībai un aprūpei, kā arī pirmsskolas izglītībai.

(13) Tiek modernizēta Slovākijas valsts pārvalde, bet korupcija joprojām ir problēma. Korupcijas līmenis joprojām tiek uzskatīts par augstu un ir būtisks darījumdarbības šķērslis. Kontroles mehānismi un korupcijas apkarošanas noteikumu izpilde, šķiet, joprojām ir nepietiekami, un politikas iniciatīvas attiecībā uz trauksmes celšanu un pastkastītes uzņēmumiem var nebūt pietiekamas, lai problēmu atrisinātu. Turklāt publiskā iepirkuma praksei trūkst paraugprakses daudzās jomās. Tiek izstrādāti mācību pasākumi, lai nodrošinātu personāla prasmes vadīt efektīvāku iepirkuma sistēmu. Tomēr interešu konflikti, konkrētiem kandidātiem piemērotas iepirkuma specifikācijas un zemākās cenas piešķiršanas kritēriju pārmērīga izmantošana joprojām rada bažas, turklāt tā rezultātā uz kvalitāti balstīta konkurence ir ierobežota. Pastāvīgi tiek ziņots, ka publiskā iepirkuma nepilnības ietekmē publisko resursu sadalījuma lietderību.

(14) Bieži mainīgā tiesiskā vidē uzņēmumiem ir grūti un dārgi ievērot tiesību aktus, un likumdošanas, normatīvie procesi un maksātnespējas režīmi bieži vien tiek uzskatīti par nepietiekami labvēlīgiem darījumdarbībai. Nesen tika izveidota starpministriju darba grupa darījumdarbības veicināšanai, kuru vada Ekonomikas ministrijas valsts sekretārs, un paredzams, ka līdz 2017. gada jūnijam tā iesniegs priekšlikumus darījumdarbības vides uzlabošanas pasākumiem. Slovākijā joprojām pastāv lieli reglamentējoši šķēršļi darījumdarbības pakalpojumu nozarē. Lai risinātu šo jautājumu, 2017. gada janvārī Komisijas paziņojumā par profesionālo pakalpojumu regulējuma reformu ieteikumiem tika sniegti īpaši norādījumi pa profesijām kā daļa no pasākumu kopuma, ar ko novērst šķēršļus pakalpojumu tirgos.

(15) Efektivitātes uzlabošana, tostarp tiesu sistēmas neatkarība, Slovākijā joprojām ir problēma, lai gan tiek pieliktas pūles, lai novērstu trūkumus. Tomēr arvien pastāv bažas par tiesu sistēmas efektivitāti un neatkarību. Turklāt valsts pārvaldi joprojām apgrūtina neefektivitāte, nepietiekami resursi un sadrumstalotība. Stratēģijas par cilvēkresursu vadību pieņemšana 2015. gada oktobrī un Civildienesta likuma nesenā pieņemšana ir pozitīvi soļi uz priekšu. Jaunā, politiski neatkarīgā Civildienesta padome uzraudzīs gan Civildienesta likuma principu, gan Civildienesta ierēdņu ētikas kodeksa īstenošanu. Sarežģītais, nepārredzamais tiesiskais regulējums sarežģī attiecības starp ieinteresētajām personām enerģijas tirgū. Jaunākās izmaiņas sadales tarifu noteikšanā liecina par turpmāku politisko un ekonomisko ietekmi. Paredzams, ka enerģijas cenas regulatora neatkarība samazināsies pēc tādu tiesību aktu pieņemšanas, ar kuriem valdībai tiek piešķirtas ekskluzīvas tiesības iecelt amatā regulatora priekšsēdētāju un Ekonomikas ministrijai un Vides ministrijai tiek piešķirtas tiesības iejaukties cenu noteikšanas procesā.

(16) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Slovākijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Slovākijai adresētiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Slovākijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(17) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā ([1]) turpmāk,

AR ŠO IESAKA Slovākijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Ņemot vērā to, ka ir jāstiprina pašreizējā atlabšana un jānodrošina Slovākijas publisko finanšu stabilitāte, 2018. gadā īstenot ievērojamus fiskālos centienus, ievērojot Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasības. Uzlabot veselības aprūpes sistēmas izmaksu lietderību, tostarp īstenojot līdzekļu izlietojumam atbilstošas vērtības projektu.

2. Uzlabot iesaistīšanas darba tirgū pasākumus nelabvēlīgā situācijā esošām grupām, tostarp īstenojot rīcības plānu ilgstošiem bezdarbniekiem un nodrošinot individualizētus pakalpojumus un mērķorientētu apmācību. Uzlabot nodarbinātības iespējas sievietēm, jo īpaši paplašinot izmaksu ziņā pieejamu, kvalitatīvu bērnu aprūpi. Uzlabot izglītības kvalitāti un palielināt romu līdzdalību iekļaujošā vispārējā izglītībā.

3. Uzlabot konkurenci un pārredzamību publiskā iepirkuma darbībās un ar spēkā esošo tiesību aktu labāku īstenošanu pastiprināt cīņu pret korupciju. Pieņemt un īstenot visaptverošu plānu, lai mazinātu administratīvus un regulējuma radītos šķēršļus uzņēmumiem. Uzlabot tiesu sistēmas efektivitāti, tostarp samazinot civillietu un komerclietu tiesvedības ilgumu.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

([1]) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Somijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Somijas 2017. gada stabilitātes programmu

(2017/C 261/25)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ([2]), un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Somija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku, ko apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Padome 2017. gada 21. martā pieņēma Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ("ieteikums par eurozonu") ([3]).

(2) Ņemot vērā to, ka Somija ir dalībvalsts, kuras valūta ir euro, un ekonomiskajā un monetārajā savienībā starp ekonomikām ir cieša savstarpējā saikne, Somijai būtu jānodrošina pilnīga un savlaicīga ieteikuma par eurozonu īstenošana, kā tas ir atspoguļots 1. un 2. ieteikumā turpmāk.

(3) 2017. gada ziņojums par Somiju tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Somijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Somijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2017. gada 22. februārī. Komisijas veiktā analīze ļāva secināt, ka Somijā nav makroekonomikas nelīdzsvarotības.

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
([2]) OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.
([3]) OV C 92, 24.3.2017., 1. lpp.

(4) Somija 2017. gada 28. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada stabilitātes programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

(5) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([1]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(6) Somija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā, un tai piemēro noteikumu par parādu. Valdība savā 2017. gada stabilitātes programmā plāno nominālās budžeta bilances pasliktināšanos no - 1,9 % no IKP 2016. gadā līdz - 2,3 % no IKP 2017. gadā, kam sekotu strauja uzlabošanās, 2020. gadā sasniedzot - 0,2 %. Paredzēts, ka vidēja termiņa budžeta mērķis – deficīts 0,5 % apmērā no IKP strukturālā izteiksmē – tiktu sasniegts, sākot no 2019. gada. Tomēr, balstoties uz pārrēķināto ([2]) strukturālo bilanci, vidēja termiņa budžeta mērķis tiks sasniegts tikai no 2020. gada. Saskaņā ar 2017. gada stabilitātes programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2017. gadā sasniegs maksimālo apmēru – 64,7 % no IKP, bet 2020. gadā samazināsies līdz 62,7 %. Makroekonomikas scenārijs, kas ir šo budžeta prognožu pamatā, šķiet labvēlīgs, īpaši attiecībā uz 2018. un 2019. gadu. Scenārijs balstās uz prognozi, ka nodarbinātība 2018.–2019. gadā pieaugs gandrīz par 2 % gadā, kas ievērojami pārsniedz vidējo gada pieaugumu pēdējo desmit gadu gaitā (+ 0,2 %).

(7) Komisija 2017. gada 22. maijā sniedza ziņojumu saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu, jo Somijas vispārējās valdības parāds pārsniedza atsauces vērtību 60 % apmērā no IKP. Ziņojumā secināts, ka, ņemot vērā visu svarīgo faktoru izvērtējumu, būtu jāuzskata, ka parāda kritērijs ir ievērots.

(8) 2017. gada stabilitātes programmā norādīts, ka bēgļu ārkārtas pieplūduma ietekme uz budžetu ir ievērojama, un sniegti atbilstoši pierādījumi par šo papildu budžeta izmaksu apmēru un būtību. Saskaņā ar 2017. gada stabilitātes programmu izmaksas 2016. gadā bija 0,34 % no IKP. Saskaņā ar Komisijas datiem attiecināmie papildu izdevumi 2016. gadā sasniedza 0,17 % no IKP. Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 1. punktā un 6. panta 3. punktā paredzētie noteikumi ļauj segt šos papildu izdevumus, jo bēgļu pieplūdums ir īpašs notikums, tā ietekme uz Somijas publiskajām finansēm ir ievērojama, un ilgtspēja netiktu apdraudēta, pieļaujot pagaidu novirzi no korekcijas gaitas vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai. Tādējādi nepieciešamās korekcijas 2016. gada vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai tika samazinātas, lai ņemtu vērā šīs izmaksas. Saskaņā ar 2017. gada stabilitātes programmu paredzams, ka 2017. gadā ar bēgļu ārkārtējo pieplūdumu saistītās izmaksas samazināsies par 0,15 % no IKP. 2018. gada pavasarī Komisija veiks galīgo izvērtējumu par 2017. gadu, arī par attiecināmajām summām, pamatojoties uz novērotajiem datiem, ko sniegušas Somijas iestādes.

(9) Savā 2017. gada budžeta plāna projektā Somija lūdza izmantot elastīgumu saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvo daļu atbilstīgi "Kopīgi saskaņotajai nostājai par Stabilitātes un izaugsmes paktā paredzēto elastīgumu", ko *Ecofin* padome apstiprināja 2016. gada februārī, ņemot vērā, ka ir plānots īstenot būtiskas strukturālās reformas ar pozitīvu ietekmi uz publisko finanšu ilgtermiņa stabilitāti (pieprasījums izmantot elastīgumu 0,5 % apmērā no IKP) un paredzami valsts izdevumi par projektiem, ko līdzfinansē Savienība no ESI fondiem (pieprasījums izmantot elastīgumu 0,1 % apmērā no IKP).

(10) Pieprasījums izmantot elastīgumu attiecībā uz strukturālām reformām saistīts ar darba tirgus reformām, jo īpaši Konkurētspējas paktu un pensiju reformu. Saskaņā ar šo paktu vairāk nekā 90 % no darbinieku uz 12 mēnešiem iesaldētas algas, un gada darba laikam veicams pastāvīgs palielinājums par 24 stundām, neparedzot kompensāciju. Turklāt darbinieki turpmāk pastāvīgi veiks lielāku daļu sociālā nodrošinājuma iemaksu. Lai darba ņēmējiem kompensētu algu iesaldēšanu un palielināto izmaksu slogu, valdība no 2017. gada pastāvīgi samazināja ienākumu nodokļus. Pensiju reformas ietvaros zemākais likumā noteiktais pensionēšanās vecums tiks līdz 2027. gadam

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

([2]) Cikliski koriģētā bilance, atskaitot vienreizējus un pagaidu pasākumus, ko Komisija pārrēķina, izmantojot vispārpieņemtu metodoloģiju.

paaugstināts no 63 uz 65 gadiem; pēc tam pensijas vecums tiks sasaistīts ar paredzamo mūža ilgumu. Abas reformas stājās spēkā 2017. gadā. Konkurētspējas pakta rezultātā izmaksu konkurētspējas celšanās varētu celt nodarbinātību un izraisīt reālā IKP pieaugumu aptuveni par 1,5–2 %, kā izklāstīts 2017. gada budžeta plāna projektā. Ņemot vērā pasākuma būtību, pastāv neskaidrība attiecībā uz nodarbinātības vai IKP aplēsēm, taču šķiet, ka tās ir visumā ticamas. Tādēļ šīm reformām būs pozitīva ietekme uz publisko finanšu stabilitāti. Turklāt rezultāti, kas gūti, pēc Komisijas 2017. gada pavasara prognozēm detalizēti novērtējot aplēses par starpību starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu 2017. gadam, liecina, ka Somija 2017. gadā ievēro minimālo robežvērtību. Kā papildu garantiju, lai nodrošinātu budžeta deficīta atsauces vērtību 3 % apmērā no IKP, valdība ir publiski apņēmusies 2017. gadā nepieciešamības gadījumā veikt papildu pasākumus, lai nodrošinātu atbilstību fiskālajiem noteikumiem, tostarp ievērot Līgumā noteikto atsauces vērtību 3 % apmērā no IKP. Pamatojoties uz šo, pašlaik vērtējams, ka Somija 2017. gadā kvalificējas pieprasītajai īslaicīgajai novirzei 0,5 % apmērā no IKP, ja vien tā pienācīgi īstenos saskaņotās reformas, un tas tiks uzraudzīts Eiropas pusgada ietvaros.

(11) Attiecībā uz pieprasījumu par elastīgumu saistībā ar papildu investīcijām 2017. gada stabilitātes programmā sniegtā informācija, šķiet, apstiprina, ka Somijas īslaicīgā novirze no korekcijas gaitas ceļā uz vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanu 2017. gadā tiek faktiski izmantota investīciju palielināšanai. Šā iemesla dēļ, kā arī ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus par minimālo robežvērtību un to, ka, detalizēti novērtējot aplēses par starpību starp potenciālo un faktisko ražošanas apjomu, apstiprināts, ka Somijā vērojama ekonomikas lejupslīde, pašlaik var atzīt, ka Somija 2017. gadā kvalificējas īslaicīgai novirzei 0,1 % apmērā no IKP, kuras nolūks ir ņemt vērā izdevumus valsts investīcijām Savienības līdzfinansētos projektos. Komisija veiks *ex post* novērtējumu, lai pārbaudītu valsts faktisko izdevumu apmēru investīciju projektu līdzfinansēšanā, un ar tiem saistīto pielaidi.

(12) Padome 2016. gada 12. jūlijā ieteica Somijai 2017. gadā panākt gada fiskālo korekciju vismaz 0,6 % apmērā no IKP virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanu. Komisijas 2017. gada pavasara prognozē ir norādīta iespēja 2017. gadā paredzēt papildu īslaicīgu novirzi 0,6 % apmērā no IKP atbilstīgi strukturālajai un investīciju klauzulai, vienlaikus paredzot arī turpmāk nodrošināt minimālās robežvērtības (t. i., strukturālais deficīts 1,1 % apmērā no IKP) ievērošanu. Ņemot vērā minēto, 2017. gadā būtu pieļaujama strukturālās bilances pasliktināšanās par 0,5 % no IKP. Balstoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, Somija izpildītu preventīvās daļas prasības. Ja tiktu ņemtas vērā pašreizējās atjauninātās aplēses par bēgļu ārkārtējā pieplūduma radītās budžeta ietekmes samazināšanos 2017. gadā, kopējā novērtējuma secinājums nemainītos. 2018. gadā Somijai vajadzētu sasniegt savu vidēja termiņa budžeta mērķi, ņemot vērā pielaidi attiecībā uz ārkārtas notikumiem (piešķirta 2016. gadā), kā arī pielaides, kas saistītas ar strukturālo reformu īstenošanu un investīcijām (piešķirtas 2017. gadā) ([1]). Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, tas atbilst valdības neto primāro izdevumu maksimālajam nominālajam pieauguma tempam ([2]) 1,6 % apmērā, kas atbilst strukturālajai korekcijai 0,1 % apmērā no IKP gadā. Nemainot savu rīcībpolitiku, Somija 2018. gadā izpildītu preventīvās daļas prasības. Ja tiktu ņemtas vērā pašreizējās atjauninātās aplēses par bēgļu ārkārtējā pieplūduma radītās budžeta ietekmes samazināšanos 2017. gadā, kopējā novērtējuma secinājums nemainītos. Vienlaikus tiek *prima facie* prognozēts, ka Somija 2017. un 2018. gadā neievēros parāda samazināšanas kritēriju. Kopumā Padome uzskata, ka Somijai jābūt gatavai veikt turpmākus pasākumus, lai nodrošinātu atbilstību prasībām.

(13) Iedzīvotāju novecošanas un darbaspēka mazināšanās dēļ izdevumi par pensijām, veselības un ilgtermiņa aprūpi palielināsies no 23 % no IKP 2013. gadā līdz 27 % no IKP 2030. gadā. 2017. gada janvārī stājās spēkā pensiju reforma, ar ko zemākais likumā noteiktais pensionēšanās vecums tiks palielināts no 63 līdz 65 gadiem līdz 2027. gadam un likumā noteiktais pensionēšanās vecums tiks piesaistīts izmaiņām paredzamajā mūža ilgumā. To sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu izmaksas, kurus pašlaik nodrošina pašvaldības, veido 10 % no IKP. Tiek prognozēts, ka, ja sistēma netiks reformēta, šie izdevumi turpmākajos gados pieaugs par 4,4 % gadā nominālā izteiksmē un palielināsies to īpatsvars IKP. Reformu galvenie mērķi ir mazināt valsts finanšu ilgtermiņa stabilitātes nepietiekamības rādītājus, pateicoties labākai izmaksu kontrolei. Tas tiks panākts, pateicoties pakalpojumu integrēšanai, lielāku struktūru iesaistei pakalpojumu sniegšanā un digitalizācijai. Pirmo tiesību aktu priekšlikumu

([1]) Somijai ir ļauts novirzīties no vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanas 2018. gadā, jo īslaicīgas atkāpes tiek pārnestas uz trim turpmākajiem gadiem.

([2]) Valdības neto izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

kopumu par sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu reformu parlamentam iesniedza 2017. gada martā. Ar šiem tiesību aktiem noteiks tiesisko regulējumu attiecībā uz 18 jaunajām administratīvi teritoriālajām vienībām, kas, sākot no 2019. gada, no pašvaldībām pārņems atbildību par sociālajiem un veselības aprūpes pakalpojumiem. Tiesību aktu priekšlikumi par pretrunīgākajām reformas daļām, jo īpaši par pacientu brīvību izvēlēties pakalpojumu sniedzēju, tika iesniegti parlamentam 2017. gada maija sākumā, un tie būs jāpieņem, lai tos varētu īstenot, kā plānots, proti, no 2019. gada.

(14) Algu pieaugums pēdējos gados ir bijis mērens. Vidējais ikgadējais saskaņojamās darba samaksas palielinājums 2014.–2016. gadā bija 0,7 %. Vājā darba ražīguma pieauguma dēļ izmaksu konkurētspēja ir uzlabojusies tikai pakāpeniski. Sociālie partneri 2016. gadā parakstīja Konkurētspējas paktu, kura mērķis ir 2017. gadā Somijā soli pa solim uzlabot izmaksu konkurētspēju. Saskaņā ar Konkurētspējas paktu vairāk nekā 90 % no darbinieku skaita uz 12 mēnešiem iesaldē algas, un gada darba laikam tiek veikts pastāvīgs palielinājums par 24 stundām bez papildu kompensācijas. Turklāt darbinieki turpmāk veiks lielāku daļu no sociālajām iemaksām. Paredzams, ka šie pasākumi sekmēs eksporta un nodarbinātības pieaugumu turpmākajos gados. Gaidāmā sarunu kārta par darba algām, kas notiks 2017. gada otrajā pusē, būs ļoti svarīga, lai nodrošinātu šo paredzamo pozitīvo ietekmi, jo Konkurētspējas paktā netika pilnībā novērstas izmaksu konkurētspējas atšķirības ar līdzīgām ekonomikām.

(15) Situācija darba tirgū 2016. gadā sāka pakāpeniski uzlaboties, bet problēmas saglabājas. Nodarbinātība ražošanas nozarē no 2008. līdz 2015. gadam samazinājās par 21 %. Citās nozarēs, piemēram, būvniecībā, nekustamo īpašumu un veselības aprūpes jomā, ir pazīmes, kas liecina par darbaspēka trūkumu. Tas izceļ nepieciešamību īstenot konkrēti vērstu aktīva darba tirgus politiku un turpināt investēt pieaugušo izglītībā un profesionālajā apmācībā, lai nodrošinātu profesionālo mobilitāti. Brīvo darbvietu un nodarbinātības attiecība 2016. gadā bija gandrīz tikpat augsta kā 2007. gadā, savukārt bezdarba līmenis bija par diviem procentpunktiem augstāks. Iespējams, tas atspoguļo neatbilstību starp darbaspēka pieprasījumu un piedāvājumu, noteiktu brīvo darbvietu zemo pievilcību vai ierobežotos stimulus darba uzsākšanai. Ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai nodrošinātu labākus darba tirgus rezultātus attiecībā uz ekonomiski neaktīvām personām, jo īpaši vecuma grupā no 25 līdz 39 gadiem, ilgstošiem bezdarbniekiem un migrantiem. Lai nodrošinātu labākus sociālos un darba tirgus rezultātus attiecībā uz migrantu izcelsmes personām, būs turklāt jāturpina investīcijas viņu izglītībā.

(16) Aktivizācijas ziņā sarežģītā pabalstu sistēma, kurā pastāv dažādu veidu atvieglojumi, var izraisīt ievērojamu neaktivitāti un zema atalgojuma slazdus, kā arī birokrātiskas problēmas pabalstu atjaunošanā. Būtu ļoti svarīgi risināt ar šādiem slazdiem saistītās problēmas. Lai palielinātu stimulus pieņemt darba piedāvājumus, padarīta stingrāka prasība, ka bezdarbniekiem jāpieņem darba piedāvājumi un jāpiedalās programmās iesaistīšanai darbā. Turklāt samazināts laikposms, kurā var saņemt uz izpeļņu balstītos bezdarba pabalstus. Tika ieviesti pozitīvi stimuli, piemēram, atļaujot izmantot bezdarbnieka pabalstu pamatsummu kā mobilitātes un algu subsīdijas, lai aktivizētu darba meklētājus. Turpmāk pastiprinātus stimulus pieņemt darba piedāvājumus varētu papildināt, likvidējot pastāvošos birokrātiskos šķēršļus darba vai uzņēmējdarbības uzsākšanai.

(17) Ārpuscenu konkurētspēja bremzē eksporta rādītājus un var ierobežot Somijas pievilcību ārvalstu ieguldītājiem. Norit strukturālas pārmaiņas, taču pēdējā laikā tās ir palēninājušās. Ir gūti panākumi, konkurencei atverot atsevišķas pakalpojumu nozares, piemēram, mazumtirdzniecību un transporta nozari, un iesniegti priekšlikumi palielināt konkurenci citās iekšzemes pakalpojumu nozarēs. Lai gan salīdzinoši Somija starptautiski ierindojas starp pasaules vadošajām valstīm uzņēmējdarbības vides un ieguldījumu piesaistes apstākļu ziņā, salīdzinājumā ar tās ekonomikas apjomu uzkrātie iekšējie ārvalstu tiešie ieguldījumi Somijā ir mazāki par ES vidējo līmeni.

(18) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Somijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada stabilitātes programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Somijai adresētiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu un turpmāko pasākumu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Somijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(19) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada stabilitātes programmu, un tās atzinums [1] ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Somijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Īstenot savu fiskālo politiku atbilstīgi Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasībām, kas nozīmē 2018. gadā sasniegt savu vidējā termiņa budžeta mērķi, ņemot vērā pielaides saistībā ar īpašiem notikumiem, strukturālo reformu īstenošanu un investīcijām, attiecībā uz kurām ir piešķirta pagaidu novirze. Nodrošināt, ka laikus tiek pieņemta un īstenota administratīvā reforma nolūkā uzlabot sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu izmaksu lietderību.
2. Veicināt turpmāku darba algu pielāgošanu darba ražīguma izmaiņām, pilnībā ievērojot sociālo partneru lomu. Veikt konkrēti vērstus un aktīvus darba tirgus politikas pasākumus, lai risinātu nodarbinātības un sociālās problēmas, sniegtu stimulus pieņemt darba piedāvājumus un veicinātu uzņēmējdarbību.
3. Turpināt uzlabot tiesisko regulējumu un samazināt administratīvo slogu, lai palielinātu konkurenci pakalpojumu jomā un veicinātu investīcijas.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

[1] Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Zviedrijas 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Zviedrijas 2017. gada konverģences programmu

(2017/C 261/26)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ([2]), un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Zviedrija bija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.

(2) 2017. gada ziņojums par Zviedriju tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Zviedrijas panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenots Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtais konkrētai valstij adresētais ieteikums, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Zviedrijas progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu. Tajā bija ietverts arī padziļināts pārskats, kurš veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu un kura rezultāti arī tika publicēti 2017. gada 22. februārī. Komisijas veiktā analīze ļāva secināt, ka Zviedrijā pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība. Jo īpaši pastāvīgs mājokļu cenu pieaugums no jau tā pārāk augstu novērtēta līmeņa apvienojumā ar mājsaimniecību parāda pastāvīgu pieaugumu rada haotiskas korekcijas risku. Lai gan bankas šķiet pietiekami kapitalizētas, haotiskas korekcijas varētu skart arī finanšu sektoru, jo bankas aizvien vairāk iesaistās mājsaimniecību hipotēku nozarē. Šāda situācija varētu skart arī kaimiņvalstis, jo Zviedrijas banku grupām ir sistēmiska nozīme Ziemeļvalstu un Baltijas valstu reģionā. Zviedrijas iestādes ir labi informētas par pieaugošajiem riskiem, un pēdējos gados ir veikti pasākumi, lai iegrožotu hipotekāro parādu pieaugumu un veicinātu mājokļu būvniecību. Tomēr līdz šim īstenotie politikas pasākumi nav bijuši pietiekami, lai novērstu ekonomikas pārkaršanu mājokļu nozarē. Kopumā politikas nepilnības saglabājas ar mājokļiem saistīto nodokļu jomā, makroprudenciālajā satvarā, trūkumu novēršanā saistībā ar jaunu mājokļu piedāvājumu un šķēršļiem efektīvai esošo mājokļu izmantošanai.

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
([2]) OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.

(3) Zviedrija 2017. gada 28. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada konverģences programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

(4) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([1]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

(5) Zviedrija šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvajā daļā. Valdība savā 2017. gada konverģences programmā plāno 2017. gadā panākt pārpalikumu 0,3 % apmērā no IKP un arī turpmāk visā programmas periodā izpildīt vidēja termiņa budžeta mērķi, proti, panākt strukturālo deficītu 1 % apmērā no IKP. Saskaņā ar 2017. gada konverģences programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies līdz 39,5 % 2017. gadā un turpinās samazināties līdz 31,4 % 2020. gadā. Stabila ekonomikas izaugsme un stabilas publiskās finanses ir noteiktas par galvenajiem virzītājspēkiem vispārējās valdības parāda attiecības pret IKP samazināšanai. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka strukturālā bilance uzrādīs pārpalikumu 0,4 % apmērā no IKP 2017. gadā un pārpalikumu 0,8 % no IKP 2018. gadā, pārsniedzot vidēja termiņa budžeta mērķi. Pamatojoties uz 2017. gada konverģences programmas izvērtējumu un ņemot vērā Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, Padome uzskata, ka Zviedrija 2017. un 2018. gadā ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.

(6) Mājsaimniecību parāds turpināja palielināties no jau tā augsta līmeņa. Mājsaimniecību parāds pieauga par 7,1 % 2016. gadā, tuvojoties 86 % no IKP un aptuveni 180 % no izmantojamiem ienākumiem, ko galvenokārt veicināja lielāki hipotekārie aizņēmumi saistībā ar pastāvīgu mājokļu cenu pieaugumu. Parāda līmeņu sadalījums ir kļuvis arvien nevienmērīgāks, un ir palielinājusies nesen hipotekāro aizdevumu saņēmušo mājsaimniecību daļa (16,4 % 2016. gadā); tās aizņēmušās līdz pat 600 % no saviem izmantojamajiem ienākumiem. Valdība ir veikusi dažus būtiskus makroprudenciālās uzraudzības pasākumus, tostarp 2016. gadā ieviešot jaunu hipotekāro aizdevumu amortizācijas prasību, bet vēl nav skaidrs, vai tiem būs pietiekama ietekme vidējā termiņā. Valdība 2017. gada februārī sāka likumdošanas procesu, lai palielinātu makroprudenciālās uzraudzības iestādes juridiskās pilnvaras nolūkā nodrošināt, ka nākotnē iestāde var laikus ieviest potenciālus makroprudenciālos pasākumus un izmantot plašāku instrumentu klāstu. Paredzēts, ka leģislatīvie grozījumi stāsies spēkā līdz 2018. gada februārim. Fiskālo stimulu pielāgošana, piemēram, pakāpeniski ierobežojot nodokļu atskaitījumu no hipotekārajiem procentu maksājumiem vai palielinot regulārus īpašuma nodokļus, palīdzētu novērst mājsaimniecību parāda pieaugumu, bet valdība nav panākusi nekādu progresu šajā jautājumā.

(7) Zviedrija ir piedzīvojusi strauju un pastāvīgu mājokļu cenu pieaugumu kopš 1990. gadu vidus. Mājokļu cenas turpināja strauji un pastāvīgi pieaugt, jo īpaši galvenajās pilsētu teritorijās. Galvenie virzītājspēki ir izdevīgi nodokļu režīmi, ko piemēro mājokļu iegādei un hipotekārajam parādam, atbalstoši kreditēšanas nosacījumi apvienojumā ar salīdzinoši zemām hipotekāro aizdevumu amortizācijas likmēm un esošo mājokļu piedāvājuma trūkumu. Šis trūkums ir saistīts ar strukturālām nepilnībām mājokļu tirgū. Mājokļu būvniecība turpināja pieaugt, bet tā joprojām ievērojami atpaliek no jaunām būvniecības vajadzībām. Valdības 22 punktu plānā attiecībā uz mājokļu tirgu ir noteikti daži mājokļu trūkuma pamatā esoši faktori, tostarp pasākumi, ar ko palielina būvniecībai pieejamās zemes apjomu, samazina būvniecības izmaksas un saīsina plānošanas procesa laiku. Tomēr dažām citām strukturālām nepilnībām, tostarp vājai konkurencei būvniecības nozarē, nav pievērsta pienācīga uzmanība. Mājokļu trūkumu vēl vairāk saasina šķēršļi, kas kavē esošo mājokļu efektīvu izmantošanu. Zviedrijas stingri regulētais īres tirgus rada atkarību un "piederīgo/nepiederīgo" sekas, taču nav veikti būtiski politikas pasākumi, lai ieviestu lielāku elastību īres maksas noteikšanā. Īpašnieku apdzīvotu mājokļu tirgū salīdzinoši lieli kapitāla pieauguma nodokļi samazina mājokļu īpašnieku mobilitāti. Tika ieviesta pagaidu reforma attiecībā uz kapitāla pieauguma nodokļu atlikšanas

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

noteikumiem par nekustamā īpašuma darījumu, bet tai, iespējams, būs ierobežota ietekme. Pieejamu un cenu ziņā pieņemamu mājokļu trūkums var ierobežot arī darba tirgus mobilitāti un migrantu efektīvu integrāciju darba tirgū un veicināt paaudžu nevienlīdzību.

(8) 2016. gadā Zviedrijā bija viens no augstākajiem nodarbinātības rādītājiem Savienībā (81,2 %) un viens no zemākajiem ilgstoša bezdarba līmeņiem. Tomēr joprojām pastāv problēmas, piemēram, saistībā ar mazkvalificētu cilvēku un trešo valstu migrantu integrēšanu darba tirgū un ārpus ES dzimušo sieviešu nodarbinātības ievērojamās atšķirības samazināšanu. Zviedrija ir īstenojusi ievērojamus centienus patvēruma meklētāju uzņemšanā un bēgļu un citu imigrantu integrācijā. Šķiet, ir iespējami turpmāki uzlabojumi, jo 2016. gadā tikai viena trešdaļa ievadprogrammas dalībnieku bija nodarbināti vai izglītojās 90 dienas pēc programmas pabeigšanas, un joprojām trūkst visaptverošas pieejas un pārvaldības attiecībā uz kvalifikāciju atbilstošu atzīšanu.

(9) Saskaņā ar ESAO Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas (*PISA*) 2015. gada pētījumu pamatprasmju līmenis 15 gadu vecuma grupā ir uzlabojies pēc gadiem ilgas rezultātu pasliktināšanās. Tomēr to skolēnu daļa, kuriem ir sliktas sekmes, joprojām ir ap vidējo Savienības rādītāju, un ir palielinājušās rezultātu atšķirības saistībā ar skolēnu sociālekonomiskajiem apstākļiem. Pasākumi, ko valdība sāka īstenot, lai uzlabotu skolēnu sekmes un vienlīdzību, ir ciešāk jāuzrauga – kopā ar iniciatīvām, kuru mērķis ir skolu sistēmā integrēt nesen ieradušos migrantu skolēnus.

(10) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Zviedrijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada konverģences programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Zviedrijai adresētiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Zviedrijā, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(11) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada konverģences programmu un uzskata ([1]), ka ir sagaidāms, ka Zviedrija ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus.

(12) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada konverģences programmu. Tās ieteikumi, kas sniegti saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu, ir atspoguļoti 1. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Zviedrijai 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Novērst riskus, kas saistīti ar mājsaimniecību parādu, jo īpaši pakāpeniski samazinot nodokļu atskaitījumu no hipotekārajiem procentu maksājumiem vai palielinot regulārus īpašuma nodokļus, tajā pašā laikā ierobežojot aizdevumus ar pārmērīgu parāda attiecības pret ienākumiem līmeni. Veicināt investīcijas mājokļos un uzlabot mājokļu tirgus efektivitāti, tostarp ieviešot lielāku elastīgumu īres cenu noteikšanā un pārskatot kapitāla pieauguma nodokļa sistēmu.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

([1]) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktu.

PADOMES IETEIKUMS

(2017. gada 11. jūlijs)

par Apvienotās Karalistes 2017. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Apvienotās Karalistes 2017. gada konverģences programmu

(2017/C 261/27)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ([1]) un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Komisija 2016. gada 16. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu, iezīmējot 2017. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījumā iekļautās prioritātes apstiprināja 2017. gada 9. un 10. marta Eiropadome. Komisija 2016. gada 16. novembrī, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 ([2]), pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Apvienotā Karaliste nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.

(2) 2017. gada ziņojums par Apvienoto Karalisti tika publicēts 2017. gada 22. februārī. Tajā tika izvērtēti Apvienotās Karalistes panākumi attiecībā uz to, kā tiek īstenoti Padomes 2016. gada 12. jūlijā pieņemtie konkrētai valstij adresētie ieteikumi, turpmākie pasākumi, kas veikti pēc iepriekšējos gados pieņemtajiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem, un Apvienotās Karalistes progress virzībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.

(3) Apvienotā Karaliste 2017. gada 21. aprīlī iesniedza savu 2017. gada valsts reformu programmu un 2017. gada 27. aprīlī – savu 2017. gada konverģences programmu. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās tika izvērtētas vienlaikus.

(4) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir iekļauti Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1303/2013 ([3]) 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot attiecīgos Padomes ieteikumus. Komisija ir sniegusi papildu norādes par to, kā tā izmantotu minēto noteikumu norādēs par to pasākumu piemērošanu, kuri saista ESI fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību.

([1]) OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

(5) Apvienotā Karaliste šobrīd ir Stabilitātes un izaugsmes pakta korektīvajā daļā. Ja 2016.–2017. gadā tiks panākta savlaicīga un noturīga korekcija, 2017.–2018. gadā Apvienotajai Karalistei tiks piemērota Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvā daļa un pārejas noteikums par parādu. Kā teikts tās 2017. gada konverģences programmā, valdība paredz, ka atbilstoši Padomes 2015. gada 19. jūnija ieteikumam līdz 2016.–2017. fiskālajam gadam būs novērsts pārmērīgais nominālais deficīts 2,7 % no IKP. Sagaidāms, ka nominālais deficīts 2017.–2018. gadā nedaudz palielināsies līdz 2,8 % no IKP, pirms tas samazināsies līdz 1,9 % no IKP 2018.–2019. gadā. Konverģences programmā nav iekļauts vidēja termiņa budžeta mērķis. Saskaņā ar konverģences programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP no 2016.–2017. gada līdz 2018.–2019. gadam kopumā stabilizēsies ap 87,5 %, pirms tā 2020.–2021. gadā samazināsies līdz 84,8 % no IKP. Minēto budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir labvēlīgs. Lai gan pasākumi, kas nepieciešami, lai atbalstītu plānotos budžeta deficīta mērķus, kopumā ir sīki precizēti, makroekonomiskās perspektīvas lejupvērstie riski apdraud plānotā budžeta deficīta samazinājuma sasniegšanu.

(6) Padome 2016. gada 12. jūlijā ieteica Apvienotajai Karalistei līdz 2016.–2017. gadam novērst pārmērīgu budžeta deficīta situāciju un pēc tam, kad būs novērsts pārmērīgais deficīts, 2017.–2018. gadā panākt fiskālo korekciju 0,6 % apmērā no IKP virzībā uz vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanu. Pamatojoties uz Komisijas 2017. gada pavasara prognozi, tiek prognozēts, ka nominālais budžeta deficīts 2016.–2017. gadā būs sasniedzis 2,7 % no IKP, kas atbilst Padomes ieteiktajam mērķim. 2017.–2018. gadā pastāv risks, ka būs zināma novirze no preventīvās daļas prasības.

(7) Ņemot vērā Apvienotās Karalistes fiskālo stāvokli un jo īpaši tās parādu līmeni, tiek sagaidīts, ka Apvienotā Karaliste veiks turpmākas korekcijas virzībā uz atbilstošu vidēja termiņa budžeta mērķi. Atbilstoši kopīgi pieņemtajai korekcijas matricai saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu šāda korekcija nozīmē prasību, lai nominālās izaugsmes līmenis valdības neto primārajos izdevumos ([1]) nepārsniegtu 1,8 %. Tas atbilstu ikgadējai strukturālajai korekcijai 0,6 % apmērā no IKP. Politikai nemainoties, pastāv risks, ka kopējā 2017.–2018. gada un 2018.–2019. gada laikā būs zināma novirze no minētās prasības. Tajā pašā laikā tiek prognozēts, ka Apvienotā Karaliste 2017.–2018. gadā *prima facie* neizpildīs pārejas noteikumu par parādu, bet 2018.–2019. gadā tā minēto noteikumu izpildīs. Kopumā Padome uzskata, ka Apvienotajai Karalistei jābūt gatavai, sākot ar 2017.–2018. gadu, veikt turpmākus pasākumus, lai ievērotu Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Tomēr, kā paredzēts Regulā (EK) Nr. 1466/97, budžeta plānu un rezultātu izvērtējumā būtu jāņem vērā dalībvalsts budžeta bilance, ievērojot cikliskos apstākļus. Kā atgādināts Komisijas paziņojumā, kas pievienots šiem konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem, turpmākajā izvērtējumā būs pienācīgi jāņem vērā mērķis panākt tādu fiskālo nostāju, kas sekmē gan pašreizējās atlabšanas stiprināšanu, gan Apvienotās Karalistes publisko finanšu stabilitātes nodrošināšanu. Šajā kontekstā Padome atzīmē, ka Komisija plāno veikt vispārēju izvērtējumu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1466/97, jo īpaši ņemot vērā ciklisko situāciju Apvienotajā Karalistē.

(8) Privātās investīcijas vienmēr ir bijušas ievērojami mazākas par Savienības vidējo rādītāju un publiskās investīcijas – nedaudz mazākas. Ražīgums ir ievērojami zemāks par G7 vidējo rādītāju, un kopš 2008. gada tas stagnē. Spēcīgu politikas uzsvaru valdība liek uz investīciju palielināšanu, lai veicinātu ražīguma pieaugumu. Viens no svarīgākajiem uzdevumiem ir novērst ievērojamu jaudas nepietiekamību un kvalitātes trūkumu Apvienotās Karalistes infrastruktūras tīklos. Autoceļu pārslodzes līmenis ir augsts, un dzelzceļa jauda vietām arvien mazāk spēj apmierināt strauji augošo pieprasījumu. Arvien neatliekamāka ir arī nepieciešamība pēc lielākām investīcijām jaunā enerģijas ražošanas un apgādes jaudā. Valsts infrastruktūras īstenošanas plānā ir paredzēti vērienīgi plāni, lai uzlabotu Apvienotās Karalistes ekonomisko infrastruktūru, un 2016. gadā tika pieņemti vairāki lēmumi par investīcijām lielos transporta un enerģētikas projektos. Tomēr joprojām pastāv bažas, vai ir iespējams nodrošināt pietiekamas publiskās un privātās investīcijas, lai savlaicīgi un izmaksu ziņā efektīvi novērstu infrastruktūras trūkumus. Mājokļu piedāvājuma palielināšana ir Apvienotās Karalistes nozīmīgs uzdevums. Pastāvīgs mājokļu trūkums veicina augstas un augošas mājokļu cenas, un tas rada ievērojamas ekonomiskas un sociālas izmaksas, jo īpaši ap ekonomikas izaugsmes centriem. Reformētā plānošanas sistēma un virkne papildinošu mājokļu politikas pasākumu kopā veido nedaudz labāku atbalstu mājokļu būvniecības pieaugumam. Tomēr attiecībā uz mājokļu

([1]) Valdības neto izdevumus veido kopējie valdības izdevumi, izņemot procentu izdevumus, izdevumus saistībā ar Savienības programmām, kas ir pilnībā izlīdzināti ar ienākumiem no Savienības fondiem, un nediskrecionāras izmaiņas saistībā ar bezdarbnieku pabalstu izdevumiem. Valsts finansētā bruto pamatkapitāla veidošanas līmenis ir izlīdzināts četru gadu laikposmā. Ir ņemti vērā tiesību aktos paredzētie diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vai ieņēmumu palielinājumi. Vienreizēji pasākumi gan ieņēmumu, gan izdevumu jomā ir atskaitīti.

piedāvājumu joprojām pastāv virkne ierobežojumu, tostarp ļoti stingrs un sarežģīts zemes tirgus un mājokļu būvniecības regulējums, un jaunu mājokļu piedāvājums joprojām neapmierina pieprasījuma pieaugumu.

(9) Darba tirgus galvenie rādītāji joprojām ir pozitīvi – ilgstoša un jauniešu bezdarba līmenis kopumā ir zems. Tomēr neaktivitātes, nepilna laika un zemu atalgotas nodarbinātības līmeņus ir iespējams uzlabot. Ienākumu izaugsme joprojām ir pieticīga sakarā ar vāju ražīguma pieaugumu. Saglabājas bažas par prasmju piedāvājumu, izmantošanu un virzību. Nozīmīgas politiskas stratēģijas ir vērstas uz prasmēm un to virzību, reformējot tehnisko izglītību un māceklību. Māceklības kvalitātes uzmanības centrā būs jābūt gan kvalifikācijas līmenim, gan jomai, kādā notiek māceklība. Citas stratēģiski nozīmīgas, finansētas iespējas prasmju uzlabošanai, jo īpaši personām, kas ir vecākas par 25 gadiem, paplašinātu prasmju piedāvājumu valstij, uzņēmumiem un personām, kuras vēlas karjeras virzību. Pastāv arī problēmas, kas saistītas ar bērnu aprūpes un sociālās aprūpes piedāvājumu, un tas veicina sieviešu nepilna laika nodarbinātības augsto līmeni. Līdz šim veiktās bērnu aprūpes reformas ir bijušas pastāvīgas, taču tikai pakāpeniskas. Būtiskas pārmaiņas ir iespējamas ar dažu iniciatīvu pilnīgu ieviešanu nākamajos divos gados. To bērnu skaits, kas nav sasnieguši trīs gadu vecumu un saņem oficiālus bērnu aprūpes pakalpojumus, ir salīdzinoši neliels. Lai gan nesenie pasākumi zināmā mērā uzlabo līmeni, kādā bērnu aprūpe ir pieejama un to var atļauties trīs un četrus gadus veciem bērniem, tie neatrisina jautājumu par bērnu aprūpes piedāvājumu bērniem, kas ir jaunāki par trim gadiem. Iepriekš izziņoto reformu un taupības pasākumu rezultātā, jo īpaši attiecībā uz atbalstu strādājošajiem, ar sociālo politiku gūtie rezultāti, tostarp bērnu nabadzība, īstermiņā līdz vidējā termiņā var nonākt grūtībās, jo īpaši saistībā ar augstāku inflāciju. Īpašs iemesls bažām ir to nabadzībā esošo bērnu skaits, kas dzīvo strādājošās mājsaimniecībās.

(10) 2017. gada Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Apvienotās Karalistes ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un publicējusi to 2017. gada ziņojumā par valsti. Tā ir arī izvērtējusi 2017. gada konverģences programmu un 2017. gada valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Apvienotajai Karalistei adresētiem ieteikumiem. Izvērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Apvienotajā Karalistē, bet arī to atbilstību Savienības noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina Savienības vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot Savienības līmeņa ieguldījumu.

(11) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi 2017. gada konverģences programmu, un tās atzinums ([1]) ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Apvienotajai Karalistei 2017. un 2018. gadā rīkoties šādi.

1. Ņemot vērā to, ka ir jāstiprina pašreiz notiekošā atlabšana un jānodrošina Apvienotās Karalistes publisko finanšu stabilitāte, 2018.–2019. gadā īstenot ievērojamus fiskālos centienus atbilstīgi Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvās daļas prasībām.
2. Veikt turpmākus pasākumus, lai palielinātu mājokļu piedāvājumu, tostarp ar plānošanas noteikumu reformām un to īstenošanu.
3. Novērst prasmju neatbilstības un nodrošināt prasmju attīstību, tostarp turpinot stiprināt māceklības kvalitāti un nodrošinot citas finansētas tālākizglītības virzības iespējas.

Briselē, 2017. gada 11. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

T. TÕNISTE

([1]) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktu.

ISSN 1977-0952 (elektroniskais izdevums)
ISSN 1725-5201 (papīra izdevums)

Eiropas Savienības Publikāciju birojs
2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV